

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892

(ΜΕΤΑ ΔΥΟ ΠΙΝΑΚΩΝ)

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1894

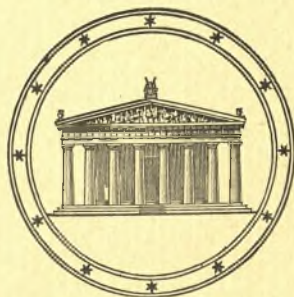
ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892

(ΜΕΤΑ ΔΥΟ ΠΙΝΑΚΩΝ)

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

1894

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF THESSALY

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΕΛΕΚΤΩΝ

ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΘΩΝ
ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
Η ΕΠΙΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΡΧΑΙΩΝ
Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ
Ο ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΕΩΝ
Ο ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΣΥΡΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΝΙΔΗΣ
DUC DE LUYNES
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΕΝΑΡΔΑΚΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗΣ
ΣΙΜΩΝ Γ. ΣΙΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΠΕΤΡΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΡ. ΣΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΡΑΤΡΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΔΟΡΟΥΛΟΣ
HILARION ROUX
ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΕ
HEINRICH SCHLIEMANN
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΒΑΛΛΙΕΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΧΙΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΗΦΑΙΣΤΙΔΗΣ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
ΣΟΛΩΝ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Ι. ΠΡΩΙΟΣ
ΟΘΩΝ Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ
BENIAMIN ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

THE EN ATHENAIΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις, ἐν τῷ Πανετιστημίῳ, τῇ 31^ῃ Ἰανουαρίου 1893, ἡμέρα Κυριακῆ, ὥρα 10^ῃ πρὸ μεσημβρίας συνελθόντων ἐταίρων εἰκοσιτεσσάρων, κατέλαβε τὴν ἔδραν τοῦ προέδρου ὁ ἀντιπρόεδρος Σπυρ. Φιντικλῆς, ἅτε μὴ δυναθέντος νὰ παρευρεθῆ τοῦ προέδρου Ἀλ. Κοντοσταύλου ἔνεκα ἀδιαθεσίας, καὶ ἀφοῦ εἶπεν ὅτι κατὰ τὸν ὀργανισμόν ἀντικείμενον τῆς συνελεύσεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως τῶν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος καὶ ἡ ἐκλογή τῆς ἐξελεγκτικῆς τῶν λογαριασμῶν ἐπιτροπῆς, προσεκάλεσε τὸν γραμματέα Στέφ. Α. Κουμανούδην ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἔκθεσιν, ὅστις παρελθὼν ἀνέγνω αὐτὴν, ἔχουσιν ὡς ἐξῆς·

Κύριοι,

Καὶ σήμερον, ὅπως πρὸ δύο ἐτῶν, ἐρχόμενον τὸ Συμβούλιον νὰ λογοδοτήσῃ ἐνώπιόν σας, ἔρχεται δυστυχῶς ὄχι ἄρτιον, διὰ τὸν περὶ τὰ τέλη Μαρτίου τοῦ λήξαντος ἔτους συμβάντα θάνατον ἑνὸς τῶν μελῶν αὐτοῦ, τοῦ Ἀχιλλέως Ἀγαθονίκου, ἀνδρὸς διακριθέντος ἐν τῷ δικαστικῷ κλάδῳ, τελευτήσαντος δὲ ἐν τῇ θέσει εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου πάγου.

Δικαίως τότε πενθήσαντες ἐπ' αὐτῷ, ἀναπολοῦμεν καὶ σήμερον τὴν στέρησιν τῆς ἐξ αὐτοῦ συνεργίας ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῆς

Ἐταιρίας ταύτης, διότι ὁ μακαρίτης πρὸς τῇ ἄλλῃ αὐτοῦ νομικῇ παιδείᾳ ἦν εἶχεν, οὐ παρέργως ἡσχολεῖτο μέχρις ἐσχάτων καὶ περὶ τὴν ἔρευναν τῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος δικαστηριακῶν καὶ πολιτειακῶν κατασκευασμάτων, παρέχων οὕτω ἀξιόμητον εἰς τὴν ἡμετέραν νεολαίαν παράδειγμα ἔρωτος πρὸς τὴν τοιαύτην ἀρχαιολογίαν, ἣν πλείστοι ἀλλογενεῖς ἐφ' ἡμῶν καλλιεργοῦσιν, ὀρθῶς περὶ αὐτῆς φρονούντες, ὅτι εἰς τὸν ἐν γένει ἀνθρωπισμὸν τὰ μάλιστα συντελεῖ.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλου ἀνδρὸς ὁμογενοῦς, οὐ πρὸ πολλοῦ τελευτήσαντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῆς Αἰγύπτου χρέος ἔχομεν νὰ μνησθῶμεν μετ' εὐλογίας σήμερον, τοῦ γνωστοτάτου ὑμῖν Ἰωάννου Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου, ὡς καὶ αὐτοῦ πρὸς ταῖς τοῦ ἐμπορίου ἀσχολίας ἀγαπήσαντος διὰ βίου τὸ καλὸν καὶ τὸ διδακτικὸν τῶν τῆς ἀρχαίας τέχνης ἔργων, συλλέξαντος δὲ ἀδραεῖς δαπάναις μεγάλην παντὸς εἶδους ἀρχαιοτήτων Αἰγυπτιακῶν καὶ Ἑλληνορῶμαϊκῶν συλλογὴν καὶ δωρησαμένου αὐτὴν ὅλην εἰς τὸ ἔθνος. Ἀναμιμνήσκωμεν δὲ τοὺς ἐταίρους, ὅτι τὸν ἐθνικὸν τοῦτον εὐεργέτην, ἀρξάμενον πρὸ δωδεκαετίας ν' ἀποστέλλῃ εἰς Ἀθήνας τὰς δωρεάς του, ἣ Ἐταιρία ἡμῶν ἐγκαίρως καὶ δεόντως ἐτίμησεν. ὀνομάσασα ἐπίτιμον πρόεδρον καὶ κατασκευάσασα διὰ τοῦ γλύπτου Λαζάρου Φυτάλη, ἀποσταλέντος ἐπὶ τούτῳ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, τὴν μαρμαρίνην αὐτοῦ προτομὴν, ἵνα ἰδρυμένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ συλλογῆς του, διασώζῃ παντοτεινὴν τὴν μνήμην φιλογενοῦς ἐν τοῖς πρώτοις ἀνδρός.

Πρὸ ὀλίγων δὲ ἡμερῶν ἀπεβίωσεν ἐνταῦθα καὶ ὁ ἐν τῇ στήλῃ τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἐταιρίας ἤδη ἀπὸ ἐτῶν ἀναγεγραμμένος Μενέλαος Νεγρεπόντης, ἀνὴρ καὶ ἐν ἄλλοις φιλοκαλίαν μετὰ φιλογενείας ἀποδειξάμενος ἀρετὰς ταύτας, αἵτινες οὐ σπανίως παρ' ἡμῖν εὐγενῆ ἀμίλλαν διεγείρουσι· καὶ τοῦτο εἶναι τὸ παρήγορον διὰ τοὺς ἐτι ἐν τῷ βίῳ ἀναστρεφομένους.

Καὶ ἄλλοι δὲ τρεῖς ἐκ τῶν πολυετῶς διατελεσάντων ἐν ἐνεργείᾳ ἐταίρων ἀπεβίωσαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, ὁ Καῖσαρ Ῥώμας, ὁ Ἀλέξανδρος Κυριακὸς καὶ ὁ Ἀλέξανδρος Κατακουζηνός.

Μεταβαίνει νῦν ὁ λόγος εἰς τοὺς ζῶντας καὶ ἐνεργοῦντας ἐν τῇ Ἐταιρίᾳ ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν ἐθνωφελῶν ἐργασιῶν τῆς.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὸ μητρώον τῆς Ἑταιρίας ἐταῖροι πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι παλαιοῖς ἐνεγράφησαν νέοι ἑνδεκα, ὧν τρεῖς οἰκοῦσιν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ, οἱ λοιποὶ δὲ ἐν Ἑλλάδι καὶ δὴ ἐν Ἀθήναις μόνον.

Ἐκ τοῦ μεγάλου δὲ ἀριθμοῦ τῶν ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὸ μητρώον ἐγγεγραμμένων καὶ διεσπαρμένων ὄντων πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, *συνδρομὴν* τακτικὴν ἐντὸς τοῦ ἔτους κατέβαλον ἐταῖροι ἐνενήκοντα τέσσαρες, καὶ δὴ 86 ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκούντων, 5 ἐκ Πειραιῶς, 3 ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ἐξ ὧν τριῶν ὁ ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ Γ. Τσαγκαρόλας ἔπεμψε δρ. 125, ὁ δὲ ἐν Πετροπόλει Ν. Ι. Κοντογιαννάκης 100.

Ἐκ δὲ τῶν ἐν Ἑλλάδι σωματείων ἦτοι κοινῶν, ἐντὸς τοῦ ἔτους συνέδραμεν ἡ ἐν Βοιωτίᾳ μικρὰ ἱερὰ μονὴ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου ἢ Πελαγίας δραχ. 50 διὰ τὰ δύο ἔτη 1891-92. Εἰσεπράχθησαν δὲ καὶ παρὰ τοῦ δήμου Ἀθηναίων πεντακόσαι δραχμαὶ καθυστεροῦσαι ἀπὸ πολλοῦ, καὶ αὗται εἶναι αἱ ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν σας ἐντύπῳ ἰσολογισμῷ σημειωμέναι ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «ἐκτακτοὶ συνδρομαί».

Τὰ ὀνόματα πάντων τῶν συνδραμόντων καὶ τὰ ποσὰ τῶν ἐκάστου συνδρομῶν θέλουσιν ἀναγραφῆ ἐν τέλει ταύτης τῆς ἐκθέσεως καὶ μετ' αὐτῆς συνεκδοθῆ.

Ἀναφέρομεν ἔτι εὐχαριστοῦντες καὶ τόδε, ὅτι ἡ Ἑταιρία τῶν σιδηροδρόμων Ἀθηνῶν - Πειραιῶς - Πελοποννήσου παρακληθεῖσα παρέσχε διὰ τοὺς χάριν ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας ταξιδεύοντας συμβούλους τῆς Ἑταιρίας ἐκπτωσιν ἀγωγίου κατὰ 50 τοῖς 100.

Ὅποια δὲ νῦν ἡ ἐν γένει χρηματικὴ τε καὶ κτηματικὴ τῆς Ἑταιρίας κατάστασις καὶ ἐπὶ πόσον ἀνέβη τὸ ὅλον τοῦ ἔτους εἰσόδημα, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς Ἑταιρίας προσιόντων τόκων ἢ μερισμάτων καὶ τῶν ἐκ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ λαχείου καὶ λοιπῶν εἰσπράξεων, βλέπετε μὲν καὶ ἐκ τοῦ διανενημημένου εἰς πάντας ὑμᾶς σήμερον ἐντύπου φύλλου τοῦ ἰσολογισμοῦ, θέλετε δὲ ἀκούσῃ μετ' ὀλίγον καὶ παρὰ τοῦ ταμίου.

Ἔργα ἀρχαιολογικὰ ἐν τῷ ἔτει διεξήχθησαν χρήμασι τῆς Ἑταιρίας ὄχι ὀλίγα, τὰ ἐξῆς·

Πρῶτον ἀνασκαφαί. Ἐγένοντο δὲ ἑνδεκα, αἱ πᾶσαι ἐξω τῶν

Ἀθηνῶν, ἑπτὰ μὲν ἐν τῇ στερεᾷ Ἑλλάδι, τέσσαρες δὲ ἐν Πελοποννήσῳ.

Τοῦ ὅτι ἐν Ἀθήναις δὲν ἐκινήθη σκαπάνη παρὰ τῆς Ἐταιρίας, αἴτιον δὲν ἦτο ἔλλειψις τόπου ἀρχαιολογικῆς σημασίας προκαλοῦντος ἀνασκαφὴν, ὄντος δ' ἐν μέρει καὶ ἐν τῇ κυριότητι καὶ κατοχῇ τοῦ Δημοσίου ἢ τῆς Ἐταιρίας. Ὑπῆρχον μάλιστα καὶ ὑπάρχουσι τόποι δύο τοιοῦτοι εὐρείας ἐκτάσεως, ἐν οἷς σκάψασα πρὸ ἐτῶν ἡ Ἐταιρία ἀπεκάλυψεν οὐ μόνον σημαντικὰ διὰ τὴν τοπογραφίαν τῆς ἀρχαίας πόλεως κτίσματα, ἀλλὰ καὶ πλῆθος ἄλλο γλυπτῶν καὶ ἐνεπιγράφων μνημείων, χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθῆ καὶ ν' ἀποτελειώσῃ τὰ ἐν τοῖς τόποις τούτοις ἔργα, ἐννοῶ τὸν τόπον τῆς Ἀττάλου στοᾶς καὶ τὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀγορᾶς, ἵνα μὴ ἀναφέρω καὶ τρίτον ἄλλον τόπον τὸν τοῦ λεγομένου τετραγώνου τοῦ Ἀδριανοῦ, κατασκευῆ ὄντα κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ πολλῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν οἰκοδομῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο εἰρημένοι τόποι περιστοιχίζονται δυστυχῶς ὑπὸ μυριῶν δυσκολιῶν. Παρ' ἀμφοτέρους τούτους ὁδοὶ τινες καὶ πάροδοι, λοξαὶ ὡς τὰ πολλὰ, ἐν χρήσει οὔσαι τανῦν, καὶ οἰκίαι ἰδιωτικαί, ἰδίως δὲ παρὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἀγορὰν καὶ σχολή τις Ἀμερικανικὴ καὶ ὁ τῶν Καθολικῶν ναῖσκος, μεγάλως θὰ ἐδυσκόλευον καὶ ἀδύνατον σχεδὸν θὰ καθίσταν τὴν διὰ κάρρων ἀποκόμισιν τῶν χωμάτων, θὰ διήγειρον δὲ ὄχι ἀδίκως καὶ τὰς κατακραυγὰς τῶν περιοίκων, ἕνεκα τῶν ἀνοιγομένων μεγάλων λάκκων, παρὰ τὰ χεῖλη τῶν ὁποίων θὰ ἔμενον μετέωροι αἱ οἰκίαι των. Παραδείγματος χάριν ἄς εἴπωμεν, ὅτι ἓνα λάκκον τοιοῦτον γηπέδου παρὰ τὴν Ἀμερικανικὴν σχολὴν, ἀνεσκαμμένου μὲν ὑπὸ ἰδιώτου πρὸς οἰκοδόμησιν οἰκίας, ἀγορασθέντος δὲ ὕστερον χρήμασι τῆς Ἐταιρίας χάριν ἐρεύνης πλείονος ἐν τῷ βάθει, ἠναγκάσθημεν, ἐπειδὴ δὲν μᾶς ἐσυγχωρήθη ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου νὰ προχωρήσωμεν ἀπὸ τῆς Πύλης τῆς ἀγορᾶς σκάπτοντες μέχρις αὐτοῦ, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι δὲν εἶχεν ἔτι ἀποζήμιωθῆ ὑπὸ τῆς δημαρχίας ὁ ἰδιοκτήτης ἐνὸς ἐν τῷ μεταξὺ γηπέδου, ἠναγκάσθημεν, λέγω, πρὸ μηνῶν τινῶν, κατὰ διαταγὴν τῆς ἀστυνομίας, πάλιν νὰ τὸν γεμίσωμεν, καὶ οὕτως ἀνεβλήθη, τίς οἶδεν ἐπὶ πόσον χρόνον ἢ ἐν αὐτῷ ἀρχαιολογικὴ ἐρευνα, χάριν τῆς ὁποίας ἐγένετο παρὰ τῆς Ἐταιρίας ἡ ἀγορά.

Ταῦτα ἐναυθα λέγονται, ἵνα, τῆς γνώσεως τῶν ὑφισταμένων δυσχερειῶν κοινοτέρας γενομένης, ἀναζητηθῆ τέλος πάντων καὶ ἐξευρεθῆ ἀρμόδιός τις τρόπος πρὸς τὴν αὐτῶν ἄρσιν διὰ προνοίας κυβερνητικῆς, καὶ ἂν ὄχι διὰ μιᾶς εἰς πάντας τοὺς τρεῖς εἰρημένους τόπους, τοῦλάχιστον εἰς ἓνα τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἢ τὸν τῆς γραμμῆς τῆς Ἀττάλου στοᾶς, ἢ μᾶλλον εἰς τὸ νότιον καὶ δυσμικόν μέρος τῆς ὑπὸ γῆν ἔτι κατὰ πλείστον κεκρυμμένης Ῥωμαϊκῆς ἀγορᾶς, περὶ οὗ μέρους καὶ εἶχε δοθῆ εἰς τὴν Ἑταιρίαν πρὸ τριῶν ἐτῶν προφορικῆ ὑπόσχεσις, ὅτι θέλει ἐλευθερωθῆ, αἰρομένου ἐκεῖθεν οὐ μετὰ πολὺν χρόνον τοῦ στρατιωτικοῦ ἀρτοποιείου, τοῦ ὄχι καταλλήλως αὐτόθι ἐνιδρυμένου· ἐγένετο δ' ὕστερον καὶ τις ἐν τοῖς γραφεῖσι τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν προκαταρκτικὴ ἐνέργεια περὶ τούτου, ἀνακοινωθείσα καὶ ἐγγράφως εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῷ 1891, ἀλλ' ὕστερον τὰ πάντα ἐκοιμήθησαν, διὰ τὰς καιρικὰς, ὡς φαίνεται, περιστάσεις. Ἄς ἐλπίζωμεν ὁμως καὶ ἐξύπνισιν εἰς τὸ μέλλον, ὅπερ εἶθε νὰ εἶναι προσεχές.

Οὕτω τὸν μακρότερον ἴσως τοῦ δέοντος λόγον τοῦτον διαπεράναντες ἐρχόμεθα εἰς τὰς ἔξω τῶν Ἀθηνῶν ἀνασκαφὰς, ἵνα πληροφορηθῶσιν οἱ ἑταῖροι, τί ἐξ αὐτῶν προέκυψεν εἰς φῶς καὶ ὀπόσον τὸ κέρδος τῆς ἀρχαιολογίας.

Πρώτη κατ' ἐξακολουθήσιν ἐκ τοῦ παρελθόντος ἔτους γενομένη εἶναι ἢ ἐν *Δαφνίῳ* καὶ κατὰ τὴν *Ἱερὰν ὁδόν*, ἐπιστατοῦντος τοῦ διδάκτορος Δημ. Γρ. Καμπούρογλου, οὗ ἡ γενικὴ ἔκθεσις ἔχει ὧδε:

Κύριε Πρόεδρε,

Κατὰ τὰς ἐπαναληφθείσας ἐφέτος ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου ἐν *Δαφνίῳ* καὶ κατὰ τὴν Ἱερὰν ὁδὸν ἀνασκαφὰς, ληξάσας διαταγῇ τοῦ Συμβουλίου τὴν 30ῆν Σεπτεμβρίου, ἐγένοντο τὰ ἐξῆς ἔργα.

α) Ἀνεσκάφη κατὰ διαστήματα καὶ ἀνευρέθη ἀσφαλῶς ἡ ἀρχαία ἱερὰ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ 8^{ου} μέχρι τοῦ 12^{ου} σημερινοῦ σταδίου.

Ἡ λιθοστρωσία τῆς ὁδοῦ, τὸ λιθοψηφίδωμα, τὸ πρὸς ἐπίστρωσιν τοῦ ἐδάφους ὑλικόν, τὸ πλάτος, τὰ ἐκατέρωθεν κρηπιδώματα, οἱ διάφοροι ἐλιγμοὶ καὶ αἱ καμπυλότητες καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ βράχου

τροχιαί πρόκεινται ἀξιόλογα ὑποδείγματα πρὸς σχετικὰς μελέτας.

β) Ἀπεκαλύφθησαν τὰ σπουδαιότερα τῶν κατὰ τὸ τμήμα τοῦτο τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ κρηπιδωμάτων διαφόρων μνημείων καὶ ἀνεσκάφησαν ἱκανοὶ τάφοι.

γ) Ἀνεσκάφη ὁ ἀπέναντι τοῦ λόφου τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ καὶ παρὰ τὴν παλαιὰν ἀσβεστοκάμινον χῶρος, ἐν θέσει ὑψηλῇ καὶ περιόπτῳ, λίαν δὲ καταλλήλῳ δι' ἐπίσημον μνημεῖον· ἀνευρέθησαν δὲ εἰς ἱκανὸν βάθος λελαξευμένα ἐπὶ τοῦ πωρώδους ἐδάφους θεμέλια μεγάλου καὶ ἀγνώστου οἰκοδομήματος καὶ πολλὰ συντρίμματα μαρμάρων ἐκ ναοῦ καὶ μνημείου, ὧν τινὰ μὲν ἴσως ἀνῆκον εἰς τὸ κατὰ χῶραν οἰκοδόμημα, τινὰ δὲ μετηνέχθησαν ἄλλοθεν πρὸς κατασκευὴν ἀσθέστου.

δ) Ἀνεσκάφη καὶ ἀπεκαλύφθη ἅπας ὁ χῶρος τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῶν παρακειμένων οἰκοδομημάτων. Ἐπίσης ἀπεκαλύφθησαν τὰ κατὰ τὸ Ἱερόν διάφορα βάρθρα ἀγαλμάτων καὶ στύλων, αἱ εἴσοδοι τοῦ τεμένου κτλ.

ε) Ἀνεσκάφη καὶ ἀπεκαλύφθη τὸ ἀπέναντι τοῦ Ἱεροῦ τετραπλευρον πολυγωνικῆς τέχνης τείχος (μήκους 25 μ. πλ. 15.50) ἔχον εἴσοδον πρὸς Β. ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ἱερᾶς ὁδοῦ. Τοῦτο, ὡς γνωστόν, μνημονεύεται ὡς *θέας ἄξιον* ὑπὸ τοῦ Πausανίου.

ς) Ἀπεκαλύφθη τὸ μεταξὺ τοῦ τείχους καὶ τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης τμήμα τῆς ἀρχαίας ὁδοῦ, ὠραῖον ἀληθῶς καὶ εἰς καλὴν διατηρούμενον κατάστασιν.

ζ) Ἀνεσκάφη ἅπας ὁ χῶρος τῆς βορείας πλευρᾶς τῆς περιοχῆς τῆς Μονῆς Δαφνίου, ἐνθα ἀνευρέθη ἐπίμηκες κρηπιδωμα καὶ ἀπεκαλύφθησαν πολλὰ βάρθρα στύλων ἢ παραστάδων, κατὰ σειρὰν καὶ εἰς ἴσα ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα κατὰ χῶραν κείμενα. Ὡς ἐκ τῆς διαταχθείσης ἀποπερατώσεως τῶν ἐργασιῶν δὲν ἐξηκριβώθη ἂν ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς ῥωμαϊκοὺς ἢ εἰς τοὺς πρώτους βυζαντιακοὺς χρόνους, καὶ δὴ ἂν ἀνήκουσιν εἰς τὸ Ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος ἢ εἰς τὴν πρώτην καὶ ἀρχαιοτέραν τῆς σφζομένης σήμερον Μονήν, τοῦ δρομικοῦ ναοῦ (basilica) τῆς ὁποίας τὰ θεμέλια ἀπεκαλύφθησαν.

η) Ἀνεσκάφη ὁ ἐξωθεν τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ περιβόλου τῆς Μονῆς Δαφνίου χῶρος πρὸς εὑρεσιν τῆς θέσεως τῆς ἀρχαίας

ὁδοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Μοῆν καὶ τὸ Ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀληθῶς δὲ ἀνευρέθη αὕτη ἐπιμελετημένη καὶ ἐπεστρωμένη ὅπως καὶ ἡ πρὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης. Παρ' αὐτὴν εὐρέθησαν πολλοὶ τάφοι, ἐπ' αὐτῆς δὲ δύο ἀντιμέτωπα βάρθρα, ἴσως Ἑρμῶν.

θ) Ἀνεσκάφη ἡ μεσαιωνικὴ πρὸς δυσμὰς εἰσοδος τῆς Μοῆς, εὐρέθησαν δὲ πολλὰ μάρμαρα, ἐν οἷς καὶ ἐνεπίγραφα.

Ἐυρήματα

Κατὰ τὸ Ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης.

1. Ἀγαλμάτιον Ἀφροδίτης (;) ἀκέφαλον· τέχνης ῥωμαϊκῶν χρόνων.

2. Σύμπλεγμα Ἀφροδίτης (;) καὶ Ἔρωτος (;) ἀκέφαλον· ἔργον ἑλληνικῶν χρόνων.

3. Ἀνάγλυφον σύμπλεγμα, παριστῶν δύο θεᾶς φερούσας ποδῆρη χιτῶνα· ἡ μὲν δεξιὰ στηρίζεται ἐπὶ σκῆπτρου· ἡ δὲ ἀριστερὰ ἔχει ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ μικρὸν Ἔρωτα ἔτοιμον πρὸς πτῆσιν. Πιθανώτατα πρόκειται περὶ τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῆς Πειθοῦς· τὸ ἔργον καλῆς τέχνης· ἀτυχῶς ἐλλείπουσιν αἱ κεφαλαί.

4. Ἀνάγλυφον ἀκέφαλον νεανίου κρατοῦντος θυμιατήριον· ἔργον καλῆς τέχνης.

5. Ἀνάγλυφον σύμπλεγμα ἐφθαρμένον, παριστῶν γυναῖκα ὀδηγοῦσαν νεανίαν προσφέροντα ἀνάθημα εἰς τὴν Ἀφροδίτην. Ὑπ' αὐτὸ διακρίνονται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τὰ ἐξῆς·

. . . . Θεογένους Ἀγγεληθεν

. . . . .

Ἀφροδίτη.

6. Κεφαλὴ Ἀφροδίτης (;)

7. Δώδεκα μαρμάρινα περιστεραι (αἱ δύο ἐν καλῇ καταστάσει), ὧν μία φέρει τὴν ἐπιγραφὴν :

Φαλακρίων Ἀφροδίτη
ἀνέθηκεν.

8. Ἑπτὰ γυναικεῖα γεννητικὰ μόρια (τρία ἐν καλῇ καταστάσει), ὧν δύο φέρουσι τὰς ἐπιγραφάς :

α) Παμφίλη Ἀφροδίτη.

β) Φιλουμένη Ἀφροδίτη
χαριζομένη. Ἐπαιεῖτε
οἱ παριόντες.

9. Μαρμαρίνη ρόα.

10. Διάφορα βάρη, ὧν τινὰ φέρουσι τὰς ἐπιγραφάς :

α) Καλλίας Χαρίο Περιθοίδης Ἀφροδίτη.

β) Γαλήνη ἀνέθηκε.

γ) . . . . . εὐξαμένη.
Ἀφροδίτη ἀνέθηκε.

δ) Ἀγασίων Ἀφροδίτη
ἀνέθηκε.

ε) Αἴγυπτία ἀν[έθηκε].

ς) Πειθοῖ Καλλιμάχος
τὴν δ' ἀνέθηκε Σολεύς.

11. Εἰδώλια τινὰ πῆλινα τεθραυσμένα.

12. Πλάξ ἐγχωρίου λίθου, φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν :

Ἵπὲρ τοῦ . . . . .
καὶ τῶν συνιερέων
Φάβιος.

Ἐντὸς τοῦ τετραπλεύρου τοῦ τείχους.

13. Ἀσήμαντά τινα ἀγγεῖα ἐντὸς καὶ πλησίον δύο λαρνάκων.
14. Λύχνος φέρων τὴν ἐπιγραφὴν: Εὐκάρπου.
15. Ἰκανὸς ἀριθμὸς χαλκῶν νομισμάτων καὶ ἐν ἀργυροῦν Ἀθηναϊκόν.

*Ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ, μεταξὺ τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης
καὶ τοῦ τείχους.*

16. Ἑρμῆς τῆς τετραγώνου τέχνης μετ' ἐπιγραφῆς γράμμασι τῶν ῥωμ. χρόνων:

ζ
ἐξ Ἄστε-
ως.

Ὁ Ἑρμῆς οὗτος, ὡς ἐσημείωσα καὶ ἅμα τῇ κατὰ τὴν βορείαν πλευρὰν τοῦ τείχους εὑρέσει αὐτοῦ, ἦτο κατὰ χώραν· διότι τὸ δωδέκατον στάδιον τῆς σήμερον, καθ' ὃ εὑρέθη, ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἕβδομον ῥωμαϊκόν μίλιον ἀπὸ τοῦ Διπύλου.

Ἐνταῦθα δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ σημειώσω ὅτι καὶ ἡ τοῦ ἔκτου μιλίου τετραγωνικὴ στήλη κεῖται ἐν Δαφνίῳ, ἐκεῖ που βεβαίως εὑρεθεῖσα ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως ἐξάγεται, φέρουσα τὰς γνωστὰς δύο ἑλληνικὰς καὶ μίαν λατινικὴν ἐπιγραφάς (C. I. A. III, 1. 405 - 407).

Ἐπίσης ἐκ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ προέρχεται Ἑρμῆς τις τοῦ τετάρτου μιλίου φέρων τὴν ἐπιγραφὴν: Δ | ἐξ Ἄστε | ως γράμμασιν ὁμοίοις τοῖς τοῦ προμνημονευθέντος ἐβδόμου μιλίου, ἐρμηνευθεῖσαν δὲ ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδι τοῦ 1853 (σελ. 1007) Δ.τ̄ ἐξ Ἄστεως.

Κατὰ τὴν ἱερὰν ὁδόν.

17. Χαλκῆ νεκρικὴ κάλλιπ (κατὰ τὸ δέκατον σημερινόν στάδιον).

18. Πλάξ λίθου ἔγχωρίου φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν :

Ὅ]ρος
μ]νημάτ-
ων.

(κατὰ τὸ δέκατον στάδιον).

19. Ἐπιτύμβιος πλάξ φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν :

Ἄρχέφρων.

(κατὰ τὸ δέκατον στάδιον).

20. Ἐπιτύμβιοι στήλαι, φέρουσαι τὰς ἐπιγραφάς :

α) Σώπατρος Σωπάτρου

β) Ἀσκληπιάς Ἀπολλωνίου
. . . . . αίας.

21. Πλάξ ἔγχωρίου λίθου φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν :

Ὅρος χω]ρίο[υ
κα]ὶ οἰκίας πε-
π]ραμένων ἐπ-
ι λύσει ἐρανισ-
ταῖς τοῖς με-
τὰ Φίλωνος
XX

(Ἐντὸς θεμελίων ἀρχαίας οἰκίας κατὰ τὸ δέκατον σημερινὸν
στάδιον).

22. Διάφορα ἀγγεῖα ἀσήμαντα, ἐν οἷς καὶ κάλπη φέρουσα
ἀμαζονομαχίαν (κατὰ τὸ ὄγδοον στάδιον).

23. Κορμὸς νεανίου ἀκέφαλος ἀρχαϊκῆς τέχνης, ἴσως παλαι-

στοῦ (κατὰ τὸ ἕνατον στάδιον πρὸς δυσμὰς τοῦ λόφου τοῦ προ-
φήτου Ἡλιοῦ).

24. Κεφαλὴ Ἑρμοῦ (;) (κατὰ τὴν Μοῆν Δαφνίου).

Εἰς τὴν μεσαιωνικὴν εἴσοδον τῆς Μοῆς.

25. Ἐπὶ ὕμηττίου μαρμάρου τετραγώνου σχήματος εἰς τεμά-
χια μὲν εὐρέθεντος, ἀλλὰ συναρμολογηθέντος κατόπιν (μήκους
1 μ. πλ. 0.47, πᾶχ. 0.34), κατὰ πρόσωπον ἢ ἐξῆς ἐπιγραφή,
συμπληρωθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν C.I.A. III, 1. 1023 ἐπι-
γραφῆς :

Ἄγαθῇ [τύχη.

Ἐπὶ ἄρχοντος [Πραξαγόρου
τοῦ καὶ Τιμοθέ[ου θορικίου
ιε' ἀπὸ τῆς α' τοῦ [θεοῦ Ἀδριανοῦ
εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπ[ιδημίας μηνὸς
Μαιμακτηριῶνο[ς ἐπὶ τῆς] Αν-
τιοχίδος ε' πρυτα[νείας γραμ-
ματεὺς τό θ Νικῆτης — — ἀνδρου
Παλληνεὺς ἀν[έγραψεν
τοὺς ἰδίους συνάρχον[τας καὶ
τοὺς ἀΐσιτους.

Ἄναφλύστιοι

Ἐπώνυμος

Ἀσκλη[πι]άδης Ὑγίνου

Π . . . ορος Μέμνονος

Ἀγάθων Ἀσκληπιάδου

Διοκλῆς Ὑλλου

Ἀθήναιος Διοδότου

Ἀσκληπιάδης Δημοχάρου

Κόρινθος Φυρνήσιοι

Εὐκράτης Φλ. Διονύσιος

Παλληνεῖς

Ἀἴλ. Ἀπολλωνί[δης

Ἀἴλ. Διονύσιος

Ἀἴλ. Θεαγένης

Ἀἴλ. Ἄτταλος

Μοσχίων Νικίτου

Φλ. Γαϊανὸς

Γλαῦκος Ἀλε-
ξάνδρου πρ[εσβύτερος

Ἀλέξανδρος

Γλαῦκος Ἀλεξάνδρου

Ευέλπιστος Λε- ωνίδου Σημαχίδαι	Ἀσκληπιάδης Ζωσίμου Γοργίας Μοσχίωνος
Ἀρτέμων πρεσβύτερος	Μηνόφιλος Σωσιγέου
Ἰσίδωρος Ἀρτέμωνος	Ἐπιτυγχάνων Ἀριστοβούλου
Ἀρτέμων	Προσδόκιμος Ἀριστοβούλου
Ὀνήσιμος Ἀρ- τέμωνος	Ἐπίγονος Κτήσων
Ἀπολλώνιος Στεφάνου	Ἰανουάρις Ἐράτ[ωνος Ἰουν. Μερκάτω[ρ Α . . . . . Ν . . . . .

Ἐπὶ τῆς πλαγίας πλευρᾶς ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή, συμπληρωθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν C. I. A. III, 1. 625 καὶ 745 ἐπιγραφῶν.

..... ς Παλλ[ηνεὺς
ἐπὶ ἄρχον[τος
μ]ελιτει

ἀγαθη τύχη - - - - - ἱε-
ρεὺς Ὀρδεώνιος Λ[ολλιανός - - ἐπὶ ἄρχον-
τος Πο. Αἰλίου Φιλέα [Μελιτέως - - ἀπὸ τῆς
πρώτης ἐπιδημίας θε[οῦ Ἀδριανοῦ - - - - τῆς
Ἀδριανίδος ἐγράμμ[άτευεν - - - - Φι-
λολόγου Θριάσιος. Βησαιε[ῖς
Θεὸς Ἀδριανός
Κλ. Δομετιανός
Αἴλιος Ἡράκων [πρεσ]βύτε[ρος
Κλ. Καστάλιος
Γ. Μᾶρκος - -
Ἰούλιος - - -

Ταῦτα πάντα μετὰ τῶν πέρυσιν εὐρεθέντων ἱετοποιηθήσαν ἐντὸς κελλίου τῆς Μονῆς Δαφνίου καὶ παρεδόθησαν πρὸς φύλαξιν εἰς τὸν ἐκεῖ φύλακα τῶν ἀρχαιοτήτων, πλὴν τῶν νομισμᾶ-

των, ἀποσταλέντων μετὰ τῆς πέρυσιν εὐρεθείσης ἐνεπιγράφου
μολυβδίνης σφιδόνης εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Νοεμβρίου 1892.

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Ἐδαπανήθησαν εἰς τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην ἐν τῷ ἔτει Δραχ.
14,418.70, προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν τοῦ προηγουμένου ἔτους
δαπανῶν ἐκ Δρ 796 ἀναβαίνει τὸ ὅλον εἰς Δρ. 15,214.70.

Ὁ κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου ἐμισθοδοτεῖτο παρὰ τῆς Ἑται-
ρίας μόνον μέχρι τέλους Ἰουλίου, ὅτε ἔδωκε τὴν παραίτησίν του
ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρίας, ἐξηκολούθησεν ὅμως ἐπιστα-
τῶν εἰς τὴν ἀνασκαφὴν ἕως 30 Σεπτεμβρίου.

Δευτέρα ἀνασκαφὴ, ἐν Πειραιεῖ· περὶ ἧς ἐπεδόθη ἡμῖν ἡ ἐξῆς
ἔκθεσις¹ τοῦ ἐπιστατήσαντος Ἰακ. Χ. Δραγάτση, καθηγητοῦ.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἐν ταῖς δαπάνῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας κατὰ Ἰούνιον
καὶ μέρος τοῦ Ἰουλίου ἐ. ἔ. γενομέναις ἀνασκαφαῖς ἐν Πειραιεῖ
καὶ κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ζιέας ἐπὶ τῶν φαινομένων
ἰχνῶν οἰκοδομῆς ῥωμαϊκῶν χρόνων, ἐν τῷ οἰκοπέδῳ Ἀγγ. Καμπᾶ,
ἐδείχθησαν τάδε :

Κατὰ τὴν πρὸς Βορρᾶν ὄψιν ἐφάνη καθαρῶς αὐλὴ ἐπιμήκης
μῆκους ὀκτώ, πλάτους ἐξ περίπου μέτρων, ἔχουσα ἀνοιγμα πρὸς
Β. ἐστρωμένον μαρμάρῳ φαιῷ (ΑΒ) ἐν εἴδει στυλοβάτου ἢ εἰσό-
δου. Τὰ πέραν τῆς μαρμαρίνης ταύτης βάσεως ἔδειξαν γῆν στε-
ρεάν, πεπατημένην, ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ ἐφ' οὗ καὶ ἡ αὐλή. Τὰ
κατὰ τὴν αὐλὴν ταύτην εἶνε ἤδη γνωστά, ἀφ' ἧς περὶ τὰ μέσα
Μαρτίου ἐ. ἔ. τυχαίως ὅλως ἀνεφάνησαν ὑπὸ ἐλαχίστην ἐπικά-
λυψιν. Εἶνε δηλ. ὀλόκληρος διὰ ψηφιδωτοῦ ἐστρωμένη, ἔχουσα
ἐν τῷ κέντρῳ ἄριστα διατηρουμένην παράστασιν τῆς κεφαλῆς τῆς
Μεδούσης ἐντὸς κύκλου ἀποτελοῦντος τὸ κέντρον ἀσπίδος, ἀπαρ-

¹ Ἴδε καὶ τὸν ἐν τέλει τοῦ τεύχους πίνακα Α.

τιζομένης ὑπὸ πολλῶν κύκλων ὁμοκέντρων ὑποδιαιρουμένων διὰ τοξοειδῶν ἄλλων γραμμῶν εἰς μικρὰ τρίγωνα διαφόρων χρωμάτων. Ἡ κατὰ τοιοῦτους κύκλους διάθεις τοῦ συνόλου, ἢ ὑπὸ τῶν τοξοειδῶν γραμμῶν τομῇ καὶ ἡ ἐπαλλαγὴ τῶν χρωμάτων ἐν τοῖς τριγωνιδίοις παρέχει προφανῶς ὄψιν κυρτῆς ἐπιφανείας, οἷα ἡ τῆς ἀσπίδος. Ὁ τελευταῖος πρὸς τὰ ἔξω κύκλος ἀποτελεῖται ὑπὸ ταινίας φερύσης σπειροειδῆς κόσμημα, τὸ δὲ σύνολον τοῦ ἀσπιδοειδοῦς τούτου διακόσμου κεῖται ἐντὸς τετραγώνου, οὗ αἱ γραμμαὶ ἀποτελοῦνται ὑπὸ ταινίας κοσμουμένης ὁμοίως ὑπὸ σπειροειδοῦς κοσμήματος. Κατὰ τὰς σχηματιζομένας τέσσαρας γωνίας τοῦ τετραγώνου εἰς συμπλήρωσιν τοῦ κενοῦ τοῦ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ κύκλου ὑπάρχουσι τέσσαρα φύλλα καρδiosisχημα μετὰ βλαστῶν ἢ ταινιῶν, τεσσάρων διαφόρων χρωμάτων, ἐρυθροῦ βαθέος, βαθέος κυανοῦ, κιτρίνου καὶ πρασίνου. Τὰ δὲ χρώματα τῶν τριγωνιδίων εἶνε· κυανοῦν ἀνοικτὸν καὶ βαθύ, ἐρυθρὸν ἀνοικτὸν καὶ βαθύ, λευκόν, κίτρινον, πράσινον κεραμόχρουν. Ἐν τῷ κέντρῳ ἡ κεφαλὴ εἶνε ἐπὶ ἐδάφους λευκοῦ φέρουσα πλουσιωτάτην κόμην ἐξ ἧς προβάλλουσι τέσσαρες ὄφεις. Ἄνω ὑπὲρ τὸ μέτωπον φέρει δύο πτέρυγας, ἐφ' ὧν ἐπικρατεῖ τὸ ἀνοικτὸν κυανοῦν χρῶμα. Ἡ κεφαλὴ, ἐν ᾧ τὸ σῶμα στρέφει πρὸς τὰ ἀριστερά, διευθύνεται μετὰ δυνάμεως πρὸς τὰ δεξιὰ σχεδὸν ἀντωπὸς τῷ θεωμένῳ. Τὰ περὶ τὸ ἄνω μνημονευθὲν τετράγωνον μέρη τῆς αὐλῆς καλύπτονται ὑπὸ ψηφιδωτοῦ ἐκ μειζόνων τεμαχιῶν χρώματος λευκοῦ ὑποδιηρημένου ὄντος τοῦ ἐδάφους τούτου εἰς τετράγωνα διὰ γραμμῶν ἐκ λίθων χρώματος πρασίνου· τὸ μέσον δὲ ἐκάστου τῶν τετραγώνων κατέχει ἀπλοῦν κόσμημα ἐκ τῶν αὐτῶν λίθων μετὰ συμπληρώσεως ἐν μέσῳ χρώματος ἐρυθροῦ.

Πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ ἀπὸ βορρᾶ εἰσιόντι εἰς τὸ ἀνοιγμα, ἐν ᾧ ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδούσης ὑπάρχει ἀνοιγμα θύρας ἀγούσης εἰς δωμάτιον (Γ) παραδόξου σχηματισμοῦ ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους. Τὸ δωμάτιον τοῦτο ἔληγε πρὸς Δ. εἰς ὀξεῖαν γωνίαν εἶχε δὲ φανῆ ἐν μέρει καὶ πρὶν ἢ ἀρχίσωσιν αἱ ἀνασκαφαί. Οἱ τοῖχοι αὐτοῦ περίξ ἔσωθεν περιεθέοντο ὑπὸ μικρᾶς κτιστῆς προεξοχῆς ἐν εἴδει πεζούλας εἰς ὕψος 0,30 καὶ ὅμοιον πλάτος. Ἐπὶ τῆς πρὸ τοῦ πρὸς Ν. τοίχου προεξοχῆς ὑπῆρχε μικρὸς ὀχετὸς ἐκ κεράμων

ἀρχόμενος ἀπὸ Δ. κατὰ τὸ σημεῖον Δ διευθυνόμενος πρὸς Α. κάμπτων πρὸς Β. κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ βέλους καὶ ἀπολήγων εἰς μολύβδινον σωλήνα, ὁ ὁποῖος ἐφέρετο πρὸς τινα ἐν τῷ μέσῳ ἐξαγωνικὴν βάσιν πίδακος, ἴσως, ἐκ πλίνθων ὀπτῶν, περιενδεδυμένην λεπταῖς πλαξὶ μαρμάρου καὶ ἄνω εἰς σχῆμα λεκάνης τερματιζομένην. Ἡ περὶ τοὺς τοίχους προεξοχὴ καὶ μέρος τοῦ τοίχου ὑπὲρ αὐτὴν ἦσαν ὁμοίως τῷ αὐτῷ μαρμάρῳ ἐπενδεδυμένοι, τὸ δὲ ἐνιαχοῦ εἰς ἰκανὸν ὕψος διασωθὲν μέρος τοῦ τοίχου ἔδειξεν ἐπιχρῖσμα δι' ἀμμοκονίας φέρον λείψανα χρωμάτων. Κατὰ τὴν γωνίαν τοῦ πρὸς Δ. τοίχου ὑπάρχει ἄνοιγμα τετραγωνικὸν ἐπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ὁποίῳ ἐφάνη ἡ ἀρχὴ τοῦ προμνημονευθέντος ὀχετοῦ χωριζομένου εἰς δύο, ἴσως διότι ἐφέρετο καὶ περὶ τοὺς ἄλλους τοίχους, ὅπερ ὁμως δὲν διεσώθη. Ὅπισθεν τοῦ σημείου τούτου ἐφάνη ἄνοιγμα τετραγωνικὸν (H), ὅπερ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐρευνήσωμεν φόβῳ καταπτώσεως τῆς αὐλῆς τῆς εὐθὺς ὑπερκειμένης οἰκίας. Τὸ ἔδαφος τοῦ δωματίου τούτου ἦν ἐστρωμένον πλαξὶ λεπταῖς πολύχρου μαρμάρου. Κάτωθεν καὶ πρὸ ὄλων τῶν πλευρῶν τοῦ δωματίου τούτου ὑπάρχει ὠραιότατα ἐκ πλίνθων ὀπτῶν κατεσκευασμένος ὀχετός, βάρους 1,50, πλάτους 0,60. Οὗτος φέρεται ἀπὸ τοῦ σημείου Θ ὑπὸ τὸν τοίχον, ἔνθα ὑπάρχει ἀψιδωτὸν ἄνοιγμα καὶ διαιρούμενος εἰς δύο μέρη περιβάλλει τὸ κάτωθεν τοῦ δωματίου κατὰ τὸ σχῆμα τῶν τοίχων, εἶτα δὲ συνενουμένων τῶν δύο μερῶν ὑπὸ τὴν εἴσοδον τοῦ δωματίου (I), διέρχεται κάτωθεν τοῦ διαμερίσματος ἐν ᾧ τὸ ψηφιδωτόν, πέραν τούτου κάμπτεται μικρὸν πρὸς Ν. εἶτα πρὸς Α. καὶ πάλιν πρὸς Β. τέλος δ' ἀναλαμβάνει ἔξωθεν τοῦ ὄλου οἰκοδομήματος τὴν ἀρχικὴν φορὰν διευθυνόμενος πρὸς τὴν θάλασσαν. Ὁ ὀχετός οὗτος φέρεται κάτωθεν τοῦ διαμερίσματος Κ, τὴν ἀρχὴν δ' αὐτοῦ δὲν ἀνεύρομεν, ἅτε τοῦ ὀχετοῦ διευθυνομένου πρὸς τὸ μέρος τῆς παρακειμένης οἰκίας, ἔνεκα τοῦ ὁποίου φόβος ὑπῆρχε καταπτώσεως. Προέβημεν ὁμως κατὰ μῆκος εἰς ἐκσκαφὴν αὐτοῦ τέσσαρα μέτρα περίπου ὑπὸ τὸ διαμερίσμα τὸ ῥηθέν. Ἐν τῷ διαμερίσματι Κ καὶ κατὰ τὸ σημεῖον Λ ὑπάρχει ἀβαθὲς τετραγωνικὸν ἄνοιγμα φέρον εἰς τὸν κάτωθεν διερχόμενον ὀχετόν. Ὁ ὀχετός οὗτος καθ' ὅσον βαίνει πρὸς Α. ἐντὸς τῆς οἰκοδομῆς διατηρεῖ σχεδὸν παν-

ταχοῦ τὸ αὐτὸ ὕψος, ἔχων κατὰ τὰ σημεῖα τῆς μεταβάσεως αὐτοῦ ἀπὸ καμπῆς εἰς καμπήν, ἀπὸ διαμερίσματος εἰς διαμέρισμα ἀψιδωτὰ ἀνοίγματα· ἔξωθεν δὲ τῆς οἰκοδομῆς, κατὰ τὸ σημεῖον Μ, ἄρχεται ἐλαττούμενον τὸ βάθος αὐτοῦ κατὰ τὴν κλίσιν τοῦ ἐδάφους πρὸς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ εἶνε πολὺ διάφορος ἢ καθ' ὅλην τὴν προτέραν γραμμὴν· διότι ἐνταῦθα πλέον ἀποτελεῖται ἀπὸ τοῖχον ἐνθεν καὶ ἐνθεν κοινὸν ἐπιχειρισμένον ἀμμοκονία· ἄνω δ' εἶνε κεκαλυμμένος διὰ τεμαχίων λίθων ὀγκωδῶν οὐχὶ ἐξεργασμένων τὰ πολλὰ.

Μετὰ τὸ διαμέρισμα τῆς Μεδούσης καὶ πρὸς Ν. αὐτοῦ κεῖται ὀλίγον μετακεινημένον ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτοῦ κατώφλιον θύρας (Ν), μαρμάρου φαιοῦ, τὸ ὅποῖον ὅταν διέλθῃ τις εὐρίσκεται ἐντὸς ἀνοίγματος πολυγωνικοῦ ἐπεστρωμένου διὰ ψηφιδωτοῦ, ἀπαρτιζομένου ἐκ κύκλων τεμνομένων ἀπαρτιζόντων τμήματα χρώματος λευκοῦ, ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ. Ἐντὸς τοῦ πολυγωνικοῦ τούτου διαμερίσματος ὑπάρχει διὰ χαμηλοῦ τοίχου ἐπιχειρισμένου ἀμμοκονία περιφράγμα (Ξ) παρακολουθοῦν τὸ σχῆμα τοῦ ὅλου διαμερίσματος, ἔχον ἐπὶ τῶν τοίχων προεξοχὰς (Ο) ἐν εἶδει βάσεων, ἐφ' ὧν ἐστηρίζοντο ἴσως μικροὶ κίονες, οἳοι λεπτοὶ μετὰ Ἴωνικῶν κιονοκράνων ἀνευρέθησαν ἐκεῖ ἐν τοῖς χώμασι. Τὸ ἔδαφος τοῦ περιφράγματος τούτου ἀποτελεῖται ἐκ πλίνθων μεγάλων ὀπτῶν τετραγωνικῶν. Πρὸς τὸ νότιον τέρμα τοῦ περιφράγματος τούτου ὑπάρχει στενὸς ὄχετός φέρων ἄνω καὶ κάτω κεράμους τῶν κοινῶν καὶ διευθυνόμενος ἀπ' Α. πρὸς Δ. καὶ τελειῶνων ἔξωθεν τοῦ χαμηλοῦ τοίχου τοῦ περιφράγματος εἰς βόθρον μικρὸν, ἀβαθῆ, τετραγωνικὸν (Π) ἐφ' οὗ σώζεται πλάξ, μετὰ ὀπῆς εἰς τὸ μέσον, χρησιμεύουσα ὡς ἐπικάλυμμα.

Πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ δευτέρου τούτου διαμερίσματος μετὰ τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης φαίνεται θύρωμα (Ρ) δι' οὗ εἰσέρχεται τις εἰς τριγωνικὸν χώρισμα, ἀντικρὺ δ' ἕτερον θύρωμα δι' οὗ εἰσέρχεται εἰς διαμέρισμα Κ ὅπερ κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος εἶνε κεχωσμένον ἔτι, ἔνεκα τῆς ὑπεράνω κειμένης οἰκίας. Ἀπὸ τούτου δι' ἑτέρου θυρώματος μεταβαίνει τις εἰς τὸ διάμερισμα Σ, τοῦ ὁποίου ὁμοίως τὸ πρὸς Δ. κατακεχωσμένον διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Ἐν τῷ διαμερίσματι τούτῳ τὸ ἔδαφος εἶνε ἐστρωμένον πλίνθοις ὀπταῖς

μεγάλαις, ὡς αἱ τοῦ Ε, κατὰ δὲ τὸ πρὸς Α. τέρμα τοῦ τοίχου Τ ὑπάρχει πρῶτον μὲν θύρωμα πρὸς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ οἴκου ὀδηγοῦν, ἔπειτα δὲ δύο ἀνοίγματα τετραγωνικὰ ἐν εἴδει μικρῶν ἐστιῶν ἢ τοιοῦτου τινός, ἐστρωμένα πλίνθοις ὀπταῖς στεναῖς. Τοῦ διαμερίσματος Κ τὸ ἔδαφος εἶνε ἀνώμαλον, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ βράχος φαίνεται ἀνεξέργαστος. Οἱ τοῖχοι τούτων σώζονται ἀρκετὰ, ἀλλ' οὐχὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας ἰδρυμένοι, ἀσβεστοκονία δὲ ἐπικεχρισμένοι προστύχῳ.

Τὸ μετὰ τὸ κατώφλιον Ν ἔδαφος εἶνε, ὡς εἶπον, ἐστρωμένον ψηφιδωτῶ, τοῦτο δὲ δεικνύει ἐπὶ τούτου ὁ ἐν τῷ σχεδίῳ χρωματισμὸς ὡς καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ διαμερίσματος τῆς Μεδούσης. Τὸ ψηφιδωτὸν τοῦτο εἶνε ἐφθαρμένον κατὰ τὴν ΒΑ. γωνίαν ὀλόκληρον.

Πάντα τὰ μέχρι τοῦδε σημειωθέντα μέρη τῆς οἰκοδομῆς κείνται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου μετὰ μικρῶν τινων παραλλαγῶν. Τὸ πρὸς ἀριστερὰν ὅμως μέρος αὐτῆς κείται πολὺ χαμηλότερα, ὀλόκληρον δηλ. τὸ πρὸς Α. καὶ τοῦτο εἰς διάφορα βάρη μέχρι τῆς ἀκτῆς, ἕνεκα τῆς κλίσεως τοῦ ἐδάφους ἀπὸ βάρους ἐνὸς μέτρου, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ὀλιγωτέρου κατὰ τι μέχρι τεσσάρων καὶ πλέον. Ὁ χωρίζων τὸ μέρος τοῦτο τοῖχος Υ, μόνον κατὰ τὰ ἄκρα αὐτοῦ ὑψοῦται ὀλίγον ὑπὲρ τὸ ἔδαφος τοῦ ψηφιδωτοῦ, καθ' ὅλην τὴν ἄλλην ἔκτασιν εἶνε ἀποκεκομμένος ἐν εὐθυγραμμίᾳ πρὸς αὐτό. Εἰς τὸ σημεῖον Φ ὑπῆρχε κατώφλιον θύρας ἐκ πολὺ λεπτοῦ τεμαχίου μαρμάρου λευκοῦ. Ὅπισθεν τοῦ μέρους τούτου, εἰς βάθος μέτρου περίπου ὑπάρχει δωμάτιον Χ, ἔχον πρὸς τοὺς δύο στενωτέρους τοίχους χωρίσματα ἐκ ταπεινῶν καὶ στενῶν ἄλλων τοίχων πλάτους 0.90, ἐν εἴδει κτιστῶν κλινῶν. Ὁ τοῖχος ὁ πρὸς Α. τοῦ δωματίου τούτου σώζεται εἰς ὕψος μεγαλείτερον τῶν δύο μέτρων ἔχει δ' ἐν μέσῳ καὶ θύρωμα μετὰ κατωφλίῳ μαρμαρίνου ὀδηγοῦν εἰς μεῖζον τούτου δωμάτιον Φ. Οἱ τοῖχοι οἱ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ θυρώματος τερματίζονται ὑπὸ πλίνθων ὀπτῶν ἐρυθρῶν, ὠραιότατα ἐκτισμένων. Ἐπὶ τοῦ μικροῦ τοίχου α τοῦ πρὸ τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ Χ δωματίου διατηρεῖται καλὴ ἐπίχρισις διὰ ἀμμοκονίας καὶ γύψου φέρουσα χρωματισμὸν λευκὸν μετὰ ἐρυθρᾶς πλατείας κορυφῆς περίξ. Ἰχνη ἐπίχρίσεως ὁμοίας ἐσώθησαν

καὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου β ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ ἀκριβῶς ἀντικρὺ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ μικροῦ τοίχου α καὶ ἄνω.

Ἐν τῷ μείζονι δωματίῳ Ψ οἱ αὐτοὶ ταπεινοὶ τοῖχοι διακρίνονται πρὸ τῶν τοίχων τοῦ δωματίου καὶ πρὸς Β. καὶ πρὸς Ν. Κατὰ τὸν πρὸς Ν. τοῖχον φαίνεται καὶ διαχώρισμα γ εἰς δύο τούτων τῶν κατασκευασμάτων ὑπερέχον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἄλλου ταπεινοῦ τοίχου. Ὁ δὲ πρὸς Β. τοῖχος διὰ προεκβολῆς δ χωρίζεται εἰς δύο ἐπίσης ἀλλ' ἄνισα μέρη σώζοντα ὁμοίως ἔχνη τῶν σημειωθέντων ταπεινοτέρων τοίχων. Κατὰ τὸ σημεῖον ε τοῦ αὐτοῦ δωματίου ὑπάρχει πιθοειδὲς κατασκεύασμα κτιστόν. Ἐπὶ τοῦ τοίχου ζ ἐσώθησαν ἱκανὰ μέρη τῆς ἐπιχρίσεως, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ σημείου ἀκριβῶς τοῦ ἀντικρὺ τῆς ἄνω ἐπιφανείας τῶν ταπεινῶν τοίχων. Ἐπὶ τῆς ἐπιχρίσεως ταύτης σώζονται χρώματα ζωηρότατα, φαίνεται δ' ἡ ἐπιφάνεια τοῦ τοίχου ὑποδιηρημένη εἰς τετράγωνα κατὰ τὸ Πομπηϊανὸν σύστημα. Αἱ αὐταὶ διὰ χρωμάτων διαιρέσεις ἀνεφάνησαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ δωματίου. Ὁ τοῖχος η εἶνε κατεστραμμένος μέχρις ἐδάφους, ἡ γραμμὴ ὅμως αὐτοῦ σώζεται ἄριστα διατηρουμένη, δὲν δεικνύει πού ὅμως δίοδον πρὸς τὸ ὄπισθεν διαμέρισμα Ω, μετὰ τοῦ ὁποίου φαίνεται ὡς ἔν μέγα τοιοῦτο τὸ δωμάτιον Ψ'. Ἐν τῷ διαμερίσματι Ω ὑπάρχουσι δύο ὅμοιοι πρὸς τὰς τῶν προηγουμένων δωματίων προεξοχαὶ καὶ ἔχνη ταπεινῶν τοίχων πρὸ αὐτῶν, ἡ δὲ γωνία ἢ ΒΑ. καὶ τὸ πλείστον τῆς πρὸς Α. πλευρᾶς κατεστραμμένον ἱκανῶς.

Πρὸς Β. τοῦ δωματίου Χ καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ἔδαφος κεῖται τὸ διαμέρισμα ΑΑ ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει τετραγωνικὸν κτίσμα κ ἐπεστρωμένον ἄνω πλίνθοις ὀπταῖς καὶ ὄψιν βάσεως κλίμακος ἔχον. Τὸ διαμέρισμα τοῦτο κλείεται ὑπὸ τοῦ τελευταίου φαινομένου τοίχου τῆς οἰκοδομῆς (λ, λ, λ) φερομένου λοξῶς ἀπὸ Δ. πρὸς Α. καὶ Ν. ἔχει δὲ θύρωμα πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν τοῦτον τοῖχον ὁδηγοῦν εἰς διαμέρισμα ΒΒ. Ἐν τῷ διαμερίσματι ΑΑ σώζεται κατὰ χώραν τετραγωνικὴ βᾶσις ἐνὸς τῶν στύλων τῶν ἐνταῦθα τὸ πάλαι ἰδρυμένων νεωσοίκων μ, ὁμοία τῆς ὁποίας εἶνε ἡ ἔξωθεν τῆς ΒΑ. γωνίας τοῦ διαμερίσματος τῆς Μεδούσης ν. Εἰς τοὺς νεωσοίκους δὲ τούτους ἀνήκει καὶ ὁ τοῖχος ξ ὁ πρὸς

Β. τῆς ὅλης οἰκοδομῆς. Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ἐν τῷ διαμερίσματι ΑΑ ὅτι ὁ τοίχος ὁ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ διαμερίσματος Χ ἀποτελεῖται ἐκ πλίνθων μεγάλων οὐχὶ ὀπτῶν, φέρει δὲ καὶ ἐπίχρισμα καὶ χρωματισμὸν κατὰ τὴν πρὸς τὸ διαμερίσμα Χ ὄψιν. Ἐν δὲ τῷ διαμερίσματι ΒΒ ὑπάρχει κτίσμα ὁ ὅμοιον πρὸς τὸ ἐν τῷ ΑΑ τᾶλλα, μεγαλειότερον ὅμως τὸ πλάτος πλὴν μικρότερον τὸ μῆκος.

Ὅπισθεν τοῦ ΒΒ ὑπάρχει μικρότερον διαμερίσμα ΓΓ ἀλλ' ἢ πρὸς τοῦτο δίοδος δὲν ἐφάνη, ἅτε κατεστραμμένου τοῦ τοίχου καὶ πρὸς τὸ ΒΒ ἐν μέρει καὶ ὅλου σχεδὸν πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶνε τὰ διαμερίσματα τὰ μέχρι τῆς τελευταίας γραμμῆς τοῦ διαμερίσματος ἐν ᾧ τὸ πολυγωνικὸν κατασκευάσμα Ξ. Πέραν δὲ ταύτης ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου ἐδάφους τοῦ ὑψηλοτέρου, τοῦ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης, πρῶτον μὲν ὀπισθεν τοῦ διαμερίσματος Σ ἐφάνη ἀρχὴ νέου διαμερίσματος πρὸς ὃ τὸ προηγούμενον συγκοινωνεῖ· τὸ διαμερίσμα τοῦτο ΔΔ εἶνε ἐστρωμένον ψηφιδωτῷ, ἔχει τοὺς τοίχους ἐπενδεδυμένους μέχρις ὕψους 0.40 διὰ πλακῶν λεπτοτάτων λευκοῦ μαρμαρίου κατὰ δὲ τὴν ΒΑ. γωνίαν αὐτοῦ ἔχει ἀνοιγμα τετραγωνικόν, ἐνός που μέτρου τὸ βάθος, μετὰ ἐπικαλύμματος μεγάλου μαρμαρίνου, ἐκτισμένον διὰ πλίνθων ὅπως καὶ τὸ ἄλλο ὑδραγωγεῖον, πρὸς ὃ δὲν ἐφάνη ἢ συγκοινωνία αὐτοῦ, μόνον δὲ μικρὸς ὀχετὸς ἀπὸ Δ. πρὸς Α. φθάνει ὀλίγον ὑπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ἀνοίγματος τούτου, ἴσως δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ ἔξωθεν αὐτῇ μικρότερον τετραγωνικὸν ἀνοιγμα Π συνεκινῶναι πρὸς τὸ μεῖζον τοῦτο. Ἐπειτα ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ πολυγωνικοῦ διαμερίσματος ὑπάρχουσι δίοδοι πρὸς Ν. ἄγουσαι εἰς ἕτερα ψηφιδωτὰ διαμερίσματα (ΕΕ). Ἀκριβῶς δ' ἐν μέσῳ καὶ ὀπισθεν τοῦ διαμερίσματος Ξ ὑπάρχει τετμημένος ὁ βράχος ὡσεὶ ἐκεῖ ἦτο ἀνάβασις πρὸς ἄλλο τι μέρος τὸ ἄνωθεν τῆς οἰκοδομῆς. Κατὰ τὸ ΗΗ φαίνεται ἀρχὴ ψηφιδοθετήματος καλοῦ σωζομένου, ὡς φαίνεται, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ δωματίου τούτου καὶ ἐπὶ ἐδάφους ὀλίγον ὑψηλοτέρου τοῦ τῆς Μεδούσης. Ἀπὸ τῆς γραμμῆς ὅμως ταύτης καὶ πέραν δὲν προέβη ἡ ἀνασκαφὴ, ἅτε μὴ ἐπιτρέψαντος τοῦ κυρίου τοῦ παρακειμένου πρὸς Ν. οἰκοπέδου ΘΘ. Διὸ ἐτρέπημεν πρὸς Α. ἔνθα εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ δωματίου Ψ καὶ

τῶν παρακειμένων ἀνευρέθησαν ὁμοια διαμερίσματα, ὡς τὸ ΠΙ καὶ ὀπισθεν τούτου τὸ ΚΚ, φέροντα τὰ κατὰ τοὺς τοίχους διαχωρίσματα, τὸ δ' ἕτερον τούτων καὶ πιθνεῖδες κατασκευάσματα ὁμοιον τῷ ε κατὰ τὸ σημεῖον π. Εἶτα ἡ ἀνασκαφὴ διηυθύνθη πρὸς Ν. καὶ ὑπὸ τὴν παραλιακὴν ὁδὸν, ἐκεῖ δὲ ἀπεκαλύφθη ἕτερον διαμέρισμα ΛΛ, μεθ' ὃ πρὸς Ν. ἕτερον μικρότερον ΜΜ ἔχον λοξὸν ἀνοιγμα παρὰ τὸν νότιον τοῖχον πρὸς Δ. καὶ θύρωμα πρὸς Α. ὁδηγοῦν εἰς ἕτερον μικρὸν διαμέρισμα ΝΝ φέρον πρὸς Ν. θύρωμα δι' οὗ μεταβαίνει τις εἰς ἐπίμηκες διαμέρισμα ΞΞ ἔχον πρὸς Δ. μὲν θύρωμα ὁδηγοῦν εἰς ἕτερον δωμάτιον ΟΟ διὰ τῆς πρὸς Ν. θύρας τοῦ ὁποίου μεταβαίνομεν εἰς δωμάτιον ΠΠ, οὗ μέρος ἐφάνη τοῦ λοιποῦ καλυπτομένου ὑπὸ τοῦ παρακειμένου οἰκοπέδου, ἐν ᾧ δὲν ἐπετράπη ἡμῖν ἡ ἀνασκαφὴ, καὶ ὑπὸ τῆς πρὸς Ν. κατερχομένης πρὸς τὴν θάλασσαν ὁδοῦ, ὑφ' ἣν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σκάψωμεν, ἅτε διερχομένου ἐκεῖθεν ὄχετοῦ ἀκαθαρσιῶν τῆς πόλεως.

Ἀπὸ τοῦ διαμερίσματος ΞΞ εἰσέρχεται τις εἰς διάδρομον ΡΡ ἡ εἶδος εἰσόδου εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁποίας φαίνεται ὅτι τερματίζεται καὶ ἡ οἰκοδομὴ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. Ἐν τῷ διαδρόμῳ τούτῳ ἡ προεξέχουσα παραστάς ρ, ἐκ πωρίνου λίθου κατασκευασμένη, εἰς ὕψος $1\frac{1}{2}$ μέτρον φέρει ἐν τῇ πρὸς τὸν διάδρομον ὄψει ἐπίχρισιν δι' ἀσβεστοκονίας καὶ ἄνωθεν λείαν τοιαύτην διὰ γύψου, φέρουσαν χρῶμα λευκότατον μετὰ πλατείας ἐρυθρᾶς ταινίας πέριξ, ἣτις περιέθεε τὸν τοῖχον ἐν τῷ σχήματι αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ διαδρόμου τούτου διὰ θυρώματος πρὸς Α. εἰσερχόμεθα εἰς μικρὸν δωμάτιον ΣΣ, οὗ ὁ οὐδὸς ἐκ λεπτοῦ λευκοῦ μαρμάρου, οἱ τοῖχοι ἐπίκεχρισμένοι ἔσωθεν καὶ τὸ ἔδαφος ἐπεστρωμένον πλίνθοις μεγάλαις ὀπταῖς· ἀπὸ δὲ τούτου πρὸς Α. μεταβαίνομεν εἰς ἕτερον διαμέρισμα ΤΤ, ὅπερ τὸ μὲν συγκοινωνεῖ πρὸς Ν. πρὸς τὸ ΥΥ, μεῖζον τοιοῦτον, τὸ δὲ πρὸς Β. ἔχει ἕξοδον πρὸς τὸ ΞΞ καὶ τὸ μικρὸν πρὸς ἀνατολὰς τούτου ΦΦ, ὅπερ μᾶλλον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ προηγουμένου. Πρὸς Α. τῶν τελευταίων τούτων διαμερισμάτων δὲν προέβη ἐπὶ πλέον ἡ ἀνασκαφὴ διότι εἴμεθα εἰς μικρὰν πλέον ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπόστασιν καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα σημεῖα, εἰς ἃ ἔστημεν ἤρχισε νὰ ἀναφαίνεται αὕτη, καθιστῶσα

ἀδύνατον τὴν πρόοδον τῆς ἐργασίας. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ οἰκοδομὴ προέβαιεν ὀλίγον ἔτι καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης, ἀβαθεστάτου ὄντος τοῦ μέρους τούτου· καὶ πρό τινων δ' ἐτῶν ἐσώζοντο διαμερίσματα τετραγωνικὰ κατὰ τὴν παραλίαν ἐνταῦθα ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰς σήμερον παρουσιασθείσας γραμμὰς τῶν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τελευταίων διαμερισμάτων τῆς ἀνασκαφείσης οἰκοδομῆς. Ἐν τῷ διαμερίσματι $\Xi\Xi$ ὁ τοῖχος XX μέχρι τοῦ σημείου σ ἐν συμμετρικῇ ἀποστάσει ἀπὸ τοῦ σημείου τ φέρει ἐξέχοντας τοὺς λίθους τῆς ἄνω ἐπιφανείας αὐτοῦ, εἶτα δὲ μεταξύ τῶν ἐξεχόντων λίθων ἀνοιγμα τετραγωνικόν, οἷον παρατηρεῖται ἐν τῷ σημείῳ τ , ἐνθα εἶνε ἐνεσφηνωμένη βάσις μαρμαρίνη Ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ, ὥστε τοιοῦτος ἦτο ὁ σκοπὸς καὶ τῶν ἄλλων δύο ὁμοίων ἀνοιγμάτων. Τὸ ὄπισθεν δὲ τοῦ τοίχου τούτου ἔδαφος ἦτο λίαν σκληρὸν καὶ οἰνεὶ στερρῶς πεπατημένον. Ὅπισθεν τῆς θέσεως, ἐν ἣ ἡ βάσις τ ὑπῆρχεν ἡ ἀρχὴ κόγχης ἐν τῷ τοίχῳ κατεσκευασμένης διὰ πλίνθων ὀπτῶν ν . Παρὰ δὲ τὴν βάσιν τὴν μαρμαρίνην κατέληγεν ὄπισθεν καὶ ὁ τοῖχος $\lambda\lambda$ ὁ ὁποῖος φαίνεται ὡς ὁ τελευταῖος τῆς οἰκοδομῆς κατὰ τὴν πλευρὰν ταύτην. Ὁ τοῖχος οὗτος εἶνε ὁ κανονικώτερος ὄλων, κατεσκευασμένος ἐκ μεγάλων τετραγωνικῶν λίθων, φαίνεται χρησιμοποιηθεὶς ἀπὸ τῆς παλαιότερας οἰκοδομῆς, ἐφ' ἧς εἶνε ἰδρυμένη ἡ νεωτέρα. Διότι ὁ χώρος, ὃν κατέχει ἡ νέα οἰκοδομή, πάντως κατέχει τὴν θέσιν ἐφ' ἧς ἦτο μέρος τῶν περὶ τὴν Ζεῆαν νεωσοίκων, ὧν λείψανα ἐσώθησαν, τὸ μὲν αἰ τετραγωνικαὶ βάσεις μ , ν , τὸ δὲ τὸ ἐξῶθεν καὶ πρὸς Β. τῆς οἰκοδομῆς τμήμα τοίχου αὐτῶν ξ κατερχομένου πρὸς τὴν θάλασσαν.

Β'.

Καὶ τοιοῦτο μὲν εἶνε τὸ σύνολον τοῦ ἀποκαλυφθέντος μέρους τῆς οἰκοδομῆς. Φαίνεται δὲ ὅτι ἦτο βαλανεῖόν τι Ῥωμαϊκόν, ὡς ἔδειξαν καὶ αἱ διαιρέσεις αὐτοῦ καὶ ἡ λαμπρὰ τῶν ὀχετῶν κατασκευὴ καὶ δισκοειδεῖς πλίνθοι ὀπτὰι ἐρυθραὶ ἀνευρεθεῖσαι ἐν τῷ διαμερίσματι $\Lambda\Lambda$. Τὸ βαλανεῖον τοῦτο συνεδέετο ἴσως καὶ πρὸς λουτήρας ἐν τῇ θαλάσῃ, μέχρι τῆς ὁποίας φθάνει, διότι ἄλλως δὲν ἐξηγοῦνται τὰ πρό τινος ἐν τῇ θαλάσῃ φαινόμενα θεμέλια

διαμερισμάτων τὰ ὑπὸ τὸ σημερινὸν πεζοδρόμιον ἐνούμενα μετὰ τοῦ λοιποῦ μέρους τοῦ οἰκοδομήματος πέραν τῶν τελευταίων πρὸς Α. διαμερισμάτων. Ἡ κυρία εἴσοδος τῆς οἰκοδομῆς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀναφανέντων λειψάνων, κεῖται πρὸς Β. κατὰ τὴν θέσιν ἐφ' ἧς τὸ ψηφιδωτὸν τῆς Μεδούσης, πλὴν ἐὰν δείξῃ ἄλλην τινὰ τὸ ἤδη τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς κατέχον οἰκόπεδον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται τὸ οἰκοδόμημα.

Τὰ ἐν τοῖς διαμερίσμασι Χ, Ψ, Ω καὶ πέραν τούτων πρὸς τοὺς τοίχους διαχωρίσματα, ὑπομνησκοντα τὰς κτιστὰς κλίνας τῶν γνωστῶν οἰκῶν τῆς Πομπηίας, δύνανται νὰ προσθέσωσιν εἰς τὴν ιδεάν τοῦ σκοποῦ τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἑτέραν σχετικὴν πρὸς τὸ εἶδος τῶν οἰκοδομημάτων τῆς μνημονευθείσης πόλεως. Καὶ τοῦτο δὲν εἶνε παράδοξον, οὐδὲ δύναται νὰ φανῇ παράδοξος ὁ συνδυασμὸς βαλανείου καὶ ἑτέρου δυσωνύμου οἰκοδομήματος διὰ χρόνους παραλυσίας καὶ παρακμῆς καὶ καταπτώσεως ἠθικῆς.

Ὡς πρὸς τοὺς χρόνους βέβαιον εἶνε ὅτι ἐκτίσθη τὸ οἰκοδόμημα μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σύλλα καταστροφὴν τῶν νεωσοίκων, ἀφ' οὗ εἶνε ἰδρυμένον ἐντὸς τοῦ δημοσίου χώρου καὶ ἐπ' αὐτῶν τούτων, ὡς ἔδειξαν τὰ λείψανα αὐτῶν τὰ ὑπὸ τὴν νεωτέραν οἰκοδομήν. Ἐκ τῶν ἄλλων εὐρημάτων, εὐτελῶν τινων πάντων, καὶ ἰδίᾳ τῶν νομισμάτων, ὧν πολλὰ χαλκᾶ τοῦ α' μ. Χ. αἰῶνος φαίνεται ὅτι τὸ οἰκοδόμημα κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἀνηγέρθη, ἴσως δὲ καὶ πέραν τούτων. Οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ἐν πολλοῖς εἶνε μετὰ ἀμελείας ἰδρυμένοι, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ οὐχὶ μετὰ πολλῆς τῆς τέχνης. Τὰ ψηφιδωτὰ ὅμως εἶνε μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας καὶ στερεότητος κατεσκευασμένα, τὸ δὲ τῆς Μεδούσης καὶ μετὰ τέχνης οὐ τῆς τυχούσης. Ἐπὶ τοῦ χώρου, ὃν κατέχει τὸ ψηφιδωμα τοῦτο ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε καὶ τὸδε· ὁ τοῖχος τοῦ εὐθὺς πρώτου πρὸς Δ. διαμερίσματος, ἐνθα οἱ ὀχετοί, βαίνει ἐφ' ἱκανὸν ἐπὶ τοῦ ψηφιδωτοῦ ἐδάφους καθ' ὅλον τὸ μῆκος σχεδὸν τῆς αὐλῆς, ἔσωθεν δὲ τῆς πρὸς Β. μαρμαρίνης στρώσεως Α Β, ἡ γραμμὴ τοῦ ψηφιδωτοῦ ἀπέχει τοῦ μαρμάρου περὶ τὰ 0,10, καὶ τοῦτο, ὡς φαίνεται ἔκπαλαι, ἦτοι καὶ πρὸς τὰ δύο ταῦτα μέρη φαίνεται, ὡσεὶ ὑπῆρχε προηγουμένως τὸ ψηφιδωτὸν ἐδάφος εἶτα δ' ἐγένετο ἡ προσθήκη τῶν ῥηθέντων τοίχων.

Τὰ ἐπὶ τῶν τοίχων ἐπιχρίσματα εἶπον ἀνωτέρω ὅτι φέρουσι χρωματισμούς. Τοιοῦτοι ἐφάνησαν εἰς διάφορα διαμερίσματα, ἀπλοὶ ὅμως καὶ ἄνευ ἄλλου διακόσμου πλὴν ταινιῶν ἐν τῷ διαμερίσματι Γ, πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ τοίχου ὑπῆρχε ταινία σκιεροῦ χρώματος μετὰ στιγμάτων ἐρυθροῦ ἀτάκτως ἐρριμμένων. Ἐν τοῖς λοιποῖς διαμερίσμασιν, ἔνθα παρουσιάσθησαν χρωματισμοί, ἔδειξαν διάταξιν τῶν τοίχων κατὰ τετράγωνα μετὰ ἐδάφους κιτρίνου καὶ ταινιῶν περίξ, κατὰ τὸν Πομπηϊανὸν τρόπον. Ἐν τοῖς χώμασι δὲ ἀνευρέθησαν, ἰδίως κατὰ τὰ διαμερίσματα Ε, Ψ, Χ τεμάχια μαρμαροκονίας μετὰ λειοτάτης ἄριστα ἐξεργασμένης ἐπιφανείας καὶ χρώματος βαθέος ἐρυθροῦ ἄριστα διατηρουμένου, ἀλλαχοῦ δὲ καὶ κιτρίνου μετὰ λειψάνων κοσμημάτων ἐρυθρῶν οὐχὶ λίαν κανονικῶν.

Τὰ διαμερίσματα τὰ ἀπὸ τοῦ Λ Λ καὶ ἐξῆς πρὸς Ν καὶ Ἀ. ἔφερον ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ ἐδάφους στρώμα χώματος πλῆρες λειψάνων ἀνθράκων καὶ τέφρας, ἰδίως δὲ ταῦτα παρετηρήθησαν ἐν τοῖς Μ Μ, Ν Ν, Ο Ο καὶ τῷ προσθίῳ μέρει τοῦ Ε Ε.

Γ'.

Εὐρήματα κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν παρουσιάσθησαν ὀλίγα καὶ ταῦτα ταπεινά. Τοιαῦτα εἶνε :

α'. Μαρμάρινον μικρὸν Δωρικοῦ ῥυθμοῦ κιονόκρανον ἐν τοῖς χώμασι τοῦ διαμερίσματος Κ Κ.

β'. Ὅμοια τρία Ἴωνικοῦ ῥυθμοῦ.

γ'. Μέρη κιονίσκων ἀρραβδώτων φαιοῦ λίθου.

δ'. Βάσις παραστάτου μαρμαρίνη, μήκους 0,50.

ε'. Βάσις παραστάδος μαρμαρίνη, μήκους 0,75.

ς'. Πολλὰ τεμάχια ἐξ ἐπιστρώσεως τοῦ ἐδάφους, λίθου πολύχρου.

ζ'. Ἀγαλμάτιον μαρμάρινον γυναικὸς ὀρθίας, ὕψους 0,17, φερούσης χιτῶνα καὶ ἐπίβλημα ὀλίγον ἄνω τῶν γονάτων ἐξικνούμενον, ἐζωσμένον δὲ περὶ τὴν ὀσφύν κρατεῖ τῇ δεξιᾷ καθεμιμένη ἐν εἴδει φιάλης, τὸ δὲ σύνολον εἰνέ πως ἀποτετριμμένον. Τοῦτο εἶνε τὸ μόνον μαρμάρινον γλυπτὸν ἔργον τὸ παρουσιασθὲν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην.

η'. Ἐπτὰ ὀρθοκέραμοι ἐκ πηλοῦ μετὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης ὡς διακόσμου.

θ'. Δύο ὀρθοκέραμοι ἐκ πηλοῦ ἄνευ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐνεπίγραφοι μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ΑΘΗΝΑΙΟΥ καίτοι ἡ ἑτέρα τῶν ἐπιγραφῶν δυσδιάκριτος.

ι'. Δύο τεμάχια ὀρθοκεράμου ἐκ πηλοῦ ἄνευ Γοργονείου.

ια'. Μέρος εἰδωλίου πηλίνου εἰκονίζοντος Σιληνόν, οὐ σώζονται ἡ κεφαλὴ καὶ τὰ περὶ τοὺς ὤμους.

ιβ'. Πεντήκοντα καὶ δύο χαλκᾶ νομίσματα κατιωμένα.

ιγ'. Πολλὰ ἄλλα ἐν συμπαγεῖ ὄγκῳ ἀποτριβόμενα ἐντελῶς.

ιδ'. Λεπτὸν φύλλον χαλκοῦ ἐν σχήματι ὀφθαλμοῦ μήκους 0, 09, πλάτους 0, 04.

ιε'. Τεμάχια ἤλων καὶ ἤλοι κατιωμένοι.

ισ'. Πολλὰ τεμάχια ἀσβεστοκονίας μετὰ ὀπτῆς ἐπιχρίσεως καὶ χρωματισμῶν.

ιζ'. Ἄλλα ἄσημα συντρίμματα πηλίνων καὶ ὑελίνων ἀγγείων διαφόρων χρόνων καὶ θραύσματα μικρὰ χαλκῶν κατασκευασμάτων.

Σημειωτέον ὅτι τὰ τεμάχια τῶν ἤλων καὶ τὸ ὀφθαλμοειδὲς πέταλον ἀνευρέθησαν περὶ τὸν χώρον τῶν νεωσοίκων καὶ τὸ ἔδαφος τὸ ἐκείνων, τὸ παλαιόν. Καὶ ἐν τῇ ἑτέρᾳ δὲ ἀνασκαφῇ τῇ τῶν νεωσοίκων τῆς Ζέας ἐπὶ τῆς ἀντικρῆ παραλίας τοῦ λιμένος τούτου, ἐν τοῖς χώμασι τῶν νεωσοίκων πλεῖστοι ἤλοι ἀνευρέθησαν.

ιη'. Μέρος σωλῆνος μολυβδίνου μήκους 0, 26 ἀνευρεθὲν ἐν τῷ νοτίῳ ὀχετῷ τοῦ πρώτου πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς Μεδούσης διαμερίσματος· ἀνῆκεν ἴσως εἰς τὸν σωλῆνα τὸν συνδέοντα τὸν περὶ τὸ δωμάτιον ὀχετὸν μετὰ τῆς ἐν μέσῳ βάσει τοῦ πίδακος. Ἐν τοῖς ὀχετοῖς δὲ τούτοις ἀνευρέθησαν καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ νομίσματα ὡς καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ τὸ δάπεδον τῆς Μεδούσης καὶ πέραν τούτου.

Δ'.

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὰ ἀναφανέντα μέρη τῆς οἰκοδομῆς ταύτης, ἧτις δυστυχῶς καλύπτεται πρὸς νότον μὲν ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ οἰκοπέδου καὶ τῆς Ὀδοῦ Φιλελλήνων, πρὸς Δ. δὲ ὑπὸ αὐλογύρου οἰ-

κίας ἐκεῖ ἰδρυμένης. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο νὰ καταπεισθῆ ὁ κύριος τοῦ γηπέδου νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀποκάκυσιν καὶ τοῦ λοιποῦ μέρους τῆς οἰκοδομῆς, ἵνα οὕτω συμπληρωθῆ αὐτὴ ἐπὶ τοῦ σχεδίου, καθ' ὅσον μάλιστα κατὰ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ, ἐν τῷ διαμερισματι Η Η φαίνεται ὑπὸ τὰ χῶματα ἀρχὴ ψηφιδωτοῦ παρεμφερῆς πρὸς τὸ περὶ τὴν Μέδουσαν μέρος· δὲν εἶνε δὲ παράδοξον νὰ κρύπτηται ἐκεῖ ἕτερον καλὸν ἔργον.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 1^η Νοεμβρίου 1892.

ΙΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΗΣ

Ἐδαπανήθησαν Δρ. 2,040.55. Περὶ δὲ τῆς ψηφιδωθέτου κεφαλῆς τῆς Μεδούσης σὰς ἀναγγέλλομεν, ὅτι ἐσυμφωνήθη ἤδη ἡ ἀγορὰ τῆς χρήμασι τῆς Ἑταιρίας καὶ μέλλει προσεχῶς νὰ ἀρθῆ ἐκεῖθεν, ἵνα ἀποτεθῆ εἰς τὸ ἐθνικὸν κεντρικὸν Μουσεῖον.

Τρίτη ἀνασκαφὴ ἐν *Ραμνοῦντι*, περὶ ἧς ἡ ἔκθεσις τοῦ ἐπιστατήσαντος ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Βαλ. Στάη ἔχει ὡδε·

Κύριε Πρόεδρε,

Κατὰ τὴν τρίτην περίοδον τῶν ἀνασκαφῶν ἐν *Ραμνοῦντι*, ἦτοι κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐξηκολούθησα κυρίως τὴν ἀνασκαφὴν τῶν τάφων τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς *Μαραθῶνα*. Ἄνεσκάφησαν πέντε τετράγωνα περικλείοντα τάφους διαφόρων χρονικῶν περιόδων, ἀπὸ τῆς Ε' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος μέχρι τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων. Δυστυχῶς πάντα τὰ τετράγωνα ταῦτα ἦσαν ἤδη ὑπὸ τυμβωρύχων λάθρα ἀνεσκαμμένα καὶ κυρίως κατεστραμμένα, τὰ δὲ κοσμοῦντα ποτὲ τοὺς τάφους ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα εὐρέθησαν ἐν τεμαχίοις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ παρερριμμένα· ὀλίγα δὲ τούτων ἦσαν καλῆς διατηρήσεως. Ἐν τούτοις ὅμως ὑδρῖαι τινὲς μαρμάριναι καὶ τεμάχια ἀναγλύφων ἄξια λόγου περισυνελέχθησαν καὶ ἐτοποθετήθησαν ἐν τῷ ἐκεῖ φυλακείῳ. Οὐχὶ μικροτέραν καταστροφὴν ὑπέστησαν ὑπὸ τῶν τυμβωρύχων τούτων οἱ ἐν τοῖς τετραγώνοις τάφοι οἱ κρύφα καὶ ἐν βίᾳ ἐρευνηθέν-

τες· οὐχ ἦπτον καὶ μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν ταύτην πλείστοι τάφοι
ἔμειναν ἐν ἐκάστῳ τετραγώνῳ ἀνεξερεύνητοι, ἰδίᾳ τῶν ἐν τῷ χώ-
ματι ἀνωρυγμένων τῶν ἀνευ ἐπικαλύμματος τινός. Διότι κυρίως
αἱ λάρνακες, ἅτε εὐχερῶς διὰ καταλλήλου ὄργανου καὶ ἐν ἱκανῷ
ἔτι βάθει ἀνιχνευόμεναι, ἐσυλήθησαν ὑπὸ τῶν τυμβωρύχων,
ἐγκαταλιπόντων κενὰς ἐπὶ τόπου ταύτας. Τῶν μὴ συληθέν-
των τάφων τούτων οἱ πλείονες ἦσαν δυστυχῶς κεκαυμένοι,
συνεπῶς δὲ καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς κτερίσματα ἐντελῶς ἄχρηστα. Ἐν
τοῖς μὴ κεκαυμένοις εὐρέθησαν τινὰ ἄξια λόγου ἀντικείμενα, ὧν
τὰ κυριώτερα, ἅτινα καὶ παρεδόθησαν διὰ πρωτοκόλλου εἰς τὸν
ἐπιμελητὴν τῶν συλλογῶν τῆς Ἑταιρίας, τῶν λοιπῶν ἦπτονος
λόγου ἀξίων μεινάντων ἐν τῷ ἐκεῖ φυλακείῳ, εἰς τὰ ἐξῆς, ἦτοι :

1 Σύμπλεγμα δύο πηλίνων εἰδωλίων (τοῦ ἐτέρου ἔχοντος
σχῆμα ἀγγείου) ἦτοι γυναικὸς καθήμενης ἐπὶ ἔδρας καὶ παιδὸς
παρ' αὐτῇ ἰσταμένου. Ὑψος μετὰ τῆς βάσεως 0,15.

2 Εἰδῶλιον πῆλινον γυναικὸς ἀνεχούσης τὸ ἱμάτιον αὐτῆς διὰ
τῆς ἀριστερᾶς. Ὑψος 0,18.

3 Εἰδῶλιον παιδὸς καθήμενου ἐπὶ κινοκρανοῦ ἰωνικοῦ κί-
ονος. Ὑψος 0,14.

4 Εἰδῶλιον γυναικείου μετὰ περιαιρετῶν ἄκρων, ἑλλιπές.
Ὑψος 0,18.

5 Τεμάχια πηλίνου εἰδωλίου μετὰ κεφαλῆς γυναικός. Ὑψος
τῆς κεφαλῆς 0,04.

6 Εἰδῶλιον γυναικείου καθήμενον, ἀκέφαλον, τέχνης ἀρχαι-
κῆς εἰς δύο τεμάχια. Ὑψος 0,16.

7 Ἀγγεῖον μικρὸν (οἶνοχόη) φέρον ἐπὶ μέλανος ἐδάφους τρεῖς
μικρὰς μορφὰς παιδίων λευκοῦ καὶ ἐρυθροῦ χρώματος ἐπὶ τῆς
κοιλίας καὶ κλάδον κισσοῦ περὶ τὸν λαιμόν. Ὑψος 0,08

8 Τέσσαρα μελαμβραφῆ ἀγγεῖα, ὧν δύο πυξίδες, μικρὰ καὶ
κοινά.

9 Κάλπη σφαιρική πηλίνη μετὰ πώματος τεθραυσμένη εἰς
δύο. Ἐχει ἀλοιφήν μέλαιναν καὶ κλάδον ἐρυθρὸν περιθέοντα τὴν
κοιλίαν. Περιεχει ὅσα κεκαυμένα.

10 Τεμάχια χαλκοῦ κατόπτρου κοινοῦ καὶ ἐργαλεῖον χαλκοῦν
ἔχον περίπου σχῆμα κώπης (μῆκος 0,13).

Πρὸς τῇ ἀνασκαφῇ ταύτῃ τῶν τάφων, τῇ διακοπείῃ περὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ἐπεχείρησα καὶ μικρὰν τινα σκαφὴν ὑπὸ τὸ ἄνδρον τῶν ναῶν, ἣτις ἔφερον εἰς φῶς τὰ ἐξῆς ἀντικείμενα, μεταφερθέντα καὶ ταῦτα εἰς Ἀθήνας καὶ κατατεθέντα εἰς τὸ ἔθνικόν Μουσεῖον.

1 Μικρὰν κεφαλὴν νεανικὴν τῶν περὶ τὸ βᾶθρον τῆς Νεμέσεως ἀναγλύπτων μορφῶν (ὑπὸ Ἀγορακρίτου) ὧν ἱκανὰ λείψανα ἀνευρεθέντα πρὸ διετίας ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ Ἀρχ. Ἐφημερίδι τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἡ κεφαλὴ αὕτη εἶνε ἀνδρική, ἐφθαρμένη ὅμως δυστυχῶς κατὰ τὸ πρόσωπον.

2 Κεφαλὴν πωγωνοφόρου ἀνδρὸς φυσικοῦ μεγέθους ἀρχαϊζούσης τέχνης, καλῆς διατηρήσεως εἰκονίζουσας, ὡς ἐρμηνευτὸς τυγχάνει ὁ τύπος οὗτος συνήθως, Διόνυσον.

3 Ἀνάγλυφον εἰκονίζον γυναῖκα (ἰέρειαν) κρατοῦσαν κλεῖδα, καλῆς διατηρήσεως καὶ τέχνης.

Ταῦτα ἐν συντόμῳ τὰ ἀποτελέσματα τῆς μικρᾶς κατὰ τὴν τρίτην ταύτην τῶν ἀνασκαφῶν περιόδου ἀνασκαφῆς ἐν Ραμνοῦντι κατὰ τὸ 1892.

B. ΣΤΑΗΣ

Ἐδαπανήθησαν Δρ. 1,452.55.

Τετάρτη ἀνασκαφὴ ἐν Ἐλευσίῃ, περὶ ἧς ἡ ἐξῆς ἔκθεσις τοῦ ἐπιστατήσαντος συναδέλφου ἡμῶν ἐν τῷ Συμβουλίῳ Δημητρίου Φιλίου.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ

Αἱ ἐν Ἐλευσίῃ ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸ ἄρτι λήξαν ἔτος ἤρξαντο κατὰ Μάρτιον καὶ ἐξηκολούθησαν, μὲ μνησιαίαν κατὰ τὸ θέρος διακοπὴν ἕνεκα ἀποδημίας τοῦ γράφοντος τὰ παρόντα, μέχρι τῶν μέσων τοῦ Δεκεμβρίου μηνός. Ἀνεσκάφη δὲ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἰς τὸ προσῆκον βᾶθος ὃ τε μεταξὺ τῶν δύο Προπυλαίων χώρος καὶ ὁ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἀρχαίου τοίχου τοῦ Περιβόλου, ἦτοι ὁ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ὑστερωτέρου Ρωμαϊκοῦ, ἔνθα τὰ πολλὰ Βυζαντινὰ χαλάσματα, ἔτι δὲ καὶ ὁ πρὸς δυσμὰς τῶν μεγάλων Προπυλαίων τόπος ἔνθα εἶχεν

ἤδη εὔρεθῆ ἢ καὶ μετ' εἰκόνας δημοσιευθεῖσα τοιχογραφία. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰ λείψανα οἰκοδομημάτων νέα διδάγματα λόγου ἄξια δὲν ἐπορίσθημεν ἐκ τῶν ἐν τοῖς μνημονευθεῖσι τόποις ἀνασκαφῶν, τὰ ἐξ αὐτῶν ὅμως εὐρήματα παρ' ἐλπίδα καὶ πολλὰ ἦσαν καὶ τινα τούτων οὐκ εὐκαταφρόνητα, οἷον ἄγαλμα Ποσειδῶνος μικροῦ μεγέθους (0,60 περίπου Γ. Μ. τὸ ὕψος) σχεδὸν ἄρτιον μάλιστα κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ἕτερον Βάκχου, ἀκέφαλον ὅμως τοῦτο καὶ τὰ ἄνω ἄκρα ἀποκεκρουσμένον, ἀλλὰ δεξιωτέρου ἢ ὁ Ποσειδῶν τεχνίτου ἔργον, ἀμφοτέρω δὲ προϊόντα τέχνης, ὡς νομίζω, τῶν περὶ τοὺς Ρωμαίους χρόνων καὶ ἐκ λίθου πεντελικοῦ πεποιημένα. Μνείας δὲ ἄξια εἰσέτι εἶνε κεφαλὴ Βάκχου μικρά, ἀλλ' οὔτε προσαρμύζουσα εἰς τὸ μνημονευθὲν ἄγαλμα, οὔτε ἐν γένει εἰς αὐτὸ ἀνήκουσα, καὶ ἄγαλμα ἀκέφαλον νεαροῦ Σατύρου.

Ἐνεπιγράφους λίθους εὔρομεν ὀλίγους· ἄξιοι δὲ μνείας ἐνταῦθα εἶνε μάλιστα ψήφισμα τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Δήμου μὲ ἀνάγλυπτον κατὰ τὸ ἄνω τῆς στήλης μέρος παράστασιν τοῦ πέμπτου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος, ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ κατασκευῆς γεφύρας κατὰ τοὺς Ρεῖτους καὶ ἐπιστολῆ Αὐτοκράτορος Ρωμαίου (τοῦ Ἀδριανοῦ;) πρὸς τὸ γένος τῶν Εὐμολπιδῶν. Ἄλλα περὶ πάντων τούτων θὰ γείνη μακρότερος λόγος καὶ ἀλλαχοῦ.

Καὶ κατὰ τὸν λόφον ὅμως τῆς Ἀκροπόλεως εἰς ἀνεύρεσιν τῆς γραμμῆς τοῦ τείχους τοῦ περιβάλλοντός ποτε τὸν λόφον αὐτῆς μέχρι τοῦ σημείου, ἔνθα τοῦ Φραγκικοῦ Πύργου σώζονται τὰ ἐρείπια, ἐσκάψαμεν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ὅσον τοῦτο ἦτο δυνατόν, ὅσον δηλ. δύστροποι ἰδιωτικαὶ ἀξιώσεις δὲν παρεκώλυσαν τὸ ἔργον. Καὶ κατὰ μὲν τὸ πρὸς Βορρᾶν μέρος ἔχνη τῆς γραμμῆς τοῦ τείχους σώζονται σχεδὸν πανταχοῦ, ὥστε καὶ νὰ δύνηται αὕτη ν' ἀναπαρασταθῆ ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦλάχιστον σχεδὸν ἀσφαλῶς καὶ βεβαίως μέχρι τοῦ κώνου τοῦ βουνοῦ, ἔνθα τὰ ἐρείπια τοῦ Φραγκικοῦ Πύργου. Κατὰ τὸ πρὸς νότον ὅμως μέρος οὔτε τὰ ἔχνη τῆς γραμμῆς ν' ἀνεύρω πανταχοῦ ἠδυνήθην, οὔτε νὰ ἐννοήσω σαφῶς κατάρθωσα πῶς εἶχον τὰ τοῦ τείχους κατὰ ταύτην αὐτοῦ τὴν πλευράν. Αἱ δὲ ἐν αὐτῷ τῷ ὕψωματι, ἔνθα ὁ Φραγκικὸς Πύργος, ἀνασκαφαὶ οὐ μόνον Πύλης ἀνοιγματο κατὰ

τὸ ΜΔὸν ἄκρον τοῦ τείχους ἤνεγκον εἰς φῶς καὶ βαθμιδῶν λείψανα εἰς ἀνάβασιν, ἀλλὰ καὶ οἰκίσκων λείψανα, ὧν ἴσως τινὰ καὶ ἀρχαῖα, ἔπεισαν δὲ ἐμὲ τοῦλάχιστον ὅτι οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχον ἐνταῦθα Πύργον, ἀλλὰ περιελαμβάνετο καὶ οὗτος ὁ χώρος ἀπλῶς εἰς τὸν λοιπὸν τοῦ τείχους Περίβολον. Εὐρέθησαν δὲ καὶ ἐνταῦθα ἀνάγλυφα τινὰ, νεκρικὰ ὡς τὸ πολὺ (ὧν ἔν μάλιστα καὶ λόγου ἄξιον) μετενεχθέντα, ὡς φαίνεται, ἐκεῖ ὑπὸ τῶν τὸν Πύργον οἰκοδομησάντων. Λυπηρὸν δὲ ὅτι ἐν τῇ ἰδίῳς Ἀκροπόλει, ἦτοι τῷ ἀμέσῳ τοῦ Τελεστηρίου ὑπερκειμένῳ ὑψώματι τοῦ λόφου, δὲν ἠδυνήθη ἐισέει νὰ σκάψω, εἰ καὶ ἠγοράσθησαν ἐσχάτως ἐκεῖ ἀγροῖ τινες διὰ χρημάτων τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας. Ὅτι ὅμως καὶ τοῦτο τὸ μέρος περιεβάλλετο ποτε καὶ δὴ ἐν τοῖς παναρχαίοις χρόνοις δι' ἰδιαίτερου τείχους ἔχω λόγους νὰ πιστεύω καὶ ἐκ σωζομένων ἔτι λειψάνων· πολὺ βραδύτερον ἐξετάθη ὁ Περίβολος τῆς Ἀκροπόλεως μέχρι τοῦ ὑψώματος ἐνθα ὁ Φραγκικὸς Πύργος.

Πλὴν ὅμως τῶν ἀνασκαφῶν ἐγένετο ἐν Ἐλευσίῃ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος καὶ ἀπομάκρυνσις ἢ ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ τόπῳ κατάλληλος τοποθέτησις τῶν σκεπαζόντων οὐ μόνον ἀμφότερα τὰ Προπύλαια ὀγκωδῶν λίθων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Τελεστήριον καὶ τὴν Φιλώνειον Στοᾶν καὶ τὴν πρὸ ταύτης αὐλὴν τοῦ ἱεροῦ, ὥστε νῦν ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν Ἐλευσίνα δύναται, καὶ ἀπλούστερός τις ὢν, νὰ συλλάβῃ ἔννοιάν τινὰ ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν ποτε περικαλλῶν αὐτῆς ἱερῶν. Χάριν δὲ τῆς εὐπρεπεστέρως ταύτης ἀναδείξεως τῶν μεγάλων Προπυλαίων κατηδαφίσθη καὶ μέρος τοῦ ὀχυρωματικοῦ τοίχου (ρ-ρ') τοῦ ἀπὸ τούτων πρὸς τὸν βράχον κατατεινομένου, ἐν τούτῳ δὲ εὐρέθησαν ἐντετειχισμένοι καὶ οἱ ἄνω μνημονευθέντες ἐνεπιγράφοι λίθοι. Ἄλλ' ἢ ἀνακάθαρσις αὕτη, οὕτως εἰπεῖν, ἢ κατὰ τὰ μεγάλα Προπύλαια καὶ εἰς ἄλλην τινὰ σπουδαιοτάτην, ὡς φρονῶ, μᾶς ἤγαγεν ἀνακάλυψιν, τὴν εὔρεσιν δηλ. τοῦ Καλλιχόρου φρέατος «ἐνθα τὸ πρῶτον Ἐλευσινίων αἱ γυναικῆς χορὸν ἔστησαν καὶ ἦσαν εἰς τὴν θεὸν» κατὰ Παιουσανίαν (1, 38, 4). Καὶ τῷ ὄντι καθαρισθέντος ἐκ τῶν σκεπαζόντων αὐτὸν πολλῶν λίθων καὶ ὀλίγων χωμάτων καὶ τοῦ χώρου ἐκείνου τοῦ μεταξὺ τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Πύργου τοῦ σημειουμένου ἐν τῷ Διαγράμματι τῶν Πρακτικῶν τοῦ ἔτους 1887ου διὰ τοῦ

γράμματος Α'''' εὑρέθη φρέαρ πάνυ καλῶς ἐκτισμένον, οὐ οἱ περὶ τὸ στόμιον αὐτοῦ, ὡς περὶ κέντρον, ὁμόκεντροι κύκλοι εὐθύς ἐξ ἀρχῆς διήγειραν εἰς τὸν νοῦν μου τὴν ἔννοιαν τοῦ Καλλιχόρου, ἦτοι, κατὰ τὴν ὀρθὴν τῆς λέξεως ἐρμηνείαν, τοῦ φρέατος τοῦ ἔχοντος καλοὺς χοροὺς δηλ. κύκλους (ἢ ἄλωνα) ἐπίτηδες ἐκ τῶν προτέρων περὶ τὸ στόμιον περιγεγραμμένους πρὸς κανονικωτέραν τοῦ κυκλικοῦ τῶν ἀρχαίων χοροῦ ρύθμισιν. Καὶ ναὶ μὲν τὸ σφζόμενον φρέαρ φαίνεται μὴ ὄν αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον, ἐπισκευασθὲν δὲ ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις παρέμεινεν ἀπλῶς εἰς ἀνάμνησιν, ἀφοῦ, ὅταν τοῦλάχιστον τὰ μεγάλα ἐκτίσθησαν Προπύλαια, δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ γίνηται ἐκεῖ χορός. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν ἀναιρεῖ, ἀλλὰ τούναντίον πολὺ μᾶλλον ἐπικυροῖ τὴν γνώμην μου, καθὼς καὶ αὐτὴ ἡ ἐπισκευὴ γενομένη (ἀδιάφορον εἰς ποίους ἀκριβῶς χρόνους) κατὰ τὴν παράδοσιν, διότι οὐδένα ἄλλον ἐμβλέπω τῆς κατασκευῆς τῶν ὁμοκέντρων κύκλων λόγον. Ἐπειτα διὰ τίνα ἄλλον λόγον θὰ ἐσέβοντο ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ὑπάρχον φρέαρ οἱ κατασκευάσαντες τὰ μεγάλα Προπύλαια, ὥστε οὐ μόνον τὴν τελευταίαν αὐτῶν βαθμίδα νὰ μὴ κατατείνωσι καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ φρέαρ νὰ περιβάλλωσι διὰ τοίχου ἀποχωρίζοντες οὕτω αὐτὸ τοῦ λοιποῦ πρὸ αὐτῶν λιθοστρώτου, ὅπερ καὶ κατὰ πολὺ ὑπέγκειται τοῦ φρέατος; Ἄλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ πηγαὶ συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς γνώμης μου καὶ καθιστῶσιν αὐτὴν πλέον ἢ πιθανήν, βεβαίαν, δύναμαι νὰ εἶπω, διότι κατὰ μὲν τὸν Ὀμηρικὸν εἰς Δήμητρα Ὕμνον (στίχ. 272) τὸ Καλλιχόρον ἀναγκαίως ἔπρεπε νὰ κῆται πλησίον τοῦ προὔχοντος Κολωροῦ, ἐφ' οὗ κατὰ διαταγὴν τῆς θεᾶς ἔκτισαν οἱ Ἐλευσίνοι τὸν ναὸν τῆς, κατὰ δὲ τὸν Πausανίαν (μνημονεύοντα αὐτὸ εὐθύς μετὰ τὸν ἐκεῖ πλησίον κείμενον ναὸν τῆς Προπυλαίας Ἀρτεμίδος καὶ Ποσειδῶνος πατρὸς) ἔκειτο ἔξω τοῦ Περιβόλου καὶ αὐτοῦ τοῦ Ρωμαϊκοῦ, ἐννοεῖται, ὅστις κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ περιηγητοῦ ἦν ἀναντιρρήτως ἐκτισμένος· αἱ δὲ πληροφορίαι αὐταὶ εἰς τοῦτο καὶ μόνον ἐξ ὄλων τῶν φρεάτων, ἃ ἐγὼ πέριξ τοῦ λόφου ἀνέσκαψα, ἀρμόζουσι (1).

(1) Οἱ ἀναζητούντες, ἐνιοὶ δὲ καὶ ἀνευρόντες (παραβ. Bursian, Geogr. von Griechenland I, σελ. 330-331) τὸ Καλλιχόρον φρέαρ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐπλανή-

Ἄλλη δέ τις ἀνακάλυψις εἰς τὴν αὐτὴν κυρίως ἀνακάθαρσιν ἔχουσα τὴν πηγὴν τῆς, τὸ ὅτι δηλ. ὑπὸ τὴν μεσημβρινοανατολικὴν γωνίαν τῶν μεγάλων Προπυλαίων ὑπάρχει δεξαμενὴ τῶν Ρωμαϊκῶν ὡσαύτως χρόνων κατασκευάσμα ἐκρίθη ἐπίσης ἀξία μνείας καὶ ἐνταῦθα ὄχι τόσον διότι προσθέτει καὶ αὕτη ἓνα ἐτι εἰς τοὺς προϋπάρχοντας λόγον τοῦ ὅτι καὶ τὰ μεγάλα Προπύλαια εἶναι Ρωμαϊκῶν χρόνων κτίσμα, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὸ περιεργον τοῦ πράγματος (1).

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐξαγόμενα τῆς ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαφῆς κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, μίαν περίπου ὥραν μακρὰν τοῦ σημερινοῦ χωρίου κατὰ τὴν Ἰερὰν ὁδὸν (ἧς καὶ κατὰ τοῦτο τὸ τμήμα πολλαχοῦ σφίζονται ἀρίδηλα ἔχνη) ἐγένετο τις ὑπ' ἐμοῦ ἀνασκαφικὴ ἔρευνα, κατὰ τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν μνημεῖον, τὸ κοινῶς μὲν Ἀσπρόπυργον καλούμενον, εἰς δὲ τὸν

ἦσαν ἀναντιρρήτως ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου καὶ τῶν ἄλλων πηγῶν ὄσαι, ἀδελόν πως, συνέχον τὸ Καλλιχρονὸς πρὸς τὸ Παρθένιον φρέαρ (πρβλ. Ἀπολ. 1, 5, Καλλιμαχ. Ὑμνον εἰς Δήμητρα στίχ. 16). Ὁ Ὀμηρικὸς Ὑμνος ποιεῖ τὴν Δήμητρα καθεστῆσαν παρὰ τὸ Παρθένιον φρέαρ (στίχ. 99) ὅπερ ἔκειτο ἀναμφιδόλως κατὰ τὴν ὁδὸν *κοίλην κατ' ἀμαξίτων* ὡς ὁ αὐτὸς Ὑμνος καλεῖ αὐτὴν (στίχ. 177) τὴν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἐλευσίνα βεβαίως ἄγουσαν, ἀφοῦ ἡ Δημήτηρ ἤρχετο ἐκ τοῦ Θορικοῦ. Ὁ Πάμφως (παράβ. Πausan. ἔ. ἀ. καὶ Förster *Der Raub der Persephone* σελ. 30) καλεῖ τὸ φρέαρ, παρ' ὃ ἡ Δημήτηρ ἐκάθισεν ἄνθιον καὶ ὑποθέτει αὐτὸ κείμενον κατὰ τὸ τμήμα τῆς ὁδοῦ τὸ ἐξ Ἐλευσίνος εἰς Μέγαρα ἄγον, ἀφοῦ κατὰ τοῦτον τὸν ποιητὴν ἡ Δημήτηρ ἦλθεν ἐξ Ἀργους. Ὁ Lenormant (*Recherches à Eleusis* σελ. 365, 369, 382) ὁρθῶς ἀνεζήτησε τὸ Καλλιχρονὸς φρέαρ, τῷ Ὀμηρικῷ Ὑμνῷ, τῇ ἀρίστη ταύτῃ πηγῇ, ἐπόμενος ὑπὸ τὸν προϋχοντα Κολωνὸν καὶ ἐντεῦθεν ἐπέθεσεν ὅτι Καλλιχρονὸν ἠδύνατο νὰ ἦναι, τὸ φρέαρ τὸ ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Πλούτωνος (ἴδε Διάγραμμα ἐν Πρακτικοῖς τοῦ ἔτους 1887^{ου}) οὐχὶ ὁρθῶς βεβαίως, διότι ὄχι μόνον τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὴν ρητὴν τοῦ Πausanίου μαρτυρίαν, καθ' ἣν, ὡς ἐρρήθη, τὸ Καλλιχρονὸν ἔκειτο ἔξω τοῦ Περιβόλου, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦτο τὸ φρέαρ (τὸ κατὰ τὸ ἱερόν τοῦ Πλούτωνος) χορὸς νὰ σταθῇ οὐδέποτε ἦτο δυνατόν, οὔτε δηλ. καὶ πρὸ τῆς οἰκοδομῆς τῶν περὶ ἐκεῖ κατόπιν οἰκοδομηθέντων κτισμάτων, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους.

(1) Φαίνεται ὅτι ἡ δεξαμενὴ προϋπήρχε καὶ δὲν κατεστράφη κριθεῖσα ἰκανῶς στερεὰ ὥστε νὰ υποβαστάσῃ τὸ ὄντως τεράστιον βᾶρος τῆς μεσημβρινοανατολικῆς γωνίας τῶν Μ. Προπυλαίων. Περὶ τούτων δὲ ὄντος τοῦ λόγου ἄς σημειώσω ἐνταῦθα, ὅ,τι δὲν ἐσημείωσα ἀλλαχοῦ ἐξ ἀβλεψίας, ὅτι δηλ. αὐτὸς ὁ Lenormant εἶχεν ἤδη ἀνεύρει ἀσφαλῆ πειστήρια (*Recherches*, σελ. 46 καὶ ἐξ.) ὅτι Ρωμ. χρόνων κτίσμα ἦσαν καὶ ταῦτα καὶ ἄπορον τῇ ἀληθείᾳ πῶς ἔπειτα δὲν εἶχεν ἀνακαλύψει καὶ τὴν περὶ ἧς ἐνταῦθα ὁ λόγος δεξαμενὴν.

ἀρχαιολογικὸν κόσμον γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τάφος τοῦ Στράτωνος. Καὶ ὅτι μὲν τὸ κτίσμα τάφος τοῦ Στράτωνος, οὐ ὡς καὶ τῆς οἰκογενείας του φέρει ἀναγεγραμμένον τὸ ὄνομα λίθος ἐκεῖ πρό-
 παλαι κατακείμενος (Κουμαν. Ἐπιγρ. Ἐπιτύμβ. ἀριθ. 714) (1)
 δὲν εἶναι, ἐρρήθη ἤδη καὶ παρ' ἄλλων (Lenormant, Rech σελ.
 327), ἀλλὰ καὶ τί ἦν ἀληθῶς τὸ κτίσμα, δύσκολον νὰ ρηθῆ καὶ
 μετὰ τὴν γενομένην αὐτοῦ ἀνασκαφὴν (2). Ὁ Πausanias (1,38,

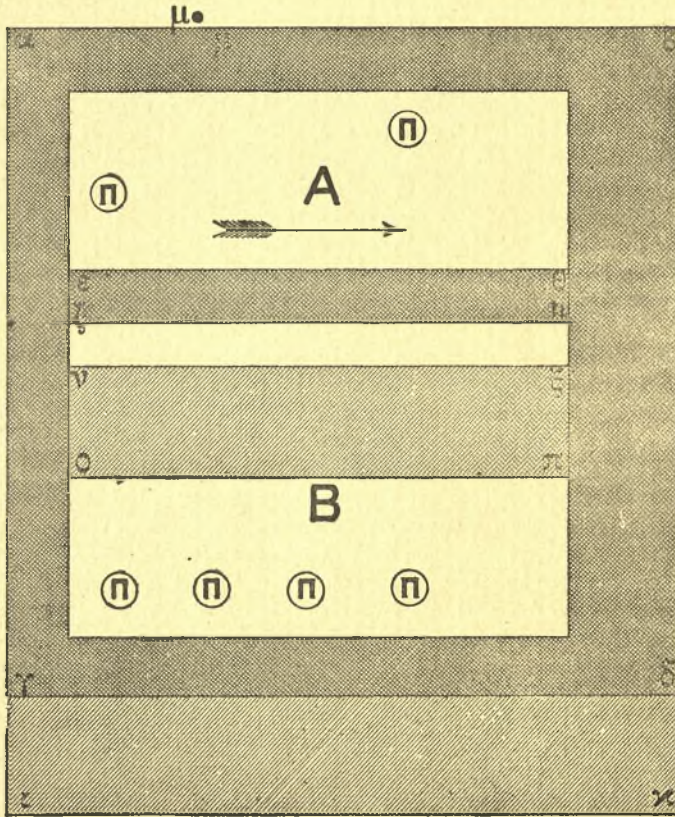
(1) Ὁ λίθος εἶναι τῶν συνήθων ἐκείνων μνημείων, ἅτινα ὁ Κουμανούδης ὑπὸ
 τὴν ε' κατηγορίαν ἀναφέρει (ἔ. ἀ. Προλεγόμενα σελ. 15') φέρει δὲ ἐπὶ τῆς ἄνω
 τοῦ ἐπιφανείας καὶ στρογγύλην (διάμετρον 0,30) καὶ ἀρκετὰ βαθεῖαν (βάθ. 0,10)
 κοιλότητα πρὸς ἐπίθεσιν οἴου δήποτε ἐπιθέματος. Μῆκος ἔχει ὁ λίθος 2,10, ὕψος
 0,70 καὶ πλάτος ἤτοι πάχος 1,00 Γ. Μ. Τὸ δὲ σχῆμα τῶν γραμμάτων ἐμφαίνει
 τοὺς τοῦ 1ου μ. Χ. αἰῶνος χρόνους.

(2) Παραθέτω ἀπέναντι ἀπλοῦν αὐτοῦ σχεδιάσμα ἀνάγκη νὰ προσθέσω εἰς
 διασάφην καὶ τὰ ἐξῆς.

Οἱ τοῖχοι τοῦ τετραπλεύρου αβγδ εἶναι κατὰ τὴν θεμελίωσιν αὐτῶν (σφζο-
 μένην εἰς ὕψος σχεδὸν πανταχοῦ 1,00 περίπου Γ. Μ.) ἐκ μικρῶν ποταμιῶν λί-
 θων (συνήθως βοτσάλων καλουμένων) πηλῶ μόνον συνδεδεμένων πρὸς ἀλλήλους
 μετὰ περισσῆς, ὑπερβολικῆς δυνάμει νὰ εἴπω, ἐπιμελείας ἐκτισμένοι, ὁ δὲ πρὸς
 βορρᾶν τοῖχος διπλάσιος σχεδὸν τὸ πάχος τῶν τῶν ἄλλων πλευρῶν. Ἐχωρίζ-
 ζετο δὲ τὸ τετράπλευρον τοῦτο εἰς δύο ἄνισα ἄλλα τετράπλευρα (Α, Β) διὰ τοῦ
 μεσοτοίχου ελθθ ὁμοίαν ἔχοντος τὴν θεμελίωσιν. Ἐπὶ τῆς θεμελιώσεως ὅλων
 τούτων τῶν τοίχων εἶναι ἐκτισμένοι εἰς ὕψος 0,50 τοῖχοι ὅλως διάφοροι τὸν
 τρόπον τῆς οἰκοδομίας, ἐκ κοινῶν λίθων, ὀπτοπλίνθων, θραυσμάτων κεραμιδίων
 καὶ κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν καὶ πυρίνων πλίνθων, ἐνιαχοῦ καὶ δι' ἀσβέστου
 συγκεκολλημένων, ἐκτισμένοι, ἐπὶ δὲ τούτων εἶναι ἐπιτεθειμένοι καὶ οἰονεὶ συνέ-
 χειαν αὐτῶν ἀποτελοῦσαι ἀσβέστου δὲ συγκεκολλημένοι πρὸς ἀλλήλους αἱ ἐκ μαρ-
 μάρου ὀγκῶδεις ἐκείναι πλίνθοι, αἵτινες καὶ προσδίδουσιν εἰς τὸ οἰκοδόμημα ὄψιν
 ἀρχαίου κτιρίου ἐν εῤρειπίοις εἰς τὸν μακρόθεν πως μάλιστα βλέποντα αὐτό. Ὁ
 ἀραιότερον σκισθεὶς τοῖχος γδικ εἶναι προέκτασις ἢ μᾶλλον προσθήκη πρὸς
 ἀνατολὰς τοῦ ἀρχικοῦ τετραπλεύρου αβγδ ὀργανικῶς, οὕτως εἰπεῖν, πρὸς αὐτό
 μὴ συνδεομένη, μὴ ἔχουσα κυρίως θεμελίωσιν, ἀποτελουμένη δὲ, καθ' ὅσον σφῶ-
 ζεται, ἐξ ὀλίγων πυρίνων καὶ κατὰ τὸ λοιπὸν ἐκ μαρμαρίνων πλίνθων ἐπ' αὐ-
 τῆς δὲ ἴστανται νῦν ὄρθιοι δύο ὀγκωδέστατοι μαρμαρίνοι λίθοι καὶ ἐπὶ τῆς μεῖς
 πλευρᾶς τοῦ ἐτέρου αὐτῶν (τοῦ καὶ μᾶλλον σφζομένου ὕψ. 1,80, πλ. 1,15,
 πάχ. 0,80) φέρεται ἀναγεγλυμμένος μωρίνης (;) στέφανος καὶ παρ' αὐτὸν ὄψιν.
 Περαιτέρω πρὸς ἀνατολὰς ὑπάρχουσι λείψανα τοίχων κακοκτίστων ἐπίσης κτι-
 σμάτων, ἃ δὲν ἔχρινα ἀναγκαῖον νὰ σημειώσω ἐν τῷ σχεδιάσματι, καὶ εἰς ἀπό-
 στασιν 12,00 Γ. Μ. περίπου καὶ φρέαρ βυζαντινῶν ἕως χρόνων. Κόγχης βυ-
 ζαντινῆς ἐκκλησίας λείψανα οὐδαμοῦ ἠδυνήθη νὰ εὑρω εἴρον ὅμως ἐντός τοῦ
 τετραπλεύρου αβγδ (καὶ ἐσημείωσα τὴν θέσιν ἐν τῷ σχεδίῳ, ὡς βλέπει ὁ ἀνα-
 γνώστης) τὰ συντρίμματα μεγάλων πηλίνων πίθων, ὧν ἡ διάμετρος κατὰ τὴν

2) τέσσαρα μνημονεύει κατὰ τὸ τμήμα τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ τὸ ἀπὸ τῶν Ρειτῶν μέχρις Ἐλευσίνος μνήματα, ἀλλ' οὐδενὸς τού-

κοιλίαν ὑπελογίσθη ὑπ' ἐμοῦ εἰς 1,20 Γ. Μ. περίπου. Καὶ ἐν μὲν τῷ διαμερίσματι Β, εὔρον κυρίως τεσσάρων τοιούτων τὰ ἔγχνη, ὑποθέτω δὲ ὅτι πέντε ἦσαν οἱ πάντες καταλαμβάνοντες ὅλον τὸ μῆκος τοῦ δωματίου, παραλλήλως δὲ καὶ πλησιέστερα πρὸς τὸν τοῖχον, ψαύοντες σχεδὸν αὐτόν, τῆς ἀνατολικῆς του πλευ-

1: 100

ρᾶς ἰδρυμένοι, ἐν δὲ τῷ διαμερίσματι Α δύο μόνον ἐκεῖ ἔνθα καὶ ἐσημείωσα ἐν τῷ σχεδιάσματι τὴν θέσιν των. Οἱ πίθοι ἦσαν τῶν συνήθων ἐκείνων, τῶν συχνότατα εἰς ἀνασκαφὰς ἀνευρισκομένων, ὅπως βαναυσουργικὸν τὴν κεραμοποιεῖαν καὶ εἰς ἐναπόθεσιν δημητριακῶν καρπῶν, ὡς φαίνεται, προσωρισμένοι (εἷς τούτων ἔφερε λείψανα κριθῆς κεκαυμένης ἀρίδηλα, τινὲς δὲ τεθραυσμένοι καὶ μολύβδω πάλιν συγκεκολλημένοι ἦσαν). Ἀγγείων ἄλλων θραύσματα εὔρον ὀλίγα καὶ ταῦτα

των δὲν πιστεύω ὅτι ἔχομεν ἐνταῦθα τὰ λείψανα. Ὅτι δὲ εἰς μεταγενεστέρους βαρβάρους χρόνους μετεσκευάσθη τὸ οἶον δῆποτε τοῦτο κτίσμα (καὶ τότε πιθανῶς μετηνέχθη ἐκεῖ μετὰ καὶ ἄλλων μαρμαρίνων πλίνθων καὶ ὁ τὸ ὄνομα τοῦ *Στρατώνος* φέρων λίθος) ἀναντιρρητον, ὅχι ὅμως καὶ εἰς Βυζαντινὴν ἐκκλησίαν ὡς ὁ ἡμέτερος Ραγκαβῆς καὶ ὁ Lenormant ἐπρέσβευον, ἀφοῦ οὐδὲν γνώρισμα τῆς ἰδρύσεώς ποτε ἐνταῦθα Βυζαντινῆς ἐκκλησίας

καθ' ἑαυτὰ ἄσχημα, οὐχ ἤττον ὅμως τοὺς Ἑλληνορωμαίκοις ἔτι χρόνους μαρτυροῦντα, κατὰ τὴν ἔξωθεν ἀνασκαφὴν τῶν θεμελίων κατὰ δὲ τὸ σημεῖον μ καὶ ἀγγεῖον κοινὸν ἐμπεριέχον 300 περίπου Ἀθηναϊκὰ χάλκινα νομίσματα τῶν χρόνων Μιθριδάτου τοῦ μεγάλου κατὰ τὸν κ. Σβορώνου (146·97 π. Χ.). Ἡ θεμελίωσις ἐκείνη ἢ ἐκ μικρῶν λίθων ποταμίων ἐκτισμένη φαίνεται μοι Ἑλληνικῶν μᾶλλον χρόνων κατασκευάσμα (ἐξ ὁμοίου ὕλικού, πηγάζοντος ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς γειτνιασῶς ποταμοῦ ἢ χειμάρρου καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ἐπιμελῆ τρόπον ἐκτισμένα εἶνε, ἂν ἡ μνήμη δὲν μὲ πλανᾷ, τὰ θεμέλια τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ θησαυρῶν) ἂν καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀρνηθῶ ὅτι καὶ ἐν Ρωμαίοις καὶ Βυζαντινοῖς ἔτι χρόνοις ἠδύναντο κατὰ τὸν ἴδιον νὰ κτίζωσι τρόπον. Ἄλλ' οἷόν μοι δῆποτε καὶ ἂν ἢ χρόνων προῖόν ἢ θεμελίωσις αὕτη σύγχρονος ἀναντιρρήτως δὲν εἶναι τῶν ἐπ' αὐτῆς ὑπερκείμενων τοίχων καὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνωτέρω προεκτάσεως, ὥστε βεβαίως ἐν ὑστερωτέροις χρόνοις καὶ τούτοις ἀληθῶς πάνυ βαρβαρικοῖς, μετεποιήθη τὸ ἀρχικὸν ἐκεῖνον κτίσμα, τότε δ' ἐκτίσθη πιθανῶς καὶ ὁ τοίχος *νησοπ*, ὃν ἀνωτέρω παρέλειψα νὰ σημειώσω καὶ ὅστις κατὰ τὸν ἴδιον ἀμελῆ καὶ ὅλος πρόστυχον τρόπον (ἀσβέστῳ) εἶναι ἐκτισμένος καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἢ ὀλίγον ὑψηλοτέρου ἐπιπέδου ἐδραζόμενος, ἐφ' οὗ καὶ ἡ μνημονευθεῖσα προσθήκη. Καὶ οἱ πίθοι πότε ἐδῶ ἐτέθησαν; Καθ' οὗς ἡ μετασκευὴ ἐγένετο χρόνους ὑπέθεσα κατ' ἀρχὰς (τὸ ὕψος αὐτῶν ὑπολογισθὲν παρ' ἐμοῦ κατὰ τὰ σφριζόμενα αὐτῶν λείψανα καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ χώματος ἔχνη ὑπερέβαινε ἀναντιρρήτως κατὰ πολὺ τὸ σφριζόμενον ὕψος τῆς ἐκ βοτσάλων θεμελιώσεως), ἀλλὰ τεμάχιον μὲν ὅμοιον εὑρον ὑπὸ τὸν τοίχον *νησοπ* εἰς τὰ χῶματα, ἕτερον δὲ μοι ἐφάνη ἐντετειχισμένον εἰς τὸν τοίχον, τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τὸν ὑπερκείμενον τῆς ἐκεῖ ἀρχαιοτέρας θεμελιώσεως. Ἄλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἦ καὶ οἱ πίθοι οὗτοι, ἢ ἔλλειψις παντός ἔχρους κόγχης, τὸ ὅλον ἐν γένει σχῆμα καὶ τοῦ ἀρχικοῦ καὶ τοῦ μεταποιοημένου κτίσματος καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ λείψανα τοίχων, τῶν αὐτῶν χρόνων, οἷον καὶ ἡ μετασκευὴ, ὄντων, πάντα ταῦτα ὁμοῦ ὑπ' ὅψιν λαμβανόμενα μὲ κρατύνουσιν εἰς τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἐξενεχθεῖσαν γνώμην ὅτι Βυζαντινὴ ἐκκλησία δὲν ὑπῆρξεν ποτε ἐνταῦθα. Καὶ ὅμως κάλλιστα ἀληθῶς θὰ ἐξηγήτο οὕτω (ἐπὶ τῇ ὑποθέσει δηλονότι ὅτι περὶ κτίσεως ἐκκλησίας προῖκετο) οὐ μόνον ἡ συσσωρεύσις ἐκεῖ τοσοῦτων (περὶ τὰς 50 εὑρηνται καὶ νῦν ἐν τῷ τόπῳ) καὶ τηλικούτων μαρμαρίνων πλίνθων ἐκ διαφόρων ἀρχαίων μνημείων (καὶ πλησίον ἂν ὑποτεθῶσιν ὅτι ἐκεῖνο ταῦτα) εἰλημμένων, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ ἐπὶ τούτων τῶν λίθων ἐγχάρακτοι ἐπιτύμβιοι χριστιανικαὶ ἐπιγραφαί, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, καὶ ἐπὶ τῶν πλίνθων τῶν τοίχων τοῦ Θησείου (ἴσως δὲ καὶ ἄλλων, καὶ ἐγὼ δὲν ἐνθυμοῦμαι, ἀρχαίων οἰκοδομημάτων εἰς ἐκκλησίας μεταβληθέντων) εὑρηνται ὅμοιοι χριστιανικαὶ ἐπιγραφαὶ ἐγκεχαραγμένα.

ἀνεῦρον ἐγώ, τοῦναντίον δὲ (ἴδε ἀνωτέρω σημείωσιν) πολλὰ τὰ κατὰ τῆς γνώμης ταύτης ἀντιστρατευόμενα. Καὶ ὅμως ἱκαναὶ ὄντως εἶναι αἱ ἐπὶ τῶν μαρμαρίνων πλίνθων ἐπιτύμβιοι χριστιανικαὶ ἐπιγραφαί (1), ἐπὶ τινος δὲ τούτων (ἦν ὅμως ἐγὼ δὲν ἠδυνήθην πλέον ἀνεύρω) ἀνέγνω πρῶτος ὁ ἡμέτερος Ραγκαβῆς, εἶτα δὲ καὶ ὁ Lenormant, ὡς λέγει, τὴν περίφημον ἐκείνην ἐπιγραφήν (Recherches Archéol. à Éleusis, σελ. 403, ἀριθ. 138) (2) ἐξ ἧς εἶκασεν ὁ σοφὸς Γαλάτης ὅτι ὄχι μόνον ἦλθον

(1) Ἀφοῦ περὶ ἐκκλησίας, ὡς ἐρρήθη, δὲν πρόκειται, ἄς ἐξηγήσῃ ἕκαστος ὡς θέλει καὶ δύναται τὴν ἐμφάνισιν ἐπὶ τῶν ἐκεῖ λίθων τῶν ἐν λόγῳ ἐπιγραφῶν. Ἐγὼ ὁμολογῶ ὅτι ἱκανοποιούσάν με καθ' ὅλα ἐξήγησιν τοῦ πράγματος δὲν εὔρον.

(2) Ἀμφιβάλλω, καὶ ἔχω λόγους πρὸς τοῦτο, ὅτι ὁ Lenormant εἶδε λίθον τὰ γράμματα ἐκεῖνα φέροντα καὶ μᾶλλον πιστεύω ὅτι ἀντέγραψε ταῦτα ἐκ τοῦ Ραγκαβῆ. Οὗτος δὲ μὴ ἔχων καιρὸν πολὺν, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, νάφιερῶσιν εἰς ἀνάγνωσιν τοῦ λίθου (Mémoires présentés à l'Acad. d. Inscr. t. v. part. I, pl. I n° 3) δὲν ἠδυνήθη ἢ ὀλίγα νάναγνώσῃ γράμματα. Ἐγὼ οὐ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ ἐτέρους δύο ἐνεπιγράφους λίθους ἐδῶ ποτε ὄντας καὶ ὑπὸ τε τοῦ Ραγκαβῆ (ἔ. ἀ.) καὶ τοῦ Lenormant (ἔ. ἀ. ἀριθ. 96 καὶ 132) δημοσιευομένους δὲν εὔρον. Ἀνεῦρον ὅμως τοὺς ὑπ' ἀριθ. 130 καὶ 131 ὑπὸ Lenormant δημοσιευομένους, ἀλλὰ διαφόρως πως ἀνέγνωσα αὐτούς. Καὶ τὴν μὲν ὑπ' ἀριθ. 130 χριστιανικὴν ἐπιγραφήν (ἥτις, εἰρήσθω καὶ τοῦτο χάριν τῆς ἀκριβείας, ἐγκεχαραγμένη φέρεται ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς τοῦ ἐπιτυμβίου λίθου τοῦ Στρατίωνος) ἀνέγνων ἐπὶ τε τοῦ λίθου καὶ ἐπὶ χαρτίνου ἀποτυπώματος ὡδὲ πως

ⲬⲏⲚⲔ ⲬⲟⲖⲉⲒⲐⲒⲐⲒⲐⲒⲐⲚⲔⲀ ⲈⲚⲈΥ

ⲈΥΦΗΜΗΘⲤⲐⲚⲔⲤⲈⲚⲔⲤ . . . .

ⲒⲎ Ⲛ ⲀⲔⲔ

τὴν δὲ ὑπ' ἀριθ. 131 οὕτω

Δ Ο   ⲬⲔ
Ⲭ Ⲉ Ⲓ Ⲓ Ⲑ Ⲓ Ⲛ Ⲭ
Ⲕ Ⲙ Ⲏ

Ἄλλὰ καὶ τέσσαρας ἄλλους εὔρον ἐνεπιγράφους λίθους, οἵτινες οὔτε ὑπὸ τοῦ Ραγκαβῆ, ἀλλ' οὔτε ὑπὸ τοῦ Lenormant μνημονεύονται, καίπερ ἐκεῖ ἐπιχειρήσαντος ἀνασκαφικὴν ἔρευναν. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνὸς τούτων ἀνεστραμμένως ἐκτι-

Σλαῦοι εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐγκατε-
στάθησαν ἐν αὐτῇ (τοῦθ' ὅπερ οὐδεὶς ὁ ἀρνούμενος) ἀλλ' ὅτι
καὶ γραπτὰ ἔτι μνημεῖα κατέλιπον ἡμῖν τῆς ἐγκαταστάσεώς των.

σμένου κατὰ τὴν ΜΑ γωνίαν τοῦ κτιρίου ἀναγινώσκονται πάνυ εὐκόλως ὡς με-
γάλα καὶ βαθέως ἐγκεχαραγμένα τάδε τὰ γράμματα χρόνους ἔτι μαρτυροῦντα
τοὺς τελευταίους Μακεδονικοὺς

· · · · · Ν Ζ Η Χ Δ Β

ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων τριῶν ἐπίσης χριστιανικὰ ὀνόματα. Ἐπὶ τοῦ ἐνός τούτων
(τοῦ καὶ ἀφαιρεθέντος ἐσχάτως καὶ μὴ εὑρισκομένου πλέον ἐν τῷ τόπῳ) ἀνε-
γνώσα τάδε τὰ γράμματα

Δ Ν Υ
ΠΥΡΓΟΥ

ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων δύο τὰ ἐξῆς.

1

Δ Ο Ι Ψ Ρ

Κ
Ψ
Ξ
Δ
Ϟ
ϙ

Γ Α Φ Ω Ρ Α Τ Ο Υ

2

† Β Ο Η
Ι Ψ Κ Μ

Γ Η

Ϟ

Δ Ρ Ο Ν Ν Γ Γ Ἀ . . .

† Ρ

Τ Η Λ Ο Χ Ε Ι Τ Ο Υ

Ἄλλὰ καὶ ἄλλα ἴσως ὑπάρχοντα ἐπ' αὐτῶν γράμματα δὲν ἠδυνήθην νάνα -
γνώσω, ἔνια δὲ πιθανῶς καὶ οὐκ ὀρθῶς ἀνέγνωσα.

Ἄλλὰ πάντες πιστεύω θὰ συνομολογήσωσί μοι δι΄εσχυριζομένῳ ὅτι ἂν ὄντως ἀνεγνώσθησάν ποτε ἐπὶ λίθου ἐκεῖνα τὰ γράμματα, οὐδὲν ἄλλο ἦσαν καὶ ταῦτα βεβαίως ἢ χριστιανικῆς ἐπιθυμίου ἐπιγραφῆς λείψανα ἡμαρτημένως καὶ ἀτελῶς ἀναγνωσθέντα, ὀρθῶς ὁμῶς πάνυ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Ραγκαβῆ ὡς τοιαῦτα ὑποληφθέντα.

Ἐν Ἐλευσίνι τῇ 25 Ἰανουαρίου 1893.

Δ. ΦΙΛΙΟΣ

Ἐδαπανήθησαν ἐν τῷ ἔτει δρ. 10,617.40.

Πέμπτη ἀνασκαφὴ ἐν *Θήβαις*, ἐπιστατοῦντος τοῦ φιλαρχαίου δικηγόρου κ. Εὐστρατίου Καλόπαιδος, περὶ ἧς ἀπεστάλη ἡμῖν ἡ ἐξῆς ἔκθεσις:

Κύριε Πρόεδρε,

Κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 74 τῆς 2 Ἀπριλίου 1891 ὑμέτερον πρὸς με ἔγγραφον ἀνέσκαψα σημεῖα τινὰ τῶν τειχῶν τοῦ ἀρχαίου Θηβαϊκοῦ περιβόλου. Καὶ κατὰ μὲν τὸ παρελθὸν ἔτος 1891 ἐλλείψει χρόνου ὡς ἐκ πολλῶν μου καὶ ἐκτάκτων ἀσχολιῶν δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐνεργήσω σκαφάς, ἀλλ' ἀπεπειραθὴν μόνον τοιοῦτων εἶς τινὰ σποράδην σημεῖα πρὸς τὸ νότιον ἄκρον τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ περιβόλου· τὸ δὲ τρέχον ἔτος ἀνέσκαψα κατὰ μὲν τὸν Ἀπρίλιον διάφορα σημεῖα πρὸς τὸ αὐτὸ νότιον ἄκρον τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς, τὴν θέσιν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὁποίας, ὅπως ἄγνωστον τὸ πρὶν, ἀνευρῶν δι' ἐπιμόνων πρὸ πολλοῦ ἐπιτοπιῶν μελετῶν καὶ παρατηρήσεων, εἶχον πρὸ ἐτῶν ὑποδείξει καὶ εἰς ἄλλους μὲν πολλοὺς (ἀτυχῶς μὴ πεισθέντας) τῶν ἐντεῦθεν χάριν ἀρχαιολογικῶν μελετῶν διερχομένων, τῷ δὲ ἔτει 1885 καὶ εἰς τὸν ἐσπευσμένως τότε διελθόντα ἐκ Θηβῶν σοφὸν Γερμανόν, καθηγητὴν ἤδη τοῦ ἐν Φρειδούργῳ Πανεπιστημίου, κ. Ἐρνέστον Φαβρίκιον, ὅστις πρῶτος ἀποδεξάμενος τὴν περὶ τῆς πλευρᾶς ταύτης γνώμην μου διέγραψεν αὐτὴν ἐν τῷ πίνακι τῆς περὶ τῆς

Τοπογραφίας τῶν ἀρχαίων Θεβῶν ἀξιολόγου μελέτης αὐτοῦ(1), ἂν καὶ οὐχὶ ὀλόκληρον κατὰ τὸ βόρειον αὐτῆς μέρος, ὅπερ πολὺ συνέταμεν. Ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων δὲ σποράδην ἐκείσε τεμαχίαν τὰ δύο ἀπεκάλυψαν μέρη τειχῶν τοῦ ἀρχαίου τῆς πόλεως περιβόλου ἀναμφισβήτητα, καὶ διὰ τὴν θέσιν ἐν ἣ κεῖνται, καὶ διὰ τὸ τριῶν μέτρων πᾶχος αὐτῶν, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν λίθων ἐξ ὧν εἰσὶν ὠκοδομημένα, καὶ ἀποδεικνύοντα ὅτι ἡ Δυτικὴ τοῦ ἀρχαίου περιβόλου πλευρὰ διήρχετο περὶ τὰ χίλια μέτρα πρὸς δυσμὰς τῆς Δίρκης· πρὸς τὸ ἀνώτατον δὲ μεσημβρινὸν ἄκρον αὐτῆς ἀπεκαλύφθησαν ἐν μέρει αἱ βάσεις τοῦ ἐτέρου τῶν πύργων, τοῦ Δυτικοῦ, τῶν ἐκεῖ τὸ πάλαι ἰσταμένων Ὑψίστων πυλῶν, ἃς τυμβωρύχοι ὡς ἀρχαῖον τάφον ὑπολαβόντες ἀνέσκαψαν καταστρέψαντες καὶ πολλοὺς καὶ κανονικοὺς ὀγκολίθους αὐτῶν, ὧν ἐλάχιστοι ἤδη περισώζονται. Κατὰ δὲ τὸν Ἰούνιον, Ἰούλιον καὶ Ὀκτώβριον ἐκ διαλειμμάτων, καὶ ὅποτε μοὶ ἐδίδετο ἐκ τοῦ ἔργου μου καιρὸς, ἀνέσκαψα σποράδην ἐπίσης ἱκανὸν μέρος τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰσμηνοῦ τμήματος τῆς μεσημβρινῆς τοῦ περιβόλου πλευρᾶς, ἥτοι τοῦ ἀρχομένου ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ἰσμηνοῦ καὶ χωροῦντος πρὸς ἀνατολὰς, μικρὸν δ' ἀνωτέρω καὶ ἀνατολικομεσημβρινῶς, 350 μέτρα ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ Ἰσμηνοῦ, πρὸς δὲ καὶ τμήματά τινα τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς, ἥτις διέρχεται 350 - 300 μέτρα πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἐλισσομένου Ἰσμηνοῦ. Κατὰ τὴν σποράδην σκαφὴν τῆς ἀνατολικῆς ταύτης πλευρᾶς, καὶ εἰς μέρος μικρὸν μὲν ἐξέχον τοῦ λοιποῦ ὀμαλοῦ ἐδάφους, ἀποτόμως δ' ἐπικλινές πρὸς ἀνατολὰς, καὶ περὶ τὰ 200 μέτρα ἀπέχον πρὸς βορρᾶν τῆς μεσημβρινοανατολικῆς γωνίας τοῦ περιβόλου, ἀπεκαλύφθησαν ἀρχαῖα τεῖχη ἐκ κανονικῶν ὀγκολίθων, διατηρούμενα εἰς ὕψος σχεδὸν δύο μέτρων, καὶ σχηματίζοντα ἐλιγμοὺς τῆς γραμμῆς καὶ ἐξέχοντας αὐτῆς δύο πυργίσκους, ἀπέχοντας ἀλλήλων τρία ἀκριβῶς μέτρα· τὸ διάμεσον δὲ τοῦτο πιθανώτατα ἠδύνατο νὰ ἐκληφθῆ ὡς ἀποτελοῦν πύλην μετὰ τῶν ἐξεχόντων πυργίσκων, ἀφ' ὧν ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς ἠδύνατο ἀσφαλῶς νὰ ἐποπτεύηται τὸ πρὸς βορρᾶν εὐθέως καὶ ἐπὶ 600-700 μέτρα διήκον

(1) Fabricius, Theben. Eine Untersuchung neber die Topographie und Geschichte der Hauptstadt Boeotiens. Freiburg i. B. 1890.

τμήμα τῶν τειχῶν τῆς αὐτῆς πλευρᾶς μέχρι λόφου ἐπιπροσθού-
τος κατωτέρω καὶ τὸ πρὸς βορρᾶν κατώτερον αὐτῶν μέρος ἀπο-
κρύπτοντος· ἐπειδὴ ὅμως τὸ μεταξὺ τῶν πυργίσκων αὐτῶν τρί-
μετρον διάστημα εἶναι πεφραγμένον πρὸς τὰ ἔσω διὰ στενοῦ καὶ
ἐκ τῶν αὐτῶν ὀγκολίθων ἀρχαίου τείχους, οἱ δὲ πυργίσκοι
δὲν χωροῦσι καὶ ἔσωτέρω τοῦ φράγματος ὥστε νὰ σχηματίσωσι
καὶ ἔσωτερικὰ τῆς πύλης ἀμυντήρια, πείθομαι ὅτι τὸ μέρος αὐτὸ
δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἦτο πύλη, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἐλιγμὸς τῶν τειχῶν,
στρεφομένων ἐκεῖ ἀνατολικώτερον καὶ χωρούντων πρὸς νότον κατ'
ἐξακολούθησιν τῆς γραμμῆς, μικρὸν δ' ἀνωτέρω καὶ νοτιοανατο-
λικῶς· τὸ μέρος αὐτὸ κατὰ μεσοῦντα Σεπτέμβριον εἶδε καὶ ὁ ἐκ
τῶν συμβούλων τῆς Ἐταιρίας κ. Δ. Φίλιος.

Τὰ ἀνευρισκόμενα τείχη ἔχουσι πάχος τριῶν μέτρων, ψοκοδό-
μηνται δὲ ἐκ κωνοειδῶν, ὑπολεύκων καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἰσομε-
γέθων ὀγκολίθων, λίαν εὐθρύπτων, καὶ συνισταμένων ἐκ συγκρί-
ματος (conglomerat), ὅπερ συχνὰ συγχέεται μετὰ τε ὁμοίων ἐν
τῷ ἐδάφει συντριμμάτων λίθων καὶ μετ' αὐτοῦ τοῦ βραχώδους
ἐδάφους, δυσκολώτατα ἀπ' αὐτῶν διακρινόμενον· διὸ διατάζει ὁ
ἀνασκάπτων ἐκεῖσε ἂν εὐθρυπτον βραχώδες ἔδαφος ἢ τείχος ἀρ-
χαῖον ἀνασκάπτῃ, καὶ εὐκόλως δύναται ἀπορῶν νὰ προβῇ καὶ
μέχρι τῆς ὑπονοίας ὅτι οἱ λίθοι οὗτοι δὲν προέρχονται ἐκ λατο-
μείου λελαξευμένοι, ἀλλὰ κατεσκευάσθησαν τεχνηέντως ἐν μή-
τραις· τούτου δ' ἔνεκα καὶ φόβῳ μὴ οἱ σκαφεῖς καταστρέψωσιν
ἀντὶ ν' ἀνεύρωσι τὰ τείχη δὲν ἠδυνάμην νὰ μεταχειρίζωμαι πολ-
λοὺς αὐτῶν συνάμα, ἀλλ' ἠκολούθουν βραδέως δι' ὀλίγων, ἵνα
ἐπιβλέπω, καὶ μετὰ προσοχῆς τὴν ἔρευναν. Εἰς πολλὰ δὲ μέρη
τὰ τείχη εἰσι κατεστραμμένα μέχρις ἐδάφους, μηδ' αὐτῶν τῶν
πρώτων θεμελιῶν λίθων εὐρισκομένων, καὶ μάλιστα ὅπου τὸ ἔδα-
φος τυγχάνει βραχώδες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, οἵτινες ὅπου σφίζον-
ται εἰσι στερεώτεροι καὶ σκληρότεροι. Πολλαχοῦ καὶ παντοῦ σχε-
δὸν μεταξὺ τῶν λίθων τῶν ἀποτελούντων τὰ μέτωπα τῶν τει-
χῶν ὑπάρχουσιν ἰσοπλατῆ διάκενα πεπληρωμένα χώματος, πι-
θανῶς ἀφιέμενα οὕτως ἢ πρὸς οἰκονομίαν ὑλικοῦ λίθων, ἢ ὅπως
χρησιμεύωσιν ὡς κεκρυμμένοι δίοδοι πρὸς συγκοινωνίαν τῶν πύρ-
γων. Ἐξέχουσι δὲ τῶν τειχῶν ποῦ καὶ ποῦ καὶ λίθοι τινὲς δίκην

ἀντηρίδων αὐτῶν, καὶ μάλιστα ὅπου τὸ ἐξω τῶν τειχῶν ἔδαφος ἦν ἐπικλινές. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς καὶ περὶ τὰ 600 μέτρα ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ ἄκρου αὐτῆς ἀνεῦρον τὰς σωζομένας βάσεις ἡμικυκλίου πύργου ἐξέχοντος καὶ ἀποτελοῦντος κανονικὸν ἡμικύκλιον ἔχον διάμετρον 6 μέτρων, διπλασίαν δηλ. τοῦ πάχους τῶν τειχῶν.

Ἡ μεσημβρινὴ τῶν τειχῶν πλευρὰ, ἀρχομένη 350 μέτρα πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἴσμηνοῦ, φαίνεται κατερχομένη βορειοδυτικῶς μέχρι τοῦ Ἴσμηνοῦ, καὶ διευθυνομένη πρὸς τὴν ἀκρόπολιν Καδμείαν· ἀλλ' ἂν καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Ἴσμηνοῦ χωρῆ κατὰ τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν Καδμείαν διεύθυνσιν, ἂν ἠνοῦτο μετ' αὐτῆς, ἢ ἂν λαμβάνουσα πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἴσμηνοῦ ἄλλην διεύθυνσιν διήρχετο ἐγγὺς ἢ ἀπωτέρω τῆς Καδμείας δὲν ἐξηκριβώθη εἰσέτι, διότι ἡ σμικρὰ καὶ πρόχειρος σκαφή, ἢ γενομένη εἰς δύο μόνον σημεία πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἴσμηνοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἴσμηνίου λόφου, πρὸς βορρᾶν τοῦ περιτειχίσματος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ, δείκνυσι πρὸς μὲν τὴν δυτικὴν τοῦ Ἴσμηνοῦ ὄχθην μεγάλην ἐπίχωσιν, ἔνεκα καὶ τοῦ πρανοῦς τοῦ ἐδάφους, περὶ τὰ 60 δὲ μέτρα δυτικώτερον τῆς ὄχθης, καὶ εἰς βάθος ἔλασσον μέτρον, βραχῶδες ἔδαφος, λελαξευμένον μὲν, πλὴν γυμνὸν τειχῶν. Ἀκριβεστέρα ἔρευνα πέποιθα ὅτι θέλει ἀποκαλύψει καὶ τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Ἴσμηνοῦ διεύθυνσιν τῶν τειχῶν, ἂν μὴ τέλεον κατεστράφησαν.

Παρατηρήσεως ἄξιον τυγχάνει ὅτι πανταχοῦ τῆς σκαφῆς ἀνευρίσκονται ἐν ἀφθονίᾳ μεγάλων κεράμων τεμάχια, τοῦθ' ὅπερ δείκνυσι ὀρθοτάτην τὴν γνώμην τοῦ πολλοῦ Φαβρικίου, ὅτι τὰ τείχη τοῦ Θεβαϊκοῦ περιβόλου ἦσαν ἐστεγασμένα διὰ κεράμων.

Ἡ ἀνατολικομεσημβρινὴ γωνία τοῦ περιβόλου (σχηματιζομένη πολυγωνικῶς) ἀπολήγει εἰς λόφον ὑψούμενον μὲν πως πρὸς νότον ἀνατολὰς καὶ βορρᾶν, ἡσυχῇ δ' ἐπικλίνοντα ἐπὶ τὴν πρὸς νότον αὐτοῦ διερχομένην καὶ εἰς Τάναγραν καὶ τανῦν ἄγουσαν ὁδόν. Ἐπὶ τῆς κλιτύος αὐτῆς πρὸ πολλοῦ πέπεισμαι ὅτι ἴσταντο αἱ κατὰ τὸν Παιουσιανὴν τελευταῖαι Ὀμολωίδες πύλαι, ἀνοίγουσαι μεσημβρινοανατολικῶς. Τὸ μέρος αὐτὸ ἀνέσκαψα μὲν ἰκανῶς εἰς τρία μέρη πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν βάσεων τῶν πυλῶν, πλὴν ἔνεκα τοῦ πρανοῦς τοῦ ἐδάφους ὑπάρχει μέγα ἐπίχωμα, καὶ τὰ τείχη

ἀνευρίσκονται εἰς βάθος πλέον τῶν δύο μέτρων, ἢ δ' ἐκ τοῦ βάθους αὐτοῦ ἐξαγωγή τοῦ χύματος ἀποβαίνει δυσκολωτέρα. Ἴνα δὲ τὸ μέρος αὐτὸ ἐρευνηθῆ καλῶς καὶ ἀναφανῶσιν αἱ βάσεις τῶν πυλῶν, αἱ διαστάσεις αὐτῶν κλπ. δεόν νὰ ἀρθῆ τὸ ἐπικειμένον ἐπίχωμα καὶ ριφθῆ πρὸς ἀνατολὰς ἐγγύτατα, ὅπερ ἀπαιτήσῃ δαπάνην μὲν 300 περίπου δραχμῶν, χρόνον δὲ οὐχὶ πλέον ἑβδομάδος, διότι δύνανται ἤδη νὰ ἐργασθῶσιν ἐκεῖ καὶ πλείους τῶν εἴκοσιν ἐργάται συνάμα, μετὰ καὶ τινων κάρων, ἂν χρειασθῶσι καὶ τοιαῦτα· βραδύτερον ἴσως ἢ δαπάνη ἔσται μειζων, ἐὰν μάλιστα τὸ μέρος αὐτὸ καλλιεργηθῆ καὶ ριφθῶσι τὰ πολλὰ ἐξαχθέντα χώματα ἐν τοῖς ἀνασκαφεῖσιν ἤδη μεγάλους λάκκοις.

Περὶ τὰ 300 μέτρα πρὸς βορρᾶν τῆς Καθμερίας ἐν τῇ πεδιάδι καὶ ἔξωθεν τοῦ περιτειχίσματος τοῦ ἐκεῖ ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς (ὅστις πιθκνῶτατα κατέχει τὸν χῶρον τοῦ ναοῦ τῆς Εὐκλείας Ἀρτέμιδος) οἰκοδομηθήσεται ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου, καὶ πρὸς τοῦτο ἐγένοντο ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους αἱ προκαταρκτικαὶ σκαφαί, αἵτινες, πλὴν τριῶν φρεάτων καὶ τινων λειψάνων ἀρχαίων οἰκιῶν, ἀπεκάλυψαν μικρὸν πορρωτέρω καὶ γραμμὴν τείχους ἀρχαίου 15 περίπου μέτρων μήκους, ἣν νομίζω ὡς ἀποτελοῦσαν τὰς βάσεις στοᾶς τινος τῶν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἀγορᾷ, ἣτις ἐκεῖ πιθανῶτατα ἔκειτο. Μανθάνων ἤδη ὅτι ἡ ἀνέγερσις τοῦ εὐρέος σταθμοῦ ἐπισπεύδεται νομίζω ἐπείγουσαν καὶ τοῦ μέρους αὐτοῦ τὴν ἀκριβῆ ἐρευναν, ἣτις μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ σταθμοῦ ἔσται ἀδύνατος.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ μὲν σταλὲν μοι ποσὸν ἐκ δραχμῶν 298 καὶ 40/100 ἐξητηλήθη, ἔδαπανήθησαν δὲ καὶ τινες ἐπὶ πλέον δραχμαί, διὰ δὲ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 317 ὑμετέρου ἐγγράφου τῆς 29 Σεπτεμβρίου ἐ.ξ. ἐνετείλασθέ μοι νὰ συνεχίσω τὸ ἔργον μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ, δέκοφα τὴν σκαφὴν ἀναμένων τὴν ὑμετέραν περαιτέρω ἐντολήν. Ἀφοῦ δὲ κατὰ τὸ ρηθὲν ἐγγραφον τὸ Συμβούλιον τῆς καθ' ὑμᾶς Ἑταιρίας εὐηρεστήθη ν' ἀποφασίσῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῶν πρὸς ἐξακρίθωσιν τῶν ἀρχαίων Θηβαϊκῶν τειχῶν ἐρευνῶν, εὐαρεστήθητε σᾶς παρακαλῶ νὰ μοὶ ἀναγγείλητε ἂν ἐγκρίνητε νὰ ἐξακολουθήσω καὶ κατὰ τὸν τρέχοντα μῆνα,

ἐὰν χειμῶν δὲν κωλύσῃ, τὴν εἰς τὰ δύο, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, σημεῖα σκαφήν.

Ἐν Θήβαις τῇ 12 Νοεμβρίου 1892.

ΕΓΣΤΡΑΤΙΟΣ ΚΑΛΟΠΑΙΣ

Ἐδαπανήθησαν δρ. 387.10.

Ἐκτῇ ἀνασκαφῇ ἐν Βόλῳ, ἐπιστατοῦντος τοῦ ἐφόρου ἀρ-
χαιοτήτων Βαλ. Στάκη, οὗ ἡ ἔκθεσις ἔχει ὡδε·

Κύριε Πρόεδρε,

Αἱ ἐν Βόλῳ καὶ τῆς περιχώροις τούτου ἀνασκαφικαὶ ἔρευναι ἡμῶν αἰ γενόμεναι κατὰ μῆνα Ἰούλιον π. ἔ. τῇ ὑμετέρα ἐντολῇ ἔχουσιν οὕτω: Τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς πάλαι Ἰωλκοῦ (τὰ νῦν Γορίτσα) ὑψωμα, τὸ παρεμφερές ἐξωτερικῶς τύμβω ἢ καὶ προϊστορικῷ τάφῳ, τὸ ὑπὸ τυμβωρούχων λάθρα ἀνασκαλισθέν, ἐρευνηθὲν ἐπιμελέστερον διὰ σκαφῆς ἀπεδείχθη ὅτι εἶνε ὀχυρωματικὸν ἔργον ἀνήκον εἰς τὸ πολλαχοῦ σφζόμενον φρούριον τοῦ ὑψηλοτέρου καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὀροσειρᾶς εὐρισκομένου ὄρους τοῦ καλουμένου τὰ νῦν Ἀγία Παρασκευή. Τὸ ὑψωμα τοῦτο ἔχον σχῆμα ἡμισφαιρικὸν ἐξωτερικῶς ἠτό ποτε πύργος τις ἐκ πλίνθων ὀπτῶν κατεσκευασμένος ἐπὶ κρηπιδώματος τετραγώνου ἐκ λίθων ἀργῶν.

Μικραὶ τινες ἀνασκαφικαὶ ἔρευναι ἡμῶν ἀλλαχοῦ ἐν τοῖς πλησιοχώροις εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν, τοῦναντίον ἐν τῷ παρὰ τῷ χωρίῳ Διμῆνι τοῦ δήμου Παγασῶν διαμερίσματι καὶ ἀπέναντι ἀκριβῶς τοῦ πρό τινων ἐτῶν ἀνασκαφέντος προϊστορικοῦ τάφου, ἐν θέσει καλουμένην Τούμπρα, ἀπεκάλυψα δι' ἐρευνητικῆς σκαφῆς ὀλίγων ἡμερῶν, τὴν κορυφὴν θολωτοῦ τάφου, οὕτινος τὴν ὅλην ἀνασκαφὴν ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κτήματος ἐκεῖνου Στέφανος Παπαθανασίου κατ' οὐδένα λόγον ἐδέχθη νὰ ἐπιτρέψῃ ἐπὶ ἄλλῳ ὄρῳ ἢ ἐπὶ τῷ τῆς ἀποδόσεως αὐτῷ τοῦ ἡμίσεος τῶν εὐρημάτων, ὄρῳ ὃν βεβαίως ἡ ὑμετέρα Ἐταιρία δὲν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ προκειμένου περὶ προϊστορικοῦ τάφου. Ἐπειδὴ δὲ δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει νόμος ἀναγκάζων εἰς ἀκουσίαν ἐκποίησιν κτήματός τινος

προκειμένου περί εύρέσεως ἀρχαιοτήτων, ἀπῆλθον ἐκεῖθεν, ἀφοῦ ἐπανεφέρον τὸν ἀνασκαφέντα χώρον εἰς ἣν ἦτο πρὶν κατάστασιν καὶ ἀφ' οὗ συνέστησα ταῖς ἐκεῖ ἀρχαῖς τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ μέρους ἐκείνου. Εὐκατῶν δὲ θὰ ἦτο ἐὰν ἡ ὑμετέρα Ἐταιρία ἐπειράτο εἶτε ἐμμέσως διὰ τῆς κυβερνήσεως εἶτε καὶ δι' ἀμέσου πρὸς τὸν ἰδιοκτῆτην ἀνταποκρίσεως τὴν πρόσκτησιν τοῦ ὅλου λόφου «Τούμπας» καλυμμένου, ὑπὸ τὸν ὅποιον, κατὰ τὴν πεποιθήσιν ἡμῶν, κρύπτονται πλείονες τοῦ ἐνὸς τοιοῦτοι τάφοι, ἀφ' ὧν πάντως θὰ ἀχθῶσιν εἰς φῶς σπουδαῖα εὐρήματα.

Β. ΣΤΑΗΣ

Ἐδαπανήθησαν δρ. 305.30.

Ἐβδόμη ἀνασκαφή ἐν *Θυρρείῳ* τῆς Ἀκαρνανίας, ἐπιστατοῦντος τοῦ διδάκτορος Ἄνδρ. Σκιᾶ, οὗ ἡ ἔκθεσις ἔχει ὡδε·

Κύριε Πρόεδρε,

Τὴν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα διαρκέσασαν ἐκδρομὴν εἰς Ἀκαρνανίαν ἐπεχείρησα περὶ τὰ μέσα Ἀπριλίου 1892 τῇ ἐγκρίσει τοῦ Σ. Συμβουλίου ἐξ αἰτίας τῆς ἀνευρέσεως τεμαχίου μεγάλης προδήλως ἐπιγραφῆς ὀλίγας ἡμέρας πρότερον ἐν τῷ παρὰ τὴν Βόνιτσαν χωρίῳ Ἀγίῳ Βασιλείῳ, ἐνθα τὰ ἑρείπια τοῦ ἀρχαίου Θυρρείου, ἀνασκαφείσης ὑπὸ τινος τυμβωρύχου, τὰ μάλιστα δὲ λόγου ἀξίας διὰ τε τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν ἱκανῶς ἀκραιφνῆ διασφζομένην ἐπιχωρίαν διάλεκτον. Ἐσκόπουν δὲ κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην νὰ ἀντιγράψω μὲν τὸ ἀνευρεθὲν τεμάχιον, νὰ ἐκτελέσω δὲ καὶ μικράν τινα ἀνασκαφὴν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ πιθανῶς κεκρυμμένου ὑπολοίπου μέρους τῆς ἐπιγραφῆς ἀναζητῶν ἅμα καὶ ἄλλας ἀρχαιότητας ἐν τοῖς πολλοῖς αὐτόθι σφζομένοις ἑρείπιοις, τοῖς ὑπὸ τοῦ Heuzey περιγεγραμμένοις (1). Δυστυχῶς τὰ προστυχόντα κωλύματα ἦσαν τοιαῦτα, ὥστε ἐπιχειρήσεις οἰασθῆποτε ἀνασκαφῆς ἦτο ἀδύνατος, ἤναγκάσθη δὲ νὰ περιορισθῶ εἰς μόνην τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ μνημονευθέντος τεμαχίου καὶ ὀλίγων τινῶν ἐν ταῖς οἰκίαις τοῦ Ἀγίου

(1) Le mont Olympe et l'Acarnanie σελ. 373-380.

Βασιλείου ἀποκειμένων ἐπιτυμβίων στηλῶν (1) καὶ εἰς ἐσπευσμένην τινὰ ἐπισκόπησιν τῶν ἐν τῇ εὐρυτάτῃ περιοχῇ τῆς πόλεως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους φαινομένων ἐρείπιων.

Τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, εἰς ὅσα μέρη τοῦλάχιστον ἠδυνήθην νὰ ἰδῶ αὐτά, διασφύζονται κάλλιστα καὶ εἰς μέγα ὕψος. Τὰ δ' ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν τειχῶν διακρινόμενα ἐρείπια κτιρίων εἶνε πλείστα. Ἰδίως δὲ πολυάριθμα ἐρείπια ἀπαντῶσι κατὰ τὴν ἐξ Ἀγίου Βασιλείου εἰς τὴν χαράδραν *Κανάλια* ἄγουσαν ὁδὸν δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τῷ κατερχομένῳ. Πρὸς τοὺς πρόποδας μάλιστα τοῦ λόφου ὀλίγον ἀνωτέρω τῆς ἐν ἐρείπιοις ἐκκλησίας τοῦ *Παλαιοῦ Ἁγίου Βασιλείου*, ἐξ ἧς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἡμίσειαν ὦραν περίπου ἐντεῦθεν ἀπέχοντος χωρίου, ἡ ὁδὸς αὕτη διέρχεται δι' ἀρχαίας κλίμακος ἀριστα διατετηρημένης, ἀγούσης δὲ εἰς εὐρὺν ἐπίπεδον χῶρον ἐν τῇ κατωφερείᾳ κατεσκευασμένον. Ὁ χῶρος οὗτος ἀριστερόθεν τῷ κατερχομένῳ τὴν ὁδὸν κείμενος ὑποστηρίζεται πρὸς τὸ κατωφερές μέρος ὑπὸ τοίχου ἐκ μεγάλων πολυγωνικῶν λίθων πλησιαζόντων πολὺ πρὸς τὸ τετράγωνον σχῆμα, ὁμοίου δὲ κατὰ πάντα πρὸς τὸν τῆς Πινυκῆς πλῆν τοῦ μεγέθους τῶν λίθων. Ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τούτου χώρου ἔκειτο ἀναμφιβόλως ἐπισημότατόν τι οἰκοδόμημα τῆς πόλεως, ὅπερ πιθανώτατα διατηρεῖται εἰς καλλίστην κατάστασιν ἕνεκα τῶν καλυπτόντων ἅπαν τὸ μέρος πυκνοτάτων εὐρώστων θάμνων καὶ ἀγρίων δένδρων, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἢ ἐπ' αὐτοῦ ἀνασκαφῇ καὶ ἀφαίρεισι τῶν λίθων καθίσταται διὰ τοὺς ἐγχωρίους δυσχερεστάτη. Ἀνασκαφῇ τις λοιπὸν ἐνταῦθα ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρηθῇ μετὰ πλείστων ἐλπίδων ἐπιτυχίας.

Ἐτερον ἀρχαῖον κτίριον φαίνεται ὅτι κεῖται ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς ἐκκλησίας τοῦ *Παλαιοῦ Ἁγίου Βασιλείου* ἢ παρ' αὐτὴν, διότι πολλοὶ εἶνε οἱ ἐξ ἀρχαίων τοίχων προερχόμενοι λίθοι οἱ αὐτόθι κατακείμενοι. Ἀντικρὺ δὲ ἐπὶ τῆς δεξιόθεν τῆς ὁδοῦ ῥάχως εὐρίσκονται οἱ πλείστοι τάφοι, οἱ ὑπὸ τυμβωρύχων δυστυχῶς ἀνασκαπτόμενοι. Λεῖψανα πολυγωνικοῦ τείχους ἰκανῶς παλαιοῦ ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῷ βάθει τῆς χαράδρας τῶν Καναλιῶν παρὰ τὰς πολλὰς αὐτόθι ἀναβλυζούσας πηγὰς. Πιθανῶς εἶνε λείψανα

(1) Ἰδε νῦν Ἐφημ. Ἀρχαιολ. 1893 σελ. 29 ἔξ. καὶ 176

τοῦ περιβόλου μικροῦ τινος ἱεροῦ, διότι ἡ ὑπαρξίς προχώματός τινος κατὰ τοῦ χειμάρρου ἐν στενῇ καὶ βαθεῖα χαράδρα δὲν φαίνεται πιθανή.

Τὸν αὐτὸν χρόνον ἐχρησιμοποίησα καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν ἐτέρων τινῶν ἀρχαίων ἐρειπίων πλησίον τῆς Βονίτσης κειμένων, περὶ ὧν νομίζω καλὸν νὰ διαλάβω διὰ βραχέων τινῶν ἐνταῦθα.

Νοτιοανατολικῶς τῆς Βονίτσης εἰς ἀπόστασιν 20 λεπτῶν τῆς ὥρας ἀπ' αὐτῆς, πρὸς δυσμὰς τοῦ ὄρους *Ἀμαδεροῦ* ὑψοῦνται ἐν τῇ πεδιάδι δύο λόφοι ἐκ νότου πρὸς βορρᾶν παραλλήλως πρὸς τὸ ὄρος ἐκτεινόμενοι, καλούμενοι δὲ κοινῶ ὀνόματι *Μαγοῦλες*. Ἐκ τούτων ὁ μὲν πρὸς νότον εἶνε ὑψηλότερος, ταπεινότερος δ' ὁ πρὸς βορρᾶν, ὅστις καὶ φέρει ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἀρχαῖον τεῖχος σχήματος ὀρθογωνίου, οὐ μακρότεροι μὲν πλευραὶ εἶνε αἱ πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς, βραχύτεραι δ' αἱ πρὸς βορρᾶν καὶ νότον. Τὸ τεῖχος τοῦτο κατὰ μὲν τὴν πρὸς τὸν Ἀμαδερόν πλευρὰν εἶνε καλῶς διατετηρημένον, ἐν μέρει δὲ κατὰ τὴν πρὸς νότον, κατὰ δὲ τὰς λοιπὰς δύο σχεδὸν τελείως κατεστραμμένον, καθ' ἕσον φαίνεται τοῦλάχιστον. Τὸ δὲ μῆκος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ περιλαμβανομένου χώρου φαίνεται ὅτι ὑπερβαίνει τὰ 200 μέτρα, καίτοι ὡς ἐκ τῶν αὐτόθι φυομένων πυκνῶν θάμνων πρόχειρος καταμέτρησις δὲν ἦτο εὐχερής. Ἡ εἴσοδος ἦτο πιθανῶς ἐκ τῆς νοτίας πλευρᾶς, καίτοι τὰ ἔχνη αὐτῆς δὲν εἶνε εὐδιάγνωστα. Ἐν τῷ μέσῳ περιήπου τοῦ χώρου τούτου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ὑπάρχουσιν ἄλλοι τοῖχοι ἄδηλον εἰς ὅποιον οἰκοδόμημα ἀνήκοντες, ἐν μέρει δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοφυοῦς βράχου τεθειμένοι. Τὸ τεῖχος τοῦ περιβόλου εἶνε κατὰ μὲν τὸ βορειοδυτικὸν ἄκρον ἐκ πολυγώνων λίθων ὀικοδομημένον, τὸ δὲ λοιπὸν ἐκ τετραγώνων φερόντων ἔσωθεν ἐπίσαγμα ἐξ ἀκατεργάστων λίθων ἐχόντων τὰ κενὰ διὰ μικρῶν λιθαρίων καὶ πηλοῦ πεπληρωμένα, ὥστε ἐπειδὴ τὸ ἐξωτερικὸν ἐκ τετραγώνων λίθων μέρος ἔχει ἀφαιρεθῆ κατὰ τὸ πλεῖστον, τὸ ὑπολειπόμενον ἐπίσαγμα τοῦτο παρέχει ὄψιν κυκλωπείου τεύχους. Ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομίας τοῦ σύμπαντος περιβόλου δὲν φαίνεται ἀρχαιότερος τοῦ Ε' αἰῶνος.

Τὰ ἐρείπια ταῦτα εἰς ἱερόν τι ἀναμφιβόλως ἀνήκοντα ἐμνημό-

νευσε δι' ὀλίγων λέξεων ὁ Heuzey (1), ὑποθέτει δὲ ὅτι εἶνε ναὸς τοῦ Ἡρακλέους, ἐπειδὴ τὴν πόλιν Ἡράκλειαν τοποθετεῖ ἐν τοῖς παρὰ τὴν μεσαίαν ἐκ τῶν τριῶν κορυφῶν τῆς σειρᾶς τοῦ Ἀμαδεροῦ σωζομένοις ἐρείπιοις (2). Ἐσώζετο δ' ὁ περίβολος ἐπ' αὐτοῦ εἰς καλητέραν κατάστασιν διατηρουμένης καὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς (3), ἣτις κατεστράφη, ὡς ἔμαθον, ὑπὸ τῶν ἐργολάβων κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς εἰς Ζαβέρδαν ἀμαξιτῆς ὁδοῦ. Πρόσοδος δὲ τις εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου ἐκ τῆς βορείας πλευρᾶς, ὅποیان ἀναφέρει (4), οὐδεμία φαίνεται, ἕως δ' ἐκ πλάνης ἀνέγραψε τὴν βορείαν πλευρὰν ἀντὶ τῆς νοτίας. Ἀνασκαφὴ τις αὐτόθι ἐμελλε πιθανῶς νὰ μὴ ἀποβῆ ἄγονος.

Πολὺ πλείονα λείψανα ἐκ τῆς ἀρχαιότητος κρύπτονται ἐξ ἅπαντος ἐν τῇ εὐρείᾳ περιοχῇ τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἀνακτορίου. Πολυαριθμούς τάφους ἅπαντᾶ τις ἅμα διαπλεύσας τὴν λιμνοθάλασσαν Μυρτάρι (5) κατὰ τε τὴν δεξιὰν αὐτῆς ὄχθην ἐν θέσει καλουμένην Κατάκωλον καὶ τὴν πρὸς ἀριστερὰν ἐν θέσει Κρυστάλλια, ὡς καὶ περὶ τὸ ἀπωτέρω κείμενον ἔλος Κατάκωλον. Τὰ δὲ

(1) Le mont Olympe et l'Acarn. σελ. 382-383.

(2) Ἐκ τῶν δύο μικροτέρων κορυφῶν τῆς σειρᾶς τοῦ Ἀμαδεροῦ ἡ μὲν νοτιωτάτη καλεῖται Ἄγιος Ἥλιος, ὡς ἤκουσα παρὰ τῶν ἐγχωρίων, ἡ δὲ μεσαία, ἐφ' ἧς τὰ ἐρείπια, Παλιοχώρι. Ὁ Heuzey ὅμως καὶ ὁ Μελέτιος Ἄγιον Ἥλιον ὀνομάζουσι τὸ ὄρος, ἐφ' οὗ τὰ ἐρείπια. Ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Oberhummer συνταγμένῳ χάρτῃ τῆς Ἀκαρνανίας (Akarnanien, München 1887) οὔτε ταῦτα τὰ ἐρείπια εἶνε ἀναγεγραμμένα, οὔτε τὰ ἐπὶ τῆς Μαρούλας.

(3) Heuzey αὐτόθ. Du côté de l'est, le mur est d'une très-belle construction hellénique; au midi et à l'ouest, l'appareil se rapproche du polygonal.

(4) Heuzey αὐτόθ. au nord, le rocher est à nu, et l'on y remarque les traces d'un chemin montant, qui donnait accès sur la plate-forme.

(5) Ἡ ἰκανῶς εὐρετα, ἀλλὰ πολὺ μικροτέρα τοῦ πραγματικοῦ μεγέθους ἐν τοῖς χάρταις ἀναγραφομένη λιμνοθάλασσα αὕτη εἶνε ἀναμφιδόλως τὸ ὑπὸ Στράβωνος (X σελ. 459) μνημονευόμενον Μυρτιόντιον, ὡς ἰσχυρίσθη τὸ πρῶτον ὁ Μελέτιος (Γεωγρ. Τόμ. Β. σελ. 290) καὶ εἶτα ὁ Μηλιαράκης ("Ἄνδρος. Κέως σελ. 212), καίτοι ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου κειμένης ἡ μαρτυρία τοῦ Στράβωνος ὅτι ἔκειτο μετὰξὺ Λευκάδος καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀνακριτής. Τὸ δημῶδες ὄνομα Μυρτάρι παρήχθη ἐκ τοῦ μύρτον, ὡς τὸ θυμάρι ἐκ τοῦ θύμον. Ἡ λίμνη Βουρκαριά, ἣν ὁ Bursian (Geogr. von Griech. I σελ. 115) καὶ ὁ Oberhummer (Akarnanien σελ. 19 καὶ 286) ἐκλαμβάνουσιν ὡς τὸ Μυρτιόντιον οὔτε εἶνε οὔτε ἦτο ποτὲ λιμνοθάλασσα.

τείχη τοῦ Ἀνακτορίου δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παρακολουθήσῃ τις ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀλλῆ πασαῖ ἐπελθούσης καταστροφῆς αὐτῶν (1) καὶ τοῦ ἀφθόνου αὐτόθι φυομένου χόρτου, τὸ σχῆμα ὁμῶς αὐτῶν κατὰ τε τὴν ἀκρόπολιν (2) καὶ κατωτέρω αὐτῆς διακρίνεται κάλλιστα, οἶον ὑπὸ τοῦ Leake (3) εἶνε ἀναγεγραμμένον, ὅταν τις εὐρίσκειται ἐπὶ πλοίου πλησίον τῆς Πρεβέζης. Οὐδεμία δ' ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ὅτι οἱ κατώτατοι δόμοι τοῦ τείχους διασφύζονται εἰσέτι κατὰ χώραν καὶ δύνανται νὰ ἀποκαλυφθῶσι διὰ μικρᾶς ἀνασκαφῆς. Οἱ ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν τειχῶν φαινόμενοι ἀρχαῖοι τοῖχοι εἶνε πλείστοι, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ λιμένος ἀριστερὰ τῷ εἰσπλέοντι καὶ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοὺς κατὰ τὴν πρὸς ἀνατολὰς κλιτὺν αὐτοῦ ἀναβαθμούς (4). Ἐπὶ τῆς κλιτύος ταύτης εὐρίσκονται πλείστοι τάφοι ἐκ μεταγενεστέρων χρόνων, ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἀκροπόλεως ταπεινοτέρου λόφου καὶ ἀρχαιότεροι, ἐξ ὧν προέρχεται τὸ πρὸ ὀλίγου εὐρεθὲν καὶ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὸν μουσεῖον μετενεχθὲν ἐπιτύμβιον ἀνάγλυφον (5). Ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς νότον τῆς ἀκροπόλεως λόφου εἰς ἰκανὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ λιμένος καὶ τῆς παρ' αὐτὴν κειμένης ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Πέτρου ἀπόκειται ἐπὶ τοῦ ἑδάφους μέγας λίθος, ὅστις ἦτο προφανῶς κατώφλιον τῆς θύρας οἰκοδομήματός τινος ἐκεῖ που πιθανῶς ὑπὸ τὸ ἑδαφος διασφύζομένου.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

Ἐδαπανήθησαν δρ. 194.90.

(1) Heuzey, Le mont Olympe et l'Acarn. σελ. 384, Bursian, Geogr. von Griech. σελ. 113. Σωρὸς λίθων ἐξ ἀρχαίων οἰκοδομημάτων εἰλημμένων, μελλόντων δὲ νὰ μετακομισθῶσιν εἰς Πρέβεζαν, ἐγκατελείφθη ἀποκείμενος ἐν τῇ παραλίᾳ ἀριστερὰ τῷ εἰσπλέοντι τὸν λιμένα.

(2) Ὁ λόφος τῆς ἀκροπόλεως σήμερον καλεῖται *Καστρί*.

(3) Travels in northern Greece III σελ. 493.

(4) Ἡ διεύθυνσις καὶ ἡ θέσις τοῖχου τινὸς ὑπὲρ τὰ 200 μέτρα μακροῦ, ὃν εἶδον κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ συνεχομένου πρὸς τὸν λιμένα ἔλους, συμπίπτει περίπου πρὸς τὴν κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Leake διεύθυνσιν τῶν τειχῶν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, καὶ ἴσως εἶνε οὗ αὐτός. Ἐγὼ ὁμῶς ἐξέλαβον αὐτόν ὡς τοῖχον οἰκοδομήματος μᾶλλον.

(5) Ἴδε Wolters ἐν Mittheilungen des d. a. Inst. Athen. XVI σελ. 433 ἐξ. Tafel XI.

Ὁγδὴ ἀνασκαφὴ ἐν Κορίνθῳ, ἐπιστατοῦτος τοῦ αὐτοῦ Ἄνδρ. Σκιᾶ (1).

Ἐδαπανήθησαν δρ. 4,925.35.

Ἐνάτη ἀνασκαφὴ ἐν Ναυπλίῳ, ἐπιστατοῦντος τοῦ Ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Βαλ. Στάη, οὗ ἡ ἔκθεσις ἔχει ὧδε·

Κύριε Πρόεδρε,

Αἱ κατὰ τὸ λήξαν ἤδη ἔτος δι' ἐμοῦ τῇ ἐντολῇ ὑμῶν ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ τῶν ἐπὶ τῆς κλιτύος Παλαμῆδιου προϊστορικῶν τάφων, ἔσχον τὰ ἐξῆς ἐν συντόμῳ ἐκτεθειμένα ἐξαγόμενα, ἅτινα θὰ ἐκθέσωμεν ἀκολούθως λεπτομερέστερον.

Ἐπὶ τῆς βορειοανατολικῆς κλιτύος τοῦ Παλαμῆδιου ἐνθα καὶ πρὸ τινῶν ἐνιαυτῶν ἡ ὑμετέρα Ἐταιρία διὰ τοῦ νομάρχου κ. Κονδᾶκη ἐνήργησεν ἀνασκαφάς, ἀνέσκαψα ἐν ὄλῳ τριάκοντα καὶ ἓνα τάφους τῆς προϊστορικῆς καλουμένης χρονικῆς περιόδου. Ὡς γνωστὸν οἱ τάφοι οὗτοι ἀνωρυγμένοι ἐν τῷ βράχῳ δίκην σπηλαίων, ἔχουσι εἴσοδον (δρόμον) μακρὰν καὶ στενὴν, ἄγουσαν εἰς θύραν ἐπιμελῶς λελαξευμένην, πεφραγμένην δι' ὀγκολίθων, δι' ὧν ἐνίοτε πεφραγμένοι εἶνε καὶ ὁ δρόμος τοῦ τάφου καθ' ἅπαν τὸ ὕψος αὐτοῦ ἔμπροσθεν τῆς θύρας. Ἐν τοῖς τάφοις τούτοις, τοῖς ποικίλοις τὰς διαστάσεις τῶν σπηλαίων καὶ τῶν εἰς αὐτὰ εἰσόδων, ποικίλος ὑπῆρχεν ἀριθμὸς νεκρῶν, ἐξ οὗ εἰκαστέον, ὅτι οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν οἰκογενειῶν. Εἰς πάντας σχεδὸν τοὺς τάφους εὐρέθησαν πλείονες τῶν δύο νεκρῶν κατὰ διαφόρους διευσθύνσεις τεθαμμένοι, εἴτε ἐκτάδην εἴτε καὶ ἐν θέσει ἡμικειμένου, ὅσάκις ἡ χωρητικότης τοῦ σπηλαίου ἐπέβαλε τοῦτο. Ὑπῆρχε λ. χ. σπήλαιον περιέχον τρεῖς ἀκτινοειδῶς τεθαμμένους νεκροὺς καὶ κατὰ τὰς γωνίας σωρὸν ὁστῶν τῶν προγενεστέρας ἐν τῷ σπηλαίῳ τεθαμμένων νεκρῶν. Τὰ λείψανα δηλ. τούτων εἶχον περισυλλεχθῆ καὶ τοποθετηθῆ ἐν τινὶ γωνίᾳ τοῦ σπηλαίου πρὸς ἐξοικονόμησιν χώρου διὰ τὴν ταφὴν τῶν νέων νεκρῶν. Ἔτερον

(1) Ἄντι τῆς ἀναγνωσθείσης συντόμου ἐκθέσεως δημοσιεύεται ἐτέρα μακροτέρα, ἣν μετὰ καὶ τοῦ σχεδίου (πίν. Β) ἴδε εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τεύχους.

σπήλαιον περιείχε δύο μόνον νεκρούς — τούς τελευταίον ταφέντας — ἐν τῇ γωνίᾳ δὲ τοῦ στενοῦ σπηλαίου σωρὸς ὄστων προγενεστέρων νεκρῶν. Ἐν ἐνὶ δὲ τῶν τάφων τούτων εὐρέθησαν πλησίον σκελετοῦ ἀνθρωπίνου καὶ τὰ ὅστ᾽ ὀλοκλήρου ἵππου. Τῷ νεκρῷ τούτῳ οὐδὲν προσεφέρθη κτέρισμα. Συμπεραίνομεν δὲ ὅτι ὁ συνταφείς τῷ ἵππῳ ἦτο πολεμιστής, τοῦ ἵππου θυσιασθέντος αὐτῷ, ὅπως καὶ ὁ Ὀμηρος παρεμφερῆ τινὰ σκηνὴν περιγράφει (Ἰλ. ψ 175). Τὰ ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὐρεθέντα κτερίσματα ἀποτελοῦνται ὡς τὰ πολλὰ ἐκ πηλίνων ἀντικειμένων, ἰδίως ἀγγείων, ἐξ ὧν περὶ τὰ 25 μὲν εὐρέθησαν σῶα, μέγας δὲ ἀριθμὸς τούτων εἰς συντρίμματα, ἐξ ὧν συνεκολλήθησαν τινὰ ἄξια λόγου. Ἐν τούτοις ἀξιωμανόμνευτον εἶνε ἀγγείον φέρον ἐφ' ἑκατέρας τῶν δύο αὐτοῦ λαβῶν ἐγκεχαραγμένον ψηφίον προσομοιάζον πρὸς Η. Ἐν τοῖς εὐρήμασιν ἐπίσης ἄφθονα εἶνε τὰ γνωστὰ ξοανοειδῆ πῆλινα εἰδώλια γυναικῶν, ἐξ ὧν εὐρέθησαν 45, ὧν τὰ πλεῖστα ὅμοια. Εὐρέθησαν ἐπίσης καὶ 8 εἰδώλια ζῶων καὶ ἓν ἄρμα.

Χαλκᾶ ἀντικείμενα εὐρέθησαν ὀλιγώτερα· ἀξιολογώτερα τούτων εἶνε: *Αἰχμὴ δόρατος* (μῆκ. 0.35) ἐν καλῇ καταστάσει καὶ ἑτέρα μικρὰ τοιαύτη, ἐπίσης *περόνη χαλκῆ* μετὰ κοσμημάτων κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον καὶ *κάτοπτρον* χαλκοῦν ἄνευ λαβῆς ὡς καὶ μικρὸν τι κόσμημα εἰκονίζον *ἀκρίδα*.

Χρυσοῦ ἀντικείμενα εὐρέθησαν εἰς δύο μόνον τάφους, κειμένους εἰς τὸ κατώτατον τῆς κλιτύος, παρὰ τὸ ρεῦμα (Τάφ. II καὶ III).

Ἐν τῷ τάφῳ II, τῷ μεγίστῳ πάντων (σπηλαίου πλάτος 5 μ. μήκος 4, ὕψος 4 — δρόμου μῆκος 14 μ. καὶ ὕψ. μέγ. 5.30) εὐρέθησαν τὰ ἐξῆς χρυσᾶ ἀντικείμενα.

6 ρόδακες, ὅμοιοι τοῖς ἐν Μυκῆναις εὐρεθεῖσιν, ὧν οἱ 5 μικροὶ καὶ ὁ εἰς μόνον τοῦ μεγέθους τῶν μεγάλων μυκηναίων.

2 μικροὶ δακτύλιοι, ἀπλοῖ, ἐξ ἐλάσματος χρυσοῦ.

2 περιδέραια ἐξ ὀστέινων καὶ ὑελίνων χανδρῶν, ὧν τὸ ἐν τῷ τάφῳ II εὐρεθὲν, ἔχει κατὰ τὸ μέσον δύο διατρήτους ἐγγεγλυμένους λίθους χρώματος ἐρυθροῦ, εἰκονίζοντας ζῶα, παρεμφερεῖς τισὶ τῶν ἐν Μυκῆναις τελευταίων εὐρεθέντων καὶ μετὰ τούτους δύο μικρὰ κοσμήματα, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ναυτίλον τοῦ γνωστοῦ

σχήματος. Τὸ ἐν τῷ ΙΙΙ τάφῳ περιδέραιον ἀποτελεῖται ἐξ ὁμοίων ὀστεινῶν χανδρῶν, κατὰ τὸ μέσον δὲ ἔχει χρυσοῦν κόσμημα ἐξ ἑννέα τριγωνικῶν ἐλασμάτων.

Ἐν τοῖς τάφοις τούτοις εὑρέθησαν καὶ τεμάχια ὀστοῦ ἐλέφαντος, ὑποθέματα τῶν ροδάκων, κομβία κτλ.

Ἐν δὲ τῷ τάφῳ ΙΙΙ εὑρέθη πούς ἀγγείου ἐκ μαρμαῦρου ἐρυθρολευκοῦ λίαν κομψοῦ σχήματος καὶ ἐντέχνου ἐργασίας. Ἐπίσης ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ εὑρέθη (εἰς τεμάχια παρερριμμένα) καὶ ἀγγεῖον ἐξ ἀλαβάστρου σχήματος φιάλης.

Ἐπίσης ἕτερον μικρὸν ἀλαβάστρινον ἀγγεῖον, πλήρες, εὑρέθη ἐν ἐτέρῳ τάφῳ.

Τὰ εὑρήματα ταῦτα πάντα μετέφερον εἰς Ἀθήνας καὶ κατέθηκα ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ συμφώνως τῇ ὑπ' ἀριθ. 11,241 διαταγῇ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

B. ΣΤΑΗΣ

Ἐδαπανήθησαν δρ. 1,047.65.

Δεκάτη ἀνασκαφὴ ἐν Ἐπιδαύρῳ τῇ Ἀργολικῇ, ἔχοντος μὲν κυρίως τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ Π. Καββαδία, γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ μεταβαίνοντος ἐκ διαλειμμάτων ἐκεῖσε, ἐπιτηροῦντος δὲ διαρκῶς ἐπὶ τόπου τὰς ἐργασίας τοῦ Ἐπαμ. Κορομάντζου. Ἡ ἔκθεσις τοῦ Π. Καββαδία ἔχει ὡδε:

Κύριε Πρόεδρε,

Περὶ τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐνεργηθειῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφῶν γνωρίζω ὑμῖν τὰ ἐξῆς:

Ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο πρὸς ἀνατολὰς τοῦ σταδίου, δι' ὧν ἀπελύθη καθ' ὀλοκληρίαν τὸ τετράγωνον ἐκεῖνο οἰκοδόμημα, οὗ οἱ τοῖχοι εἶχον ἀποκαλυφθῆ ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τοῦ 1884. Διὰ τῆς γενομένης σκαφῆς ἐφάνη ὅτι τοῦτο εἶνε στωϊκόν τι οἰκοδόμημα. Ἐπειδὴ δὲ ἐντὸς αὐτοῦ εὑρέθη κεραμὶς φέρουσα ἐντετυπωμένην ἐπιγραφὴν ΑΝΤΩΝΕΙΝ, δύναται τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι εἶνε ἴσως ἡ στοὰ ἐκεῖνη ἢ καλουμένη Κότυος, περὶ ἧς ὁ Παιουσίας λέγει τάδε: «καὶ, ἦν γὰρ στοὰ καλουμένη Κότυος, καταρ-

ρυέντος δέ οι τοῦ ὀρόφου διέφθαρτο ἤδη πᾶσα ἄτε ὠμῆς τῆς πλίνθου ποιηθεῖσα, ἀνωκοδόμησε ('Αντωνίνος) καὶ ταύτην» (Παυσ. II, 27, 6).

Δευτέρα σκαφή ἐγένετο ἐν τῇ πλατεῖα τῇ βορειοανατολικῶς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἣτις ἐκταθεῖσα πρὸς βορρᾶν, εἰς μεγάλην ἀπόστασιν, ἤνεγκεν εἰς φῶς τὸ κρηπίδωμα μικροῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς οὗτος εἶνε ἴσως τὸ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου (II, 27) μνημονεύομενον «ἱερὸν Ἀφροδίτης», τὸ Ἀφροδίτιον, κατὰ ἐπιγραφὴν τινα οἰκοδομητικὴν, ἐν τῷ ἱερῷ εὐρεθεῖσαν, ἐν ἣ ἀναγινώσκεται «πῶρων τῶν εἰς τὸ Ἀφροδίτιον ἀγομένων Ἡρακλεῖδα δραχμὰς 150».

Τρίτη σκαφή ἐγένετο ἐν τῷ μεγάλῳ Γυμνασίῳ, ἐν ᾧ ἀπεκαλύφθη τὸ παρελθὸν ἔτος τὸ ἐν Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις οἰκοδομηθὲν Ὡδεῖον. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ μεγάλου τούτου οἰκοδομήματος δὲν συνετελέσθη εἰσέτι.

Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς ταύταις εὐρέθησαν πλῆθος ἐπιγραφῶν, ὑπὲρ τὰς πενήκοντα, αἵτινες προστιθέμεναι εἰς τὰς ἄλλας ἐν τῷ ἱερῷ, κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῶν ἀνασκαφῶν εὐρεθεῖσας, ἀναπαριστῶσιν ἡμῖν σχεδὸν ἐν συνόλῳ, ἐνιαχοῦ δὲ μέχρι τῶν καθέκαστα, τὰ τῆς ἱστορίας τοῦ ἱεροῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἀσκουμένης λατρείας. Πολλὰ τῶν εὐρεθεῖσῶν ἐπιγραφῶν εἶνε ἀναθηματικά, δι' ὧν πρὸς τοῖς ἄλλοις μανθάνομεν ὅτι ἐν τῷ ἱερῷ ἐλατρεύοντο, πρὸς τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἀπόλλωνι, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ καὶ οἱ ἐξῆς θεοί: α') Ἀθηνᾶ καὶ Ἀθηνᾶ Ὑγίεια, ἀρχαγέτις, καλλιέργος, πολιὰς καὶ στοιχεῖα, β') Ἄρτεμις ὀρθεῖα, ἐνοδία, παμφυλαία, Σαρωνία, προθυραία, λυσαία, σῶτειρα καὶ Ἄρτεμις Ἐκάτη ἐπήκοος, γ') Ἀφροδίτη καὶ Ἀφροδίτη Μιλιχία, δ') Ζεὺς καὶ Ζεὺς ξένος, ἀποτρόπαιος, κτήσιος, Κάσσιος, φίλιος, ε') Ποσειδῶν καὶ Ποσειδῶν ἵππιος, ς') Ἥρα, ζ') Δέσποινα, Δημήτηρ καρποφόρος καὶ Ἐλευσίαια θεαί, η') Μεγάλη μήτηρ θεῶν, θ') Λητώ, ι') Παντελείη, Βάχχος καὶ Φερσεφόνη, ια') Ἥλιος καὶ Ἀπόλλων Ἥλιος, ιβ') Σελήνη πολυώνυμος, ιγ') Ἴανὸς σωτήρ, ιδ') Ἐλεος, ιε') Πάν, ις') Ἀγαθὸς θεός, ιζ') Κουρήτες, ιη') Δικαιοσύνη καὶ ιθ') Πάντες καὶ πᾶσαι καὶ Πάνθειον.

Τῶν λοιπῶν δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν μνημονευτέα κυρίως α') ψηφίσματα τῆς Δ' π.Χ. ἑκατονταετηρίδος, δι' ὧν ἡ βουλὰ καὶ ὁ δῆμος τῶν Ἐπιδαυρίων ὀνομάζουσι πολίτας διαφόρων πόλεων προξένους τῆς πόλεως τῆς Ἐπιδαυρίων καὶ θεαροδόκους τοῦ Ἀσκληπιοῦ, β') κατάλογος θεαροδόκων τοῦ Ἀσκληπιοῦ κατὰ τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ Ἠπειρον, Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν, γ') κατάλογος εἰσφορᾶς γενομένης πρὸς τέλεσιν μεγάλης θυσίας, ἣτις καλεῖται ὀλοκαύτησις, καὶ δ') βᾶθρον δύο ἀγαλμάτων ἐν ᾧ ἐπιγραφὴ τεχνιτῶν ἦδε :

[Ξενοφίλο]ς καὶ Στράτων ἐποίησαν.

Οἱ τεχνῖται οὗτοι εἶνε προφανῶς οἱ καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιγραφῶν γνωστοὶ ἡμῖν καὶ ὑπὸ τοῦ Πausανίου μνημονευόμενοι (II, 23, 4) διὰ τῶν ἐξῆς: «τὸ δὲ ἐπιφανέστατον Ἀργείοις τῶν Ἀσκληπιείων ἀγαλμα ἐφ' ἡμῶν ἔχει καθήμενον Ἀσκληπιὸν λίθου λευκοῦ καὶ παρ' αὐτὸν ἔστηκεν Ἰγίεια· κάθηνται δὲ καὶ οἱ ποιήσαντες τὰ ἀγάλματα, Ξενοφίλος καὶ Στράτων».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Δεκεμβρίου 1892.

II. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Ἐδαπανήθησαν δρ. 7,447.85.

Ἐνδεκάτη ἀνασκαφὴ ἐν Μυκῆναις, ἐπιστατοῦντος τοῦ Ἐφόρου ἀρχαιοτήτων Χρ. Τσοῦντα, οὗ ἡ ἔκθεσις ἔχει ὧδε·

Κύριε Πρόεδρε,

Αἱ ἐν Μυκῆναις ἀνασκαφικαὶ ἐργασίαι τοῦ 1892 ἤρχισαν κατὰ τὰ μέσα Ἰουνίου καὶ διεκόπησαν κατὰ τὰ μέσα Δεκεμβρίου, ὥστε διήρκεσαν ἐξ περίπου μῆνας, καθ' οὓς ἐν μὲν τῇ ἀκροπόλει ἐκαθαρίσθησαν τὰ ἐρείπια διαφόρων οἰκημάτων, ἔξω δ' αὐτῆς ἀνεσκάφησαν πλείονες τάφοι, ὧν οἱ μὲν θολωτοί, οἱ δ' ἀπλῶς ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένοι. Ἐκ τῶν ἤδη γνωστῶν θολωτῶν τάφων τῶν μὴ ἀνεσκαμμένων ἐκαθαρίσθησαν δύο, ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς λήξεως τῆς ἀνασκαφῆς ἀνεκαλύφθη οὐχὶ μακρὰν τῆς πύλης τῶν

λεόντων ἄλλος, ὅστις ὅμως ἔλλειψει χρόνου δὲν ἀνεσκάφη. Τοῦ λεγομένου τάφου τῆς Κλυταιμῆστρας, τοῦ κατὰ τὴν πολυτέλειαν ἀμιλλωμένου πρὸς τὸν θησαυρὸν τοῦ Ἀτρέως, ἐκθαρίσθη ἐντελῶς ὁ μεγαλοπρεπῆς δρόμος καὶ εὐρέθη ἐν αὐτῷ τάφος γυναικὸς περιέχων χρυσᾶ τινὰ κοσμήματα καὶ δύο κάτοπτρα μετὰ λαβῶν ἐλεφαντίνων φερουσῶν γλυπτὰς παραστάσεις πολλοῦ λόγου ἀξίας (1). Ἐκ δὲ τῶν ἀπλῶς ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένων θαλαμοειδῶν τάφων ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἀνεσκάφησαν ἑπτὰ, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς εὐρεθέντα κτερίσματα ἦσαν πόρπαι χαλκαῖ (2), ἐν ξυρόν, ἐν σκῆπτρον χαλκοῦν μετ' ἐπιχρῦσου κομβίου (3), διάφορα χρυσᾶ καὶ ὑάλινα κοσμήματα, μία ἐλεφαντίνη λαβὴ μετ' ἀναγλύπτων μορφῶν (4), λίθοι τινὲς ἐγγεγλυμμένοι (5), πέντε δακτύλιοι, ὧν τρεῖς χρυσοῖ μετὰ παραστάσεων (6), εἰς χαλκοῦς ἐπίχρυσος καὶ εἰς ὀλόλιθος ἐξ ἐρυθρᾶς ἰάσπιδος μετὰ παραστάσεως ἀνδρὸς κρατοῦντος δύο λέοντας (7), καὶ τινὰ ἄλλα. Ἴσως ὅμως τὰ περιεργότατα τῶν ἐν Μυκῆναις εὐρημάτων τοῦ 1892 εἶναι δύο λαβαὶ ἀγγείων, ὧν ἡ μὲν εἶναι λιθίνη καὶ ἀνεκαλύφθη ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἡ δ' ἐτέρα ἀνήκει εἰς πῆλινον ἀμφορέα ἢ πίθον δίωτον, ὁμοιοῦ τοῦ ὁποίου τέσσαρες εὐρέθησαν καὶ ἐν τῷ τάφῳ τοῦ Μενιδίου· καὶ ὁ ἐκ Μυκηνῶν ἐκ τάφου προέρχεται. Ἐπὶ τῶν λαβῶν τούτων ὑπάρχουσιν ἐγχάρακτα γράμματα, ἐπὶ μὲν τῆς λιθίνης πέντε ἢ ἕξ ἴσως, ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ πίθου τρία, ὁμοιάζοντα κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς σημεῖα τοῦ κυπριακοῦ ἀλφραβῆτου καὶ πρὸς ἄλλα, τὰ ὅποια καὶ ἐν Τροίᾳ ἦσαν γνωστὰ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μεταξὺ ἀποίκων ἐξ Ἀσίας καταγομένων. Ὡς γνωστὸν ἐν Μυκῆναις εὐρέθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς τῆς Ἐταιρίας καὶ γνήσιαι αἰγυπτιακαὶ ἐπιγραφαὶ, ἀλλ' ἐκεῖναι εὐρηναὶ ἐπὶ ἔργων κατ' εὐθειαν ἐξ Αἰγύπτου εἰσαχθέντων, ἐν ᾧ ἐκ τῶν νέων ἐπιγραφῶν ἡ

(1) Ἀπεικονίσθησαν ἐν τῇ βιβλίῳ «Μυκῆναι καὶ μυκηναῖος πολιτισμὸς» 1893 ὑπὸ Χρ. Τσουντα, πίν. 6 ἀρ. 1, 2. Πρὸς καὶ σ. 77 ἐξ., 151 ἐξ.

(2) Ἀπεικονίσθησαν αὐτ. πίν. 7 ἀρ. 11, 12. Πρὸς. σ. 59 ἐξ.

(3) Πρὸς. αὐτ. σ. 61 ἐξ.

(4) Ἀπεικονίσθησαν αὐτ. πίν. 6 ἀρ. 3. Πρὸς. καὶ σ. 78 ἐξ.

(5) Ἐῖς ἐξ αὐτῶν ἀπεικονίσθη αὐτ. πίν. 5 ἀρ. 6. Πρὸς. σ. 18.

(6) Ἀπεικονίσθη εἰς αὐτ. πίν. 5 ἀρ. 3. Πρὸς. σ. 166.

(7) Ἀπεικονίσθη αὐτ. πίν. 5 ἀρ. 5. Πρὸς. σ. 55.

μία μάλιστα πιθανόν μοι φαίνεται ὅτι ἐχαράχθη ἐνταῦθα. Ἐκ τούτου ὁμως δὲν ἐπιτρέπεται νομίζω νὰ συμπεράνωμεν εὐθύς, ὅτι ἦτο τότε ἐν Μυκῆναις ἐν χρήσει ἡ γραφή (1). Σημειῶ ἐν τέλει ὅτι καὶ ἐπὶ δύο ἐκ τῶν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ Μενιδίου εὐρεθέντων πίων ὑπάρχουσιν ἐγκεχαραγμένα σημεῖα, ἐν ἐφ' ἑκατέρου, ἀπαντῶντα πάλιν καὶ ἐν τῷ κυπριακῷ ἀλφαβῆτῳ.

ΧΡ. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

Ἐδαπανήθησαν δρ. 9,796.65.

Τὸ ὅλον τῶν εἰς ἀνασκαφὰς δαπανηθέντων χρημάτων ἀνῆλθεν εἰς δρ. 55,317, (ἐν ᾧ ποσῷ συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ ἐτήσιος μισθὸς τοῦ ἀρχαίου καὶ δεδοκιμασμένου τῆς Ἐταιρίας ἐργεπιστάτου Ἐλευθ. Καμπάνη καὶ ἄλλα τινὰ συναφῆ ταῖς ἀνασκαφαῖς μικρότερα ἐξοδα, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται αἱ ἐν τῷ ἐντύπῳ ἰσολογισμῷ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «γενικαὶ ἀνασκαφαὶ» ἀναγεγραμμένα δραχμαὶ 2,683).

Ὡς ἐν προσθήκῃς μέρει τοῦ περὶ τῶν ἀνασκαφῶν λόγου ἀναφέρομεν, ὅτι ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου, προτάσει τοῦ ἐταίρου Γ. Παπαβασιλείου καθηγητοῦ ἐνταῦθα, ἐγένετο ἐνέργεια περὶ ἀνασκαφῆς τάφων ἐν Χαλκίδι ἐπὶ ἰδιωτικῶν ἀγρῶν καὶ συμφωνία ὁμοία πρὸς ἄλλας προτέρας τοῦ τοιοῦτου εἶδους συνήφθη διὰ τοῦ ἐν Χαλκίδι φιλαρχαίου δικηγόρου Ἄντ. Χαϊνᾶ, καθ' ἣν θὰ γίνῃ τὸ ἔργον καὶ ἡ διανομὴ τῶν τυχόν εὐρεθησομένων κτερισμάτων.

Ἐπισκευὴν ἀρχαίου κτίσματος ἔχομεν ἐφέτος νὰ ἀναφέρωμεν τὴν τῶν ἀπὸ πολλοῦ χρόνου διερρώγοτων ἐπιστυλιῶν τοῦ ἐνταῦθα ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Διὰ τὴν ἐπισκευὴν ταύτην, ὡς καὶ δι' ἄλλα δύο ἄλλων ἀρχαίων κτισμάτων, κατ' αἴτησιν τῆς Ἐταιρίας πρὸ τριῶν σχεδὸν ἐτῶν εἶχεν ἀνενεχθῆ τὸ Ὑπουργεῖον παιδείας πρὸς τὸ τῶν Ἐσωτερικῶν, καὶ τέλος πάντων κατὰ σχέδιον ἐκπονηθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ τμήματι τῶν δημοσίων ἔργων ἀρχιτέκτονος Ἐρν. Τσίλλερ, ἐξεδόθη τὸ ἔργον μειοδοτικῶς παρὰ τοῦ εἰρημένου τμήματος εἰς ἐργολάβον ἀντὶ δρ. 4,778.80. Τὸ

(1) Ἐδημοσιεύθησαν τὰ σημεῖα ἐ. ἀ. σ. 214.

ἡμέτερον Συμβούλιον μετὰ τὴν εἰς αὐτὸ γενομένην ἀνακοίνωσιν τῆς ἐργοδοσίας, ἀνεδέχθη νὰ καταβάλῃ τὸ εἰρημένον ποσὸν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἐταιρίας, καὶ ἤδη ἐπληρώθησαν δύο αὐτοῦ δόσεις, συμποσοῦμεναι εἰς δρ. 3,058.

Ἐπισκευὴ ἄλλη ἢ μᾶλλον ἀσφάλισις ἀπὸ καταπτώσεως τοῦ ἐν Μυκῆναις τάφου τῆς Κλυταιμῆστρας κληθέντος ἐμελετήθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ συνεφωνήθη ἤδη ἡ ἐκτέλεσις, ἀφοῦ παρὰ τοῦ νομομηχανικοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας Α. Πετσάλη συντάχθη σχέδιον καὶ σύμβουλοί τινες ἐντεῦθεν μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰω. Μούση ἀπῆλθον εἰς Μυκῆνας καὶ ἐξετάσαντες προπαρασκευάσαν καὶ ὤρισαν λεπτομερέστερον τὸ πῶς πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐργασία παρὰ τοῦ ἀναλαβόντος αὐτὴν ἐργολάβου. Ἐνεκα δὲ τῆς κακοκαιρίας βραδύνει ἔτι ἡ ἀποπεράτωσις.

Ἐκρίθη δὲ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τὸ παρελθὸν τοῦτο ἔτος ἀναγκαία καὶ ἡ προέκτασις τοῦ ἐν Ἐλευσίνι πέρυσι κτισθέντος Μουσείου κατὰ δύο τρίτα τοῦ προτέρου μήκους του, ἵνα περιληφθῶσιν ἐν αὐτῷ ἀνετώτερον τὰ πολλὰ ἐκ τῆς αὐτόθι πολυετοῦς ἀνασκαφῆς εἰς φῶς ἐλθόντα κινητὰ ἀρχαῖα, ὅσα δὲν ἔμελλον νὰ μετενεχθῶσιν εἰς Ἀθήνας, ἅμα δὲ καταστῆ ἐκ τῆς διαλογῆς καὶ εὐθετήσεως αὐτῶν κατὰ ὕλην καὶ εἶδος εὐκολώτερος ὁ καταρτισμὸς τοῦ ἀκριβοῦς αὐτῶν καταλόγου, εἰς ὃ ἔργον παρὰ τὴν ἄλλην τῆς ἐξακολουθούσης ἀνασκαφῆς ἐφόρευσιν ἀσχολεῖται ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὁ συνάδελφος ἡμῶν Δημ. Φίλιος. Καὶ ἡ προέκτασις αὕτη ἤδη συνετελέσθη, καθ' ἣ ὁ ἀρχιτέκτων Ἰω. Μούσης ὤρισεν, φιλοτίμως καὶ νῦν, ὅπως καὶ πέρυσι, παρασχὼν τῇ Ἐταιρίᾳ δωρεὰν τὴν ἐκ τῆς τέχνης σύμπραξίν του. Ἡ γενομένη δαπάνη ἀνέβη εἰς δρ. 6,398.43, ἐν ᾧ ποσῷ συμπεριλαμβάνονται καὶ δραχμαὶ 308, δοθεῖσαι δι' ἀγορὰν ἐνὸς ἀγροῦ ἐπὶ τοῦ λόφου Ἐλευσίνιος παρὰ Ἰω. Παραμυθιώτου, κριθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἀναγκαίαν.

Ἀγοραὶ ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν, ἔτι δὲ καὶ νομισμάτων ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος, ἐν ὧν δραχμῶν 9,776.60. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου αἱ δραχμαὶ 500 ἐδόθησαν διὰ νομίσματα πρὸς πλουτισμὸν τοῦ νομισματικοῦ ἐθνικοῦ Μουσείου.

Τῶν ἀγορασθέντων πάντων θέλει προστεθῆ κατάλογος ἐν τῷ

τυπωθησομένῳ τεύχει τῆς λογοδοσίας ταύτης, ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν δωρηθέντων εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἀρχαίων μετὰ τῶν ὀνομάτων τῶν δωρητῶν.

Πάντα δὲ τὰ ἀρχαία τῆς Ἑταιρίας, πλὴν τινῶν κοινοτάτων καὶ ἀσημάντων, εἶναι καταγεγραμμένα ἐν χειρογράφοις καταλόγοις, τηρουμένοις ἐν τῷ Μετσοβίῳ καὶ προσιτοῖς εἰς τὸν βουλόμενον νὰ λάβῃ αὐτῶν γνώσιν. Ὁ γενικὸς ἀριθμὸς τῶν καταγεγραμμένων συμποσοῦται νῦν εἰς 21,196 (1). Ἡ καταγραφή δὲ αὕτη γίνεται ἀπὸ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας Ἀθ. Σ. Κουμανούδη, βοηθουμένου καὶ ὑπὸ τοῦ προπεύρου πρὸς τοῦτό τε καὶ πρὸς τὴν ἀναγκαίαν ἐπιτήρησιν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ προσληφθέντος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἑταιρίας διδάκτορος Ἰω. Γιαννικάκη.

(1) Σύγκειται ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἐκ τῶν ἐξῆς κατ' ἕλην εἰδικῶν ἀριθμῶν: Λιθίνων 4982, χαλκῶν 1502 (ἐξ ὧν 119 σταθμά), σιδηρῶν 97, μολυβδίνων 3187 (ἐξ ὧν 1411 σύμβολα, 444 σταθμά, 801 μολυβδόβουλλα), ἀργυρῶν 89, χρυσῶν 283, ὀστεινῶν 156, θαλίων 386, διαφόρων ὑλῶν 349, πηλίνων ἀγγείων 5930, πηλίνων μορφῶν 2134, πηλίνων λύχνων 1409, πηλίνων μητρῶν 242, πηλίνων σκευῶν 303, πηλίνων πυραμιδοειδῶν 119, πηλίνων ἀρτοειδῶν 28, πηλίνων λαδῶν ἀμφορέων ἐνεπιγράφων 4. — Ἰστέον δὲ ὅτι αἱ λαβαὶ ἀμφορέων αἱ ἐνεπίγραφοι (ἐκ Ῥόδου, Θάσου, Πάρου, Κνίδου, Κολοφῶνος καὶ ἄλλων τόπων) συμποσοῦνται νῦν ὑπὲρ τὰς 10 χιλιάδας, ἀποκείμεναι ἐν τοῖς ὑπογεῖσις τοῦ Βαρβακείου, ἐξ ὧν μὲγα μέρος ἐξεδόθη ὑπὸ Alb. Dumont ἐν τῷ βιβλίῳ *Inscriptions céramiques de Grèce*. Paris, 1871.

Νομίσματα δὲ ὑπάρχουσι (Ἑλληνικά, Ῥωμαϊκά, Βυζαντινά, Μεσαιωνικά καὶ Νεώτερα):

Χρυσᾶ.....	3
Ἀργυρᾶ.....	52
Χαλκᾶ (ἐν οἷς καὶ τὰ ἐκ κράματος).....	1802
Τουρκοικὸι παράδες.....	508
Τὸ ὅλον.....	2364

καὶ εἶνε πάντα ἀκριβῶς καταγεγραμμένα ἐν ἰδίῳ καταλόγῳ. Ἐτι σημειοῦμεν, ὅτι τῶν πηλίνων ἀγγείων τῆς Ἑταιρίας ὑπάρχει Γαλλιστὶ ἐκδεδομένος κατάλογος ὑπὸ M. Collignon, τυπωθεὶς ἐν Παρισίοις τῷ 1878, τῶν δὲ πηλίνων μορφῶν ὡσαύτως Γαλλιστὶ ὑπὸ J. Martha, ἐν Παρισίοις 1880. Ἐν δὲ τῷ βιβλίῳ τοῦ L. von Sybel τῷ ἐπιγραφομένῳ *Katalog der Sculpturen zu Athen*. Marburg, 1881, καὶ τὰ τῆς Ἑταιρίας ὅσα ἕως τότε εἶχε λιθίνα γλυπτὰ, περιεγράφησαν σχεδὸν πάντα. Ἀναφέρομεν καὶ τὸν ἐξῆς ἐπίτομον κατάλογον τῶν Ἀθήνησι Μουσείων *Die Museen Athens*, von Arthur Milchhöfer. Athen, K Wilberg, 1881.

Ἦνοιγετο δὲ τὸ ἐν τῷ Μετσοβίῳ Μουσεῖον διὰ τε τοὺς ἐταίρους καὶ δι' ἅπαν τὸ κοινὸν καθ' ἐκάστην, πλὴν τῆς Κυριακῆς καὶ τῶν μεγάλων ἑορτῶν.

Εἰς τὰ διάφορα Μουσειακὰ ἔργα, οἷον συγκολλήσεις ἀρχαίων κατασκευῆν ἀρχαιοθηκῶν, βάθρων, ἐνταῦθά τε καὶ ἐν Ἐλευσίνι, στολῶν διὰ τοὺς φύλακας τοῦ Μετσοβίου, ἔτι δὲ καὶ εἰς μισθοὺς αὐτῶν καὶ διάφορα ἄλλα ἐξοδα ἔδαπανήθησαν κατὰ τὸ ἔτος δρ. 11,174.55.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρίας ηὔξηθη κατὰ τὸ ἔτος διὰ δαπάνης δρ. 3,534, ἐν αἷς καὶ τὰ δετικά τῶν ἀγορασθέντων βιβλίων καὶ κατασκευῆ θηκῶν. Θέλει δὲ προστεθῆ ταύτῃ τῇ ἐκθέσει πίναξ ἐμφαινῶν τὰ τε ἀγορασθέντα καὶ τὰ δωρηθέντα ἢ κατ' ἀνταλλαγὴν τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἑταιρίας εἰσελθόντα βιβλία. Πάντων δὲ τῶν ἀπ' ἀρχῆς τῆς Ἑταιρίας κτηθέντων βιβλίων ὑπάρχει κατάλογος ἐν δελτίοις.

Τῆς ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος, τῆς ἐκδιδομένης δαπάνῃ τῆς Ἑταιρίας ἐν τεῦχος τὸ α' τοῦ ἔτους 1892 ἐξεδόθη, τὰ δὲ ὑπολοιπα τρία πρό πολλοῦ ὄντα σχεδὸν ἔτοιμα θὰ ἐκδοθῶσι προσεχῶς. Τὰ δὲ Πρακτικά τοῦ παρελθόντος ἔτους 1891, καθυστεροῦντα ἔνεκα βραδύτητος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐν αὐτοῖς σχεδιογραφημάτων θέλουσιν ἐκδοθῆ καὶ ταῦτα προσεχῶς.

Ἐχει ἔτι τὸ Συμβούλιον νὰ ἀναφέρῃ καὶ περὶ τῶν ἐξῆς·

Ἀφοῦ ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ ἐκ τοῦ Μετσοβίου μετακόμισις τῶν Μυκηναίων καὶ τῶν ἄλλων τῆς προελληνικῆς τέχνης ἀρχαίων εἰς τὸ Ἐθνικὸν κεντρικὸν Μουσεῖον, ἤρχισε τὸν Ἰούλιον μῆνα ἡ παράδοσις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας Ἀθ. Σ. Κουμανοῦδη εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐπιδευσεως διὰ τὴν παραλαβὴν διορισθέντα ἔφορον Β. Ι. Λεονάρδον καὶ γίνεται τμηματικῶς, διὰ πρωτοκόλλων ἐκάστοτε συντασσομένων καὶ ὑπογραφομένων ὑπὸ τε τοῦ παραδιδόντος καὶ τοῦ παραλαμβάνοντος. Τὸ Συμβούλιον δὲ ἔκρινε νὰ παραδώσῃ δωρεὰν εἰς τὸ Ἐθν. κεντρικὸν Μουσεῖον καὶ τὰς ἀρχαιοθήκας τῶν Μυκηναίων τὰς χρήμασι τῆς Ἑταιρίας κατασκευασθείσας πρὸ ἐτῶν, ἐκτεινομένης εἰς μῆκος μέτρων 41, στοιχισάσας δὲ

πλέον τῶν 15 χιλιάδων δραχμῶν, καὶ παρεδόθησαν ἤδη τινὲς αὐτῶν παραδοθήσονται δὲ καὶ αἱ λοιπαί.

Παράδοσις ἐγένετο καὶ τῶν νομισμάτων τῆς Αἰγυπτιακῆς συλλογῆς τοῦ Ἰω. Δημητρίου κατ' ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ νομισματικοῦ Μουσείου Ἰω. Σβορώνον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐπιμελητοῦ, καὶ αὕτη διὰ πρωτοκόλλων, συντελεσθεῖσα τῇ 20 Μαΐου, ὅτε παρεδόθη εἰς τὸ κεντρ. Μουσεῖον καὶ ἡ προτομὴ τοῦ Ἰω. Δημητρίου, ἧς ἀνωτέρω ἐγινε μνεία.

Ἐγένετο τὸν Φεβρουάριον 1892 διανομὴ τῶν ἀρχαίων κτερισμάτων, ἃ εὐρέθησαν ἐν τάφοις τῆς Ἐρετρίας ἐπὶ ἀγρῶν τοῦ Νικ. Βελισαρίου, ἀνασκαφεῖσι περὶ τὰ τέλη τοῦ 1891 ἐπιστάσις τοῦ ἐφόρου Χρ. Τσουντα, καὶ ἐπληρώθη κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν συμφωνίαν εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην τῶν ἀγρῶν τὸ ποσὸν δραχμῶν 250, ἡ ἀξία τοῦ εἰς αὐτὸν ἀνήκοντος ἐνὸς τετάρτου τῶν ἀνευρεθέντων.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ βασιλείου ἐπληρόνοντο ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας καθ' ὅλον τὸ ἔτος φύλακες ἀρχαιοτήτων ἐν Ἐλευσίνι, Ῥαμνοῦντι, Ἀμφιαρείῳ τῆς Ὠρωπίας, Θεσπιαῖς, Τανάγρα, Ἐπιδαύρῳ τῇ Ἀργολικῇ, Μυκῆναις, Τίρυνθι καὶ Ἀμυκλαίῳ τῆς Λακωνικῆς, ἔτι δ' ἐνταῦθα ἐν τῷ Διπύλῳ καὶ τῷ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν Ἀσκληπιεῖῳ. Ἐπιδόματα δὲ μισθοῦ καὶ ὁδοιπορικὰ τὰ συνήθη ἐδόθησαν κατὰ τὸ ἔτος εἰς δύο ἐφόρους ἀρχαιοτήτων τῆς Κυβερνήσεως, ἐπιστατήσαντας εἰς τὰς τῆς Ἐταιρίας ἀνασκαφάς, τὰς ἐν Ῥαμνοῦντι, Βώλῳ, Ναυπλίῳ καὶ Μυκῆναις, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸν ἐπιτηρητὴν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ ἀνασκαφῆς, Ἐπ. Κορομάντζον ἀπὸ τῆς 21 Ἀπριλίου μέχρι 10 Δεκεμβρίου 1892, καθ' ἃ τοῦτο ἀπεφασίσθη ἐν δυσὶ συνεδριάσει τοῦ Συμβουλίου, τῆς 28 Μαρτίου καὶ 19 Δεκεμβρίου 1892. Ὁ δὲ τῆς ἐν Ἐλευσίνι ἀνασκαφῆς ἐπιστατῶν σύμβουλος τῆς Ἐταιρίας Δ. Φίλιος ἐπιστατεῖ, ὡς γνωστόν, ἄνευ ἀμοιβῆς ἀπὸ πέντε ἡδὴ ἐτῶν.

Αἱ δὲ προκαταβολαὶ αἱ γινόμεναι ἐν τῷ ἔτει διὰ λ/σμ. τοῦ Δημοσίου ἦσαν δραχμῶν 9,076, ὧν αἱ μὲν 6,036 ἐδόθησαν διὰ τὴν κατ' ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐξαγορὰν δύο οἰκιῶν, μιᾶς ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς Ἀττάλου στοᾶς, καὶ ἄλλης ἐν Σπάρτῃ, ἐχούσης ἐν τῇ περιοχῇ της τὸ ψηφοθέτημα τοῦ Ἀχιλ-

λέως ἐν Σκύρῳ, αἱ δὲ λοιπαὶ 3,040 διὰ τρεῖς χορηγίας ὑπὲρ ἐπιτηρήσεως καὶ ἐπιμελείας τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ ἀρχαιοτήτων, καθὼς ὠρίσθησαν εἰδικῶς ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 5197 καὶ ἀπὸ 27 Μαρτίου 1892 ἐγγράφῳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ παρεδέχθη τὸ τῆς Ἐταιρίας Συμβούλιον. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ ποσοῦ τῶν 9,076 δραχμῶν καὶ τοῦ ἐξ ἄλλων προκαταβολῶν προτέρων ἐτῶν, ἀνελθόντος ἐν τελει τοῦ 1891 εἰς δρ. 73,314.57, ἀποτελεῖται νῦν ἡ ὅλη ὀφειλὴ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Ἐταιρίαν ἐκ δρ. 82,390.57, καὶ περὶ αὐτῆς ἔγραψεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἡ Ἐταιρία δις ἐν τῷ ἔτει, παρακαλοῦσα νὰ ἐγγραφῆ εἰς τὸν τοῦ κράτους προϋπολογισμὸν διὰ τὸ 1893· ἀλλὰ δὲν ἐνεγράφη.

Κύριοι! Ἄλλοτε ἐν τελει τῶν λογοδοσιῶν τοῦ τὸ Συμβούλιον ἐξέφραζε συνήθως εὐχὰς τοῦ τινας καὶ γνώμας περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν τῆς χώρας πραγμάτων καὶ ἐξελιπάρει παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν θεραπείαν τῶν οὐ καλῶς ἐχόντων. Σήμερον δὲν θὰ ἐπαναληφθῶσι διὰ πλειόνων ἐκεῖνα τὰ παλαιά, δι' ἃ παρεπονόμεθα, ἢ ἀνεπάρκεια τῶν κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἀρχαιολογικῶν ἐφόρων, οἱ ὑπὸ τῆ ἐνταῦθα ἀκροπόλει ἐμφικισμένοι Ἀναφιῶται, τὰ παρὰ τὸ Παναθηναϊκὸν στάδιον παραπήγματα, ὁ λατομούμενος ἀκρόλοφος τοῦ Μουσείου καὶ εἴ τι τοιοῦτο. Σήμερον, καὶ μενόντων ἐκείνων ὅπως εἶχον, ἄλλο τι ἔχει ν' ἀναφέρῃ μετὰ λύπης τὸ Συμβούλιον, τελεσθὲν ἀρχὰς Μαΐου τοῦ 1892 ὑπὸ τοῦ τμήματος τῶν δημοσίων ἔργων, ἐν τῷ ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας ἀνασκαφέντι καὶ περιφραχθέντι τετραγώνῳ οἰκοδομήματι τοῦ Ἀδριανοῦ. Καθηρέθη ἐκεῖ τοῖχος ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας κτισθεὶς ὁ πρὸς νότον μετὰ τῆς θύρας, καὶ ἄλλος πρὸς βορρᾶν, ὁδὸς δὲ ἀνοίχθη διὰ μέσης ἀνασκαφῆς, ἐπικαλυφθεισῶν τῶν γραμμῶν τοῦ ἀρχαίου κτιρίου δι' ἐπιχωματώσεως εἰς ὕψος τριῶν μέτρων, πλάτους τεσσάρων καὶ μήκους περὶ τὰ τεσσαράκοντα, καὶ κτισθέντων ἔτι τοίχων ἀνατολόθεν καὶ δυσμόθεν πρὸς συγκράτησιν τῶν συμφορηθέντων χωμάτων. Ἐγένοντο δὲ ταῦτα ἀπροσδοκῆτως καὶ ἐπισπερχῶς, ἐνῶ ἡ Ἐταιρία πρότερον, τὸν Ἀπρίλιον, παρὰ τοῦ Νομάρχου ἐγγράφως ἐρωτηθεῖσα, ἂν ἔχη τι ν' ἀντιτάξῃ πρὸς τοῦτο, ἀπήντησεν ὡσαύτως ἐγγράφως, ὅτι δὲν εἶναι αὐτὴ ἀρχὴ κανονί-

ζουσα τὰ τῆς ῥυμοτομίας, ἀλλ' ἂν ἠρωτάτο ἀρμοδίως (δηλ. παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως πρὸς ὃ ἔχει ἀμέσους σχέσεις περὶ τούτων), δὲν θὰ ἐπεδοκίμαζε τὴν δι' ἀρχαίου ἐπισήμου κτιρίου ἀνοιξιν ὁδοῦ, ὡς ἀντικειμένην εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν νόμον. Ἀφοῦ δὲ ὕστερον μετὰ ἓνα μῆνα τὸ Συμβούλιον εἶδε πᾶν ἀπροσδοκῆτως ἐργάτας δημοσίους ἐπιλαβομένους τοῦ ἔργου, ἔγραψεν εὐθὺς τῇ 8 Μαΐου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἐκπαιδεύσεως καταγγέλλον τὴν πρᾶξιν καὶ αἰτοῦν τὴν ἀναστολὴν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων ὡς εἶχον πρότερον· καὶ ἀνεστάλησαν μὲν αἱ ἐργασίαι, ἀλλ' ἐπὶ δύο μόνον ἡμέρας, πάλιν δ' ὕστερον ἐπαναληφθεῖσαι ἐπροχώρουν. Ὅθεν τὸ Συμβούλιον ἔγραψε καὶ δεῦτερον τῇ 19ῃ Μαΐου πρὸς τὸ αὐτὸ Ὑπουργεῖον διαμαρτυρούμενον καὶ αἰτοῦν τὴν καταστροφὴν τοῦ παρὰ τὸν νόμον γενομένου ἔργου. Ἀλλὰ τοῦτο συνετελέσθη, ἀγνοοῦμεν πῶς, καὶ ὑπάρχει μέχρι τῆς σήμερον, προξενοῦν καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν τοῦ οὕτω νῦν ἀναπεπταμένου χώρου. Τὸν μῆνα δ' ἐκείνον τὸν Μαΐον περιέργως πῶς καὶ ἄλλο τι εἶχε μελετηθῆ κατὰ τοῦ κτίσματος τοῦ Ἀδριανοῦ, ἰδρυσίς ἐν αὐτῷ σταθμοῦ πυροσβεστικοῦ, κατ' αἰτήσιν τοῦ Δημάρχου, ἀλλ' ἀπεσοβήθη τοῦτο, ἐπειδὴ ἠρωτήθη τότε παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως ἡ γνώμη τοῦ ἡμετέρου Συμβουλίου ἐπὶ τῆς δημαρχικῆς αἰτήσεως καὶ ἀπάντησις ἐστάλη, ὅτι δὲν πρέπει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐπιτραπῆ τὸ αἰτηθέν. Οὕτω ταῦτα γεγόμενα ἱστοροῦνται σήμερον πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὅτι τὸν νόμον, πάντοτε τὸν νόμον ἐπικαλεῖται ἡ Ἐταιρία, τὸ δὲ πότε οὗτος κατισχύει ἢ οὐ, ἀρχόντων ἐν γούνασι κεῖται.

Καὶ ἤδη, κύριοι, καταπαύομεν τὸν λόγον, νομίζοντες, ὅτι ἐν τοῖς μέχρις ὧδε ἐκτεθεῖσι περιελήφθησαν πάντα τὰ οὐσιώδη τῶν ἐν τῷ ἔτει πεπραγμένων ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας.

Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ ταμίας τῆς Ἐταιρίας Γεώργιος Νικολαΐδης ἀνέπτυξε προφορικῶς κατ' ἄρθρα τὸν ἐντύπως ὑποβληθέντα εἰς τὴν Συνέλευσιν ἰσολογισμόν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ τὸν πίνακα τῆς περιουσίας τῆς Ἐταιρίας κατὰ τὴν 31^{ην} Δεκεμβρίου 1892, οἵτινες ἔπονται ἐνταῦθα.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΔΩΝ ΤΗΣ

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ				
ΚΥΡΙΑ ΕΣΟΔΑ				
Α. ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ. Τακτικά	Δρ.	3,220	—	
» » Έκτακτοι		500	—	
Β. ΤΟΚΟΙ ΕΝ ΓΕΝΕΙ	»			3,725
Γ. ΜΕΡΙΣΜΑ. Έκ μετοχών Έθνικης Τραπεζης 56.	(α)	»		1,440
Δ. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ SCHLIEMANN	»			10,920
Ε. ΔΑΧΕΙΟΝ. Της Β' εξαμηνίας του 1891.	»	4,465	95	157
» » Α' » 1892.	»	97,243		
» » Β' » 1892.	»	95,292		
Ζ. ΔΙΑΦΟΡΑ	(β)	»		197,000
Ζ. ΕΝΟΙΚΙΑ	»			763
Η. ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ	»			440
				3,052
				217,498
				35
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ				
Θ. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. Άπέναντι άνοιχτού λογαριασμού.	»			56,000
Ι. ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ	»			90
ΙΑ. ΑΠΟΛΗΨΙΣ. Προκαταβολών Έταιρίας	»			10,900
ΙΒ. » Χρέους Γιαννοπούλου	»			3,447
				87
				287,936
Τό όλον των εισπράξεων.	»			22
ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ ΤΑΜΕΙΟΥ. Τήν 31 Δεκεμβρίου 1891.	»			3,102
				16
<p>(α) Ήτοι 46 μετοχών της Έταιρίας και 10 » εκ του κληροδοτήματος Ρώμα. — 56 —</p>				
<p>(β) Ήτοι από νομισματικήν διαφοράν . . . . Δρ. 656.80 » πώλησιν άχρηστου υλικού . . . . » 1.20 » πρόστιμον . . . . . » 10.— » δικαστικά έξοδα. . . . . » 95.— — 763.— —</p>				
	Δρ.			291,038
				38

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1892.

Π Λ Η Ρ Ω Μ Α Ι

ΚΥΡΙΑ ΕΞΟΔΑ

Α. ΓΡΑΦΕΙΟΝ. Προσωπικόν.	Δρ.	6,300	—		
» Γραφική ύλη, χάρτης, τυπωτικά, ταχυδρομικά κλπ.	»	1,824	43		
» Βιβλιοθήκη, αγορά βιβλίων, δετικά, κατασκευή θηκών	»	3,534	—	11,658	43
Β. ΜΟΥΣΕΙΑ. Προσωπικόν.	»	6,360	—		
» 'Αρχαιοθήκαι, και συγκολλήσεις αρχαίων.	»	5,414	55		
» 'Αγορά αρχαίων	»	9,766	60	21,541	15
Γ. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ. Γενικά	»	2,683	—		
» 'Ελευσίνας	»	10,617	40		
» Δαφνίου	»	14,418	70		
» 'Επιδαύρου	»	7,447	85		
» Θυβρέου	»	194	90		
» Ναυπλίου	»	1,047	65		
» Μυκηνών	»	9,796	65		
» Κορίνθου	»	4,925	35		
» Πειραιώς	»	2,040	55		
» Θηβών	»	387	10		
» 'Ραμνοῦντος	»	1,452	55		
» Βύλου	»	305	30	55,317	—
Δ. ΑΚΙΝΗΤΑ. Προέκτασις Μουσείου ἐν 'Ελευσίνῃ καὶ ἀγορά ἀγρῶν	»			6,398	43
Ε. ΕΠΑΡΧ. ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ. Μισθοὶ καὶ ἐπιμέθια ἐφόρων καὶ φυλάκων	»			12,815	10
Τ. ΕΠΙΣΚΕΥΑΙ ἀναστηλώσεις ἀρχαίων οἰκοδομημάτων	»			1,945	—
Ζ. ΔΙΑΦΟΡΑ	»			211	25
Η. ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ	»			2,992	—
Θ. ΤΟΚΟΙ	»			54	85
Ι. ΛΑΧΕΙΟΝ. τῆς Β' ἑξαμηνίας τοῦ 1891	»	1,440	—		
» τῆς Α' » 1892	»	25,813	71		
» τῆς Β' » 1892	»	46,828	68	74,082	39
				187,015	60

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

ΙΑ. ΑΠΟΔΟΣΙΣ παρακαταθήκης	»			90	—
ΙΒ. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. 'Απέναντι ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ	»			81,450	—
ΙΓ. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ. Λογαριασμὸς Δημοσίου	»	9,076	—		
» » 'Εταιρίας	»	10,900	—	19,976	—
Τὸ ὅλον τῶν ἐξόδων	»			288,531	60
ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ τοῦ ταμείου κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1892 μεταφερόμενον εἰς τὰ βιβλία τοῦ 1893.	»			2,506	78
				291,038	38

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧ.

ΜΕΡΙΔΕΣ	Υπόλοιπα 31 Δεκεμ. 1890		Πράξεις κατά τὸ 1892			
	Χρέωσις	Πιστώσις	Χρέωσις		Πιστώσις	
Α. ΑΚΙΝΗΤΑ. Οικόπ. οίκται καὶ μουσεία ἐν' Ἀθῆναις, Κηφισία, Ἐλευσίνοι, Τανάγρα, Ἐπιδαύρω κλπ.	59,204	91	6,398	43		
Β. ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ. Μετοχαὶ αὐτῆς 56	194,543	10				
Γ. " " " Λαχειοφ. ὁμολ. αὐτῆς 10	5,120	—				
Δ. ΔΗΜ. ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ	25,380	—				
Ε. ΒΙΟΜΗΧ. ΤΡΑΠ. Ἀλληλόχρ. λο/σμός		5,700	81,450	—	56,000	—
Ζ. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ. Λογαριασμοὶ Δημοσίου	73,314	57	9,076	—		
Ζ. " " " Ἐταιρίας	1,300	—	10,900	—	10,900	—
Η. ΧΡΕΟΣ Γιαννοπούλου	36,038	62			3,447	87
	394,951	20	107,824	43	70,347	87
ΤΑΜΕΙΟΝ τοῦ 1892.	3,102	16	287,936	22	288,531	60
	398,053	36	395,760	65	358,879	47
			398,053	36	5,700	—
			793,814	01	364,579	47
			364,579	47		
			429,234	54	ἰσοζύγιον	

Κατατεθειμένα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν :

- 56 μετοχαὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς
- 64 ὁμόλογα τοῦ παλίου δανείου τῶν 125,000,000
- 10 ὁμόλογα λαχειοφ. δανείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς

ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1892.

Υπόλοιπα 31 Δεκεμ. 1892		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
Χρέωσις	Πίστωσις		
65,603	34 (α)	(α) Λογαρ. τοῦ 1891 Δρ.	59,204.91
194,593	10	» 1892 »	65,603.34 πλέον δρ. 6,398.43
5,120	—	(β) » 1891 »	5 700.—
25,380	—	» 1892 »	19,750.— » » 25,45'.—
19,750	— (β)	(γ) » 1891 »	73,314.57
82,390	57 (γ)	» 1892 »	82,390.57 » » 9,076.—
1,300	—	(δ) » 1891 »	36,038.62
32,590	75 (δ)	» 1892 »	32,590.75 ἔλατ. δρ. 3,447.87
426,727	76	(ε) » 1891 »	3,102.16
2,506	78 (ε)	» 1892 »	2,506.78 » » 595.38
429,234	54		δρ. 40,924.43 δρ. 4,043.25
			» 4,043.25
		Λύξησις τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας κατά δρ.	36,881.18
429,234	54		

ΠΑΡΑΘΕΣΙΣ	
Λογαριασμός τοῦ ἔτους 1891 Δρ.	392,353.36
» » 1892 »	429,234.54
Διαφορά ἐπὶ πλέον, ὡς ἀνωτέρω Δρ.	<u>36,881.18</u>

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ

Α'. ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	1858- 1891		1892		"Όλορ	
ΚΥΡΙΑ ΕΞΟΔΑ						
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ 'Ετήσιοι . . . . Δρ.	497,690	10	3,225	—	200,915	10
» "Εκτακτοι . . . . »	76,239	11	500	—	76,739	11
» Εἰδικά . . . . »	61,905	53	—	—	61,905	53
ΤΟΚΟΙ καὶ ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ. 'Εν γένει. »	491,773	71	12,360	—	504,133	71
ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ.	432,961	52	—	—	432,961	52
ΜΟΥΣΕΙΑ. 'Εξ εἰσιτηρίων . . . . »	22,690	25	—	—	22,690	25
ΑΚΙΝΗΤΑ. Πώλησις ακινήτων . . . »	10,258	93	—	—	10,258	93
» 'Ενοίκια. . . . . »	7,690	08	440	—	8,130	08
ΚΑΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ	19,920	72	—	—	19,920	72
ΔΙΑΦΟΡΑ . . . . . »	23,681	84	763	—	24,444	84
ΑΡΧΑΙΟΛ. ΕΦΗΜΕΡΙΣ(παλαιά)καὶκα- τάλογοι τῶν ἐν τοῖς						
Μουσείοις ἀρχαίων. »	4,688	58	157	—	4,845	58
» » Νέα τῆς Γ' Περ. ἰόδ. »	18,726	80	3,052	40	21,779	20
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ . . . . »	1,720	09	—	—	1,720	09
ΛΑΧΕΙΟΝ . . . . . »	1,489,685	60	197,000	95	1,686,686	55
	2,859,632	86	217,498	35	3,077,131	21
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ						
ΔΑΝΕΙΑ καὶ ἀπόληψις καταθέσεων . »	211,827	24	—	—	211,827	24
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ. 'Αποληφθεῖσαι . »	702,830	93	10,900	—	713,730	93
ΒΙΟΜΗΧ. ΤΡΑΠΕΖΑ. 'Αλληλόχρεος λογαριασμός . . . . »	895,116	92	56,000	—	951,116	92
ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΑ. Πώλησ. μετοχ. τῆς »	22,220	—	—	—	22,220	—
ΑΠΟΛΗΨΙΣ ΧΡΕΟΥΣ Γιαννοπούλου. »	33,353	56	3,447	87	36,801	43
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ . . . . . »	12,632	59	90	—	12,722	59
	4,737,614	10	287,936	22	5,025,550	32
ΤΑΜΕΙΟΝ. Ὑπόλοιπον τῆς 31 Δε- κεμβρίου 1891 . . . . »			3,102	16	3,102	16
	4,737,614	10	291,038	38	5,028,652	48

ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1858-1892.

Β'. ΠΛΗΡΩΜΑΙ	1858 - 1891		1892		Όλοσ	
ΚΥΡΙΑ ΕΣΟΔΑ						
ΓΡΑΦΕΙΟΝ. Προσωπικόν, τυπωτικά, έξοδα διάφορα και Βιβλιοθήκη. Δρ.	131,441	76	11,658	43	143,100	19
ΜΟΥΣΕΙΑ. Προσωπικόν, αρχαιοθήκαι, φυλακεία, επισκευαί και συγκολλήσεις αρχαίων . . . »	196,892	04	11,774	55	208,666	59
ΑΓΟΡΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ. . . . . »	268,996	54	9,766	60	278,763	14
ΑΡΧΑΙΑ. Άνασκαφαί εν γένει . . . »	741,941	16	55,317	—	797,258	16
» Επισκευαί και αναστηλώσεις μνημείων . . . . . »	26,205	71	1,945	—	28,150	71
ΕΠΑΡΧ. ΑΡΧΑΙΟΤ. Προσωπ. έφόρων και φυλάκων έπαρχ. Μουσείων και μνημείων . . . . . »	144,324	43	12,815	10	127,139	23
» Περισυναγωγή και μεταφορά αρχαίων . . . . . »	3,305	83			3,305	83
ΤΟΚΟΙ. Έν γένει . . . . . »	31,786	37	54	85	31,841	22
ΛΚΙΝΗΤΑ . . . . . »	54,962	33	6,398	43	61,360	76
ΔΙΑΦΟΡΑ. Ποσοστά εισπράκτορ., έκμαγετα αρχαίων κτλ. . . . . »	23,639	09	211	25	23,850	34
» Προτομαί προέδρ. Έταιρ. »	1,696	43			1,696	43
» Συνδρομαί εις ξένους προς συντέλεσιν ανασκαφών . . . . . »	446	43			446	43
ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΑ . . . . . »	1,886	18			1,886	18
ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ . . . . . »	276,132	30			276,132	30
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ και λαχειοφόροι όμολογίαί αυτής . . . »	185,002	43			185,002	43
ΛΑΧΕΙΟΝ . . . . . »	643,415	07	74,082	39	717,497	46
ΛΚΙΝΗΤΑ. Έπισκευαί . . . . . »	671	15			671	15
ΑΡΧΑΙΟΛ. ΕΦΗΜ. (Νέα Γης Περίοδ.) »	77,854	45	2,992	—	80,846	45
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	2,780,599	40	187,015	60	2,967,615	—
ΔΑΝΕΙΑ. . . . . »	65,625	—			65,625	—
ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ. Άποληπτεία. . . »	828,311	14	19,976	—	848,287	14
ΒΙΟΜΗΧ. ΤΡΑΠΕΖΑ. . . . . »	889,416	92	81,450	—	970,866	92
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ . . . . . »	10,838	57	90	—	10,928	57
ΛΑΘΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ . . . . . »	267	87			267	87
ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΑ. Καταθέσεις . . . »	147,095	10			147,095	10
ΤΑΜΕΙΟΝ. Έπόλ. του Ταμ. του 1891 . . . »			2,506	78	2,506	78
	4,722,154	—	291,038	38	5,013,192	38

ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ ΥΠΕΡ

ΤΗΣ Α'. ΕΕΑ

Χ Ρ Ε Ω Σ Ι Σ				
Δυνάμει τοῦ ἀπὸ 24 Ἰανουαρίου 1889 Β. Διατάγματος ἐξεδόθησαν 50,000 γραμμάτια τοῦ Λαχείου ἀνὰ δραχ. 2 ἑκάστον φέροντα . . . . . Δρ.		100,000	—	
Ἐκ τούτων ἔμειναν ἀδιάθετα καὶ παρεδόθησαν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς κληρώσεως ἐπιτροπὴν κατὰ τὸ ὑπ' αὐτῆς συνταχθὲν πρωτόκολλον Γραμ. 1,783				
Ἐπεστράφησαν μετὰ τὴν κλήρωσιν . . . . . »		57		
Τὸ ὅλον. »		1,840	»	
Ἐκ διαφορᾶς νομισμάτων εἰσεπράχθησαν . . . . . »				96,320
Αἰτίνες εἰσῆχθησαν εἰς τὸ ταμεῖον ὡς ἑξῆς :				4,221
	διὰ διπλοτύπου ὑπ' ἀριθ. 13 δρ. 3,197.65			97,541
	» » 20 » 13,169.50			
	» » 21 » 13,998.50			
	» » 23 » 5,403.65			
	» » 24 » 10,000.—			
	» » 27 » 17,593.40			
	» » 28 » 28,945.14			
	» » 32 » 2,308.30			
	» » 35 » 996.90			
	» » 43 » 940.—			
	» » 53 » 144.—			
	» » 59 » 465.86			
	» » 60 » 80.10 »			
Ἐπιπλέοντα ὑπὸ ἀνταποκριτῶν . . . . . »		298	—	97,541
				διαφορὰ μηδέν
ΤΗΣ Β'. ΕΕΑΜ				
Ἐξεδόθησαν ὡς ἀνωτέρω ἐπίσης Γραμμάτ. τοῦ λαχείου 50,000 φέροντα Δρ.		100,000	—	
Ἐκ τούτων ἔμειναν ἀδιάθετα καὶ παρεδόθησαν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς κληρώσεως κατὰ τὸ ὑπ' αὐτῆς συνταχθὲν πρωτόκολλον γραμμάτ. 77				
Ἐπεστράφησαν μετὰ τὴν κλήρωσιν ὑπὸ διαφόρων ἀνταποκριτῶν . 531				
Τὸ ὅλον. γραμ. 608 »		4,216	—	98,784
Εἰσεπράχθησαν ἐκ διαφορᾶς νομισμάτων . . . . . »				1,058
Τὸ ὅλον. . . . . »				99,842
Αἰτίνες εἰσῆχθησαν εἰς τὸ ταμεῖον ὡς ἑξῆς :				80
	διὰ διπλοτύπου ὑπ' ἀριθ. 54 δρ. 4,778.84			
	» » 55 » 9,354.90			
	» » 56 » 10,000.—			
	» » 56 » 8,655.01			
	» » 61 » 16,939.04			
	» » 67 » 45,564.21			
		95,292	—	
Ἐπιπλέοντα τὴν 31 Δεκεμβρίου 1891 ὑπὸ ἀνταποκριτῶν . . . . . »		3,482	70	
Ἐπιπλέοντα εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Λαχείου πρὸς πληρωμὴν κερδῶν . . . . . »		1,068	10	99,842
				80
				διαφορὰ μηδέν

ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΔΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1892

ΜΗΝΙΑΣ 1892.

Π Ι Σ Τ Ω Σ Ι Σ

α) Μισθός του προσωπικού ως τὰ ἐντάλματα ὑπ' ἀριθ. 23, 24, 28, 48, 49, 83, 84, 121, 157, 158, 163, 194, 195 . . . . . Δρ.	1,830	—		
β) Ἀμοιβὴ τοῦ προσωπικοῦ ως τὸ ἔνταλμα 187 . . . . . »	250	—		
γ) Προμήθεια καὶ ἔξοδα τῶν πωλησάντων τὰ Γραμματῖα καὶ ποσοστὰ διαχειριστοῦ ως τὰ ἐντάλματα 219, 227, 290, 398, 438. . . . . »	10,391	21		
δ) Εἰς ἔξοδα διάφορα ως τὰ ἐντάλματα 26, 29, 65, 105, 163, 218. . . . . »	1,842	50		
ε) Εἰς ἐξαργύρωσιν κερδησάντων Γραμματίων ως τὸ ἔνταλμα 216. . . . . »	11,500	—	25,813	71
ς) Τὰ μὴ παρουσιασθέντα ἐμπροσθέντως πρὸς ἐξόφλησιν ἐκ τῶν κερδησάντων Γραμματίων, καὶ τὰ εἰς τὰ μὴ διατεθέντα ἀνήκοντα ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς . . . . . »	23,500	—		
ζ) Κέρδη τῆς Ἑταιρίας ἐκ τῶν πωληθέντων Γραμματίων . . . . . »	48,227	29		
Τὸ ὅλον τῶν κερδῶν τῆς Ἑταιρίας ἐκ τοῦ λαχείου τῆς Α' ἑξαμηνίας τοῦ 1892 ἀνέρχεται εἰς. . . . . »	71,727	29	71,727	29
Ἴσοζύγιον. . . . . »			97,541	—

ΜΗΝΙΑΣ 1892

α) Μισθός του προσωπικού ως τὰ ἐντάλματα ὑπ' ἀρ. 241, 242, 278, 279, 317, 358, 394, 422 . . . . . Δρ.	1,680	—		
β) Ἀμοιβὴ τοῦ προσωπικοῦ ως τὰ ἐντάλματα 423, 426 . . . . . »	200	—		
γ) Προμήθεια καὶ ἔξοδα τῶν πωλησάντων Γραμματῖα καὶ ποσοστὰ διαχειριστοῦ ως τὰ ἐντάλματα 430, 439. . . . . »	10,269	97		
δ) Διάφορα ἔξοδα τοῦ λαχείου ως τὰ ἐντάλματα ὑπ' ἀριθ. 205, 207, 226, 431 . . . . . »	1,678	71		
ε) Εἰς ἐξαργύρωσιν 47 ἐκ τῶν κερδησάντων Γραμματίων ως τὸ ἔνταλμα ὑπ' ἀριθ. 429 . . . . . »	33,000	—		
ς) Τὰ μὴ παρουσιασθέντα μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1892 πρὸς ἐξαργύρωσιν κερδήσαντα γραμματῖα:				
2 τῶν δραχ. 300 δρ. 600				
14 » 100 » 1,400 »	2,000	—		
ζ) Προμήθεια ἀνήκουσα εἰς τοὺς πωλητὰς γραμματίων, ἃν ὀφείλεται τὸ τίμημα . . . . . »	348	27	49,176	95
Κέρδη τῆς Ἑταιρίας ἐκ τοῦ Λαχείου τῆς Β' ἑξαμηνίας τοῦ 1892. . . . . »			50,665	85
Ἴσοζύγιον. . . . . »			99,842	80

Ἐἵτα ἡ Συνέλευσις προέβη εἰς ἐκλογὴν τῆς ἐξελεγκτικῆς τῶν λογαριασμῶν ἐπιτροπῆς. Ἐξελέχθησαν δὲ ἐλεγκταὶ οἱ κ. κ. Ἴω. Μαρκόπουλος, Κ. Φωστηρόπουλος καὶ Κ. Ι. Κυριακός, καὶ ἡ Συνέλευσις διελύθη περὶ μεσημβρίαν.

Μετὰ δύο ἐβδομάδας τῇ 14^ῃ Φεβρουαρίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὥρα 10^ῃ π. μ. συνελθόντων αὖθις τῶν ἐταίρων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑταιρίας Σπυρίδων Φιντικλῆς καταλαβὼν τὸ βῆμα, ἅτε τοῦ προέδρου μὴ δυναθέντος νὰ παρευρεθῇ ἕνεκα τῆς ἔτι διαρκούσης ἀδιαθεσίας του, ἀνήγγειλε τὸν κατὰ τὸν ὄργανισμὸν τῆς Ἑταιρίας σκοπὸν τῆς Συνελεύσεως, ἧτοι ἀκρόασιν τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐλεγκτῶν καὶ ἐκλογὴν τοῦ νέου Συμβουλίου διὰ δύο ψηφοφοριῶν. Ὅθεν παρελθὼν ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς κ. Ἴω. Μαρκόπουλος ἀνέγνω τὴν ἐξῆς ἔκθεσιν :

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πρὸς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν ἐταίρων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

Κύριοι Συνάδελφοι,

Ἐπιφορτισθέντες παρ' ὑμῶν ἵνα ἐξελέγξωμεν τοὺς κατὰ τὸ λῆξαν ἤδη ἔτος, λογαριασμοὺς τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας ἐπελή-

φθήμεν ἀμέσως τοῦ ἔργου. Παρεβάλομεν τὰς ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις ἔγγραφάς πρὸς τὰ στοιχεῖα. ἐφ' ὧν αὐταὶ στηρίζονται καὶ εὐρομεν ταύτας ὀρθῶς ἐγγεγραμμένας καὶ τὸ σύνολον τῶν ἔγγραφῶν σύμφωνον πρὸς τὸν δημοσιευθέντα ἰσολογισμόν.

Ἐξητάσαμεν ἐπίσης τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποδεικνύοντα τὴν τε κινήτην καὶ ἀκίνητον περιουσίαν καὶ βεβαιούμεν τὴν ὑπαρξιν αὐτῆς, ὥστε ἐν συνόλῳ προτείνομεν τὴν ἔγκρισιν τοῦ δημοσιευθέντος ἰσολογισμοῦ τῆς Ἑταιρίας.

Μολονότι καλῶς ἔχουσιν οἱ λογαριασμοὶ τῆς Ἑταιρίας, οὐχ ἤττον ἀναγκαῖον θεωροῦμεν νὰ ἐπιφέρωμεν τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις ἐπὶ τε τῆς οὐσίας καὶ τοῦ τρόπου τῆς συντάξεως τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς Ἑταιρίας.

Ἐν τῷ ἰσολογισμῷ προστίθεται πίναξ, φέρων τὸν τίτλον «Κατάστασις τῆς περιουσίας τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας». Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ ἀναγράφεται :

Ἀκίνητα. Οἰκόπεδα, οἰκίαι καὶ μουσεῖα ἐν Ἀθήναις, Κηφισίᾳ, Ἐλευσίνι, Τανάγρα, Ἐπιδαύρῳ κτλ. δραχμ. 59,204.91. Ἡ ἀναγραφὴ αὕτη οὕτως γενομένη εἶνε πάντῃ ἀόριστος καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ λάβῃ ἰδέαν καθαρὰν τῆς περιουσίας ταύτης, τόσῳ δὲ μᾶλλον θεωροῦμεν ἀναγκάσιον νὰ ἐγγράφῳνται ἐν πρὸς ἐν τὰ ἀκίνητα ταῦτα, ὅσῳ ἡ Ἑταιρία δὲν τηρεῖ Κτηματολόγιον.

Ἡ Ἑταιρία κέκτηται 56 μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἡ δὲ ἀξία αὐτῶν ἀναγράφεται ἀντὶ δραχμῶν 194,593.10, ἥτοι πρὸς δραχμ. 3,474.87. Φρονοῦμεν ὅτι τὴν 31 Δεβρίου ἡ ἀξία τῶν μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἦτο μικροτέρα καὶ ἐπομένως τὸ κονδύλιον τῶν δραχμ. 194,593.10 δεόν νὰ μειωθῇ, εἰς δὲ τοὺς μέλλοντας ἰσολογισμοὺς ν' ἀναγράφῃται ἡ ἀξία, ἣν θὰ ἔχωσιν αἱ μετοχαὶ τὴν 31 Δεκεμβρίου.

Τοῦτ' αὐτὸ παρατηροῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ γίνηται καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς χρηματικοὺς τίτλους, οὓς κέκτηται ἡ Ἑταιρία.

Προκαταβολαὶ λογαριασμῶν δημοσίου.

Τὸ κονδύλιον τοῦτο ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 82,390.57 καὶ στηρίζεται εἰς ἐπίσημα ἔγγραφα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τῆς Ἑταιρίας εἶνε νὰ χρησιμοποιοῖ τὰ κεφάλαιά της διὰ ἀρχαιολογικὰς ἀνάγκας, θεωροῦμεν

καλὸν νὰ ληφθῇ ἡ δέουσα πρόνοια, ἵνα τὸ προκαταβληθὲν χρῆμα ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ταμεῖόν της.

Μεταξὺ τῶν χρηματικῶν τίτλων ὑπάρχουσι καὶ 42 ὁμολογίαι τοῦ πατριωτικοῦ δανείου δωρηθεῖσαι παρὰ διαφόρων εἰς τὴν Ἑταιρίαν, αἵτινες δὲν σημειοῦνται ἐν τῷ σχετικῷ κεφαλαίῳ. Θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ μνημονεύωνται καὶ αὗται καὶ μάλιστα προτείνομεν ἵνα ἐκποιηθῶσιν.

Ἡ Ἑταιρία μεταξὺ τῶν ἄλλων κέκτηται καὶ τὰ ἀπώλητα τεύχη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος. Ἐπειδὴ καὶ ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὴν κινητὴν περιουσίαν, δεόν νὰ σημειῶνται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τῆς Ἑταιρίας καὶ τὸ ποσὸν τῶν τευχῶν καὶ ἡ ἀξία αὐτῶν, ἧτις δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητος.

Κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν σημείωσιν ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ κ. Ἄθ. Κουμανοῦδη τὰ ὑπάρχοντα τεύχη εἰσὶ τὰ ἐξῆς.

Ἔτος	1883	Σώματα	225
»	1884	»	234
»	1885	»	146
»	1886	»	136
»	1887	»	141
»	1888	»	153
»	1889	»	153
»	1890	»	160
»	1891	»	171

Ἐν ὅλῳ . . . . . σώματα 1519

ἄτινα ὑπολογιζόμενα πρὸς δραχμὰς 12,80 κατὰ σῶμα ἀποτελοῦσι τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 19,443.20.

Τοῦτ' αὐτὸ πρέπει νὰ γίνηται καὶ διὰ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἑταιρίας, ἧς ἡ ἀξία σήμερον δὲν εἶνε ἀξιοκαταφρόνητος καὶ μ' ὅλα ταῦτα δὲν σημειοῦται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῆς κινητῆς περιουσίας τῆς Ἑταιρίας.

Ὡς πρὸς τὰς δαπάνας τὰς ἀναγεγραμμένας ἐν τῷ ἰσολογισμῷ παρατηροῦμεν, ὅτι αὗται δεόν νὰ ἀναγράφωνται ἀναλυτικώτερον καὶ νὰ διακρίνωνται αἱ ἀναγόμεναι εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιμίθια

τῶν δαπανῶν τῶν ἀναγομένων εἰς ἐργασίαν καὶ ὑλικά. Οὕτω π. χ. ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀνασκαφαὶ Ἐλευσίνος ἀναγράφεται δαπάνη ἐκ δρ. 10,617.40 καὶ πᾶς τις ἤθελεν ὑποθέσει, ὅτι ἡ δαπάνη αὕτη ἀφορᾷ μόνον εἰς ἐργασίαν καὶ ὑλικά, ἐνῶ ἐν τῷ κονδυλίῳ τούτῳ συμπεριλαμβάνονται καὶ μισθοὶ ἐπιστατῶν καὶ ἄλλων.

Ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς φέρεται δαπάνη δραχμῶν 2,992 καὶ πᾶς τις ἤθελεν ὑποθέσει, ὅτι ἡ δαπάνη αὕτη ἀφορᾷ εἰς ἀγορὰν χάρτου, ἐκτύπωσιν καὶ τὰ παρόμοια, ἐνῶ τὸ ποσὸν τοῦτο εἶνε αἱ ἀμοιβαὶ τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὁποίας συντάσσεται καὶ τυποῦται τὸ περιοδικόν, αἱ ἀμοιβαὶ τῶν συγγραφόντων τὰ ἄρθρα καὶ ἄλλαι τινὲς προσωπικαὶ ἀποζημιώσεις.

Ἡ τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἡ ἐπιμελουμένη τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος ἀπολαμβάνει ἀποζημιώσιν δραχ. 200 κατὰ φυλλάδιον. Τὸ καθ' ἡμᾶς φρονοῦμεν, ὅτι θὰ ἦτο προτιμότερον ἡ ἀποζημιώσεις αὕτη τῶν 200 δραχμῶν νὰ ἐδίδοτο εἰς ἕν καὶ μόνον πρόσωπον καὶ τότε πιστεύομεν, ὅτι ἡ ἔκδοσις τοῦ περιοδικοῦ τούτου θὰ ἦτο καὶ ταχύτερα καὶ ὁμαλωτέρα.

Περαινοῦντες ἀναγκαῖον θεωροῦμεν, ἵνα συστήσωμεν τοῖς Ἐταίροις τὴν πραγματοποιήσιν τῶν προτάσεων τῶν γενομένων ὑπὸ τῶν ἐξελεγκτικῶν ἐπιτροπῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1886 καὶ ἰδίως τῶν γενομένων ὑπὸ τῶν ἐξελεγκτικῶν ἐπιτροπῶν τοῦ 1887 καὶ 1888.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 1893.

Ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ

Ι. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΝΣΤ. Ι. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Κ. ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Εἶτα ὁ κ. Κ. Φωστηρόπουλος ζητήσας τὸν λόγον ἀνέγνω ἐν ὀνόματι καὶ τοῦ τρίτου μέλους τῆς Ἐπιτροπῆς Κ. Ι. Κυριακοῦ τὰς ἐξῆς πρὸς τὸ Συμβούλιον καὶ τὴν Συνέλευσιν προτάσεις.

Κύριε Πρόεδρε,

Αί ἐξελεγκτικαὶ ἐκθέσεις τῶν προηγουμένων ἐτῶν, εἰς ἃς πα-
ραπέμπει ἡ ἡμετέρα, περιέχουσι πολλὰς εὐχετικὰς προτάσεις, ἐξ
ῶν καὶ αἱ κατωτέρω :

Α'.

« Ἐκτὸς τῶν συνήθων συνελεύσεων νὰ προσκαλῶνται οἱ ἑταῖ-
ροι καὶ ἐκτάκτως πρὸς ἀκρόασιν ἀρχαιολογικῶν διατριβῶν... »

« Νὰ ἰδρυθῆ ἀρχαιολογικὸν διαγώνισμα, δι' οὗ ἀναπτυχθή-
σεται εὐγενὴς τις ἀμιλλα τῶν δυναμένων νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ
τῆς ἐπιστήμης. »

Παρωρμήθημεν ν' ἀποσύρωμεν ἐκ τῆς λήθης τὰς προτάσεις
ταύτας, διότι ἔγνωμεν εὐχαρίστως τὴν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὑπὸ
τῆς Βουλῆς ψήφισιν νόμου περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως
ιδιωτικῶν κτημάτων πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ συντήρησιν ἀρχαιοτη-
των, δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι εἰς τὸ μέτρον τοῦτο προέβη ἡ
Κυβέρνησις συνεπιεῖα τῶν διηνεκῶν παραστάσεων τοῦ συμβουλίου
τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας καὶ ἐπληρώθη οὕτω ἡ διακαστέρα εὐχὴ
τῶν φιλαρχαίων, ἐπομένως ἀνασκαφαὶ θέλουσιν ἐνεργηθῆ σπου-
δαῖαι καὶ δὲν εἶνε ἀμφιβολία ὅτι θέλουσι φέρει εἰς φῶς πλείστα
θαυμαστά ἔργα τῶν ἡμετέρων προγόνων, περὶ ὧν θέλουσι συντάτ-
τεσθαι αἱ προσήκουσαι ἐκθέσεις ὑπὸ τῶν ἐπιστατούντων τὰς ἐργα-
σίας τῶν ἀνασκαφῶν ἐφόρων· ἀλλ' ὅπως οὗτοι καταβάλλωσι με-
γαλητέραν ἐπιμέλειαν ἐν τῇ συντάξει τῶν ἐκθέσεων των, καλὸν εἶνε
νὰ ὀρισθῶσι χρηματικαὶ ἀμοιβαί, ὡς καὶ διὰ τὰ ὡς ἀνωτέρω
συστηθησόμενα ἀρχαιολογικὰ διαγώνισματα, πολλοὶ δὲ τῶν ἡμε-
τέρων ὑπάρχουσι εὐτυχῶς ἱκανοὶ καὶ ἐκθέσεις ἀρχαιολογικὰς νὰ
συντάξωσι καὶ εἰς τὸ στάδιον ἀρχαιολογικῶν ζητημάτων νὰ ἀπο-
δυσθῶσιν εὐπροσώπως. Συμπληροῦντες δὲ τὴν ἰδέαν ταύτην προσ-
τίθεμεν, ὅτι δεόν νὰ παρακληθῆ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπιτρέψῃ νὰ
συνεδριάζωσιν αἱ τοιαῦται δύο-τρεῖς ἐτησίως συνελεύσεις τῆς
Ἑταιρίας μας ἐν τινὶ τῶν αἰθουσῶν τῆς Συναίας Ἀκαδημίας,
ἥτις πρὸ πολλοῦ ἀποπερατωθεῖσα διχμενεὶ ὅλως ἀχρησιμοποίη-

τος. Νὰ προσκαλῆ δὲ ὁ ἐκάστοτε Ὑπουργὸς τῆς Ἐκπαιδεύσεως τὰ μέλη τῶν ἐνταῦθα ξένων ἀρχαιολογικῶν Σχολῶν, αἵτινες σχεδὸν τὸν αὐτὸν προτίθενται σκοπὸν τῆς ἀνευρέσεως ἀρχαίων τῆς ἐλληνικῆς τέχνης, τοὺς δημοσιογράφους, οἵτινες θέλουσιν κρατῆ ἐνήμερον τὸ κοινὸν διὰ τῶν ἐφημερίδων των κτλ. Νὰ παρακληθῶσι δὲ ἀρμοδίως νὰ τιμῶσι διὰ τῆς παρουσίας των τὰς συνεδριάσεις ταύτας αἱ Α. Α. Υ. οἱ Βασιλόπαιδες· οὕτω δέ, δὲν εἶνε ἀμφιβολία, θέλει διεγερθῆ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ ὑπὲρ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας καὶ θέλουσιν ἐμπνευσθῆ εἰς αὐτὸ αἰσθημάτων ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἐλληνικῆς τέχνης.

Β'.

«Ἐπειδὴ σκοπὸς τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος εἶνε ἢ εἰς ὅσον οἷόν τε εὐρύτερον κύκλον τῆς τε ἡμεδαπῆς καὶ ἀλλοδαπῆς διάδοσις τῆς γνώσεως τῶν ἀρχαιολογικῶν ἡμῶν πραγμάτων, μάλιστα δὲ καὶ διὰ τῆς ἀπεικονίσεως τῶν ἀνακαλυπτομένων κειμηλίων τῶν ἡμετέρων προγόνων, νομιζομεν σκόπιμον πρὸς τοῦτο τὴν ἐλάττωσιν τῆς συνδρομῆς, ἣτις νὰ ἦνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς ἐταίρους.»

Συμμεριζόμενοι τὰς ἰδέας ταύτας φρονοῦμεν καλὸν νὰ αὐξήσῃ ἡ ἐτησίαι συνδρομὴ τῶν ἐταίρων εἰς δρ. 20, καὶ νὰ δίδηται εἰς αὐτοὺς δωρεάν ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς, καθόσον ἐκ τῆς συνδρομῆς 7 μελῶν τῆς Ἑταιρίας μας εἰσπράττομεν νῦν δρ. 56 (τὰ δὲ πολλὰ τῶν ἐτησίως ἐκδιδομένων τευχῶν συντελοῦσιν εἰς ὑπερπλήρωσιν τῆς ἀποθήκης), ἐν ᾧ ἐκ τῶν ὑπερογδοήκοντα συνδρομῶν τῶν ἐταίρων θέλομεν εἰσπράττει δρ. 400.

Τὰς ὑπομνήσεις καὶ συστάσεις ταύτας ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ Συμβούλιον, καὶ ἂν μὲν ἐγκριθῶσι παρ' αὐτοῦ, ἄς προκαλέσῃ τὰς δεούσας ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἄς μένουν τὰ πράγματα ὅπως ἔχουν.

Ἀθῆναι τῇ 14 Φεβρουαρίου 1893.

Κ. ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΝΣΤ. Ι. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ἐπὶ τούτοις ἐγένετο βραχεῖα συζήτησις, καθ' ἣν ὁ σύμβουλος Δ. Φίλιος ἔδωκεν ἐξηγήσεις περὶ τῆς ἐν τῷ ἰσολογισμῷ ἀναγραφομένης δαπάνης διὰ τὴν ἀνασκαφὴν Ἐλευσίνος ἐρωτηθεῖσα δὲ ἡ Συνέλευσις ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος ἀντιπροέδρου Σπ. Φιντικλέους ἐνέκρινε τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἔτους καὶ συνέστησεν εἰς τὸ μέλλον Συμβούλιον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς τριμελοῦς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς παρατηρήσεις.

Εἶτα προέβη ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προεδρείου. Ἐκφωνηθέντος τοῦ καταλόγου τῶν καταβαλόντων τὴν συνδρομὴν των ἐταίρων, ἐψήφισαν ἐταῖροι 87, γενομένης δὲ διαλογῆς ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος καὶ τῶν ψηφολεκτῶν Ἰω. Μαρκοπούλου καὶ Β. Ι. Λεονάρδου ἀνεκηρύχθησαν :

Πρόεδρος ὁ Ἀλ. Α. Κοντόσταυλος	διὰ ψήφων	80
Ἀντιπρόεδρος ὁ Σπ. Φιντικλῆς	»	80
Γραμματεὺς ὁ Στ. Α. Κουμανούδης	»	70
Ταμίας ὁ Γ. Νικολαΐδης	»	75

Δεύτερον προέβη ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν λοιπῶν ἐπτά μελῶν τοῦ Συμβουλίου. Ἐκφωνηθέντος τοῦ καταλόγου ἐψήφισαν ἐταῖροι 101, γενομένης δὲ διαλογῆς ἀνεκηρύχθησαν σύμβουλοι οἱ ἐξῆς :

Δημοσθ. Τσιθανόπουλος	διὰ ψήφων	90
Παναγιώτης Καβδαδίας	»	87
Ἀντώνιος Οἰκονόμος	»	79
Στέφανος Ν. Δραγούμης	»	66
Κυριακὸς Μυλωνᾶς	»	66
Δημήτριος Φίλιος	»	56
Δημήτριος Γ. Μακκᾶς	»	37

καὶ ἡ Συνέλευσις διελύθη περὶ ὥραν 12^{ην}.

Τὸ νέον Συμβούλιον ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν αὐτοῦ τῆς 1ης καὶ 13ης Μαρτίου 1893 ἐπελήφθη τῆς ἐξετάσεως τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐκθέσει τῆς τριμελοῦς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς παρατηρηθέντων καὶ προταθέντων, αἱ δὲ παρατηρήσεις καὶ ἀποφάσεις αὐτοῦ ἔχουσιν ὡς ἑξῆς.

α) Ἀπεφασίσθη νὰ συντάσσεται τοῦ λοιποῦ ἀναλυτικώτερος ὁ ἰσολογισμὸς, σημειουμένων διακεκριμένως τῶν κτημάτων, νὰ γίνῃ δὲ καὶ κτηματολόγιον ἐν γένει, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν οἰκοδομῶν τῶν Μουσειῶν.

β) Αἱ μετοχαὶ καὶ τὰ χρεώγραφα ἀπεφασίσθη ν' ἀναγράφωνται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ εἰς τὴν τρέχουσαν αὐτῶν τιμὴν κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

γ) Περὶ τῶν ὀφειλομένων τῇ Ἐταιρίᾳ παρὰ τοῦ Δημοσίου 82,390.75 δραχμῶν, περὶ ὧν ποιεῖται λόγον ἡ ἐκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, δὲν παρέλιπε τὸ Συμβούλιον νὰ κάμῃ τὰς δεούσας ὑπομνήσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὡς ἐρρήθη ἤδη ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Γραμματέως ἀναγνωσθεῖσῃ Λογοδοσίᾳ (ἴδε σελ. 63).

δ) Αἱ 42 μετοχαὶ τοῦ Πατριωτικοῦ δανείου, αἱ μὴ ἀναγραφεῖσαι ἔνεκα παραδρομῆς ἐν τῷ ἰσολογισμῷ, ἀπεφασίσθη νὰ ἐκποιηθῶσιν, ὡς προέτεινεν ἡ ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ.

ε) Ἀπεφασίσθη ν' ἀναγράφηται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τὸ ποσὸν τῶν ἀπωλήτων σωμάτων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος καὶ ἡ ἀξία αὐτῶν.

ς) Ἀπεφασίσθη ν' ἀναγράφηται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τὸ διὰ τὴν Βιβλιοθήκην ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἐταιρίας δαπανηθὲν ποσὸν εἰς ἀγορὰν βιβλίων καὶ δετικά, μετὰ σημειώσεως ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ βιβλία ὅχι ὀλίγα ἐκ δωρεᾶς ἢ ἐπ' ἀνταλλαγῇ πρὸς τὰ δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρίας ληφθέντα. Ἐπὶ τῶν δωρηθέντων νὰ τεθῇ σφραγίς « ἐκ δωρεᾶς », τὰ δὲ δελτία τοῦ τοῦ καταλόγου ν' ἀντιγραφῶσιν εἰς βιβλίον.

ζ) Ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τῶν ἐξόδων ν' ἀναγράφωνται ἀναλυτικώτερον αἱ δαπάναι κατ' εἶδος, ἥτοι μισθοὺς, ἐπιμίσθια, ὄδοι-

πορικά έξοδα και έργασίαν, ὅπως δηλ. και ἐν τοῖς βιβλίοις τῆς Ἑταιρίας εἶνε ἀναγεγραμμένα.

η) Ἐκ παρανοήσεως ἐρρήθη ὑπὸ τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκθέσει αὐτῆς, ὅτι αἱ διὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα ἐν τῷ ἰσολογισμῷ ἀναγραφόμεναι 2,992 δραχ. μαὶ ἔδαπανήθησαν εἰς «ἀμοιβὰς τῆς τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς, τῶν συγγραφόντων τὰ ἄρθρα, και ἄλλας τινὰς προσωπικὰς ἀποζημιώσεις». Ἀκριβῆς ὅμως κατὰ τὰ ἐντάλματα ἀνάλυσις τοῦ ποσοῦ τούτου εἶναι ἡ ἐξῆς.

Τυπωτικά (Α' τεύχους και 10 τυπογραφικῶν φύλλων τῶν τευχ. Β. Γ. Δ.) ἔνταλμ.	100.326	Δρ.	809.50
Σχεδιάσματα πινάκων ἔνταλμ.	206.368.401	»	735.—
Λιθογράφησις πινάκων	» 127	»	140.—
Φωτοτύπωσις πινάκων	» 301	»	300.—
Ἄμοιβαὶ Συγγραφῶν	» 103	»	447.50
Ἄμοιβὴ Ἐπιτροπῆς και Ἐπιμελητοῦ ἐκδόσεως ἔνταλμ.	103	»	200.—
Ἐπιμίσιον κλητῆρος τοῦ Λαχείου διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐφημερίδος ἔνταλμ.	27. 51. 84. 122. 158. 189. 227. 267. 301. 344. 381. 415	»	360.—
		»	<u>2992.—</u>

θ) Ἐπὶ τῶν προτάσεων τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἔτους 1886, εἰς ἃς παραπέμπει ἡ ἀνωτέρω ἐκθεσις συνιστῶσα τὴν ἀποδοχὴν αὐτῶν, τὸ Συμβούλιον δὲν δύναται ν' ἀποφασίσῃ, διότι αἱ προτάσεις ἐκεῖναι ἀναφέρονται εἰς τὸν Ὄργανισμὸν τῆς Ἑταιρίας, ὃν αἱ Συνελεύσεις τῶν ἐταίρων ἔκτοτε δὲν ἀπεφάσισαν νὰ μεταβάλωσιν.

ι) Ἐπὶ δὲ τῶν προτάσεων τῆς ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἔτους 1887, εἰς ἃς παραπέμπει ὡσαύτως ἡ ἀνωτέρω ἐκθεσις, ὡς πρὸς μὲν τὴν προταθεῖσαν καταμέτρησιν τοῦ ἐν τῷ ταμείῳ ὑπολοίπου τὴν 31^{ην} Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου, συντασσομένου και πρωτοκόλλου, τὸ Συμβούλιον δὲν νο-

μίξει τοῦτο ἀναγκαῖον, διότι ἡ ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβαίη καὶ εἰς ἐξέλεξιν τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν καὶ τοῦ ἀρξάμενου ἔτους πρὸς ἐξακριβωσιν τοῦ ἐν τῷ ταμείῳ ὑπολοίπου τὴν 31 Δεκεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους, ὡς τοῦτο γίνεται καὶ εἰς ἄλλας Ἐταιρίας. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν περὶ ἐλαττώσεως τῆς τιμῆς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος πρότασιν, τὸ Συμβούλιον παρατηρεῖ, ὅτι ἤδη τότε ἡλάττωσε τὴν τιμὴν διὰ τοὺς ἑταίρους εἰς δραχμὰς δέκα.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΒΑΛΟΝΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1892 (1)

(Ὅσων ἑταίρων τὰ ὀνόματα φέρουσιν ἀστερίσκον, αὐτοὶ πρὸς τῇ ἐτησίᾳ συνδρομῇ καὶ καθυστεροῦσαν ἄλλην κατέβαλον, ἢ τὴν τοῦ προσεχοῦς ἔτους).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΘΝ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ. Δρ. 1000.—	ΒΕΛΕΝΤΖΑΣ ΣΠ. . . Δρ.	15.—
ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ . . . » 500.—	ΒΛΑΓΚΑΛΗΣ Ν. . . »	15.—
ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ Γ. . . » 15.—	ΒΛΑΣΤΟΣ ΚΩΝΣΤ. . . »	15.—
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Χ. . . » 15.—	ΒΟΥΚΡΑΣ ΔΗΜ. . . »	15.—
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΝΙΚ. . . » 15.—	ΒΟΥΤΣΙΝΑΣ ΕΜ. . . »	15.—
ΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤ. . . » 15.—		
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΝΤ. Ι. . . » 15.—	ΓΑΖΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓ. . . *	15.—
ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ Κ. . . » 15.—	ΓΙΑΝΝΟΥΔΗΣ ΒΑΣ. . . »	15.—
ΑΠΕΡΓΗΣ ΝΙΚ. . . . » 15.—		
ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Π. Π. . . » 15.—	ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ ΑΝ. . . »	15.—
ΑΡΕΤΑΙΟΣ ΘΕΟΔ. . . . » 15.—	ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ ΝΙΚ. . . »	15.—
	ΔΑΜΙΡΑΔΗΣ Μ. . . . »	15.—
ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ ΙΩ. . . . » 15.—	ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ ΑΔ. . . . »	25.—
ΒΑΣΗΣ ΣΠΥΡ. . . . » 15.—	ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔ. . . »	15.—
BECK KARL. . . . » 15.—	ΔΗΜΙΤΣΑΣ ΜΑΡΓ. . . . »	15.—

(1) Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ περιέχονται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μετὰ τὴν κλει-
σιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ ἔτους καταβαλόντων τὴν συνδρομὴν των ἑταίρων.

ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΗΣ Χ. . . Δρ.	15.—	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Π. . Δρ.	15.—
ΔΟΥΡΟΥΤΗΣ ΑΘ. . . »	15.—	ΚΩΣΤΗΣ Κ. Ν. . . »	15.—
ΔΡΑΓΟΥΜΗ ΕΛΙΖΑ Σ. . . »	15.—		
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΕΜ. . . »	15.—	ΛΑΖΑΡΗΣ Χρ. . . . »	15.—
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΣΤΕΦ. . . »	15.—	ΛΑΚΩΝ ΒΑΣ. . . . »	15.—
		ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ Μ. . . »	15.—
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Σ. . . »	15.—	ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ Β. Ι. . . »	15.—
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΔΗΣ Μ. . . »	15.—	ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΔΗΜ. . . »	15.—
ΕΥΤΑΣΙΑΣ ΙΩ. . . . »	15.—	ΛΙΒΑΣ ΑΘΑΝ. . . . »	15.—
		LOLLING H. . . . »	15.—
ΖΑΧΑΡΙΟΥ Δ. Π. . . »	15.—	ΛΟΝΤΟΣ Α.Ι. . . . »	15.—
ΖΕΓΚΙΝΗΣ ΙΩ. . . . »	15.—	ΛΥΡΗΣ ΙΩ. . . . . »	15.—
ΖΗΛΙΩΤΗΣ ΝΙΚ. . . . »	15.—	ΛΥΡΗΣ ΝΙΚ. . . . . »	15.—
ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ ΠΑΝ. . . »	15.—		
ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ ΑΝΤ. . . »	15.—	ΜΑΓΓΙΩΡΟΣ Γ. . . . »	15.—
		ΜΑΚΚΑΣ ΔΗΜ. . . . »	15.—
ΘΑΛΗΣ ΜΙΑΤ. . . . »	15.—	ΜΑΛΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ. . . »	15.—
ΘΕΟΔΩΡΑΚΑΚΗΣ ΣΤ. . . »	15.—	ΜΑΝΙΑΚΗΣ Κ. . . . »	15.—
ΘΕΟΣ ΤΣΑΤΟΣ ΙΩ. . . »	15.—	ΜΑΡΙΟΔΟΠΟΥΛΟΣ Α. . . »	15.—
ΘΕΟΦΙΛΑΤΟΣ ΙΩ. . . »	15.—	ΜΑΡΙΟΔΟΠΟΥΛΟΣ Θ. . . »	15.—
		ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩ. . . »	15.—
ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ ΠΑΝ. . . »	15.—	ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΡ. . . »	15.—
ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ Μ. . . »	15.—	ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ ΑΔ. . . »	15.—
ΚΑΛΛΙΓΑΣ ΠΑΥΛ. . . »	15.—	ΜΕΛΑΣ ΜΙΧ. . . . . »	25.—
ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Θ. . . »	15.—	ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΣ Γ. . . »	15.—
ΚΑΜΠΟΥΡΟΥΛΟΥ Δ. . . »	15.—	ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ Γ. . . . »	15.—
ΚΑΜΠΟΥΡΟΥΛΟΥ ΙΩ. . . »	15.—	ΜΙΣΥΡΑΝΗΣ ΝΙΚ. . . . »	15.—
ΚΑΝΑΚΗΣ ΠΕΤΡ. . . . »	15.—	ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΣ ΑΝΤ. . . »	15.—
ΚΑΝΕΛΛΗΣ ΑΝΤ. . . . »	15.—	ΜΟΣΧΑΚΗΣ ΝΙΚ. . . . »	15.—
ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤ. . . »	25.—	ΜΟΣΧΟΒΑΚΗΣ Ν. . . . »	15.—
ΚΑΡΤΕΡΑΚΗΣ ΝΙΚ. . . . »	15.—	ΜΟΥΣΗΣ ΙΩ. . . . . »	15.—
ΚΑΣΔΟΝΗΣ ΓΕΩΡΓ. . . . »	15.—	ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ ΕΥΑΓΓ. . . »	15.—
ΚΑΣΔΟΝΗΣ ΣΩΚΡ. . . . »	15.—	ΜΠΑΛΤΗΣ ΘΕΟΦ. . . . »	20.—
ΚΑΣΤΡΩΜΕΝΟΣ ΑΔ. . . »	15.—	ΜΠΑΡΑΚΛΗΣ ΝΙΚ. . . . »	15.—
ΚΑΣΤΡΩΜΕΝΟΣ ΠΑΝ. . . »	15.—	ΜΠΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥΣ Μ. . . »	15.—
ΚΑΤΣΑΡΑΣ ΜΙΧ. . . . »	15.—	ΜΠΟΥΚΗΣ ΕΜ. . . . . »	15.—
ΚΕΤΣΕΛΑΣ ΘΕΜ. . . . »	15.—	ΜΠΟΥΚΗΣ ΙΩ. . . . . »	15.—
ΚΟΛΥΒΑΣ ΑΔΕΣ. . . . »	15.—	ΜΥΛΩΝΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ. . . »	15.—
ΚΟΝΤΟΣ ΚΩΝΣΤ. . . . »	15.—		
ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ ΑΔ. Α. »	15.—	ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΗΣ Μ. . . . »	15.—
ΚΟΣΣΟΝΑΚΟΣ Κ. . . . »	15.—	ΝΕΓΡΗΣ ΦΩΚΙΩΝ. . . . »	15.—
ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ ΣΤ. Α. »	15.—	ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Γ. . . . »	15.—
ΚΟΦΙΝΙΩΤΗΣ ΙΩ. . . . »	15.—	ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩ. . . . »	15.—
ΚΡΥΤΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓ. . . . »	15.—	ΝΙΚΟΔΟΠΟΥΛΟΣ Π. . . »	15.—
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΩΝΣΤ. . . . »	15.—		

ΞΑΝΘΑΚΗΣ ΠΕΤΡ. . . Δρ.	15.—	ΣΒΟΡΩΝΟΣ ΙΩ. . . Δρ.	15.—
ΞΥΘΑΛΗΣ ΙΩ. . . . . »	15.—	ΣΕΜΙΤΕΛΟΣ ΔΗΜ. . . »	15.—
		ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩ. . . »	15.—
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΒΑΣ. . . »	15.—	ΣΚΙΑΣ ΑΝΔΡ. . . . . »	15.—
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΠΡΟΚ. . . »	15.—	ΣΚΟΥΖΕ ΑΔΕΕ. Γ. . . »	15.—
ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΑΝΤ. . . . . »	15.—	ΣΚΟΥΖΕ ΠΑΥΛ. Γ. . . »	15.—
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΚΩΝΣΤ. . . »	15.—	ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΡΗΣ ΣΤ. . . »	15.—
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΠΑΝ. . . . . »	15.—	ΣΟΥΤΣΟΣ ΑΔΕΕ. . . . . »	50.—
		ΣΤΑΝΗΣ ΒΑΔΕΡ. . . . . »	15.—
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ. . . »	15.—	ΣΤΕΡΓΙΟΥΓΛΙΔΗΣ ΑΡ. . . »	15.—
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ Ν. »	15.—	ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΥΠ. . . . . »	15.—
ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ ΠΑΝ. . . . . »	15.—	ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΦ. . . . . »	15.—
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡ. . . »	15.—	ΣΤΡΕΪΤ ΣΤΕΦ. . . . . »	25.—
ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ ΧΑΡ. . . »	15.—	ΣΧΙΝΑΣ ΒΑΣ. . . . . »	15.—
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Π. . . »	15.—		
ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΔΕΩΝ. . . »	15.—	ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΚΟΣ Ν. »	15.—
ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ Γ. . . . . »	15.—	ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ ΙΩ. . . . . »	15.—
ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΔΕΩΝ. . . . . »	15.—	ΤΡΟΥΜΠ ΕΥΓ. . . . . »	15.—
ΠΑΤΥΧΑΣ ΓΕΩΡΓ. . . . . »	15.—	ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Δ. . . »	15.—
ΠΑΥΛΙΔΗΣ ΠΑΝ. . . . . »	15.—	ΤΣΟΥΝΤΑΣ ΧΡ. . . . . »	15.—
ΠΕΡΡΗΣ ΠΕΤΡ. . . . . »	15.—		
ΠΕΡΡΗΣ ΣΠΥΡ. . . . . »	15.—	ΦΕΡΜΠΟΣ ΠΑΝ. . . . . »	15.—
ΠΟΛΙΤΗΣ Ν. Γ. . . . . »	15.—	ΦΙΛΙΟΣ ΔΗΜ. . . . . »	15.—
ΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ ΑΧ. . . . . »	15.—	ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Λ. . . . . »	20.—
ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ ΑΡ. . . . . »	15.—	ΦΙΝΤΙΚΑΝΗΣ ΣΠ. . . . . »	15.—
ΠΡΩΤΟΔΙΚΟΣ ΙΩ. . . . . »	15.—	ΦΩΣΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ Κ. . . »	15.—
ΡΑΔΔΗΣ ΠΑΝΤ. . . . . »	15.—	ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗΣ ΜΙΧ. . . »	15.—
ΡΕΝΙΕΡΗΣ ΜΑΡΚ. . . . . »	15.—	ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ Γ. . . . . »	15.—
ΡΩΜΑΪΔΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤ. . . »	15.—	ΧΑΤΖΙΔΑΚΗΣ ΙΩ. . . . . »	15.—
ΡΩΜΑΪΔΗΣ ΔΗΜ. . . . . »	15.—		
ΡΩΜΑΪΔΗΣ ΚΩΝΣΤ. . . . »	15.—	* WOLTERS PAUL. . . . . »	30.—
ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠ. »	15.—	ZILLER ERNST. . . . . »	15.—

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΝΔΡ. . Δρ.	15.—	ΚΑΣΤΡΙΩΤΗΣ ΧΡ. . . Δρ.	15.—
ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡ. . . »	15.—	ΚΟΥΜΒΑΣ ΓΕΩΡΓ. . . . . »	15.—
ΔΡΑΓΑΤΗΣ ΙΑΚ. . . . . »	15.—	ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΤΡ. . . »	15.—

ΕΝ ΒΟΙΩΤΙΑ

ΜΟΝΗ ΤΟΥ ΓΕΝΕΣΙΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Πελαγίας) . . . Δρ.	25.—
---	------

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

ΒΛΑΣΤΟΣ ΣΤΕΦ. ΕΝ ΜΑΞΣΑΛΙΑ	Δρ.	29.—
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΜΑΡΚΟΣ.	»	50.—
ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΝΙΚ. ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ.	»	100.—
* LUDLOW THOM. ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ	»	40.50
ROBERT CARL ΕΝ ΑΛΛΗ ΤΗΣ ΣΑΞΩΝΙΑΣ	»	25.—
ΤΣΑΓΚΑΡΩΛΑΣ ΓΕΩΡΓ. ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ	»	125.—

BIBLIA ΔΩΡΗΘΕΝΤΑ

(Εν τούτοις περιέχονται και τὰ κατ' ἀνταλλαγὴν ληθθέντα).

- Aarbøger for nordisk oldgyndighed og historie, 1890. II, Række, 5 Bind, 4 Hefte. Kjöbenhavn. Σελ. 253-388.
- Ambrosoli, Sol., Breve relazione di un viaggio ad Atene e Constantinopoli. Milano, 1892.
- American journal of archaeology. Vol. VII. Baltimore, 1891.
- Arch.-Epigraphische Mittheilungen aus Oesterreich-Ungarn. XV, 2. Wien, 1892.
- Archaeological Institute of America. Twelfth annual report, 1890-91. Boston, 1891.
- Thirteenth annual report, 1891-92. Boston, 1892.
- Ἀθηνᾶ. Σύγγραμμα περιοδικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας. Τόμ. 1-3, 4 τεύχ. 1-3. Ἀθήνησιν, 1889-92.
- Berliner philologische Wochenschrift. 1892. Berlin, 1892.
- Bollettino delle opere straniere acquistate dalle biblioteche governative del regno d' Italia. Vol. VI, Indice, 1892. Vol. VII, 14. Roma, 1892.
- Bulletin de correspondance hellénique. XVI. Athènes, 1892.

Cambridge antiquarian Society. Octavo publications N° XXV. Cambridge, 1891.

Comparetti, Dom., La iscrizione arcaica di Oaxos. Torino, 1883 (ἀπόσπασμα).

Conze, Al., Ueber Darstellung des menschlichen Auges in der antiken Sculptur. Berlin, 1892 (ἀπόσπασμα).

Corpus inscriptionum atticarum. Vol. IV, fasc. III. Bero-
lini, 1891.

Δελτίον ἀρχαιολογικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἐφόρου Π.
Καββαδία. Τόμ. Ζ, 1891 σελ. 113-143. Η, 1892 σελ.
1-80. Ἐν Ἀθήναις, 1892.

Δελτίον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος.
Τόμ. 4 φυλ. 13. Ἐν Ἀθήναις, 1892.

Δήμιτσα, Μαργ., Περὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἄμστερ-
λόδαμον, 1892 (ἀπόσπασμα).

Die attischen Grabreliefs. III Lief. Taf. LI-LXXV. Ber-
lin, 1892.

Droysen, G. F., Geschichte des Hellenismus II-III, Zweite
Auflage. Gotha, 1877-78.

Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος. Ἐκθεσις τῶν κατὰ τὸ ἔτος
1890-91 πεπραγμένων ὑπὸ τοῦ ἐφόρου Γ. Κωνσταντινίδου.
Ἐν Ἀθήναις, 1891.

Ἑλλ. Φιλολογικὸς Σύλλογος.— Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ. Πα-
ράρτημα τοῦ ΙΘ' τόμου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1891.—
Τόμος Κ, 1885-86 καὶ 1886-87. Ἐν Κ/λει, 1891.—
Τόμ. ΚΑ, 1887-88 καὶ 1888-89. Ἐν Κ/λει, 1892.—
Τόμ. ΚΒ, 1889-90 καὶ 1890-91. Ἐν Κ/λει, 1891.—
Ἀρχαιολ. Ἐπιτροπὴ. Παράρτημα τοῦ Κ-ΚΒ τόμου. Ἐν
Κ/λει, 1892.— Ζωγράφοις ἀγών, ἦτοι μνημεῖα τῆς ἑλλ. ἀρ-
χειότητος ζῶντα ἐν τῷ ἑλληνικῷ λαῷ. Τόμ. Α. Ἐν Κ/λει,
1891,

Ἐθνικὸν ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον. Γλυπτὰ τοῦ ἑθνικοῦ Μουσείου.
Κατάλογος περιγραφικὸς ὑπὸ Π. Καββαδία γενικοῦ ἐφόρου
τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ μουσειῶν. Τόμος πρῶτος. Ἐκδοσις πλή-
ρης. Ἐν Ἀθήναις, 1890-92.

- Flinders Petrie, W. M., The treatment of small antiquities. 1892 (ἀπόσπασμα).
- Fuchs, Rob., Erasistratea quae in librorum memoria latent congesta enarrantur. Lipsiae, 1892.
- Glassnik serbskoga utsenog drushtwa. N°s 73 και 75. Belgrad, 1892.
- Ἰωάννου, Παύλου., Περὶ τῆς κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἀνατομίαν ἀρχαίας ἐλληνικῆς πλαστικῆς τοῦ ἀνθρωπείου σώματος. Ἐν Ἀθήναις, 1891.
- Ἰδρωμένου, Α. Μ., Ἡ δίκη τῶν ἐν Ἀργινοῦσαις στρατηγῶν. Ἐν Κερκύρα, 1883.
- Jahrbuch d. k. d. archaeol. Institutes. Bd. VII. Berlin, 1892.
- Journal of hellenic studies. Vol. XII, 2. London, 1891.
- Καββαδία, Π., Ἡ ἐν Λούβρω Σαμοθρακία Νίκη καὶ ἡ σπουδαιότης αὐτῆς διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πλαστικῆς. Ἐν Ἀθήναις, 1879.
- Khalifat, patriarchat et papauté. Études historiques par *** Paris, 1892.
- Koldewey, R., Neandria (51es Programm zum Winckelmannsfeste). Berlin, 1891.
- Latychew, B., Bürgereid der Chersonesiten. Berlin, 1892 (ἀπόσπασμα).
- Συμπληρώσεις καὶ διορθώσεις εἰς τὴν Συλλογὴν τῶν ἐλληνικῶν καὶ λατινικῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Εὐξείνου Πόντου. II (Ῥωσιστί). Ἐν Πετροπόλει 1891 (ἀπόσπασμα).
- Mémoires de la Société royale des antiquaires du Nord. Nouvelle série, 1891. Copenhague, σελ. 45 - 136.
- Mittheilungen des k. d. archaeologischen Institutes. Athenische Abtheilung. XVII. Athen, 1892.
- Mittheilungen des k. d. archaeologischen Institutes. Römische Abtheilung. VII. Rom, 1892.
- Olympia. Die Ergebnisse der von dem deutschen Reich veranstalteten Ausgrabung. Tafelband I. Der Baudenkmäler erste Hälfte. Berlin, 1892.

- Orsi, P., Ancora sulla fibula a Micene e nelle terremare, 1891 (ἀπόσπασμα).
- Pallat, L., De fabula ariadnaea. Berolini, 1891.
- Papadimitrakopoulos, Th., Le poète Aristophane et les partisans d'Érasme. Leide, 1892 (ἀπόσπασμα).
- Παπαδοπούλου Κεραμέως, 'Αθ., 'Ανάλεκτα 'Ιεροσολυμιτικής σταχυολογίας. Τόμ. Α. 'Εν Πετρούπολει, 1891.
- 'Ιεροσολυμιτική βιβλιοθήκη. Τόμ. Α. 'Εν Πετρούπολει, 1891.
- Μαρτύριον τῶν ἁγίων ἐξήκοντα νέων μαρτύρων τῶν ἐπὶ τῆς τυραννίας τῶν 'Αράβων μαρτυρησάντων. 'Εν Πετρούπολει, 1892.
- Φωτίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τοῦ τάφου τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ καὶ ἄλλὰ τινὰ πονημάτια τοῦ αὐτοῦ. 'Εν Πετρούπολει, 1892.
- Papers of the american School of classical studies at Athens. Vol. V. 1886-90. Boston, 1892.
- Papers of the archaeol. Institut of America. American series IV, part II. Cambridge, 1892.
- Pervanoglù, P., Il culto della Luna nei tempi primitivi. Trieste, 1891 (ἀπόσπασμα).
- Πετρίδου 'Αθ., 'Αρχαιολογικὴ καὶ ἱστορικὴ ἔρευνα περὶ Φαρῶν καὶ Καλαμῶν. 'Εν Καλάμαις, 1875.
- Πρακτικὰ τῆς ἐν 'Αθήναις φιλεκπαιδευτικῆς 'Εταιρίας κατὰ τὸ ἔτος 1890-91. 'Εν 'Αθήναις, 1891.
- Πρακτικὰ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς 'Εταιρίας τῆς 'Ελλάδος τοῦ ἔτους 1891. 'Αθήνησιν, 1892.
- Prawoslawnii palestinsky sbornik. Tom. X, 28. Pomianowski, J., Theodosius de situ terrae sanctae. Lipsiae, 1891.
- Preger, Th., Inscriptiones graecae metricae ex scriptoribus praeter anthologiam collectae. Lipsiae, 1891.
- Proceedings of the numismatic and antiquarian Society of Philadelphia 1890-91. Philadelphia, 1892.
- Revue des études grecques. Tom. IV N° 16, 1891, V N° 17, 1892. Paris, 1891-92.

- Rink, G., *Sopra una iscrizione greca intorno agli dei grandi Cabiri*. Venezia, 1820.
- Roehl, H., *In Franciscum Lenormant inscriptionum falsarium* (ἀπόσπασμα, Hermes XVII).
- Rhomaïdes, K., *Olympia. The Hermes of Praxiteles*. Athens, 1890.
- Rubensohn, Otto., *Die Mysterienheilighümer in Eleusis und Samothrake*. Berlin, 1892.
- Schriften der Universität zu Kiel aus dem Jahre 1891-92. Kiel, 1892.
- Sittl, C., *Die Phineuschale und ähnliche Vasen mit bemalten Flachreliefs*. Würzburg, 1892.
- Σκιᾶ, Ἄνδρ., Περὶ τῆς σημασίας τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης ὡς ὄργάνου καθολικῆς παιδείσεως. Ἐν Ἀθήναις, 1892.
- Smithsonian Institution. Annual report, July 1889. Washington, 1890.
- Σοφούλη, Θεμ., Τὰ ἐν Ἀκροπόλει ἀγάλματα Κορῶν ἀρχαϊκῆς τέχνης. Ἐν Ἀθήναις, 1892.
- Συλλογὴ ἀρχαιολογικῶν νόμων, διαταγμάτων καὶ ἐγκυκλιῶν ὑπὸ τῆς γενικῆς Ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ μουσείων. Ἐν Ἀθήναις, 1892.
- Σύλλογος φιλεκπαιδευτικῶς ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ἐκθεσις τῶν κατὰ τὸ ἰθ' ἔτος πεπραγμένων. Ἐν Λειψίᾳ (;), 1892.
- Svoronos, J., *Monnaie inédite de la Cyrénaïque au type d'Eros*. 1892 (ἀπόσπασμα).
- Viestnik hrvatskoga arkeologicckoga druztva. XIV, 1. 3. Zagrebu, 1892.
- World's Columbian Exposition. Plan and classification. Department M. Chicago, 1892.

BIBΛΙΑ ΑΓΟΡΑΣΘΕΝΤΑ

- Aegyptische Urkunden aus dem königlichen Museen zu Berlin. Griechische Urkunden. 1^{es} Heft. Berlin, 1892.
- Ahrens, H. L., Kleine Schriften. Erster Band. Zur Sprachwissenschaft. Hannover, 1891.
- Altertümer von Pergamon. Zweiter Band. Bohn, R., Das Heiligtum der Athena Polias Nikephoros. Tafeln. Berlin, 1885.
- Bd. VIII, 1. Fränkel, M., Die Inschriften von Pergamon. Berlin, 1890.
- Annuaire de l'association pour l'encouragement des études grecques en France. 8ème Année 1874. Paris, 1874.
- Antiquités du Bosphore Cimmérien rééditées par Salomon Reinach. Paris, 1892.
- Audouin, E., Dialectes grecs littéraires. Paris, 1891.
- Becker, Paul., Ueber eine Sammlung unedirter Henkelinschriften. Leipzig, 1862 (ἀπόσπασμα). — Ueber eine zweite Sammlung uned. Henkelinschrift. Leipzig, 1869 (ἀπόσπασμα). — Ueber eine dritte Sammlung uned. Henkelinschriften. Leipzig, 1879 (ἀπόσπασμα). — Ueber eine Samml. uned. Henkelinschriften. Leipzig, 1879 (ἀπόσπασμα).
- Beschreibung der antiken Sculpturen zu Berlin. Berlin, 1891.
- Brunn, H., Griechische Götterideale in ihren Formen erläutert. München, 1893.
- Brunn, H., - Arndt, P., Griechische und römische Porträts. Lief. 4-9. München, 1891-92.
- Byzantinische Zeitschrift. 1er Band. Leipzig, 1892.
- Cauer, P., Delectus inscriptionum graecarum propter dialectum memorabilium. Lipsiae, 1877.

- Collignon, M., Histoire de la sculpture grecque. Tom. I. Paris, 1892.
- Collitz, H., Sammlung der griechischen Dialekt-Inschriften. II Bd. III Heft (Die delphischen Inschriften v. Baunack). Göttingen, 1892.
- Cordella, André., Le Laurium. Marseille, 1871.
- Daremberg-Saglio., Dictionnaire des antiquités. Fasc. 16-17. Paris, 1892.
- Dieulafoy., L'acropole de Suse. Troisième partie. Paris, 1891.
- Dumont, Alb., Inscriptions céramiques de Grèce.—Rapport sur un voyage archéologique en Thrace. Paris, 1871.
- Ebers, Georg., Die koptische Kunst und ihre Symbole. Leipzig, 1892.
- Fellows, Ch., Ein Ausflug nach Kleinasien und Entdeckungen in Lycien. Uebersetzt von J. Zenker. Leipzig, 1853.
- Förster, G., Die olympischen Sieger bis zum Ende des 4 Jahrhunderts v. Chr. Zwickau, 1891.
- Friederichs, K., Die philostratischen Bilder. Erlangen, 1860.
- Friedländer, L., De operibus anaglyphis in monumentis sepulcralibus. Regimonti Prussorum, 1867.
- Furchheim, Fr., Bibliographia di Pompei, Ercolano e Stabia. Seconda edizione. Napoli, 1891.
- Fustel de Coulanges., La cité antique. Paris, 1892.
- Γιαννοπούλου, Νικ., Τὰ Φθιωτικά, ἤτοι περιγραφή τῆς ἐπαρχίας Ἀλμυροῦ. Ἐν Ἀθήναις, 1891.
- Girard, Paul., La peinture antique. Paris, 1892.
- Grundmann, R., Ueber 98 in Attika gefundene. Henkelinschriften. Leipzig, 1889 (ἀπόσπασμα).
- Gutscher, H., Die attischen Grabschriften. Leoben, 1890.
- Hamdy bey - Reinach, Th., Une necropole royale à Sidon. 1ere livraison, 1892.

- Head, Barel., Catalogue of greek coins. Corinth, Colonies of Corinth etc. London, 1889.
- Hermann's Lehrbuch der griechischen Antiquitäten Bd. I. Staatsalterthümer von V. Thumser 2° Abtheilung. Freiburg, 1892.
- Hermes. Bd. XXVII, 1892. Berlin, 1892.
- Heydemann, H., Nereiden mit den Waffen des Achill. Halle, 1879.
- Zeus in Gigantenkampf. Halle, 1876.
- Holländer, Alfr., De anaglyphis sepulcralibus graecis quae coenam representare dicuntur. Berolini, 1865.
- Jahn, Otto., Die Entführung der Europa Wien, 1870.
- Kiepert, H., Spezialkarte vom westlichen Kleinasien. 3° Lieferung. Berlin, 1891.
- Krause, Ernst., Tuisco-Land, der arischen Stämme und Götter Urheimat, Clogau, 1891.
- Lantsheere, L. de., De la race et de la langue des Hitites. Bruxelles, 1891.
- Loch, Ed., De titulis graecis sepulcralibus. Regimonti, 1890.
- Luebeck, Em., Das Seewesen der Griechen und Römer. II Theil. Hamburg, 1891.
- Massner, Karl, Katalog der Sammlung antiker Vasen und Terracotten im k. k. oesterreichischen Museum. Wien, 1892.
- Mélanges d'archéologie et d'histoire. XII, 1892. Rome. 1892.
- Mommsen, Aug., Chronologie. Untersuchungen ueber das Kalenderwesen der Athener. Leipzig, 1883.
- Müller, Iw., Handbuch der klassischen Altertums-Wissenschaft. Bd. I. II. III. IV, 1. V, 1. VII. VIII. IX. München, 1888-92.
- Musée de Ravestein Catalogue descriptif par E. de Meester de Ravestein. Tom. I - III. Liege et Bruxelles, 1871 - 1882.

- Νεστορίδου, Κ., Τοπογραφία τῆς ἀρχαίας Σπάρτης. Ἐν Ἀθήναις, 1892.
- Newton, Ch.. The collection of ancient greek inscriptions in the British Museum. Part I, Attika by E. L. Hicks. Oxford, 1874.
- Niemann, G. - Petersen, E., Städte Pamphylens und Pisidiens. II Bd. Pisidien. Wien, 1892.
- Overbeck, Joh., Pompeji in seinen Gebäuden, Alterthümer und Kunstwerken. 4e Auflage. Leipzig, 1884.
- Paton, W. R. - Hicks, E. L., The inscriptions of Cos. Oxford, 1891.
- Philippi, Ad., Der Areopag und die Epheten. Berlin, 1874.
- Philippson, Alfr., Der Peloponnes. 2e Abtheilung. Berlin, 1892.
- Pollack, Ern , Hippodromika. Lipsiae, 1890.
- Raoul - Rochette., Antiquités grecques du Bosphore-Cimmerien. Paris, 1822.
- Reber, Fr., Geschichte der Baukunst im Alterthum. Leipzig, 1869.
- Revue archéologique. Troisième série. Tom. XIX - XX. Paris, 1892.
- Rheinisches Museum für Philologie. Bd. 47. Frankfurt, 1892.
- Robert, Carl., Scenen der Ilias und Aithiopsis auf einer Vase der Sammlung des grafen Tyskiewicz. Halle, 1891.
- Roberts, E. S., An Introduction to greek Epigraphy. Part I. Cambridge, 1887.
- Roscher, W., Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie. Lief. 21 -23. Leipzig, 1892.
- Σακελλαρίου, Α. Α., Τὰ Κυπριακά, ἥτοι γεωγραφία, ἱστορία καὶ γλῶσσα τῆς νήσου Κύπρου. Τόμ. Β. Ἐν Ἀθήναις, 1891.
- Sarzec, Ern. - Heuzey, L., Découvertes en Chaldée. Livr. I. II, 1. 2. III, 1. Paris, 1884 - 1891.

- Schreiber, Th., Die hellenistischen Reliefbilder. Lief. 9. Leipzig, 1892.
- Smith, A. H., A catalogue of sculpture in the department of greek and roman antiquities, british Museum. Vol. I. London, 1892.
- Σοφούλη, Θεμ., Τὰ ἐν Ἀκροπόλει ἀγάλματα κορῶν ἀρχαϊκῆς τέχνης. Ἐν Ἀθήναις, 1892.
- Σταυράκη, Νικ., Στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κρήτης μετὰ διαφόρων γεωγραφικῶν, ἱστορικῶν, ἀρχαιολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν εἰδήσεων περὶ τῆς νήσου. Ἀθήνησι, 1890.
- Stein, P., Ueber Piraterie im Altertume. I Theil. Götten, 1891.
- Stephani, Lud., Titulorum graecorum particula II. Dorpat, 1848.
- Szanto, Em., Das griechische Bürgerrecht. Freiburg, 1892.
- Transactions of the royal Society of literature. Second Series. Vol. IV, part I. London, 1849.
- Warsberg. Alex. v., Odysseische Landschaften. I-III. Wien, 1878 - 1879.
- Weigel, M., Bildwerke aus altslavischer Zeit. Braunschweig, 1892.
- Ζησίου, Κωνστ., Σύμμικτα. Πελοποννήσου ἐπιγραφαὶ χριστιανικῶν χρόνων, Χρυσόβουλλα Μυστρᾶ, Ἐρευναι περὶ τῆς πολιορκίας καὶ ἀλώσεως τῆς Ἀκροπόλεως ὑπὸ τῶν Βενετῶν, Καπνικαρέα - Καμουκαρέα. Ἀθήνησιν, 1892.
-

ΑΡΧΑΙΑ ΔΩΡΗΘΕΝΤΑ

Στήλη μαρμαρίνη με άετωμα φέρουσα επιγραφὴν (κατάλογον εἰσενεγκόντων εἰς ἐπανόρθωσιν τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Προσηφίας) στίχων τεσσαράκοντα καὶ ἑνός, δημοσιευθεῖσαν ἐν Athen. Mittheil. 1883 σελ. 19. Ὑψ. 0,96. Εὐβοίας (Κουρμπάτσι). Λιθ. 4979 Δῶρον Σταμούλη Χαρίτωνος.

Εἰδώλιον βοῆς χαλκοῦν ἀρχαϊκῆς τέχνης. Ὑψ. 0,03, μήκ. 0,055. Ἐρετρίας. Χαλκ. 1495 Δῶρον Δημάρχου Ν. Ψαρῶν.

ΑΡΧΑΙΑ ΑΓΟΡΑΣΘΕΝΤΑ

Ἀθήνα.

Λάρνακος σαρκοφάγου τεμάχια δύο συναρμόζοντα, με ἀνάγλυπτον Ἔρωτα βαίνοντα πρ. δεξ. καὶ φέροντα ἐπ' ὤμων ὄρμον κλάδων. Ὑψ. 0,75, πλ. 0,48.—Κάλπη κυλινδρική με ἀνάγλυπτον κόσμον ἐκ τριῶν γυναικείων κεφαλῶν καὶ τριῶν βουκράνων ἐναλλάξ διατεθειμένων καὶ συνδεδεμένων δι' ὄρμου, σώζουσα καὶ ὀλίγα γράμματα τριστίχου ἐπιγραφῆς. Ὑψ. 0,45. Λίθου λευκοῦ. Μύρων τῆς Λυκίας. Λιθ. 4932 - 4933.

Στήλη με περιθώριον φέρουσα ἀνάγλυπτον παῖδα γυμνὸν ἰστάμενον πρ. ἀρ. καὶ κρατοῦντα τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ, ὀλίγον πρὸς τὰ ἄνω ὑψωμένη, πρᾶγμα τι δυσδιάκριτον ἔνεκα φθορᾶς, τῇ δὲ ἀριστερᾷ, κάτω καθευμένη, βραχὺ ραβδίον ὀριζοντίως. Τὸ ἔδαφος τοῦ ἀναγλύφου σώζει λείψανα ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ. Ὑψ. 1,09. Τὸ μνημεῖον τοῦτο ἀπεκόπη ἀπὸ παραστάδος τάφου λαξευτοῦ εἰς τὸν βράχον ἐν Μύροις τῆς Λυκίας, ἴδε δ' αὐτοῦ εἰκόνα καὶ

περιγραφήν τοῦ τάφου ἐν Fellows, Ein Ausflug nach Klein-
asien, 1853 σελ. 273 πίν. 24 καὶ 26. Λίθ. 4934.

Στήλη τετραγωνικὴ πρὸς τὰ ἄνω ἀπεστρογγυλωμένη καὶ κε-
κοιλαμένη οὕτως ὥστε νὰ σχηματίζεται ἰγδίον διαμέτρου 0,13
ἔχον χεῖλος ἐπίπεδον, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφή: ΑΞ(Ξ)ΚΛΗΠΙΟ,
καὶ τρῆμα ἐγκάρσιον εἰς τὸν πυθμένα. Ὑψ. 0,40. Ἀθηνῶν (ἀγ.
Δανιήλ). Λίθ. 4935.

Ὅκτώ λίθοι ἐγγεγλυμμένοι, διάτρητοι, τῶν λεγομένων νησιω-
τικῶν. — Ρομβοειδῆς ἀμφίκυρτος. Ἐφ' ἑνός: ζῶον τετράπουν
πετερωτὸν πρ. δεξ. Ἐφ' ἑτέρου: ζῶον τετράπουν κερασφόρον πρ.
δεξ. Ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ζῶων κλάδοι. Μήκους 0,035. — Ἐλ-
λειψοειδῆς ἀμφίκυρτος: ζῶον τετράπουν κερασφόρον μὲ χαίτην
πρ. δεξιᾶ, στρέφον τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω. Μήκ. 0,03. —
Στρογγύλος ἀμφίκυρτος: γλυφὴ ὁμοία τῇ τοῦ προηγουμένου.
Διαμ. 0,018. — Στρογγύλος ἀμφίκυρτος: πτηνὸν ἰστάμενον πρ.
δεξ. καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ Δελφίν. Διαμ. 0,015. — Στρογγύλος
ἀμφίκυρτος: γλυφὴ ὁμοία τῇ τοῦ προηγουμένου, ἀλλ' ἄτεχος.
Διαμ. 0,012. — Ἐλλειψοειδῆς ἀμφίκυρτος: ἔντομον (ἀκρίς)
πρ. δεξ. Μήκ. 0,017. — Ἐλλειψοειδῆς ἀμφίκυρτος: ἔντομον
ἕσως. Μήκ. 0,015. — Πρίσμα βασιτρίγωνον: ἀνὴρ γονατίζων,
ταῦρος καὶ ἵππος πετερωτός. Μήκους 0,02. Πάντες κισσηροει-
δεῖς. Μήλου. Λίθ. 4936-4943.

Λίθος σκαραθαιοειδῆς διάτρητος: ἀνὴρ φέρων περικεφαλαίαν
καὶ ξίφος μάχεται πρὸς λέοντα πρὸ αὐτοῦ ἀνορθούμενον. Κρυ-
στάλλου. Μήκ. 0,019. Μήλου. Λίθ. 4944.

Τρεῖς κιονίσκοι ἐπιτύμβιοι. — ΠΥΘΙΟΝ | ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ |
ΜΙΛΗΣΙΑ. Ὑψ. 0,62. — ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΙΑ | ΘΕΟΚΛΕΟΥΣ |
ΒΕΡΕΝΙΚΙΔΟΥ | ΘΥΓΑΤΗΡ. Ὑψ. 78. — ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ |
ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ | ΑΖΗΝΙΕΥΣ. Ὑψ. 0,76 Ἀθηνῶν. Λίθινα
4945, 4947 - 48.

Στήλη ἐπιτύμβια κολοβὴ τὰ κάτω μὲ ἀνάγλυπτον παράστα-
σιν. Γυνὴ πεπλοφόρος καθημένη ἐπὶ θρόνου πρ. ἀρ. βαστάζει ἐν
τῇ ἀγκάλῃ βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ προσφέρει τῇ δεξιᾷ χειρὶ
πτηνὸν εἰς παιδίσκην, ἧς σώζεται μόνον ἡ κεφαλὴ καὶ αἱ χεῖρες
ἀνατεταμέναι πρὸς τὸ πτηνόν. Εἰς τὸ βάθος ἀνὴρ πωγωνοφόρος

ιστάμενος και ἀποβλέπων πρὸς τὴν γυναῖκα. Τὸ κάτω μέρος τῶν μορφῶν ἔλλειπει. Ἐπιγραφή: ΕΡΜΟΦΑΝΕΙΑ. Ὑψ. 0,46. — Στήλη ἐπιτυμβία με ἀέτωμα και ἀνάγλυπτον παράστασιν. Γυνὴ καθήμενὴ ἐπὶ θρόνου πρ. δεξ. δεξιούται ἄνδρα πωγωνοφόρον ἐν ἱματίῳ, πρὸ αὐτῆς ἰστάμενον. Ἐπιγραφή: ΚΟΞΜΙΑΕΚΚΕ ΛΑΙΝΩΝ. Ὑψ. 0,46. — Στήλης ἐπιτυμβίας τεμάχιον, σῶζον ἀνάγλυπτον λαιμὸν και ὦτα λουτροφόρου. Ὑψ. 0,31. — Στήλη ἐπιτυμβία με ἀέτωμα και ἐπιγραφὴν: ΠΝΥΤΟΛΑΜΟΞ|ΞΤΑΞΑΓΟΡΟΥ|ΜΑΡΙΕΥΞ. Ὑψ. 0,43. Μεγαρίδος (Βίλια). Λιβ. 4952 - 4955.

Εἰδῶλιον τέχνης παναρχαίας, ἄμορφον σχεδόν, σανιδοειδές. Ὑψ. 0,225. Κιμῶλου. Λιβ. 4956.

Ἄκονη λίθου ὑπομέλανος. Μῆκος πλευρῶν $0,13 \times 0,075$. Βοιωτίας. Λιβ. 4957.

Λουτροφόρος κολοβὴ τὸν λαιμὸν και τὴν βάσιν με παράστασιν ἀνάγλυπτον. Νέος φέρων χιτῶνα και χλαμύδα και φρύγιον πῖλον ἱσταται πρ. δεξ. κρατῶν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ἀσπίδα, πρὸ αὐτοῦ δὲ ἀνὴρ καθεστηκυίας ἡλικίας κρατῶν βακτηρίαν. Ὅπισθεν τοῦ ὀπλίτου γυνὴ πεπλοφόρος. Ἀττικῆς (Κερατιᾶς). Λιβ. 4958.

Δώδεκα ἐργαλεῖα, σῶα και κολοβά, λίθου μέλανος και ὑποπρασίνου τῆς λεγομένης προϊστορικῆς ἐποχῆς, ἐν οἷς ἔξ πελέκεις συνήθους σχήματος. Μῆκος μεγίστου 0,075, ἐλαχίστου 0,03. Κιθαιρῶνος. Λιβ. 4959.

Κεφαλή εἰκονικὴ ἀνδρὸς ἔχοντος τὴν κόμην βραχεῖαν και βοστρυχώδη ὡς και τὸ γένειον. Αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν και αἱ ὄφρυς δεδηλωμένα. Ἄκρα ρίς και τὸ γένειον ὀλίγον βεθλαμμένα. Τέχνης ἐπιμελοῦς τῶν ῥωμ. χρόνων. Ὑψ. 0,27. — Κορμὸς (ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ περίπου μέχρι τοῦ δεξιοῦ γόνατος) ἀγάλματος ἀνδρικοῦ ἔχοντός ποτε τὰς χεῖρας καθεμιένας και προσπεφυκυίας τοῖς σκέλεσι· ἐργασίας ἀρχαϊκῆς. Ὑψ. 0,67. — Τεμάχιον σκέλους ἀγάλματος, ἀρχαϊκῆς ἐργασίας. Ὑψ. 0,22. — Μέρος βάσεως ἐπιτυμβίου μνημείου, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν: ΕΤΗΞΕΝΕΚΑ ΕΝΘΑΔΕΚΕΙΜΑΙΤΗΛΕΦΑΝΗ. Ἡ ἀρχὴ και τὸ τέλος τοῦ στίχου ἦσαν ποτε κεχαραγμένα ἐπὶ ἄλλων λίθων. Μήκος 1,17.

Υψ. 0,21. Ἀθηνῶν (ὁδ. Διπύλου, ἀρ. 12). Λίθ. 4960-4963.

Δακτυλιόλιθος σάρδιος ἐγγεγλυμμένος. Τύχη ἰσταμένη πρ. δεξ., κρατοῦσα πηδάλιον καὶ κέρασ ἀμαλθείας. Μήκους 0,10. Κορίνθου. Λίθ. 4978.

Στήλη ἐπιτυμβία κολοβή τὰ ἄνω καὶ ἀποτετριμμένη τὴν ἐπιφάνειαν, φέρουσα ἀνάγλυπτον παράστασιν : Ἄνῆρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δεξιούται ἕτερον ἐκ δεξιῶν προσερχόμενον. Ὑπὸ τὴν παράστασιν ἀνάγλυπτος λουτροφόρος ραβδωτὴν ἔχουσα τὴν κοιλίαν. Υψ. 0,90. — Στήλη ἐπιτυμβία ἀποτετριμμένη τὴν ἐπιφάνειαν καὶ φέρουσα ἀνάγλυπτον παράστασιν ἀποχαιρετισμοῦ ἐξ ἧς σώζεται ἡ ἔδρα μιᾶς μορφῆς καθήμενης πρ. δεξ., τὸ κάτω μέρος ἐτέρας προσερχομένης καὶ τρίτη ἰσταμένη μεταξὺ τῶν δύο. Σώζονται καὶ λείψανα ἐπιγραφῆς. Υψ. 0,95. — Στήλη ἐπιτυμβία κολοβή τὰ ἄνω, φέρουσα ἀνάγλυπτον παράστασιν : Δύο ἄνδρες πωγωνοφόροι, ὧν εἷς κάθηται ἐπὶ θρόνου πρ. δεξ., δεξιούμενοι ἀλλήλους. Υψος 0,78. Ἀθηνῶν (Ῥουπάκι). Αἶθινα 4980-4982.

Ψηφίσματος τεμάχιον τῆς στοιχηδὸν γραφῆς στίχων εἴκοσι καὶ ἐξ δημοσιευθὲν ἐν Ἀρχ. Ἐφημ. 1890 σελ. 69 κ. ἐξ. Ἐλευσίνοσ. Λίθ. 5026.

Ἀναγλύφου ἐνεπιγράφου τεμάχιον μὲ παράστασιν μάχης πεζῶν ὀπλιτῶν καὶ ἰππέων, ἀπεικονισθὲν ἐν Athen. Mittheilungen, 1889 πίν. 12. Υψ. 0,75 πλ. 0,37. Ἐλευσίνοσ. Κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἐλευσίνοσ.

Πήλινα.

Ἀγγεῖα. — Λήκυθος. Γραφ. μέλ. Ἐδ. κιβρόν. Ἡρακλῆσ πρ. δεξ., κρατῶν τῇ μὲν δεξιᾷ ῥόπαλον τῇ δ' ἀριστερᾷ σχοινίον, δι' οὗ ἄγει δεσμίους δύο Σατύρους, προπορευομένους αὐτοῦ. Προηγείται Σάτυροσ φεύγων, ἄλλοσ δὲ ὀπισθεν τοῦ Ἡρακλείουσ φεύγει καὶ αὐτόσ. Υψ. 0,30. Ἐρετρίασ. Π. Ἀγγ. 5891.

Λήκυθοσ. Γραφ. μέλ. Ἐδ. κιβρόν. Νίκη καθιπταμένη πρ. δεξ. καὶ κρατοῦσα ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ φιάλην πρὸ αὐτῆσ βωμόσ. Υψ. 0,24. Ἐρετρίασ. Π. Ἀγγ. 5892.

Λήκυθος. Γραφ. μέλ. "Εδ. ἐρυθρόν. Ποσειδῶν πρ. δεξ. ἐπιβαίνων ἵππου πτερωτοῦ ἀπολήγοντος εἰς ἰχθύν. Πρὸς ἀριστερὰ δύο δεελφίνες. "Υψ. 0,30. 'Ερετρίας. Π. 'Αγγ. 5893.

Λήκυθος κολοβὴ τὸν λαιμόν. Γραφ. μέλ. "Εδ. ἐρ. Τρεῖς κεφαλαί, ὧν ἡ ἐν τῷ μέσῳ Διονύσου ἐστεμμένον ἐστραμμένη πρ. ἄρ., αἱ δὲ δύο γυναικεῖαι "Υψ. 0,11. 'Ερετρίας. Π. 'Αγγ. 5894.

Λήκυθος. Γραφ. μέλ. "Εδ. ἐρ. 'Ηρακλῆς πρ. δεξ. καταβάλλων τὸν Κύκνον καὶ "Αρης ἐπιτιθέμενος κατὰ τοῦ 'Ηρακλέους, παρ' ᾧ ἴσταται ἡ 'Αθηνᾶ πάνοπλος. "Υψ. 0,28. 'Ερετρίας. Π. 'Αγγ. 5895.

Λήκυθος. Γραφ. μέλ. "Εδ, ἐρ. 'Αριστερά: 'Ανὴρ ἀγένειος πρ. ἄρ. ὑψῶν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ πέλεκυν ἀμφίστομον κατ' ἀνδρὸς γονυκλινοῦς. Δεξιὰ: 'Ανὴρ πρ. δεξ. σύρων ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τῆς κόμης ἀνδρα πεσόντα εἰς τὰ γόνατα καὶ ἀντεχόμενον τῇ δεξιᾷ χειρὶ κορμοῦ δένδρου παρακειμένου. "Υψ. 0,27. 'Ερετρίας. Π. 'Αγγ. 5896,

Κότυλος. Σχήματος καὶ τέχνης ὡς τὰ ἐν Καθειρίῳ εὑρεθέντα ἀγγεῖα. Γραφ. μέλ. "Εδ. ὑπέρυθρον. Α. — 'Ανὴρ κατ' ἐνώπιον, γυμνὸς καὶ προγᾶστωρ, ὀρχεῖται ἀσέμνως, φέρων προσωπίδα καὶ κρατῶν δᾶδας ἀνημμένας πρὸς δεξιὰ γυναικες δύο προσωπιδοφόροι ἴστανται ἀπέναντι ἀλλήλων χειρονομοῦσαι. Β. — Γυνὴ πρ. δεξ. φέρουσα καλύπτραν, σκεπάζουσαν τὸ πρόσωπον, καὶ ἐστεμμένη πρὸς δεξιὰ δύο ἄνδρες βαίνοντες πρ. δεξ. ἐστεμμένοι καὶ προσωπιδοφόροι, ὧν ὁ προηγούμενος κρατεῖ κάνθαρον καὶ οἰνοχόην, ὁ δὲ ἐπόμενος κλάδον καὶ βακτηρίαν. "Ανωθεν τῶν παραστάσεων κλάδοι ἀμπέλου καὶ βότρυς. "Υψ. 0,15. Θηβῶν. Π. 'Αγγ. 5897.

'Αμφορεὺς, ἀπολήγων εἰς ὄξυ, ἄνευ βαφῆς ἢ γανώματος, φέρων ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον ὄψεως παραστάσεις ἐκτύπους. Α ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ: Μορφή γυναικεῖα κατ' ἐνώπιον φέρουσα πόλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ποδῆρη πεποικιλμένον χιτῶνα καὶ ἔχουσα τὰς χεῖρας ἀνατεταμένης ("Αρτεμι ἐν σχήματι τικτοῦσης), ὑποβασταζομένη ὑπὸ δύο γυναικείων μορφῶν. 'Εκατέρωθεν Λέων. — Β ἐπὶ τῆς κοιλίας: Δύο ζῶναι ὧν ἡ μὲν ἀνωτέρα περιέχει σειρᾶν ἐλάφων ἢ δορκά-

δων στικτῶν πρ. δεξ., ἡ δὲ κατωτέρα ἐλάφων κερασφόρων πρ. ἀρ. Ἑρμηνεύθη ὑπὸ P. Wolters καὶ ἀπεικονίσθη ἐν Ἐρχαιολ. Ἐφημερίδι 1892 πίν. 8 καὶ 9. Ὑψ. 1,20. Θηβῶν. Π. Ἀγγ. 5899.

Ὄνος ἢ ἐπίνητρον πῆλινον. Γραφ. ἐρ. Ἐδ. μέλ. Ἐκατέρωθεν παραστάσεις γυναικείου οἰκιακοῦ βίου ἐφθαρμένα. Τὸ ὄνομα τοῦ σκεύους εὐρέθη καὶ ἡ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς παράστασις (ἐρίων κλῶσις) ἠρμηνεύθη ὑπὸ C. Robert καὶ ἀπεικονίσθη ἐν Ἐρχ. Ἐφημ. 1892 πίν. 13. Μήκ. 0,25. Ἀττικῆς. Π. Ἀγγ. 5899.

Κρατήρ. Γραφ. ἐρ. Ἐδ. μέλ. Α. — Γυνὴ ἰσταμένη πρ. δεξ. κατοπτριζομένη ἐν κατόπτρῳ, ὅπερ κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἐν ᾧ διαγράφεται πρόσωπον, καὶ πρὸ αὐτῆς λουτῆρ ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ ὁποίου κάθηται Ἐρωσ κρατῶν τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἐλαιοδόχον ἀγγεῖον μετὰ στλεγγίδος καὶ ἀποβλέπων πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἀριστερά: νέος γυμνὸς ἵσταται φέρων ἀττικὸν κράνος καὶ κρατῶν ἀσπίδα καὶ δόρυ. Β. — Σώζεται μόνον ἄνω ἡμισυ μέρος ἀνδρὸς πωγωνοφόρου πρ. δεξ. Ὑψ. 0,19. Θηβῶν Π. Ἀγγ. 5900.

Πίθος μὲ δύο διπλᾶ ὠτα, σχήματος καὶ τέχνης ὡς τὰ ἐκ Μήλου ἀγγεῖα (Conze, Melische Thongefässe). Α. — Ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ: Ἐρμῆς καὶ γυνὴ ἐν χιτῶνι πεποικιλμένῳ καὶ ἱματίῳ, ὅπερ διανοίγει τῇ δεξιᾷ χειρὶ, ἀντιμέτωποι: ἐκατέρωθεν ἐν χωριστῷ πλαισίῳ Σφιγξ ὀκλάζουσα. Ἐπὶ τῆς κοιλίας: Ἡρακλῆς ἠνιοχῶν καὶ μορφή γυναικεῖα ἐφ' ἄρματος συρομένου ὑπὸ τεσσάρων ἵππων πτερωτῶν πρ. δεξ. Εἰς τὸ βᾶθος παρὰ τοὺς ἵππους γυνὴ χειρονομούσα πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῦ ἄρματος. Ὅπισω τοῦ ἄρματος ἀνὴρ σφηνοπῶγων χειρονομῶν πρὸς τὸν Ἡρακλέα, ὅστις ἔχει τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὸν ἐστραμμένην. Τὰ κενὰ καὶ εἰς τὰς δύο παραστάσεις πληροῦνται ὑπὸ ῥοδάκων καὶ μαιανδροειδῶν κοσμημάτων. Β. — Ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ. Διακόσμησις, κολοβὴ νῦν, ἐκ σπειρῶν συναπτομένων. Ἐπὶ τῆς κοιλίας: Παράστασις κολοβὴ δύο ἵππων ἀντιμετώπων. Τὰ κενὰ πληροῦνται ὡς καὶ τὰ τῆς κυρίας ὄψεως. Γ. Ὑπὸ τὰ ὠτα: ὄφθαλμοί. — Τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλίας καὶ ἡ βᾶσις κατὰκοσμα ὑπὸ ἐλικοειδῶν γραμμῶν καὶ σπειρῶν, ῥοδάκων, μαιάνδρου περιθέοντος καὶ ὀδόντων. Ὑψ.

1,04. Κρήτης παρά τὰ Ἄπτερα, ὡς εἶπεν ὁ πωλητής. Π. Ἄγγ. 5901.

Κρατῆρ. Γραφ. ἐρ. Ἔδ. μέλ. Α. — Νέος γυμνός καθήμενος ἐπὶ βάρθρου ἢ βωμοῦ, ἐφ' οὗ εἶναι ἐπεστρωμένον τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, κρατεῖ τῇ δεξιᾷ μὲν χειρὶ ξίφος γυμνὸν τῇ δ' ἀριστερᾷ τὸν κολεόν· πρὸ αὐτοῦ ἴσταται ἀνὴρ πωγωνοφόρος ἐρειδόμενος ἐπὶ βακτηρίας καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ νέος ζωηρῶς χειρονομῶν. Β— Δύο ἔφηβοι ἐν ἱματίοις καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν στήλη, ἥς ἄνωθεν δίσκος. Ὑψ. 0,25. Βοιωτίας. Π. Ἄγγ. 5902.

Κύλιξ. Γραφ. μέλ. Ἔδ. ἐρ. Α. — Ἄνὴρ σφρηνοπώγων ἐν ποδῆρει χιτῶνι καὶ ἱματίῳ κάθηται πρ. δεξ. ἐπὶ σκιμποδος ἐν μέσῳ δύο μορφῶν πτερωτῶν ἴσταμένων. Ἐκατέρωθεν μορφαὶ ἀνδρῖκαὶ καὶ γυναικεῖαι δεξιὰ μὲν ὀκτώ, ἀριστερὰ δὲ ἕξ. Β. — Ἡ αὐτὴ παράστασις. Γ. — (ἐν τῷ πυθμένι) Σφιγξ ὀκλάζουσα. Ὑψ. 0,13. Θηβῶν. Π. Ἄγγ. 5912.

Κότυλος. Σχήματος καὶ τέχνης ὡς τὰ ἐν Καθειρίῳ εὐρεθέντα ἀγγεῖα. Γραφ. μέλ. Ἔδ. ὑπέρυθρον. Εἰδωλον πρ. ἀρ. ἰθυφαλικὸν καὶ τρεῖς μορφαὶ προσωπιδοφόροι, ἄγουσαι εἰς θυσιᾶν ὑνθήλειαν· τούτων ἡ πρώτη (ἀνδρὸς) κομίζει κανοῦν μὲ καρπούς, ἡ δευτέρα (γυναικὸς) κρατεῖ κλάδον καὶ ἡ τρίτη (ἀνδρὸς) κλάδον καὶ βακτηρίαν. Ὑψ. 0,18. Θηβῶν. Π. Ἄγγ. 5920.

Ῥυτόν, σχῆμα ἔχον κεφαλῆς ἐλάφου. Ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ (γραφ. ἐρ. ἔδ. μέλ.) Σάτυρος καὶ Μαινὰς κρατοῦντες ἀμφοτέροι θύρσον ἐν τῷ μέσῳ ἰδρυμένον. Μήκ. 0,24. Θηβῶν. Π. Ἄγγ. 5921.

Πίθος γεωμετρικοῦ ρυθμοῦ μὲ διπλᾶ ὠτα. Γραφ. μέλ. Ἔδ. ὑπέρυθρον. Α. — Ἐν πλαισίῳ τετραγωνικῷ· Λέων βαίνων πρ. ἀρ. καὶ διάφορα κοσμήματα πληροῦντα τὰ κενὰ τοῦ χώρου. Β. — Ἐν πλαισίῳ τετραγωνικῷ· Ἴππος πρ. δεξ. καὶ μετὰξὺ τῶν σκελῶν του πτηνὸν νησσοειδές· ὁ λοιπὸς χώρος πληροῦται ὑπὸ κοσμημάτων. Κάτωθεν τῶν παραστάσεων ζῶναι περιθέουσαι τὴν κοιλίαν. Ὑψ. 0,55. Θηβῶν. Π. Ἄγγ. 5922.

Πελίκη. Γραφ. ἐρ. Ἔδ. μέλ. Α. — Ἄνὴρ πωγωνοφόρος πρ. δεξ. ἐρειδόμενος ἐπὶ λαγωβόλου καὶ κρατῶν ἀπὸ τῶν ὠτων λαγόν, ἀπέναντι δ' αὐτοῦ ἔφηβος ἐν ἱματίῳ κρατῶν τῇ δεξιᾷ λύ-

ραν. Β. — 'Ανήρ πρ. δεξ. κρατῶν βακτηρίαν. Ὑψ. 0,36. Ἀταλάντης. Π. Ἀγγ. 5923.

Πελίκη. Γραφ. ἐρ. Ἐδ. μέλ. Α. — Δύο ἔφηβοι ἐν ἱματίοις ἀντιμέτωποι καὶ μεταξὺ αὐτῶν στήλη ἐπὶ βάσεως μετ' ἐπιγραφῆς: ΚΑΛΕ. Β. — 'Ανήρ πωγωνοφόρος ἐν ἱματίῳ καὶ Ἐφηβος, φέρων χλαμύδα, πέτασον καὶ ἐνδρομίδας, ἴστανται ἀντιμέτωποι καὶ κρατοῦσιν ἑκάτερος δόρυ. Ὑψ. 0,285. Βοιωτίας. Π. Ἀγγ. 5924.

Ἵδρία. Γραφ. ἐρ. Ἐδ. μέλ. Μορφὴ γυναικεῖα πτερωτὴ τρέχουσα πρ. δεξ. καὶ ἐκτείνουσα τὰς χεῖρας πρὸς ἔφηβον ἴστεμμένον, κρατοῦντα λύραν καὶ ἀποφεύγοντα αὐτήν ὄπισθεν τῆς γυναικὸς ἕτερος ἔφηβος κρατῶν λύραν καὶ φεύγων καὶ αὐτός. Ὑψ. 0,24. Ἐρετρίας. Π. Ἀγγ. 5925.

Πρόχους. Γραφ. ἐρ. Ἐδ. μέλ. Δύο ἔφηβοι γυμνοὶ ἀντιμέτωποι, ὁ μὲν ἐξ ἀριστερῶν προτείνων τὰς χεῖρας συνηνωμένας καὶ ἔτοιμος πρὸς ἄλμα, ὁ δὲ ἐκ δεξιῶν κρατῶν τῇ δεξιᾷ στλεγγίδα ἐν τῷ μέσῳ ἕτερος ἔφηβος ἐν ἱματίῳ κρατῶν ῥάβδον. Ὑψ. 0,225. Πειραιῶς. Π. Ἀγγ. 5926.

Λήκυθος. Γραφ. ἐρ. Ἐδ. μέλ. Νίκη καθιπταμένη πρ. δεξ., τῇ μὲν δεξιᾷ χειρὶ κρατοῦσα θυμιατήριον, τῇ δ' ἀριστερᾷ φιάλην. Ὑψ. 0,29. Ἐρετρίας. Π. Ἀγγ. 5927.

Ποτήριον μόνωτον. Γραφ. ἐρ. Ἐδ. μέλ. Νεανικὴ μορφὴ πτερωτῇ, ἱπταμένη πρ. δεξ. κρατοῦσα ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ φιάλην. Ὑψ. 0,10. Πειραιῶς. Π. Ἀγγ. 5928.

Λήκυθος λευκή. Στήλη ἐπιτυμβία ἐπὶ βάσεως τριβάθμου τεταλαιωμένη. Δεξιόθεν αὐτῆς μορφὴ γυναικεῖα γυμνὴ γονυκλινῆς, ἀνατείνουσα τὰς χεῖρας ἀριστερόθεν ἔφηβος ἐν ἱματίῳ. Ὑψ. 0,16. Π. Ἀγγ. 5929.

Ἀγγεῖον σχῆμα ἔχον ἄκρου ποδὸς δεξιοῦ, μετὰ μέρους τῆς κνήμης, ὑποδεδεμένον. Οἱ ἱμάντες εἶναι ἔκτυποι καὶ ἔχουσι γάνωμα μέλαν. Ὑψ. 0,17, μῆκος πέλματος 0,21. Κρήτης. Π. Ἀγγ. 5930.

Ἀγαλμάτιον γυναικὸς ἐν ποδήρει χιτῶνι καὶ ἱματίῳ βραχεῖ, κρουούσης τῇ δεξιᾷ χειρὶ τύμπανον, ὅπερ κρατεῖ τῇ ἀριστερᾷ. Τέχνης ἀρχαῖζουσας. Ὑψ. 0,195. Πειραιῶς. Μ. Π. 2134.

Δισκάριον πήλινον φέρον ἔκτυπον ἐπιγραφὴν : . | A / . . | ATEA
Δ | IOΓΕΝΗΗ | ΕΚΚΕΡΑ. Διαμ. 0,026. Π. Σκ. 304.

Σφραγίς πηλίνη χριστιανική, φέρουσα ἔκτυπον παράστασιν τῆς εἰς Αἴγυπτον φυγῆς τοῦ Ἰωσήφ μετὰ τῆς Μαρίας. Ἐν τῷ μέσῳ ἡ Μαρία καθήμενη κατ' ἐνώπιον ἐφ' ἵππου ἢ ὄνου βαδίζοντος πρ. ἄρ. καὶ φέρουσα ἐν γόνασι τὸν Ἰησοῦν. Ἐκατέρωθεν σταυρός. Ἀριστερόθεν ἀνὴρ, δεξιόθεν γυνή. Πασῶν τῶν μορφῶν τὰς κεφαλὰς περιβάλλει κύκλος φωτεινός (δόξα). Διαμ. 0,115. Λαμψάκου. Π. Σκ. 303.

Χρυσᾶ.

Περιδέραιον καλῆς διατηρήσεως συγκείμενον ἐκ πεντήκοντα καὶ πέντε ψήφων ἀρχαϊκῆς τέχνης, ὧν μία ἡ μεγίστη (μῆκος 0,03) ἔχει σχῆμα κεφαλῆς βοός, ἐφ' ἧς εἶναι προσκεκολλημένα, μεταξὺ τῶν κεράτων, δύο κεφαλαὶ γυναικειᾶι, δέκα καὶ τρεῖς ἔχουσι σχῆμα βαλάνου δρυός, δώδεκα εἶναι ὠοειδεῖς, αἱ δὲ λοιπαὶ σφαιρिकाί. Ἐλκει Γρ. 37. Ἐρετρίας (εὐρέθη ἐν ᾧ τάφῳ καὶ τὸ ὑπ' ἄρ. 5893 ἀγγεῖον). Χρ. 281.

Δακτύλιος ἐκ δύο συρμάτων, τοῦ μὲν λεπτοῦ τοῦ δὲ παχυτέρου, συνεστραμμένων καὶ ἀποληγόντων εἰς κεφαλὰς ὄφρων συγκρατούσας τὴν σφενδόνην, ἧτις ἐλλειψοειδῆς οὖσα φέρει ἐπειργασμένην κεφαλὴν Μεδούσης ἀρχαϊκῆς τέχνης. Διαμ. 0,025. Ἐλκει Γρ. 16. Ἐρετρίας (εὐρέθη ἐν ᾧ τάφῳ καὶ τὸ ὑπ' ἄρ. 5893 ἀγγεῖον). Χρ. 282.

Δακτύλιος ἀπλοῦς φέρων ἐπὶ τῆς σφενδόνης γλυφὴν πτηνοῦ πρ. ἄρ. Διαμ. 0,024. Ἐλκει Γρ. 3. Ἐρετρίας. Χρ. 283.

Δύο δανάκαι, ὧν ὁ ἕτερος φέρει ἐφ' ἐνός μὲν ἔκτυπον Γλαῦκα, ἐφ' ἑτέρου δὲ κεφαλὴν Ἴσως Ἀθηνᾶς. Διαμ. 0,013 - 15. Χρ. 285 - 6.

Διάφορα.

Κεφαλὴ γυναικεία χαλκῆ ἐφθαρμένη. Ὑψ. 0.10. Νάξου (;)
Χαλκ. 1493.

Σταθμὸς χαλκοῦς τετράγωνος (ἡμίλιτρον) φέρων ἐγκεχαραγ-

μένα τὰ σημεῖα ΓΟ καὶ S ἐντὸς ἀψίδων καὶ ἄνωθεν αὐτῶν ἐντὸς δέλτου ἐπιγραφὴν ΔΙΚΕΑ. Μῆκος πλευρ. 0.048. Ἔλκει Γρ. 155,50. Χαλκ. 1494.

Δισκάριον ὀστέιον (εἰσιτήριον) φέρον ἀνάγλυπτον στέφανον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐγκεχαραγμένην ἐπιγραφὴν: ΝΕΜ|ΕΑ. Διαμ. 0.032. Κορίνθου. Ὅστ. 152.

Σταθμὸς μολύβδινος τετράγωνος μὲ ἐγκεχαραγμένα σημεῖα. Μῆκος πλευρ. 0.013. Ἔλκει Γρ. 7,6. Ἀττικῆς. Μολ. 3126.

Δίσκος μολύβδινος μὲ λαβὴν διάτρητον, φέρων ἔκτυπον μονογράφημα •ΣΘ. Διάμ. 0.06. Μολ. 3187.

Σύμβολα μολύβδινα ὀκτώ.—1) Γλαυξ καὶ ρόπαλον.—2) Δελφίν πρ. δεξ. ἐν ἐγκοίλῳ.—3) Κλάδος· ἐκατέρωθεν I· τὸ ὄλον ἐντὸς στεφάνου.—4) Αἰγόκερος πρ. δεξ.)(Κέρας Ἀμαλθείας καὶ Α.—5) Π καὶ ἐντὸς τῶν σκελῶν αὐτοῦ βότρυς.—6) Μονογράφημα)(Φύλλον ἢ βότρυς ἐντὸς στεφάνου.—7) Δύο μορφαὶ ἰστάμεναι.—8) Μονογράφημα ἐντὸς στεφάνου.—Μολ. 3127—3134

Ἐλάσματα μολύβδινα ἐνεπίγραφα (κατάραι) συνεπτυγμένα καὶ εὐθραυστα. Μῆκος μεγίστου 0.11. Ἀθηνῶν. Μολ. 3222.

Μολυβδόβουλλα βυζαντινὰ πενήκοντα.—1) Κωνσταντίνου νόμου...—2) Κωνσταντίνου ὑπάτου καὶ χαρτουλαρίου τοῦ γενικοῦ λογοθεσίου.—3) Ἐπιγραφή: Κύριε βοήθει τῷ σῷ δούλῳ Ἰωάννῃ.—4) Γεωργίου πρωτοσπαθαρίου ἐξάκτορος τοῦ Τορνίκη.—5) Μιχαὴλ βασιλικῷ σπαθαρίου, κανδιδάτου καὶ ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν.—6) Θεοδώρου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας.—7) Ἐπιγραφή: Τύπος σεβαστοῦ.. ασπακος, Νικηφόρου.—8) Λέοντος βασιλικῷ σπαθαρίου, κομερκιαρίου Χαλδίας.—9) Θεοδώρου μητροπολίτου Λαοδικείας τῆς μεγάλης (;).—10) Λέοντος πριμικηρίου, ἐπὶ τῶν τραπεζῶν καὶ βεστάρχου.—11) Μαρίας κουροπαλατίσσης τῆς Μακρεμβολιτίσσης.—12) Βασιλείου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας.—13) Μιχαὴλ ἐπισκόπου Καμουλιανῶν.—14) Γεωργίου πατρικίου, γενικοῦ λογοθέτου.—15) Λέοντος βασιλικῷ στράτορος.—16) Ἰωάννου πρωτοσπαθαρίου.—17) Δασβροῦλλ(;) φύλαττε τὰς γραφὰς μάρτυς.—18) Νικολάου πριμικηρίου, ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος,

κριτοῦ ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ μυστογράφου.—19) Γερμανοῦ ἀπὸ ἐπάρχων.—20) Σφραγὶς ἐπισκόπου Ἀγρῶν καὶ ραϊκτωρος.—21) Ἐπιγραφή: Εἷης γραφῶν μοι καὶ βίου φύλαξ Κόρη.—22) Λεοντίου κουβικουλαρίου καὶ βασιλικῆς χαρτουλαρίου.—23) Λέοντος τοῦ Πι.ωνήτου.—24) Μιχαὴλ πρωτοσπαθαρίου καὶ μυστογράφου τοῦ Σαγοπούλου.—25) Σφραγὶς Μιχαὴλ εὐτελοῦς Μυραλίδου.—26) Ἐπιγραφή: Κήρυκον Νικόλαε σὸν δοῦλον σκέποις.—27) Βασιλείου τοῦ Λευκηδονίτου.—28) Ἐπιγραφή: Γραφὰς βεβαιῶ Ἰωάννου Πλευση.—29) Κωνσταντίνου δισυπάτου τοῦ Ρ(;)οπάλου.—30) Ἰμερίου βασιλικῆς πρωτοσπαθαρίου καὶ ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν καὶ πρωτονοταρίου Παφλαγονίας.—31) Λέοντος τοῦ Μωροκάνου.—32) Θεοδώρου τοῦ Χασάνη.—33) Νικήτα χαρτουλαρίου τῆς Δύσεως τοῦ Ἀνζᾶ.—34)..... βασιλικῆς πρωτοσπαθαρίου καὶ κομερκιαρίου Χερσῶνος.—35) Θεοσώστου μητροπολίτου.—36) Ἐπιγραφή: Γραφὰς βεβαιῶ Μονῆς Χρυσοστόμου.—37) Μαυρικίου βασιλικῆς πρωτοσπαθαρίου τοῦ Ῥαδινοῦ.—38) Ἐπιγραφή: Κύριε βοήθει τῷ σῷ δούλῳ Φιλοθέῳ ἀμήν.—39) Δωροθέου σπαθαροκανδιδάτου, βασιλικῆς τοποτηρητοῦ τοῦ.....—40) Ἐπιγραφή: Σφραγὶς Μανουὴλ ἐγγενοῦ υἱὲ θεοτόκου.—41) Ἀνδρονίκου δεσπότης.... τοῦ Παλαιολόγου.—42)..... κανδιδάτου σχολῆς πέμπτης.—43) Ἐπιγραφή: Γραφὰς σεβαστοῦ Λέοντος τοῦ Γηράρδου μυροβλῆτα με..α κύρος.—44) Ἀντωνίου ταβουλαρίου...—45) Ἐπιγραφή: Ἀνζᾶν.... ὁμώνυμον σκέποις.—46) Ἐπιγραφή: ... σὲ φρουρὸν τῶν ἐμῶν γραφῶν....—47) Ἐπιγραφή: Σφραγὶς ἀθλητὰ Ἰωάννη(;).... βοήθει.—48) Ἐπιγραφή: Σκέποις ποιμένα Θεοφαν.....—49) Ἐπιγραφή: Κύριε βοήθει Ἰωάννη τῷ Καραβίτη.—50).... βασιλικῆς πρωτοσπαθαρίου καὶ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, κριτοῦ τοῦ Ἴπποδρόμου καὶ κουράτωρος τῶν....—Μολύβδ. 3135—3184.

Νομίσματα.

Δέκα καὶ τέσσαρα νομίσματα (1). Α. *Τεθθιφειθιδος δυνάστου Λυκίας* 1) 'Αρ. 18. Γραμ. 9,94. Κεφαλή γυναικὸς μὲ ἐνώτια καὶ τὴν κόμην ἔχουσα ὀπίσω ἀναδεδεμένην πρ. ἀρ.)(Λυκικὴ ἐπιγραφή (τὸ ὄνομα τοῦ δυνάστου) περίξ συμβόλου τετρασκελοῦς ἐξ ὄφρων συγκειμένου· ἡ ἐπιγραφή καὶ τὸ σύμβολον ἐντὸς τετραγώνου ἐκ σφαιριδίων, τὸ ὅλον δὲ ἐντὸς τετραγώνου ἐγκοίλου. Νομίσμα καλῆς διατηρήσεως.— 2) Τοῦ αὐτοῦ, 'Αρ. 19. Γρ. 9.75. Ὁμοία κεφαλή ἀλλὰ πληρεστέρα τῆς τοῦ προηγουμένου καὶ ἀρίστης διατηρήσεως)(Λυκικὴ ἐπιγραφή καὶ τύπος ὁμοίος πλὴν χειροτέρας διατηρήσεως.— 3) Τοῦ αὐτοῦ. 'Αρ. 19. Γρ. 9.77. Ὁμοία κεφαλή, ἀλλὰ πρ. δεξ. ἐστραμμένη)(Λυκικὴ ἐπιγραφή καὶ τύπος ὁμοίος.— Β. *Ῥόδου, γήσου.*— 4) 'Αρ. 26. Τετράδραχμον. Κεφαλή Ἡλίου κατ' ἐνώπιον)(ΡΟΔΙΟΝ ἄνωθεν ἄνωθεν ῥοδῆς καὶ κάτωθεν αὐτοῦ ΑΜΕΙΝ—ΙΑΞ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. πρῶρα.— 5) 'Αρ. 25. Τετράδραχμον. Ὁμοιον)(Ἄνθος ῥοδῆς· κάτωθεν αὐτοῦ Ρ—Ο, ἄνωθεν ΑΡΙΞΤΟΚΡΙΤΟΞ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Ἄφλαστον.— 6) 'Αρ. 26. Τετράδραχμον. Ὁμοιον)(Ἄνθος ῥοδῆς· κάτωθεν αὐτοῦ Ρ—Ο, ἄνωθεν ΘΑΡΞΥΤΑΞ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Ἄετὸς ἐπὶ κεραυνοῦ.— 7) 'Αρ. 25. Τετράδραχμον. Ὁμοιον)(Ἄνθος ῥοδῆς· ἄνωθεν αὐτοῦ ΡΟΔΙΟΝ, κάτωθεν ΑΡΙΞΤΟΚΡΙΤΟΞ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἀρ. Ἄφλαστον.— 8) 'Αρ. 19. Δίδραχμον. Ὁμοιον)(Ὁμοιον, ἀλλὰ μὲ ΡΟΔΙΟΝ, ΑΚΕΣ'Ι. καὶ γυναῖκα ἰσταμένην.— 9) 'Αρ. 20. Δίδραχμον. Ὁμοιον)(Ὁμοιον, ἀλλὰ μὲ ΡΟΔΙΟΝ, ΕΥ καὶ ἄρπην.— 10) 'Αρ. 20. Δίδραχμον. Ὁμοιον)(Ὁμοιον, ἀλλὰ μὲ ΑΓΗΞΑΝΔΡΟΞ, Ρ—Ο καὶ ἄετόν.— 11) Δίδραχμον. Ὁμοιον.)(Ὁμοιον, ἀλλὰ μὲ ΘΑΡΞΥΤΑΞ, Ρ—Ο καὶ ἄετόν.— 12) Χαλ. 30. Κεφαλή Ἡλίου ἀκτινοστεφῆς πρ. δεξ.)(Ἄνθος ῥοδῆς καὶ ἀρι-

(1) Τὰ νομίσματα ταῦτα δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὸ ἐν σελ. 60 σημ. 1 ἀναγραφόμενον ποσόν, διότι κατετέθησαν εἰς τὸ ἐθνικὸν νομισματικὸν Μουσεῖον δυνάμει ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς 19ης Σεπτεμβρίου 1891, ὅτε ἀπεφασίσθη νὰ ἀγοράζῃ ἡ Ἑταιρία καὶ νομίσματα, ἐπὶ προτάσει ἐγγράφῳ καὶ περιγραφῇ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ νομισματικοῦ Μουσείου, νὰ παραλαμβάνονται δὲ ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτοῦ.

στερά μὲν κεραυνός, δεξιὰ δὲ γλαυξ.—13) Χαλ. 16. ΒΗΡ—ΟC. Προτομή Οὐήρου αὐτοκράτορος)(ΡΟΔ—ΙΩΝ. Κεφαλή Διονύσου ἢ Βάχχης πρ. δεξ.—Γ. *Καμίερου πόλεως*.—14) Ἄρ. 20. Στατήρ. Φύλλον συκῆς)(Τετράγωνον ἔγκοilon εἰς δύο διηρημένον.

Ἔνδεκα νομίσματα (1). 1) Ἄρπασα Καρίας. Χαλ. 18. Βωμὸς)(ΑΡΠΑ—ΧΗΝΩΝ. Εἶδωλον Ἀρτέμιδος ἐφεσίας.—2) Βάργασα Καρίας. Χαλ. 24. ΠΟ.ΛΙ—CΑΛ.ΩΝΙΝΑ. Προτομή αὐτῆς πρ. δεξ.)(ΒΑΡΓΑ—ΧΗΝΩΝ. Ἀσκληπιὸς ἰστάμενος κατ' ἐνώπιον.—3) *Στρατοικίας Καρίας*. Χαλ. 20. Κεφαλή Ἀρτέμιδος πρ. δεξ.)(ΣΤΡΑΤΟ—ΝΙΚΕΩΝ. Νίκη βαδίζουσα πρ. δεξ.—4) *Ταβῶν Καρίας*. Χαλ. 26. ΙΟΥΛΙΑ—CΕΒΑCΤΗ Προτομή Ἰουλίας Δόμνας πρ. δεξ.)(ΤΑΒΗ—ΝΩ[Ν]. Τύχη ἰσταμένη πρ. ἄρ.—5) *Ῥόδου γήσου*. Χαλ. 20. Κεφαλή Διὸς δαφνοστεφῆς πρὸς δεξ.)(ΡΟ,ΤΕ. Βαλαύστιον.—6) *Ἰαλυσοῦ Ῥόδου ἢ Κλαζομενῶν Ἰωνίας*. Ἄρ. 17. Προτομή Κάπρου πετρωτοῦ πρ. ἄρ.)(Κεφαλή γυναικεία πρ. ἄρ. ἐντὸς τετραγώνου ἔγκοιλου.—7) *Φοινίκης*. Ἄρ. 9. Ναῦς πρ. ἄρ.)(Βασιλεὺς παλαίων πρὸς λέοντα.—8) *Καλλιτίας (Μυσίας τῆς ἐν Εὐρώπῃ)*. Χαλ. 25. Κεφαλή Ἀρτέμιδος πρ. δεξ.)(ΚΑΛΛΑ—ΤΙΑΝΩΝ. Τρίπους ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. στάχυς καὶ κάτω ΠΟ.—Χαλ. 27. ΑΥΤ Κ Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙΑΝΟC ΑΥΓ. Κεφαλή δαφνοστεφῆς τοῦ Γορδιανοῦ πρ. δεξ.)(ΚΑΛΛΑΤ—ΙΑΝΩΝ. Νέμισσις πρ. ἄρ. τῆ δεξιᾷ κρατοῦσα μέτρον, τῆ δ' ἀριστερᾷ χαλινόν· παρὰ τοὺς ποδας αὐτῆς τροχός. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Ε.—10) *Τόμεως*. Χαλ. 26. ΑΥΤ Κ Μ ΑΝΤ ΓΟΡΔΙ[ΑΝΟC ΑΥΓ]. Προτομή τοῦ Γορδιανοῦ δαφνοστεφῆς πρ. δεξ.)(ΜΗΤΡΟ ΠΟΝΤ—Ο—V ΤΟΜΕΩC. Ἦρα πρ. ἄρ. κρατοῦσα φιάλην τῆ δεξιᾷ καὶ σκήπτρον τῆ ἀριστερᾷ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Δ.—11) Χαλ. 23. CΕΒ ΤΡΑΝΚV[ΛΛΙΝ]Α ΑΥΓ. Προτομή Τρανκυλλίνας πρ. δεξ.)(ΜΗΤΡΟ ΠΟ—Ν—ΤΟ—V ΤΟΜΕΩC. Νίκη βαδίζουσα πρ. ἄρ. Ἐν τῷ πεδίῳ ἄρ. Γ.

(1) Τὰ νομίσματα ταῦτα περιέχονται εἰς τὸ ἐν σελ. 60 σημ. 1 ἀναγραφόμενον ποσόν, διότι κατ' ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς 28ης Μαρτίου 1892, κατετέθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἑταιρίας.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩΙ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩΙ

(Πίν. Β)

Τῆς ἀνατεθείσης μοι ἀνασκαφῆς ἐν Κορίνθῳ σκοπὸς ἦτο ἡ ἀνεύρεσις τῆς ἀγορᾶς τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἐν ἣ καὶ τὰ πλείστα τῶν ἱερῶν αὐτῆς ἦσαν ἰδρυμένα (1). Τὰ εὐρήματα προσεδοκῶντο πλούσια διὰ τε τὴν μεγίστην τῆς πόλεως ἐπισημότητα, τὴν ἐπὶ ὀλόκληρον αἰῶνα διαρκέσασαν ἐρημίαν αὐτῆς μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Μομμίου, τὴν ταχεῖαν καὶ βαθεῖαν ἐπίχωσιν τῶν ἐρειπίων ὡς ἐκ τῶν ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων λόφων καταφερομένων χωμάτων καὶ τὴν ἐξαιρετον διατήρησιν τοῦ τε ἀρχαίου ναοῦ καὶ ἀναριθμητῶν τάφων ὅχι μόνον ἐν τοῖς πέριξ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ περιοχῇ τῆς παλαιᾶς πόλεως ἐγγύτατα τῆς θέσεως, ἐν ἣ ἐπεχείρησα τὴν ἀνασκαφὴν (2).

(1) Πausan II, 2, 5.

(2) Ἐκ τῶν ἀναριθμητῶν ὑπὸ τυμβωρύχων ἀνασκαφέντων τάφων πλείστοι ἐκ τῶν καλλίστων τῆς Ἑλλάδος χρόνων εὐρέθησαν ἐντεῦθεν τοῦ παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ χειμάρρου τῶν Λεύκων τείχους τῆς ἀρχαίας πόλεως, πρὸ πάντων παρὰ τὸ ῥωμαϊκὸν ἀμφιθέατρον (τινὲς ὑπ' αὐτὰ τὰ ἐδώλια) καὶ κατὰ τὴν διὰ τῆς πύλης τῶν Κεγγρεῶν διερχομένην ὁδόν. Τὸ μέρος τοῦτο ἀπὸ τοῦ μνημονευθέντος ἀρχαίου τείχους μέχρι τοῦ ἐνδοτέρου ἐν τῷ μέσῳ περίπου τῆς ἀποστάσεως μετὰ τοῦ ἐν τῷ ἡμετέρῳ χάρτι κοιλίσματος θ' καὶ τοῦ ῥωμαϊκοῦ ἀμφιθέατρον κειμένου καὶ τὴν κυρίως πύλιν περιβάλλοντος τουρκικοῦ (ἐξ ἀπαντος δὲ καὶ βυζαντινοῦ) τείχους πιστεύομεν ὅτι ἦτο τὸ ἀρχαῖον Κράνειον. Ἡ ἔξω τῶν τειχῶν τούτων χαράδρα τοῦ χειμάρρου τῶν Λεύκων καίπερ ἰκανῶς εὐρεῖα εἶνε λιαν ἀνώμαλος, ἥκιστα εὐάερος καὶ ἐστερημένη θέας, ὥστε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς θέσις τῆς τερπνοτάτης καὶ ἀριστοκρατικωτάτης τοποθεσίας τῆς ἀρχαίας Κορίνθου, φημιζομένης μάλιστα ὡς ἐξαιρετικῶς εὐαέρου (Θεόφρ. περὶ φυτ. αἰτ. V, 14, 2. Πλείονα περὶ τοῦ Κρανείου παρὰ Becker Charikles I σελ. 57, 6 καὶ Curtius Peloponnesos II 529 καὶ 592, 80). Ἐπίσης νομίζομεν ὅτι δὲν δύναται νὰ τοποθετηθῇ τὸ Κράνειον οὐδὲ ἐν τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τῆς χαράδρας, καίτοι καὶ ἐπίπεδος εἰς εὐρεῖαν ἔχασιν εἶνε καὶ ἀρχαῖα λείψανα σώζει, διότι μετὰ αὐτῆς καὶ τῆς πόλεως ὑπάρχει τὸ μέγα τῆς χαράδρας ταύτης χάσμα, ὅπερ ἂν ὅχι ἄλλο, τοῦλάχιστον δι' ἀγορᾶν τροφίμων, οἶαν εἶδεν ἐν αὐτῷ ὁ Ἀλκίφρων (Ἐπιστ. III,

Ἄρχαιον τι λείψανον ὅπως οὖν ἄξιον λόγου οὐδὲν ὑπῆρχε καταφανές αὐτόθι· ἀλλ' ὅμως ἱκανὸν τεκμήριον ἐνομιζόμεν τὴν ἐξαιρέτως σαφῆ περιγραφὴν τοῦ Πausανίου, καθ' ἣν οὗτος ἐκ Κεγχρεῶν ἐρχόμενος συναντᾷ μετὰ τὸ Κράνειον τὴν ἀγοράν (1), ἀμέσως δ' ἐξ αὐτῆς εὐρίσκει δύο ὁδοὺς πρὸς τὸ Λέχαιον (2), ὥστε ἐπειδὴ ὄχι μόνον ἡ ὁδὸς τῶν Κεγχρεῶν εἶνε ἀσφαλῶς γνωστὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ πύλη τοῦ τείχους, δι' ἣς αὕτη διήρχετο, καὶ πρὸς τοῦτοις σειρὰ τάφων δεικνύει εἰς ἱκανὸν διάστημα τὴν διεύθυνσιν τῆς ὁδοῦ ταύτης καὶ ἐντεῦθεν τῆς πύλης, γνωστὴ δ' εἶνε καὶ τοῦ Λεχαιίου ἡ θέσις, ἐπιστεύσαμεν ὅτι ἀνασκαφῆ γινομένη κατὰ τὴν διασταύρωσιν γραμμῆς ἀγομένης ἀπὸ τοῦ Λεχαιίου καθέτου ἐπὶ τῆς ἐκ Κεγχρεῶν ὁδοῦ ἔμελλεν ἐξ ἅπαντος νὰ ἀποκαλύψῃ τι σημεῖον τῆς ἀγορᾶς. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα μάλιστα ἀνεῦρον καὶ αὐτὰς τὰς ὑπὸ Πausανίου μνημονευόμενας ὁδοὺς ἐπὶ Λεχαιίου ἀμφοτέρως εἰς καλλίστην κατάστασιν καὶ ἐπὶ μακρότατον διάστημα διατηρουμένας.

Ἄμφοτέροι αἱ ὁδοὶ αὗται χωροῦσιν ἐκ Ν. πρὸς Β. παραλλήλως ἀλλήλαις. Ἡ μὲν πρὸς ἀριστερὰν τῷ κατερχομένῳ εἶνε εἰς μῆκος ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν μέτρα ἐσκαμμένη ἐν τῷ βράχῳ τοῦ

60), θὰ καθίστα ἀκατάλληλον τὸν τόπον, ὡς λίαν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπομακρυσμένον. Ἄλλως δὲ καὶ ὁ Πausανίας (II, 2, 4) πρῶτον μνημονεύει τὴν πύλην τοῦ τείχους καὶ τὸν παρ' αὐτῇ τάφον τοῦ Διογέους καὶ ἔπειτα τὸ Κράνειον. Προσέτι δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου τείχους καὶ τοῦ τουρικοῦ τάφων εἶνε τοσοῦτον μέγα, (ὑπὲρ τοὺς 100 σάιζονται ἀκόμη ἀνοικτοί, ἐν οἷς καὶ μέγας θολωτὸς ὑπόγειος ΝΔ τοῦ ἀμφιθεάτρου 20 μόλις βήματα ἀπ' αὐτοῦ), ὥστε ἀδύνατον εἶνε νὰ θεωρηθῇ τὸ μέρος τοῦτο πυκνῶς κατοικημένον κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Ἄρχατα λείψανα ἐν τῇ δεξιᾷ ὄχθῃ τῆς χαράδρας ἐντεῦθεν τοῦ Ἑξαμίλιον εἶδον τὰ ἐξῆς: α') παρ' αὐτὸ τὸ χεῖλος τῆς χαράδρας παχὺ τείχος ἐκ μικρῶν λίθων ἔργον βυζαντινῶν χρόνων πιθανῶς· β') τάφος θολωτὸς κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν τῆς σημερινῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ ἐκ Ναυπλίου εἰς Νέαν Κόρινθον, ἐπισκευασθεὶς πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας καὶ σώζων τοιχογραφίας, ὧν ἀντίγραφον ἀπόκειται ἐν τῷ Κεντρικῷ Μουσείῳ· γ') δεξιόθεν τῆς εἰς Ἑξαμίλιον ὁδοῦ μέγα ἐρείπιον ῥωμαϊκοῦ κτιρίου (opus reticulatum)· δ') ὀλίγον ἀπωτέρω τούτου ἀριστερόθεν τῆς αὐτῆς ὁδοῦ μικρὸν ὕψωμα γῆς, ὅπερ ἴσως εἶνε παλαιὸς τύμβος.

(1) Πaus. II, 2, 5.

(2) Πaus. II, 3, 2 καὶ 4. Καθὼς ὁ Curtius (Peloponn. II σελ. 530) καὶ ἄλλοι ὑπέλαβον ὅτι περὶ μιᾶς ὁδοῦ γίνεται λόγος παρὰ Πausανίαν.

πλησιεστάτου πρὸς τὴν θάλασσαν ἐκ τῶν ὕδατογενῶν βραχωδῶν στρωμάτων, δι' ὧν τὸ ἔδαφος κατέρχεται κλιμακῆδὸν ἐκ τοῦ Ἀκροκορίνθου μέχρι τῆς παραλίας λήγουσα πλησίον τῆς παραλίας ὀλίγον δυτικώτερον τοῦ δυτικωτάτου ἄκρου τοῦ ὄρυκτοῦ λιμένος· ὥστε ἐπειδὴ ἢ παρὰ τὸν λιμένα ἀρχαία κώμη ἔκειτο ἀνατολικώτερον, ἀναμφιβόλως ἐν τῇ χερσονήσῳ, ἢ σχηματίζουσιν ἐπὶ τῆς νοτίας ὄχθης αἱ δύο πρώται μετὰ τὸ στόμιον δεξαμεναὶ πρὸς δεξιὰν τῶ εἰσερχομένῳ (1), ἢ ὁδὸς αὕτη πρέπει νὰ ὑποτεθῆ κάμπτουςα κατ' ὀρθὴν γωνίαν πρὸς ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ τέρματος τοῦ ἐν τῷ βράχῳ ἐσκαμμένου μέρους αὐτῆς μέχρι τῆς εἰρημένης χερσονήσου. Ἡ δ' ἀνατολικώτερον τῆς πρώτης κειμένη δευτέρα ὁδὸς ἐπὶ Λεχαιῶν δὲν εἶνε ἐσκαμμένη ἐν τῷ βράχῳ, ὡς ἐκείνη, καὶ καταλήγει εἰς αὐτὸ τὸ μέσον τοῦ ὄρυκτοῦ λιμένος ἄνευ οὐδεμιᾶς καμπῆς, ἄρα αὕτη εἶνε ἀναμφιβόλως ἢ δευτέρα τῶν ὑπὸ Πausανίου μνημονευομένων ὁδῶν ἢ εὐθεῖα (2).

Ἀμφότεραι δὲ αἱ ὁδοὶ αὗται. αἰτίνες σχεδὸν καθ' ἅπασαν αὐτῶν τὴν ἔκτασιν εἶνε καὶ νῦν ἔτι ἐν χρήσει καὶ πλεισταχοῦ σώζουσι λείψανα τῆς ἀρχαίας ἐκ μεγάλων τετραγώνων λίθων ἐπιστρώσεως, περιβάλλονται ἐκατέρωθεν ὑπὸ ἀναριθμητῶν τάφων ἀρχαιοτέρων καὶ θολωτῶν ἐκ ῥωμαϊκῶν χρόνων (3), καὶ εἶνε

(1) Τοῦτο πιστεύομεν, διότι καίτοι αὐτοὶ ἐγένετο ἡ μεγίστη σαφὴ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ἐν τούτοις τὰ χώματα ἀπεκομίσθησαν πολὺ περαιτέρω καὶ συνεσωρεύθησαν ἐκατέρωθεν τοῦ στομίου καὶ κατὰ μῆκος τῆς πρὸς ἀριστερὰν αὐτοῦ δεξαμενῆς· προσεῖτε δὲ ἢ χερσονήσος αὕτη ἀποτελεῖ τὸ κεντρικώτερον σημεῖον τοῦ ὄρυκτοῦ λιμένος καὶ τὴν μεγίστην ἔκτασιν ἀποβαθρῶν ἔχον.

Ἡ διατήρησις τοῦ ὄρυκτοῦ λιμένος μετὰ τῶν πρὸ τοῦ στομίου δύο μικρῶν κυματοθραυστῶν, τῶν δεξαμενῶν καὶ τῶν πολλαχοῦ περὶ αὐτάς σωζομένων προκυμαιῶν εἶνε εἰσέτι ἀρίστη· ἐπίκειται ὁμως δυστυχῶς τελεία καταστροφή αὐτοῦ, διότι αἱ δεξαμεναὶ ἤρξαντο καλλιεργούμεναι ὡς λαχανόκηποι, ἐξ οὗ μετὰ τινα χρόνον ἐπέρχεται κατὰπτωσις τῶν ὄχθων καὶ ἰσοπέδωσις. Εὐχῆς ἔργον ὅα ἦτο νὰ σχεδιαγραφῆθῃ πρὸ τῆς καταστροφῆς τὸ σπουδαιότατον καὶ μοναδικὸν ἐν Ἑλλάδι τοῦτο λείψανον τῆς ἀρχαιότητος ὑπὸ ἐμπείρου χαρτογράφου, νὰ ἐξετασθῇ δὲ δι' ἀνασκαφῶν ἢ διατρήσεων καὶ τὸ βάθος αὐτοῦ, διότι πλεῖστα ζητήματα περὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῶν ἀρχαίων ἠδύναντο νὰ διαφωτισθῶσιν ἐκ τούτου.

(2) Πausan. II, 3, 4.

(3) Καὶ μεγάλης τινὸς θολοδομίας ἐρείπια σώζονται ἐντὸς ἀμπέλου κατὰ τὴν θέσιν Κρητικὰ, παρὰ τὴν πρώτην ἐπὶ Λεχαιῶν ὁδὸν ἀριστερῶθεν τῶ κατερχομένου.

κάλλιστα καταφανείς μέχρι ἐγγύς τῆς πρώτης τῶν ὑπὸ τῶν βραχωδῶν ὕδατογενῶν στρωμάτων σχηματιζομένων δύο ἀποτόμων στεφανῶν Α καὶ Β (1). Ἐν ἑκατέρᾳ τῶν στεφανῶν τούτων ὑπάρχουσι δύο κοιλάσματα (α-α' καὶ β-β') ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰς δύο ὁδοὺς, ἅτινα καίπερ μὴ σώζοντα καταφανῆ σημεῖα ἀνθρώπινης ἐργασίας (2), δύνανται ὁμως ἀσφαλῶς νὰ θεωρηθῶσιν ὡς χειροποίητα χάριν ὁμαλῆς καταβάσεως τῶν ὁδῶν ἐκ τῶν στεφανῶν κατασκευασθέντα, διότι καὶ συμμετρικῶς πρὸς ἄλληλα καὶ καταντικρὸ τῶν ὁδῶν κείνται, καὶ δὲν ὑπάρχουσι ἐν ταῖς στεφάναις τοσοῦτον εὐμεγέθη κοιλάσματα, εἰμὴ ὅπου διήρχετο ὁδὸς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Τὸ μικρὸν κοίλασμα α' ἐπὶ τῆς στεφάνης Α προῆλθεν ὡς ἐκ τῆς κατασκευῆς μεγάλου θολωλωτοῦ τάφου, οὗ μέρος διετηρήθη πρὸς ἀριστερὰν τῷ ἐξερχομένῳ (3).

Τὸ δὲ ὑπερμεγέθες κοίλασμα Γ τὸ μεταξὺ τοῦ α' καὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ μεγάρου τοῦ Κιαμῆλ-μπέη κείμενον ἔχει πανταχόθεν λίαν ὑψηλὴν καὶ σχεδὸν κάθετον κλιτύν, ὥστε οὐδεμία ὁδὸς ἠδύνατο νὰ διέρχεται δι' αὐτοῦ. Τὸ ὅλως ἔκτακτον αὐτοῦ μέγεθος ἀποκλείει πᾶσαν ὑπόνοιαν ὅτι δὲν εἶνε τεχνητῶς κατασκευασμένον, αἱ δ' ἀπότομοι αὐτοῦ πλευραὶ, δυνάμεναι κάλλιστα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀναλήμματα, καὶ δύο μεγάλαι ἀρχαῖαι ὑπόνομοι τῆς πόλεως ἐκβάλλουσαι ἐν αὐτῷ πείθουσιν ἡμᾶς ὅτι αὐτόθι ἦτο τὸ παλαιὸν στάδιον, περὶ οὗ ὁ Δίων ὁ Χρυσόστομος (4) μαρτυρεῖ τὰ ἑξῆς: «ὥστε οἱ Κορίνθιοι μὲν ἔξω τῆς πόλεως θεωροῦσιν ἐν χαράδρᾳ τινί, πλῆθος μὲν δυναμένῳ δέξασθαι τόπων, ὄψαρθῶ δὲ ἄλλως, καὶ ὅπου μηδεὶς ἂν μηδὲ θάψαιε μηδένα τῶν

(1) Ἴδε τὸν χάρτην. Ὁ χάρτης οὗτος κατασκευάσθη τῇ βοηθείᾳ πυξίδος· καίτοι δὲ κατεβλήθη πᾶσα προσπάθεια νὰ ὀρισθῇ ὅσον ἦτο δυνατόν ἀκριβέστερον ἢ θέσις τῶν τάφων τῆς ἀνασκαφῆς καὶ πολλὰ ἄλλα σημεῖα, δὲν δύναται νὰ ἀξιοῖ ἀπόλυτον ἀκρίβειαν.

(2) Μόνον ἐν τῷ β' ὑπάρχουσι ἴχνη τινὰ τροχιῶν ἀριστερόθεν τῷ ἐξερχομένῳ.

(3) Ἄλλος μικρὸς τάφος εἶνε ἐσκαμμένος ἐπὶ τοῦ ὀπισθοῦ χειλίου ἐν τῷ βράχῳ.

(4) Λόγ. XXXI σελ. 347 Morel.

ἐλευθέρων» (1). Τεχνητὸν ἀνάλημμα πρὸς ἐπέτασιν τοῦ σταδίου φαίνεται ὅτι εἶνε καὶ τὸ μικρὸν ὕψωμα γ.

Τούναντίον δὲ κατὰ τὸ μέγιστον μέρος φυσικὸν φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ δυτικώτερον τοῦ Γ καὶ τοῦ μεγάρου τοῦ Κιαμῆλ-μπέη κείμενον ἱκανῶς μέγα κοίλασμα, ὅπερ παρήγαγον τὰ ἴσως ἐκ τύχης δι' ἀρχαίας ὑπονόμου εὐρόντα διεξόδον ὕδατα καταστραφέντος ἀρχαίου ὑδραγωγείου, ὑποσκάψαντα τὴν ὑπὸ τὸ βραχῶδες στρώμα γῆν καὶ ἐπενεγκόντα τὴν καταπτώσιν αὐτοῦ, συνεργασθείσης εἰς τοῦτο καὶ τῆς ἀνθρωπίνης χειρὸς κατὰ τοὺς τουρκικούς, ἴσως δὲ καὶ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, πρὸς κατασκευὴν εὐδρόσου ἐνηθητηρίου, τοῦ νῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Λουτρὸν τῆς Ἀφροδίτης* γνωστοῦ. Ὅλως ἐσφαλμένη εἶνε ἢ τὸ πρῶτον, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ὑπὸ Prokesch von Osten (2) καὶ C. Götting (3) διαδοθεῖσα καὶ ἤδη γενικῶς ἐπικρατοῦσα γνώμη ὅτι αὐτόθι εἶνε ἢ ἐν τῇ κάτω πόλει πηγὴ *Πειρήνη* καὶ τὰ ὑπὸ Πausanίου (4) μνημονευόμενα περὶ αὐτὴν οἰκήματα πεπονημένα σπηλαιῶς κατὰ ταῦτά, διότι τὸ μέρος τοῦτο καὶ πολὺ τῆς ἐκ Κεγχεῶν ὁδοῦ ἀπέχει, καὶ ἔξω τῶν τειχῶν τῆς πόλεως κεῖται. Καθ' ἡμᾶς ἢ Πειρήνη πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἐντὸς τοῦ σημερινοῦ χωρίου δυτικώτερον τοῦ κοιλάσματος β (5), ἐφ' οὗ πιστεύομεν ὅτι ἴσταντο τὰ προπύλαια· τὰ δὲ σπηλαιῶς κατὰ ταῦτά πεπονημένα οἰκήματα ἦσαν ἐξ ἅπαντος ὑπὸ τὸ βραχῶδες στρώμα τῆς στεφάνης Β κατεσκευασμένα (6).

(1) Ὁ Leake (*Peloponnesiaca* σελ. 393) καὶ ὁ Curtius (*Peloponn. II* σελ. 591, 78) ἀναφέρουσι τὸ χωρίον τοῦτο εἰς τὸ σωζόμενον βωματικὸν ἀμφιθέατρο. Ἄλλ' οὐτε *χαράδρα* εἶνε τοῦτο, οὔτε *ρύπαρὸς τόπος*· ἄλλως δὲ καὶ δὲν κεῖται ἔξω τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτῆς ἐν τῷ Κρανεῖω. Ἴσως ἢ ρυπαρῆτος τοῦ σταδίου κατέστησεν ἀναγκαίαν τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀμφιθεάτρου ἐν χρόνοις νεωτέροις τοῦ Δίωνος.

(2) *Denkwürdigkeiten u. Er. a. d. Or. II* σελ. 317 καὶ 319.

(3) *Die Quelle Peirene* κτλ. (*Arch. Zeit.* 1844 σελ. 328).

(4) II, 3, 3.

(5) Πausan. II, 3, 2: ὀλίγον δὲ ἀπωτέρω τῶν προπυλαίων ἐσιοῦσιν ἐν δεξιᾷ ἐστὶν Ἱρακλῆς χαλκοῦς· μετὰ δ' αὐτὸν ἔσοδος ἐστὶ τῆς Πειρήνης εἰς τὸ ὕδωρ.

(6) Ὅμοιον οἰκῆμα ὑπὸ τὸν βράχον τῆς Πνυκὸς ἐκαθάρισε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Dürrfeld. Ἴσως δὲ αἱ πρὸς δεξιάν τῆς εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ σημερινοῦ χωρίου ἀγοῦσης ὁδοῦ κείμεναι δύο κρήναι, ὧν ἡ μὲν καλεῖται τοῦ *Μουράτ-ἀγά*,

Ἴχνη τῶν ἐπὶ Λεχαίου ὁδῶν δὲν εἶνε καταφανῆ μεταξὺ τῆς στεφάνης Α καὶ τῆς στεφάνης Β· σειρά τάφων ὅμως ἀνεσκαμμένων ὑπὸ τυμβωρύχων δεικνύει τῆς δευτέρας τῶν ὁδῶν τούτων τὴν διεύθυνσιν ἐπὶ τι διάστημα (1). Ἐκ δὲ τῶν μακρῶν τειχῶν τοῦ μὲν δυτικοῦ τὴν θέσιν νομιζομεν ὅτι δεικνύει ἡ σημερινὴ εὐθεῖα ὁδὸς ἐκ τοῦ μεγάρου τοῦ Κιαμῆλ-μπέη πρὸς τὴν θάλασσαν, καθ' ἅπαν τὸ μῆκος τῆς ὁποίας διακρίνονται πλεισταχοῦ μεγάλοι πώρινοι λίθοι· τρία δὲ μικρὰ κτίσματα ἐν τῇ ἀριστερόθεν τῆς ὁδοῦ ταύτης σταφιδαμπέλω τοῦ Διονυσίου Νοταρᾶ πιθανῶς εἶνε πύργοι (2). Τοῦ δ' ἀνατολικοῦ σκέλους τὴν θέσιν δεικνύει πιθανῶς μακρὰ σειρά λίθων ὀλίγον ἀνατολικώτερον τῆς δευτέρας ἐπὶ Λεχαίου ὁδοῦ ἐν τοῖς ἀγροῖς φαινομένη, ἣτις προεκτεινομένη θὰ συνήντα τὸ περὶ τὴν στεφάνην Β τείχος τῆς πόλεως ἔνθα περίπου καταλήγει καὶ τὸ τουρκικὸν τείχος. Ἀνατολικώτερον λοιπὸν τοῦ σκέλους τούτου τὸ μεταξὺ τῶν στεφανῶν Α καὶ Β ἐπίπεδον ἦτο ἀναμφιβόλως ἀκατοίκητον, πιθανῶς δὲ καὶ τὸ μεταξὺ τῶν δύο σκελῶν ἔνεκα τῶν πολλῶν αὐτόθι εὐρισκομένων τάφων, καὶ μάλιστα ἔτι δυτικώτερον εἶνε φανερὸν ὅτι ἡ πόλις ἔκειτο ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν βαθμίδων τοῦ κλιμακῆδὸν κατερχομένου ἐδάφους (3).

ἡ δὲ τοῦ Τεκέ, λαμβάνουσι τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς Πειρήνης, ἀκολουθῶν δέ τις δι' ἀνασκαφῆς τοὺς ὑδροφόρους αὐτῶν ὄχετους θὰ ἀνεύρισκε πιθανῶς καὶ τὰ σπηλαιοειδῆ οἰκήματα.

(1) Ἐπὶ τοῦ χάρτου ἐσημειώθησαν μόνον ἐκεῖνοι οἱ τάφοι, οὓς ἡμεῖς εἶδομεν ἀνοικτούς· οἱ δὲ μετὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἐπιχωσθέντες ἦσαν πολὺ περισσότεροι καὶ κατ' ἀμφοτέρας τὰς ὁδοὺς, ὡς ἐμάθομεν. Τάφοι τινὲς ἐν τῷ βράχῳ ἐσκαμμένοι ἐν εἶδει οἰκημάτων ὑπάρχουσι καὶ εὐθὺς κάτωθι τῆς στεφάνης Α παρὰ τὸ ἀριστερόθεν τῆ κατερχομένη.

(2) Τάφοι κατ' ὅσον ἐμάθομεν δὲν εὐρέθησαν ἐνταῦθα πλὴν μαρμαρινῆς σαροφαγοῦ μετ' ἀναγλύφων ἐρωτιδέων καὶ στεμμάτων εὐρείσεως πλησίον τῆς παραλίας καὶ συντριβείσης ὑπὸ τῶν ἀνευρόντων, ἧς μικρὸν τεμάχιον εἶδομεν ὑπὸ τὸ ἔρμα τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

(3) Κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἡ στεφάνη Β καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον ταπεινότερα, μετὰ δ' ἔρείπια ἐξ ὀπτοπλίνθων κείνται καὶ ἐπὶ τῆς κατωτέρας βαθμίδος. Πρὸς Β δὲ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν στεφάνην (δυτικώτερον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου) ὑπάρχει κοιλὸς τις χώρος, ἐν ᾧ ἴσως δύνανται νὰ εὐρεθῶσι τὰ εἶρηπια τοῦ θεάτρου, δι' ὧν θὰ ἐβεβαιοῦτο ἀσφαλῶς ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἦτο ὁ τῆς Χαλινίτιδος Ἀθηνᾶς (Πρβλ. Παισ. II, 4, 5).

Ἐκ τῶν εἰρημένων οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπολειφθῆ ὅτι τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ ἀνασκαφή, κεῖται κατὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν ἐπὶ Λεχαίου ὁδῶν μετὰ τῆς ἐκ Κεγχρεῶν ὥστε ἐπειδὴ καὶ σαφειστάτη εἶνε ἡ περιγραφή τοῦ Παυσανίου καὶ οὐδεις λόγος ὑπάρχει νὰ ἀμφισβητηθῆ τὸ κῦρος αὐτῆς, εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον καὶ κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν καὶ μετ' αὐτὴν οὐδεμία ὑπελείφθη ἀμφιβολία ὅτι αὐτόθι ἔπρεπε νὰ ζητηθῆ ἡ ἀγορὰ καὶ πράγματι κεῖται. Αὐτόθι ἐκβάλλουσι πρὸς τούτοις καὶ ἕτεροι δύο μεγάλοι ὁδοί, ἧτοι ἡ ἐκ Κλεωνῶν καὶ ἡ ἐκ τοῦ Ἴσθμοῦ, ὧν ἡ διεύθυνσις εἶνε καταφανὴς ὡς ἐκ τῆς ἀσφαλῶς βεβαίας θέσεως τῶν πυλῶν τῆς πόλεως δι' ὧν διήρχοντο.

Ἡ θέσις δ' αὕτη τῆς ἀγορᾶς λίαν ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἀκροκορίνθου ἀπομεμακρυσμένη, ὡς καὶ ἡ τοῦ καταντικρῦ ταύτης κατεσκευασμένου ὀρυκτοῦ λιμένος τοῦ Λεχαίου (1), προσέτι δὲ καὶ τὸ ὑπερέτρως μέγα ὕψος τοῦ Ἀκροκορίνθου ἐνέβαλεν ἡμῖν κατ' ἀρχὰς τὴν ὑποψίαν ὅτι ἡ πρώτη ἀκρόπολις κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους δὲν ἦτο ὁ Ἀκροκόρινθος, ἀλλὰ τις τῶν μικροτέρων πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ γηλόφων. Ἐν τούτοις ὁμως ἀφοῦ ἐπὶ ματαίῳ ἀνέζητήσαμεν αὐτόθι λείψανα προϊστορικῶν κτιρίων ἢ μυκηναϊκῶν ἀγγείων ὄστρακα, δὲν ἠδυνήθημεν δὲ οὔτε τοιαῦτα οὐδὲ θέσιν κατὰλληλον πρὸς οἰκοδομὴν ἀκροπόλεως νὰ ἀνακαλύψωμεν, τέλος ἀνεύρομεν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀκροκορίνθου πλεῖστα καὶ μέγιστα λείψανα κυκλωπέων τειχῶν, ἅτινα παραμορφωθέντα ὡς

(1) Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι τὸ ἀγκυροδόλιον τῶν Βενετῶν κεῖται πολὺ δυτικώτερον τοῦ ἀρχαίου λιμένος ἀντικρῦ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἀκροκορίνθου (ἡ θέσις ὀνομάζεται καὶ σήμερον *Καραβοστάσι*). Πρὸς υπεράσπισιν αὐτοῦ εἶνε κατεσκευασμένον μέγα ὀχύρωμα ἐκ χύματος μετὰ εὐρυτάτων τάφρων, ἀπὸ δὲ τοῦ ὀχυρώματος ἄγει ἐτέρα τάφος πρὸς πύλην τῆς ἀρχαίας πόλεως ἐνὸς τοῦ βράχου τῆς κατωτέρας στεφάνης ἐσκαμμένην, πρὸς δεξιὰν τῆς ὁποίας ὑπάρχει καὶ ἕτερον ὅμοιον ὀχύρωμα. Διὰ τῆς πύλης ταύτης διέρχεται σήμερον ἡ ἐκ τῶν παρὰ τὴν ἀρχαίαν Σικυῶνα χωρίων ὁδὸς εἰς Παλαιὰν Κόρινθον, διὰ τῆς αὐτῆς δὲ νομίζομεν ὅτι διήρχετο καὶ ἡ ἀρχαία ὁδὸς ἐπὶ Σικυῶνα (Παυσ. II, 3, 6). Τὸ δὲ ὄνομα *Παλαιόπολις*, ὅπερ ἀποδίδεται σήμερον εἰς τὴν παρὰ τὸ βενετικὸν ὀχύρωμα καὶ τὴν πύλην θέσιν, πιστεύομεν ὅτι οὐδεμίαν ἔχει διὰ τὴν τοπογραφίαν τῆς ἀρχαίας Κορίνθου σημασίαν δηλοῦν πιθανῶς μόνον τὴν θέσιν τοῦ κατὰ τοὺς βενετικοὺς χρόνους συνοικισμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἀπεκόπησαν τμήματά τινα τοῦ βράχου τῆς στεφάνης διακρίνεται κάτωθι τοῦ ὀχυρώματος τούτου μέγα ψηφιδωτὸν ἔδαφος.

ἐκ τῆς ἐπιθύσεως τῶν ἀρμογῶν δι' ἀμμοκονίας κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἔμειναν μέχρι τοῦδε ὑπὸ πάντων τῶν περιγητηῶν ἀπαρτήρητα ὁ τρόπος τῆς οἰκοδομίας ὅμως φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ὁμοιότατος πρὸς τὰ ἀλλαχοῦ γνωστὰ κυκλώπεια τείχη, καὶ ἡ πολλαχοῦ καταπεσοῦσα πρόσθετος ἀμμοκονία δεικνύει ὅτι οὐδὲν ἴχνος αὐτῆς εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῶν τειχῶν (1). Τὸ παράδοξον λοιπὸν τῆς θέσεως τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ Λεχαιτοῦ ἕως δικαιολογεῖ τὴν ὑποψίαν ὅτι κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους ἡ εἴσοδος τοῦ Ἀκροκορίνθου δὲν ἦτο ἐκ δυσμῶν, ὡς ἔπειτα, ἀλλὰ πρὸς τὰ ΒΑ παρὰ τὴν τουρκικὴν πυλίδα. Ἡ ἀνάβασις εἶνε σήμερον λίαν δυσχερής, διότι τὰ καταρρέοντα ὕδατα παρῆσαν τὰ χῶματα καὶ κατέστησαν τὴν κλιτὸν ἀπόκρημον, κατ' ἐκείνους ὅμως τοὺς χρόνους ἦτο ἐξ ἄπαντος ὁμαλωτέρα ὑποστηριζομένη καὶ διὰ κτιστῶν ἀναλημμάτων.

Ἡ ἀνασκαφὴ λοιπὸν ἐπεχειρήθη ὑπὸ ἀρίστας προσδοκίας ἀρξαμένη τῇ 23 Ἰουλίου καὶ περατωθεῖσα κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Σεπτεμβρίου, ὅτε ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία ἠναγκάσθη ἐξ ἄλλων λόγων νὰ διατάξῃ τὴν παῦσιν τῆς ἀνασκαφῆς. Αἱ ἀνορυθεισὰ τάφροι ἐπεχώσθησαν πᾶσαι, διότι τὰ γῆπεδα ἦσαν ἰδιωτικὰ καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαγορασθῶσιν. Πρῶτη ἠνοίχθη ἡ τάφος Δ μήκους μέτρων 15 καὶ πλάτους 6,50, ἡ δὲ σκαφὴ προέβη μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους εἰς ὄχι μέγα βᾶθος. Εὐρέθησαν ἐξ ἐν ὅλων παράλληλοι τοῖχοι ὄχι πάντες ἐν τῷ αὐτῷ θαπέδῳ θεμελιωμένοι καὶ συναντῶντες πρὸς Ν κάθετον τοῖχον

(1) Τὸ κάλλιστα διατηρούμενον καὶ εὐδιαγνωστότατον μέρος τῶν κυκλωπέων τειχῶν κεῖται ἐπὶ τῆς ἀπρόσιτου ἄκρας τῆς ἀποτομωτάτης κλιτύος τοῦ βράχου ὑπεράνω τῆς πρὸ τῆς πρώτης πύλης γεφύρας δεξιῶθεν τῷ προσερχομένῳ. Μέγιστα τμήματα αὐτῶν κείνται καθ' ἅπασαν τὴν πρὸς νότον πλευρὰν ἀντικρῶ τῶν *Πεντεσκούφιων*, ἀλλὰ δυστυχῶς εἶνε ὅλως ἀπρόσιτα. Μόνον μικρὸν τμήμα ἐκ μεγίστων λίθων εἶνε εὐπρόσιτον αὐτόθι κείμενον ἐνδοτέρῳ τοῦ μεταγενεστέρου τείχους ὅπισθεν τοῦ μεγάλου τουρκικοῦ πύργου. Ἐτερον ἐπίσης εὐπρόσιτον καὶ μέγα τμήμα κεῖται ἐκατέρωθεν τῆς ΒΑ πυλίδος. Καὶ ἐνδοτέρῳ τῆς βορείας πλευρᾶς τῶν μεσαιωνικῶν τειχῶν μεταξὺ τῶν δύο κορυφῶν τοῦ Ἀκροκορίνθου ὑπάρχουσι λίθοι τινές. Τὰ ἐπὶ τῶν κυκλωπέων τούτων τειχῶν ὑφοδομημένα νεώτερα τείχη εἶνε ἀείποτε τουρκικά, οὐδέποτε δὲ ἀρχαῖα ἑλληνικά, καθόσον παρετηρήσαμεν.

καθ' ἅπαν τὸ μῆκος τῆς τάφρου ἐκτεινόμενον, καλύπτοντα δὲ καὶ τι ἀρχαιότερον φρέαρ. Πάντες ἦσαν ἐκ μικρῶν λίθων καὶ ἀμμοκονίας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον κακῶς ἐκτισμένοι. Χῶρός τις μεταξὺ δύο παραλλήλων τοίχων καὶ τοῦ νοτίου ἔχων μῆκος 5 μ. ἦτο ἐπεστρωμένος δι' εὐτελοῦς ψηφιδωτοῦ. Ἐν τούτῳ ὑπῆρχε τετράγωνος στήλη εἰς μικρὸν ὕψος διασωζομένη ὠκοδομημένη δὲ διὰ μικρῶν λίθων καὶ πηλοῦ ἄνευ ἀσβέστου, ἥτις ἦτο ἴσως βωμός τις ἰδιωτικῆς οἰκίας. Δύο ἐκ τῶν πλευρῶν αὐτῆς ἔσωζον πολυτελὲς ἐπίχρισμα ἐκ στενωῶν ταινιῶν πολυχρῶμων λίθων προσκεκολλημένων διὰ μαρμαροκονίας ἐπὶ ὀρθίας πλακῶς καὶ εἰς ποικίλα γεωμετρικὰ σχήματα διατεταγμένων, ἐν οἷς ὑπῆρχον καὶ ταινίαι ἐν μὲν τῇ μιᾷ πλευρᾷ ἐξ ἀπλῆς μαρμαροκονίας παχὺ ἐρυθρὸν χρῶμα φερούσης, ἐν δὲ τῇ ἐτέρᾳ ἐκ ψηφιδώματος ἐκ πετραδίων εἰς ποικίλα σχήματα, ἀμυγδαλοειδῆ, ἀστεροειδῆ καὶ ἀνθεμοειδῆ κεκομμένων. Τὸ ἐπίχρισμα τοῦτο ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐτέρου εὐτελεστέρου ἐξ ὀπτοπλίνθων. Ἐκ τῶν αὐτῶν εὐρεθέντων ὀλίγων ἀρχαίων ἄξιον μνείας εἶνε τεμάχιον μικροῦ μαρμαρίνου ἀγαματίου τῆς Πραξιτελείου Κνιδίας Ἀφροδίτης, ἐξ οὗ σώζεται ἡ πλίνθος μετὰ τῶν ἰχνῶν τῶν ποδῶν καὶ τὸ ἐπὶ τῆς πλίνθου ἀγγεῖον μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἐπερριμένου ἱματίου.

Μὴ θέλοντες νὰ ἐπεκτείνωμεν περαιτέρω τὴν ἀνασκαφὴν παρὰ τὰ ἄσημα ταῦτα τῶν χρόνων τῆς παρακμῆς λείψανα ἐγκαταλείψαμεν τὴν τάφρον ταύτην, καὶ ἐπεχειρήσαμεν τὴν ἀνόρυξιν τῆς τάφρου Ζ. Ἐν ταύτῃ ἀνεφάνησαν εὐθὺς πλείστοι τοῖχοι ἐκ τῶν ἐσχάτων χρόνων τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλ' εὐτυχῶς μετ' αὐτοὺς καὶ στυλοβάτης ἀρχαῖος, ὃν ἐφεξῆς παρακολουθοῦντες ἀπεκαλύψαμεν τὴν αὐλὴν ἐλληνικοῦ οἰκοδομήματος ἀξιολογωτάτου, ὅπερ θὰ περιγράψωμεν ἰδιαίτερώς κατωτέρω.

Ἡ φθορὰ ὅμως, ἣν ὑπέστη τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς καὶ βυζαντινοὺς χρόνους ἀπεδεικνύετο σπουδαιότητι, τὸ ἔδαφος ἐφαίνετο πανταχοῦ εἰς μέγιστον βάθος πολλάκις ἀνεσκαμμένον καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγας ἀρχαιότητος σῶζον, πλείστοι δὲ ἐκ τῶν ἀθλίων μεταγενεστέρων τοίχων εὐρίσκοντο ὄχι μόνον μέχρι τοῦ ἀρχαίου ἐδάφους φθάνοντες, ἀλλὰ πολλάκις ἐπιβαθύτερον, πλατεῖα δ' ὑπόνομος καὶ ἀναριθμητοὶ μικρότεροι ὀ-

χετοὶ εἶχον ἀναστατώσει τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἐδάφους. Τούτων ἕνεκα μὴ ἔχοντες πολλὰς ἐλπίδας νὰ ἀνεύρωμεν ἀσφαλές τι σημεῖον τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς καὶ μικρὰ τὰ εὐρεθέντα ἀπέναντι τῶν προσδοκωμένων νομίζοντες παρελείψαμεν δυστυχῶς τὴν ὁλοσχερῆ ἀποκάλυψιν τοῦ καλλίστου τούτου κτιρίου, καὶ ἤρχισαμεν τὴν ἀνόρυξιν τῆς τάφρου Η, ἀφοῦ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἐβεβαίαιον ὅτι ἐκ παραδόσεως γνωρίζει τὴν ὑπαρξιν μεγάλων ἐρείπων αὐτόθι. Τοῖχοι ἀθλιώτεροι ἀλλήλων ἀνεφαίνοντο ἀναριθμητοὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὄχαιοι παντοῖοι καὶ φρέατα, δυστυχῶς δὲ καὶ μικρὰ τινὰ λείψανα ἐλληνικῶν κτιρίων δωρικοῦ ῥυθμοῦ καὶ πληθὺς ἀρχαίων κεράμων (1), ἅτινα σπουδαίων εὐρημάτων προμηνύματα ὑπολαμβάνοντες ἐξετείνομεν ὑπὲρ τὴν ἀρχικὴν πρόθεσιν τὴν τάφρον εἰς μῆκος καὶ βάθος. Ἀφοῦ ὅμως καὶ μέχρι τοῦ εἰς βάθος 5,50 μ. κειμένου φυσικοῦ ἐδάφους οὐδὲν εὔρομεν πλὴν ἀθλιῶν τοίχων, πολλῶν διὰ τοῦ ὑλικοῦ ἀρχαιότερων κτιρίων ἐκτισμένων, ἀνωρύξαμεν καὶ πлагίως ἑτέραν μικρὰν τάφρον η μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσματος. Τὸ μόνον ἄξιον λόγου τινὸς εὕρημα εἶνε μικρὸν ἀνάγλυφον μορφῆς καθημένης ἐπὶ θρόνου, φορούσης ἱμάτιον καὶ κρατούσης ἔγχορδον μουσικὸν ὄργανον. Τὸ ἔργον εἶνε τέχνης καλῆς τοῦ Ε' αἰῶνος, ἀλλὰ δυστυχῶς ἐλλεῖπει ὁλόκληρον τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ σώματος (2).

Ἀκολουθῶς προέβημεν εἰς ἀνόρυξιν τῆς τάφρου Θ καὶ τριῶν μικροτέρων πλησίον (θ) ἐν ἀγρῷ, ἐν ᾧ ἦσαν καταφανεῖς μεγάλοι τινὲς λίθοι καὶ ἐξείχε μικρὸν ὑπὲρ τὸ ἐδαφος τμήμα εὐμεγέθους κίονος ἀρραβιδώτου, ὧν ἡ σύμμετρος ἀλλήλοις θέσις ἐφαίνετο δηλοῦσα τὴν ὑπαρξιν μεγάλου κτιρίου κατακεχωσμένου. Μετὰ μικρὸν ὅμως ἐφάνη ὅτι πάντα ταῦτα κατὰ τύχην μόνον ἦσαν ἐκεῖ ἐρριμένα, ἀνεφάνησαν δὲ ὑποκάτω ἑτέροι πλείστοι τοῖχοι, ὧν τινες μετὰ μεγάλων καὶ κάλλιστα κατεργασμένων λίθων ἐξ ἀρχαίου οἰκοδομήματος κατεσκευασμένοι, ἀλλ' ἐξ ἅπαντος πάντες ὄχι ἀρχαιότεροι τῶν βυζαντινῶν χρόνων. Στρωμα λατύπης ἐκ

(1) Μεταξὺ τούτων ὑπῆρχε καὶ εἷς πρωτοφανοῦς εἶδους, ἐν ᾧ στρωτῆρ καὶ καλυπτῆρ ἦσαν ἐν τῷ αὐτῷ τεμαχίῳ συννηωμένοι.

(2) Μετεκομισθῆ εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις μουσεῖον.

πωρίνων λίθων πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τινα τοῖχον χωροῦν ἠνάγκα-
σεν ἡμᾶς νὰ ἐκτείνωμεν τὴν σκαφὴν πρὸς τὸ μέρος θ', ἀλλ' εὐ-
θὺς ἀπωλέσαμεν τὰ ἴχνη αὐτοῦ ἀνευρόντες ὀλόκληρον σύμπλεγμα
ἐκ μεταγενεστέρων τοιχιῶν.

Μετὰ ταῦτα προέβημεν εἰς ἀνόρουξιν τριῶν τάφρων Λ, Κ καὶ
Μ συγχρόνως. Καὶ ἐν μὲν τῇ Μ οὐδὲν εὑρομεν πλὴν τινων με-
ταγενεστέρων τοιχιῶν. Ἐν δὲ τῇ Λ οἱ μεταγενέστεροι τοῖχοι
ἦσαν πυκνότεροι· εἰς ἓνα δ' ἐξ αὐτῶν ΔΑ χωροῦντα καὶ ἐκ με-
γάλων λίθων καὶ κεράμων ὠκοδομημένον ἀνήκει ψηφιδωτὸν ἐδα-
φος καλῆς ἐργασίας κείμενον εἰς βάθος 3 μέτρων. Ἐν περίπτου
μέτρον βορειότερον ἕτερος παράλληλος τοῖχος νεώτερος τοῦ πρώ-
του εἶνε τεθεμελιωμένος ἔτι βαθύτερον διαρρήξας τὸ ψηφιδωτὸν·
ἐπειδὴ δ' ὁ πρῶτος σώζεται σχεδὸν μέχρι τῆς ἐπιφανείας, ὁ δὲ
νεώτερος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ, ἂν μὴ ἐκεῖνος ἦτο ἐντὸς τοῦ
ἐδάφους κατακεχωσμένος, ἐξάγεται ἀσφαλῶς ὅτι ὀλόκληρον τὸ
ἐκ τριῶν σχεδὸν μέτρων ὕψος τοῦ νεωτέρου τοῖχου εἶνε θεμέλιον,
τὸ δὲ δάπεδον τοῦ κτιρίου, εἰς ὃ ἀνῆκεν, ἔκειτο ὄχι πολὺ κατω-
τέρω τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας. Τὸ αὐτὸ δηλοῦσι καὶ δύο κάμι-
νοι κεραμευτικαὶ εἰς ὀλιγώτερον τοῦ ἐνὸς μέτρου βάθος εὑρε-
θεῖσαι.

Εὐτυχεστέρα ὑπῆρξεν ἡ ἀνασκαφὴ ἐν τῇ τάφρῳ Κ, ἔνθα
ἀνευρέθη ἡ ΒΑ γωνία τοῦ κρηπιδώματος ἀρχαίου οἰκοδομήμα-
τος καλλίστης κατασκευῆς. Σῶζονται δύο μόνοι δόμοι ἐκ λίθου
πωρίνου, ὧν ὁ κατώτερος ἀκατάξεστος καὶ ἀκανονίστως προέ-
χων τοῦ ἀνωτέρου κατὰ 0,15—0,40 μ. Αἱ δύο εὐρεθεῖσαι
πλευραὶ εἶνε τεθεμελιωμέναι εἰς βάθος 2,90 μ., καὶ διευθύ-
νονται κατ' εὐθεῖαν πρὸς Β καὶ Α, ὡς εἶνε καὶ ἡ διεύθυνσις ἀμ-
φοτέρων τῶν ἐπὶ Λεχαίου ὁδῶν καὶ πάντων σχεδὸν τῶν ῥω-
μαϊκῶν καὶ βυζαντινῶν τοιχιῶν, ἐνῶ τὸ ἐν τῇ τάφρῳ Ζ ἀπο-
καλυφθὲν ἀρχαῖον οἰκοδόμημα καὶ ὁ ἀρχαῖος ναὸς ἔχουσι διεύ-
θυνσιν ἐγκαρσίαν. Τὸ ἄνισον πάχος τῶν δύο πλευρῶν (1,20+58
μ.) δεικνύει πιθανώτατα ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ Α ἴσταντο κίονες, ἐπὶ
δὲ τοῦ Α' τοῖχος. Πρὸς ἀνατολὰς εἰς μικρὰν ἀπόστασιν κεῖται
ἕτερος ἀρχαῖος τοῖχος ΒΒ', ὃν ἠδύνατό τις κάλλιστα νὰ ἐκλάβῃ
ὡς τὸν στυλοβάτην κιονοστοιχίας (περιστάσεως) περιβαλλούσης

τὸ κεντρικὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ θὰ ἦτο ναός, καίτοι δὲν σώζεται πλευρὰ παράλληλος πρὸς τὸ Α'. Τὸ τοιοῦτον ὅμως καθίσταται ὀπωσοῦν ἀμφίβολον ἐκ τούτου, ὅτι οἱ δύο τοῖχοι δὲν φαίνονται παράλληλοι, διότι ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου δόμου τοῦ Α' μέχρι μὲν τοῦ Β' εἶνε 0,95 μ., μέχρι δὲ τοῦ Β' 0,85· προσέτι δὲ καὶ διαφορὰ τις περὶ τὴν κατασκευὴν ἠδύνατο νὰ παρατηρηθῇ. Ἐν τούτοις ἐπειδὴ τὸ ἀνασκαφὲν μέρος εἶνε μικρότατον, δὲν θὰ ἦτο ἀσφαλὲς οἰαδῆποτε κρίσις.

Ἐπὲρ τοὺς τοίχους τούτους εἶχε κατασκευασθῆ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις κάμινος πρὸς κατασκευὴν ὀπτοπλίνθων, ἐχρησιμοποιήθη δὲ ὁ μεταξὺ τῶν δύο τοίχων στενὸς χώρος ὡς στοὰ πρὸς καῦσιν τοῦ καυσίμου ὑλικοῦ, ἐξ οὗ καὶ ἅπαν μὲν τὸ μέρος τοῦτο εὐρέθη πλήρες τέφρας, οἱ δ' ἀρχαῖοι τοῖχοι ἦσαν ἰκανῶς ὑπὸ τοῦ πυρὸς βεβλαμμένοι. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς κατασκευῆς τῆς καμίνου ταύτης ἀφηρέθη καὶ εἰς ἐκ τῶν λίθων μεταξὺ Β' καὶ Β', ἐκτίσθησαν δὲ καὶ τὰ μικρὰ τοιχία δ' καὶ δ', μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τοῦ Α' ὑπῆρχε πιθανῶς τὸ στόμιον τῆς καμίνου. Ἐν ἔτι νεωτέροις χρόνοις ἡ κάμιμος κατεστράφη, καὶ ἐπ' αὐτῆς ἐν μέρει δὲ καὶ διὰ τοῦ ὑλικοῦ αὐτῆς ᾠκοδομήθη ἰκανῶς εὐρεῖα θολωτὴ ὑπόνομος Δ, ἧς τὸ στόμιον εἶνε τεθεμελιωμένον εἰς βάθος 2,80 ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ ἐδάφους. Τὸ πλάτος αὐτῆς κατὰ τὸ στόμιον εἶνε ὑπὲρ τὸ 1 μέτρον, τοῦλάχιστον δ' ἴσον ἦτο καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς. Ἐτι μεταγενέστερος φαίνεται ὅτι εἶνε ὁ τοῖχος ΓΓ', διότι δὲν ἠδύνατο βεβαίως οὔτε νὰ διατηρηθῇ πρὸ τοῦ στομίου τῆς ὑπόνομου, ἂν ἦτο προγενέστερος αὐτῆς, οὔτε νὰ κτισθῇ εἰς τοιαύτην θέσιν, ἐν ὅσῳ αὕτη ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ. Ἐν τούτοις ὁ τοιοῦτος τοῖχος εἶνε τεθεμελιωμένος 4,30 μ. ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας, ἔτι δὲ βαθύτερον ὁ ἄθλιος τοῖχος γ, ἦτοι πολὺ βαθύτερον τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κτιρίου.

Δυστυχῶς λαβὼν τὴν ἐντολὴν νὰ διακόψω τὴν ἀνασκαφὴν δὲν ἠδυνάμην νὰ προχωρήσω περαιτέρω. Ἐν τούτοις μαθὼν ὅτι πρὸ ἑτῶν τινῶν ἀνευρέθη πλησίον τοῦ τόπου τούτου καὶ ἐντὸς τοῦ σημερινοῦ χωρίου ὑπερμεγέθους κίων κατὰ χώραν κείμενος ἀπεφάσισα καὶ ἄνευ ἐντολῆς νὰ ἀπασχολήσω ἐργάτας τινὰς ἐπὶ μίαν ἡμέραν. Ὁ εἰς σωζόμενος σπόνδυλος τοῦ κίονος τούτου εὐρέθη

μετ' ὀλίγον κατὰ τὴν ὑποδειχθεῖσαν θέσιν, ἤτοι σχεδὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μέρους, ἔνθα ἐπεχειρήθη ἡ ἀνασκαφή, καὶ τοῦ ἀρχαίου ναοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἐκ τῆς πλατείας τοῦ σημερινοῦ χωρίου πρὸς τὸ προαύλιον τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας παρὰ τὴν νοτιάν γωνίαν τῆς αὐλῆς τοῦ Κωνσταντίνου Τσέλιου. Ὁ σπόνδυλος οὗτος στηρίζεται ἐπὶ ἐνὸς μόνου λίθου ὕψους μόνον 0,29 μ., κάτωθι τοῦ ὁποίου εἰς μόνον δόμος μικροτέρων λίθων ὕψους 0,37. Κατὰ τὰς τρεῖς πλευράς, ἄς ἠδυνήθην νὰ ἐξετάσω, ὁ λίθος τῆς βάσεως δὲν ἔχει πρόσοφιν· οἱ περὶ αὐτὸν δὲ λίθοι ἔχουσιν ἀφαιρεθῆ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, καὶ ἀντ' αὐτῶν ὑπάρχουσι προσωποδομημένα ἄθλια τινα τοιχία. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἀνωρύχθη καὶ φρεάτιόν τι εὐθὺς παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ κίονος, ἐξ οὗ καὶ μέρος τοῦ ἐνὸς τῶν προσωποδομημένων τοιχιῶν ἀπεκόπη. Αἱ πλευραὶ τῆς βάσεως δὲν διευθύνονται κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, ἀλλ' ἐγκαρσίως, ἀντιθέτως ὁμως πρὸς τε τὸν ἀρχαῖον ναὸν καὶ τὸ ἐν τῇ τάφρῳ Ζ οἰκοδόμημα, ἤτοι πρὸς ΒΑ (20°) (1). Ὁ ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης στηριζόμενος ὑπερμεγέθης σπόνδυλος ἔχει ὕψος 1,34 καὶ διάμετρον 2,10· εἶνε δὲ ὄλως ἀκατάξεστος, ἡμιτελοῦς ἴσως καταλειφθέντος τοῦ κτιρίου ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ Μομμίου καταστροφῆς, διότι ἐκ τῆς κατασκευῆς δὲν φαίνεται πολὺ παλαιόν. Πρὸς ποῖον δὲ μέρος ἐξετείνετο τὸ οἰκοδόμημα, εἰς ὃ ἀνῆκεν ὁ κίων οὗτος, δὲν ἠδύνατο νὰ διακριθῆ.

Ἐν γένει λοιπὸν ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι παρὰ τὸ κατὰ μᾶλλον ἢ ἥττον μέγα βάθος τῆς ἐπιχώσεως οἱ πλείστοι ἐκ τῶν μεταγενεστέρων τοίχων εἶνε βαθύτατα θεμελιωμένοι φθίνοντες μέχρι τοῦ ἀρχαίου ἐδάφους ἢ καὶ ἔτι βαθύτερον, καὶ μόνον ὀλίγοι ἐπὶ τῆς ἐπιχώσεως ὄπερ ἄλλως, νομίζομεν, δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῆ ἢ ὡς συνέπεια τῶν συχῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ σεισμῶν, δι' οὓς καθίστατο ἀπαράιτητος ἡ ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους θεμελίωσις. Ὡς ἐκ τούτου ἐπειδὴ ἡ Κόρινθος κατὰ τε τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους καὶ ὀλό-

(1) Ἐκ τῶν διαφορῶν τούτων τῆς διευθύνσεως τῶν οἰκοδομημάτων δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ ῥυμοτομία τῆς ἀρχαίας Κορίνθου δὲν ἦτο πολὺ κανονική.

κληρον τον Μεσαιωνα ητο πυκνωσ κατακημενη (1), πλειστα δε κτιρια κατα το μακροτατον τουτο χρονικον διαστημα ανεγερθησαν αλληπαλληλα επι του αυτου γηπεδου, η βαθεια επιχωσις ουδαμωσ ισχυσε να προφυλαξη τα κάτωθι κειμενα λειψανα των χρονων της ακμησ της πόλεωσ εκ της καταστροφησ, απανταχου δε το εδαφος έχει υποσθη πλειστας αναστατώσεισ. Εξ εκτενεστερων λοιπον εν μέλλοντι χρονω ανασκαφων δύναται μεν τις ευλόγωσ να προσδοκα την ανεύρεσιν λειψάνων τινων αρχαιων κτιριων διαφυγόντων εξ οιασδήποτε τύχησ τον ολεθρον η και μικρων τινων άλλων αρχαιοτήτων διασωθεισων που και που εντόσ των χωμάτων, άλλ' εδαφος πλούσιον εισ αρχαιοτήτασ, ωσ εν Αθήναισ, Επιδαύρω η Ελευσινι, αναμφιβόλωσ δέν θα εύρεθη εντόσ της περιοχησ της αρχαιασ Κορίνθου. Ευεξηγήητοσ εκ τούτου εινε και η μεγίστη σπάνισ αρχαιων αντικειμένων εν ταίσ οικίαισ των νυν κατοικων (2).

(1) Πρόβλ. και Ίεροκλ. Συνέκδ. 646, 7 εκδ. Parthey: *Κόρινθος*, η ποτε Έφώρα, μητρόπολισ πάσησ Ελλάδοσ. — Προκοπ. Άνέκδ. 85 Α: *Αύχρινδόν τε την εν Ήπειρώταισ και Κόρινθον, αι δη πολυανθρωπόταται εκ παλαισθησαν*

(2) Πρό πολλων δεκαετηριδων παρετήρησε τουτο ο Prokesch von Osten ενθ. άνωτ. σελ. 313. Auffallend wenige antike Trümmer findet man in den neueren Gebäuden verwendet. Παραδόξωσ μεγίστη εινε και των επιτυμβιων επιγραφων η σπανιότησ, καιτοι αναριθμητοι εινε η μέχρι των καθ' ημάσ χρονων εισ καλλίστην κατάστασιν διατηρηθέντεσ αρχαιοι τάφοι. Και εν τοίσ πολυαριθμοίσ μεταγενεστεροίσ τοίχοίσ, ούσ ημεισ καθρέσαμεν, σπανιώτατα μεν ησαν να αρχιτεκτονικά τεμάχια, επιγραφή δε ουδεμία.

Κατά τουσ μεσαιωνικόσ χρόνουσ χάριν των λίθων φαίνεται ότι επήλθεν η καταστροφή και των περιωνύμων τειχων της Κορίνθου, ων το πρόσ άνατολάσ μέρος τουλάχιστον έμενεν άχρηστον μετά την κατασκευη του ένδοτέρου τειχουσ. Καταφανη λειψανα των αρχαιων τειχων σώζονται επι της όφρυόσ των πρόσ Α του Άκροκορίνθου γηλόφων και κατά την πρόσ την πύλην των Κλεωνων κλιτύν. Τεμάχιά τινα κάλλιστα διατετηρημένα σώζονται και μεταξύ της πύλησ ταύτησ και της των Κεγγρεων, άτινα άπεικόνισε διά φωτογραφίασ κατ' έμην παράκλησιν ο διευθυντήσ της ένταυθα Γερμανικησ σχολησ κ. Dörffeld (το πλάτοσ αυτών εινε 5,60-5,90 μ. Πρόβ. και Ross εν Zeitschr. für Alterth. 1852 σελ. 115). Έλάχιστά τινα λειψανα διεσώθησαν και μεταξύ της πύλησ των Κεγγρεων και της του Ίσθμου και έτι περαιτέρω καθ' άπαν το χειλοσ της χαράδρασ του χειμάρρου. Λειψανα αυτών πρόσ Δ κατά την πρόσ την είσοδον του Άκροκορίνθου χαράδραν, οτα μνημονεύει ο Vischer (Erinnerungen und Eindr. a. Gr. σελ. 258), ημεισ δέν είδομεν, ωσ ουδ' άλλαχου που πλην της πρόσ Α πλευράσ της πόλεωσ.

Τούτων ἕνεκα καὶ οὐδαμῶς ἄπορον πρέπει νὰ φανῆ ὅτι ἡ ἀνασκαφὴ οὐδὲν παρέσχε τεκμήριον ὅτι αὐτόθι ἔκειτο ἡ ἀρχαία ἀγορά, ἔνθα καὶ ἐπεχειρήθη ἡ ἀνασκαφὴ. Ἄλλ' ὅμως τὰ καὶ πρὸ τῆς ἀνασκαφῆς ὑπάρχοντα τεκμήρια φαίνονται τοσοῦτον ἀσφαλῆ, ὥστε ἡμεῖς τοῦλάχιστον οὐδαμῶς ἀμφιβάλλομεν περὶ τοῦ ὄρθου τῆς πρώτης ἡμῶν γνώμης.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ τάφρῳ Z ἀρχαίου οἰκοδομήματος.

Τὸ ἐν τῇ τάφρῳ Z εὐρεθὲν ἀρχαῖον οἰκοδόμημα σύγκειται ἐκ τετραγώνου αὐλῆς περιβαλλομένης πανταχόθεν ὑπὸ ὑποστέγων μερῶν. Τὸ μέχρι τοῦδε σωθὲν καὶ διὰ τῆς ἀνασκαφῆς ἀποκαλυφθὲν μέρος εἶνε μόνη ἡ αὐλὴ μετὰ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὴν στυλοβάτου A A' A'' A''' A'''' καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου τῶν ὑποστέγων μερῶν μικρὸν λείψανον (B), θαυμαστῶς πῶς διαφυγόν τὸν ὄλεθρον ἐκ τῆς ἐποικοδομήσεως μεταγενεστέρων τοίχων. Ἐκ τοῦ τρόπου τῆς οἰκοδομίας εἶνε εὐθὺς φανερόν ὅτι προέρχεται ἐκ τῶν καλλίστων τῆς Ἑλλάδος χρόνων, ἀνήκον τοῦλάχιστον εἰς τὸν Ε', ἴσως δὲ καὶ τὸν Σ' αἰῶνα π. Χ. Κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ Δ' αἰῶνος ἦτο ἤδη κατεστραμμένον, ὡς ἐγένετο φανερόν ἐκ τῆς ἀνευρέσεως δύο τάφρων κατὰ τὴν μεταξὺ A καὶ A'' γωνίαν, ὧν ὁ εἰς ἐκ B πρὸς N διευθυνόμενος ἐγένετο αἰτία νὰ ἀποκοπῆ μέρος τοῦ A, ὡς φαίνεται ἐν τῷ σχεδιαγραφῆματι. Ὁ δ' ἕτερος τάφος διηυθύνετο ἐξ A πρὸς Δ, καὶ εἶχε τὰς μὲν πλευρὰς περιβεβλημένας διὰ ξηρολιθίας, τὸν δὲ πυθμένα διὰ μιᾶς κεράμου, ἐνῶ ὁ πρῶτος εἶχε κατὰ τε τὰς πλευρὰς καὶ τὸν πυθμένα πολλὰς μικροτέρου μεγέθους κεράμους. Ἀμφότεροι εὐρέθησαν κενοὶ καταστραφέντες κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μεταγενεστέρων ὀχετῶν ξ' καὶ ξ'', ἀλλ' εὐθὺς παρ' αὐτοὺς ἔκειτο πληθὺς συντετριμμένων πηλίνων κορῶν ἀναμφιβόλως ἐκ τῶν τάφρων τούτων ἐξηγμένων, ἐξ ὧν τὰ ὀπωσοῦν ἀκέραια διασωζόμενα τεμάχια δεικνύουσι τέχνην καλλίστην ἀναμφιβόλως ὄχι νεωτέραν

τῶν μέσων τοῦ Δ' αἰῶνος (1). Ἐτερος δὲ τάφος κατεστραμμένος καὶ ὄλως κενὸς εὐρεθεὶς ὀπισθεν τοῦ κατεδαφισθέντος μεταγενεστέρου τοίχου Κ, κείμενος δ' ἐπὶ ἐπιπέδου ἀνωτέρου τοῦ στυλοβάτου ἀνήκεν ἴσως εἰς τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἐπὶ Μομμίου καταστροφὴν χρόνους, καθ' οὓς καὶ λίθος τις ἐκ τοῦ θριγκοῦ τοῦ οἰκοδομήματος ἐχρησιμοποιήθη ὡς νεκρική στήλη, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἐξῆς.

Ἡ ὑπὸ τοῦ στυλοβάτου περικλειομένη τετράγωνος αὐλὴ κεῖται εἰς βάθος 3 μ. ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους· ἔχει δὲ μῆκος καὶ πλάτος 6,20 μ., καὶ εἶνε ἐπεστρωμένη διὰ στερεωτάτου καὶ καλλίστης κατασκευῆς κονιάματος διασωθέντος μὲν καθ' ἅπασαν τὴν ἔκτασιν αὐτῆς, ἀλλὰ πολλαχοῦ βεβλαμμένου. Φαίνεται δ' ὅτι καὶ πάντα τὰ ὑπόστεγα μέρη εἶχον ὁμοίαν στρώσιν, ἧς μέρος μόνον διεσώθη ἔξω τοῦ Α' μέχρι τοῦ μεταγενεστέρου τοίχου Η· κεῖται δὲ τοῦτο ὀλίγον ὑψηλότερον τοῦ δαπέδου τῆς αὐλῆς ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ στυλοβάτου.

Ὁ στυλοβάτης εἶνε ἅπας κατεσκευασμένος ἐκ παρίνων λίθων κάλλιστα πρὸς ἀλλήλους συνηρμοσμένων δι' ἀναθυρώσεως. Ὁ ἀνώτατος δόμος αὐτοῦ ἀποτελεῖ ταπεινὴν ὑπὲρ τὴν στρώσιν τῆς αὐλῆς βαθμιῶδα, ἣτις κάτωθεν καθ' ἅπαν τὸ μῆκος εἶνε παρεξοσμένη εἰς κυμάτιον εἰσέχον· ὁ δὲ μετ' αὐτὸν κατώτερος δόμος ὀλίγα μόνον ἑκατοστόμετρα προέχων δὲν ὑπερέχει ἢ ἐλάχιστον τῆς στρώσεως. Ἡ ὀρθία πλευρὰ τοῦ ἀνωτέρου δόμου καὶ ἅπαν τὸ ὑπερέχον τῆς στρώσεως μέρος τοῦ δευτέρου φέρουσι λεπτὸν

(1) Σχεδὸν ὅλος ἀκέραιος διεσώθη μικρὸς ἐρωτιδεὺς γυμνὸς ὕψους 0.09 μ. Κάλλιστα διατηρημέναι εἶνε καὶ δύο κεφαλαὶ γυναικειαί. Ἐτέρα γυναικεία κεφαλὴ εὐρέθῃ ἀκέραια μὲν, ἀλλ' ἤδη ἐν διαλύσει διατελοῦσα· ἐξ ἐτέρας δὲ ὁμοίας διεσώζετο μόνον τὸ κατώτερον μέρος τοῦ προσώπου. Τὰ ἐκ τῶν βάσεων καὶ τοῦ ἱματισμοῦ τῶν κορῶν τεμάχια ἦσαν πλείστα καὶ ἅπαντα μετὰ καλῶς διατηρημένου χρωματισμοῦ. Μικρὰ ὀστεῖνη βελόνη μετὰ χειρομόρφου λαβῆς ἐντὸς τοῦ δευτέρου τῶν τάφων εὐρεθεῖσα φαίνεται ἐκ νεωτέρων χρόνων προερχομένη καὶ ἐξ ἀνωτέρων στρωμάτων τῆς ἐπιχώσεως καταπεσοῦσα, ὡς καὶ τεμάχιά τινα μελανοδαφῶν ἀγγείων ἄνευ γραφῶν ἔξω τῶν τάφων εὐρεθέντα.

Ἐτερον πῆλινον εἰδῶλιον ἀνδρικής μορφῆς ἄνευ χρωμάτων, γυμνὸν τὰ ἄνωθεν τῆς ὀσφύος καὶ ἐστερημένον κεφαλῆς, χειρῶν καὶ ποδῶν, τέχνης δὲ καλλίστης εὐρέθῃ ἐν τῇ τάφῳ Η.

επίχρισμα ἐκ μαρμαροκονίας. Οἱ δύο οὔτοι ἀνώτεροι δόμοι (1) κατὰ τὰς ἄκρας τῆς πλευρᾶς A'''' δὲν ἐπιβαίνουνσι τῶν παρακειμένων πλευρῶν ἀμοιβαδόν, ἀλλ' εἶνε τετμημένοι διαγωνίως, ὡς ἐν τῇ ἐν Ὀλυμπίᾳ *Βυζαντινῇ ἐκκλησίᾳ*, ἐνῶ ἐν τῇ πλευρᾷ A' ὁ μόνος σωζόμενος κατώτερος δόμος δὲν ἔχει τομὴν κατὰ τὴν μετὰ τοῦ A γωνίαν, ἀλλ' ἐπιβαίνει τοῦ τοίχου A'' διὰ τοῦ αὐτοῦ λίθου. Ἐν δὲ τῇ μετὰ A' καὶ A'''' γωνίᾳ ἀπάντων τῶν δόμων οἱ λίθοι ἔχουσιν ἀφαιρεθῆ, ὥστε ἡ συναρμογὴ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γνωσθῇ· τοσοῦτον τοῦλάχιστον ὅμως εἶνε βέβαιον ὅτι οὐδεμία προέκτασις τοῦ A' ἀντίστοιχος τῷ A'' ὑπῆρχε, διότι ἔξωθι τῆς γωνίας διεσώθη ἡ παλαιὰ στρώσις. Τίνα δὲ σκοπὸν εἶχεν ἡ προέκτασις A'' καὶ ἕως ποῦ ἐξετείνετο, ἄδηλον.

Καὶ ὁ μὲν ὑπὸ τὸν ὑπέρτατον κατώτερος δόμος διεσώθη ἀπανταχοῦ πλὴν τῆς μνημονευθείσης γωνίας. Ὁ δ' ἀνώτατος κατὰ μὲν τὴν πλευρὰν A'''' καὶ τὴν προέκτασιν A'' λείπει ἐξ ὀλοκλήρου, κατὰ δὲ τὴν A'''' ἐσώθησαν ἐξ αὐτοῦ δύο μικρὰ τεμάχια, τὸ μὲν προφυλαχθὲν ὑπὸ τοῦ ἐπωκοδομημένου μεταγενεστέρου τοίχου Γ , τὸ δ' ἕτερον ἀντικρὺ τῆς θύρας Δ' ἐν τῇ πλευρᾷ A' ἐσώθη σχεδὸν ὀλόκληρος ἕνεκα τῶν ἐπωκοδομημένων μεταγενεστέρων τοίχων, καὶ τέλος ἐν τῇ πλευρᾷ A περισσότερον τοῦ ἡμίσεος, ὡς φαίνεται καὶ ἐν τῷ σχεδιαγραφῆματι. Ἐκ τῆς ἐπ' αὐτοῦ κιονοστοιχίας εὐρέθη μόνον εἰς πῶρινος λίθος ὕψους 0,62 μ., ἀποτελῶν σπόνδυλον δύο κατὰ τινὰ τῶν γωνιῶν παρακειμένων ἡμικιονίων, ἐντετειχισμένοι ἐν τῷ παρὰ τὸν Γ' μεταγενεστέρω τοίχῳ (2), καὶ προσέτι τεμάχιον κίονος ἢ λίαν περιόπτου ἡμικιονίου μήκους 1,25 μ. μεταθεβλημένον δι' ἐνσκαλεύσεως εἰς ὑδρορρόην κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους, ὅπερ εὐρέθη ἀπωτέρω κατὰ τὸ ΒΑ πέρασ τῆς τάφρου Z ἐν ἰκανῶς ὑψηλῷ στρώματι

(1) Ὅχι ὅμως καὶ οἱ ὑπ' αὐτούς.

(2) Ὅριζοντιαν τομὴν αὐτοῦ ἴδε ἐν τῷ σχεδιαγραφῆματι. Αἱ ῥαβδώσεις κατὰ τὴν γραμμὴν τῆς συναντήσεως τῶν δύο ἡμικιονίων εἶνε κατεστραμμέναι, διότι ὁ λίθος ἐπελεχθή, ἵνα ἀρμόζη εἰς τὴν γωνίαν τοῦ μεταγενεστέρου τοίχου.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λίθος ἔχει βαθὺ ῥῆγμα δυνάμενον νὰ ἐπενέγῃ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ, ἐὰν ἐξαχθῇ ἀπροσέκτως ἐν μελλούσῃ ἀνασκαφῇ, σημειοῦμεν ὅτι εἶνε νῦν κατακεχωσμένοι παρὰ τὴν γωνίαν AA' .

τῆς ἐπιχώσεως (1). Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν εἶνε διηρημένη εἰς ῥα-
βδώσεις δωρικὰς πλάτους 0,07 καὶ βάθους 0,012 (2) καὶ ἐπι-
κεχρισμένη διὰ λεπτοτάτου ἐπιχρίσματος μαρμαροκονίας. Ἡ
ἄκτις τῶν ἡμικιονίων καταμετρηθεῖσα κατὰ τὴν βᾶσιν τοῦ λί-
θου εὐρέθη 0,27 μ.· τοῦ δὲ τεμαχίου τοῦ κίονος ἡ διάμετρος
κάτω μὲν εἶνε 0,53, ἄνω δὲ 0,48 1/2.

Ἐπισκοποῦντες ἐν τῇ πλευρᾷ Α' τοῦ στυλοβάτου τὴν ἐπιφά-
νειαν τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος, ἣτις εἶνε ἱκανῶς καταφανὴς ἑκα-
τέροθεν τοῦ ἐπιχωδομημένου μεταγενεστέρου τοίχου (3), εὐρί-
σκομεν αὐτὴν ὄχι ὀμαλὴν καθ' ἅπαν τὸ πλάτος. Ἀλλὰ τὸ μὲν
πρὸς τὰ ὀπίσω μέρη αὐτῆς εἶνε ἀκατάξεστον καὶ διατηρεῖ ἱκα-
νῶς προέχον *πρόσεργον* (γερμ. *Werkzoll*) μέχρις ἀποστάσεως
1,65 μ. ἀπὸ τῆς γωνίας ΑΑ', εἶτα δὲ ἔπεται τελειῶς κατεξε-
σμένον μέρος μήκους 2,26, μεθ' ὃ τὸ ὑπόλοιπον εἶνε ὁμοίως
ἐξαιρεσμένον, ὡς τὸ πρῶτον. Ἐκ τοῦ ὀλοσχερῶς δὲ κατεξε-
σμένου μέρους πάλιν τὸ τμήμα α' μήκους 1,65 καὶ πλάτους
0,19 εἶνε βαθύτερον τοῦ λοιποῦ κατὰ 0,02, ἐχρησίμευε δέ, ὡς
πιστεύομεν, πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἄκρου μαρμαρίνης πλακῶς κει-
μένης ὀπίσθεν τῆς αὐτόθι ὑπαρχούσης θύρας, ἕνεκα τῆς ὁποίας
καὶ ἡ πρὸς τὴν αὐτὴν πλευρὰ τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος φαίνεται
ἱκανῶς ἀποτετριμμένη. Ὡς φαίνεται δέ, ἐπὶ μὲν τοῦ μὴ ὀλο-
σχερῶς κατεξεσμένου μέρους ἴσταντο λεπτὰ τοιχία ἢ θωράκια
ἐξ ὀρθίων πλακῶν δι' ἀναθυρώσεως συνδεδεμένων πρὸς τὸν στυ-
λοβάτην, ἐπὶ δὲ τοῦ ὀλοσχερῶς κατεξεσμένου μέρους λίαν περιό-
πτα ἡμικιόνια προσερεϊδόμενα πρὸς τὰ ἄκρα τῶν θωρακίων, κα-
ταλείποντα δὲ ἐν τῷ μέσῳ θύραν 1,00 μ. περιήπου πλάτους.
Ἐκ τῶν ἡμικιονίων τούτων εἶνε καὶ τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν
τεμάχιον. Ἐπὶ δὲ τῶν γωνιῶν ΑΑ' καὶ Α'Α'' ἴσταντο τὰ
δύο ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου κατεσκευασμένα ἡμικιόνια, ἐξ ὧν εἶνε

(1) Ἐνεκα τῆς φοβερᾶς βλάβης, ἣν ἔχει ὑποστῆ, ἀδύνατον εἶνε νὰ διακριθῇ
ἂν εἶνε κίων ἢ ἡμικιόνιον· μετ' ἐπιμελῆ ἐξέτασιν ἐφάνη εἰς ἡμᾶς ὅτι καὶ ἡμικιό-
νιον ἔαν ἦτο, προεῖχε μέρος αὐτοῦ μεγαλύτερον τοῦ ἡμίσεος. Αἱ σωζόμεναι ῥα-
βδώσεις εἶνε 12.

(2) Μόνη ἡ πρὸς τὸν τοῦτον ῥάβδωσις τοῦ δεξιοῦ ἡμικιονίου ἔχει πλάτος
0,06, διότι δὲν εἶνε κεχαραγμένη ἀκεραία.

(3) Τὴν καθαίρεισιν αὐτοῦ δὲν ἐνομίσαμεν ὀρθὴν δι' ἄλλους λόγους.

καὶ ὁ μόνος εὐρεθὶς σπόνδυλος. Ὅμοιαν δὲ πρέπει νὰ ὑποθέσω-
μεν καὶ τὴν διάταξιν τῆς πλευρᾶς A'''' , ἐν ἣ οὐδὲν λείψανον
τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος διεσώθη.

Ἡ πλευρὰ A ὅμως δὲν φαίνεται ὅτι ἦτο ὁμοίως κατεσκευα-
σμένη· διότι ὑπάρχει μὲν καὶ ἐν αὐτῇ παρὰ τὴν γωνίαν AA''''
ἀκατάξεστον τμήμα ἰσομέγεθες πρὸς τὸ ἐν τῇ πλευρᾷ $A'(1)$,
ἀλλὰ τὰ ὑπερβάλλοντα τὸ τμήμα τοῦτο ἔχνη τὰ διὰ στικτῆς
γραμμῆς ἐν τῷ σχεδιαγραφῆματι δεδηλωμένα δύνανται νὰ ἀπο-
δοθῶσι μᾶλλον εἰς παραστάδα ἢ εἰς θωράκιον, καίτοι ἀληθῶς
ἢ ὑπαρξίς παραστάδος ἐνταῦθα θὰ ἦτο ὅλως ἀσυνήθης πρὸς τὸν
τρόπον τῆς ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἡμικιονίου ἔχνος οὐδ'
ἐλάχιστον φαίνεται, καίτοι τὰ διὰ στικτῆς γραμμῆς δεδηλωμένα
ἔχνη εἶνε σαφέστατα διατηροῦντα καὶ ἀπολείμματά τινα μαρ-
μαροκονίας ἐκ τοῦ ἐπιχρίσματος τοῦ ὀρθίου ἰσταμένου λίθου προ-
ερχόμενα. Πρὸς ταῦτα δ' ἀντιστοιχοῦσιν ἕτερα ἐπίσης εὐδιάκριτα
ἔχνη α' , ἅτινα ὅμως οὐδὲν ἀπόλειμμα μαρμαροκονίας ἔχουσιν,
οὐδ' ἀκατάξεστον μέρος ὑπάρχει ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ
τρεῖς ὀπαί, οἵα πρὸς ἐμβολὴν τινων γόμφων· τὸ ὄπισθεν τούτων
μέρος εἶνε κατὰ τι βαθύτερον καὶ ἀμελῶς ἀπεξεσμένον. Ἡ ἀπό-
στασις τῶν ἔχνων α καὶ α' ἀπ' ἀλλήλων εἶνε 0,88, ἢ δ' ἐπιφά-
νεια τῆς βαθμίδος οὐδαμῶς εἶνε ἀποτετριμμένη, ἐνῶ κατωτέρω
τοῦ α' παρατηρεῖται ἀποτριβὴ τις ἐκατέροθεν. Ἐφεξῆς δὲ πρὸς
τὴν γωνίαν AA' ὑπῆρχεν ἀναμφιβόλως ἕτερον ἀκατάξεστον μέ-
ρος, οἷον τὸ α , ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνη καὶ ἐκ τοῦ μικροῦ
διασωθέντος τεμαχίου τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος ἐν τῷ ἀντιστοίχῳ
μέρει τῆς πλευρᾶς A'''' (ἀντικρὺ τῆς θύρας Δ'), οὗ τὸ ὀπίσθιον
μέρος ἔχει καταλειφθῆ ἀκατάξεστον μετὰ τοῦ προσέργου. Ὅμοίως
ἔχει καταλειφθῆ καὶ τὸ πρὸς τὸ A'''' ἄκρον τοῦ A'''' , τὸ δὲ
λοιπὸν μέρος τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος διασωζόμενον ἀκέραιον μέ-
χρι τῆς διαγωνίου τομῆς εἶνε ὅλως ἄτριπτον, καίπερ ὁμαλῶς
κατεξεσμένον.

(1) Δι' ἄγνωστον ἡμῖν τοῦλάχιστον λόγον τὸ πρὸς τὴν γωνίαν πέρασ αὐτοῦ
δὲν εἶνε εὐθύγραμμον, ἀλλὰ κλιμακωτόν, καὶ ἔχει μικρὰν ὀδοντοειδῆ προεξοχὴν
ταπεινοτέραν κατὰ τι τοῦ λοιποῦ μέρους. Ἐν τῷ ἀντιστοίχῳ μέρει τῆς πλευρᾶς
 A'''' οὐδὲν τοιοῦτον ὑπάρχει.

Ἐν τῷ ἐπὶ τῆς πλευρᾶς Α' Ἰσταμένῳ μεταγενεστέρῳ τοίχῳ εἶνε ἐνφυκοδομημένα τρία τεμάχια ἐξ ἀρχαίων θριγκωμάτων πωρίνου λίθου. Τὸ ἐν ἔχει μῆκος 1,50 καὶ ὕψος 0,62, ἐξ οὗ 0,25 μὲν εἶνε ἐξεργασμένον ὡς ἐπιστύλιον, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος ὡς ζώνη τριγλύφων καὶ μετοπῶν, ἧτις περιλαμβάνει ἐκτὸς μικρῶν τμημάτων τριγλύφων κατὰ τὰ ἄκρα δύο τριγλύφους ἀκεραίας καὶ τρεῖς μετόπας ἐν ἑκατέρῃ τῶν προσόψεων τοῦ λίθου. Ὑψος καὶ πλάτος τῶν μετοπῶν 0,29 $\frac{1}{2}$, τῶν δὲ τριγλύφων ὕψος μὲν τὸ αὐτό, πλάτος δὲ 0,21 $\frac{1}{2}$. Ἐκάστης ἐγγλυφῆς πλάτος 0,03. Ἡ ὑπὸ τὰς τριγλύφους καὶ μετόπας ταινία ἔχει πλάτος 0,03 $\frac{1}{2}$ ἢ δὲ ὑπεράνω αὐτῶν 0,05. Αἱ λεγόμεναι σταγόνες εἶνε λίαν ἐφθαρμέναι. Τὸ πάχος τοῦ λίθου κατὰ τὸ ἐπιστύλιον εἶνε 0,38, ἄρα δὲν δύναται νὰ ἴστατο ἐπὶ τῆς πολὺ μεγαλητέρας διαμέτρου κιονοστοιχίας τοῦ στυλοβάτου.

Οἱ δύο ἕτεροι λίθοι προέρχονται ἐκ τοῦ αὐτοῦ θριγκοῦ καὶ ἔχουσι τὰς αὐτὰς διαστάσεις. Ὁ εἰς τούτων προφανῶς ἀνήκει εἰς γωνιώδες μέρος, διὸ ἄπασα ἡ καθ' ὕψος κόψις αὐτοῦ εἶνε ἀποτετμημένη κατὰ πρῖσμα, ἵνα προσαρμόζηται πρὸς τὸν κατὰ τὴν ἐτέραν πλευρὰν τῆς γωνίας λίθον. Τὸ ὕψος αὐτῶν εἶνε 0,83, ἐξ ὧν 0,34 εἶνε τὸ ἐπιστύλιον. Τὸ δὲ πάχος τῶν λίθων τούτων εἶνε 0,32, ὥστε δύο λίθοι ἦσαν οἱ ἐπὶ τῆς κιονοστοιχίας ἐπικαθημένοι· διὰ τοῦτο ἵνα κάλλιον προσαρμόζωνται πρὸς τὸν παρακείμενον λίθον, ἔχουσιν ἀμφότεροι τὸ κάτω μέρος τῆς ὀπισθίας πλευρᾶς κατεξεσμένον ἀμελῶς 0,01 περίπου βαθύτερον τοῦ λοιποῦ, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς οὕτω σχηματιζομένης ταινίας (πλάτους 0,23) μίαν ὀπὴν ἑκάτερος μῆκους 0,10, ὕψους 0,04 καὶ βάθους 0,08, ἐν ἧ ἦτο τεθειμένος γόμφος τις. Ὁ εἰς τῶν λίθων τούτων κατὰ τὸ πρὸς ἀριστερὰν ἄκρον, καθ' ὃ εἶνε ἡ κόψις αὐτοῦ ἀποτετμημένη, ἔχει δύο ράβδους καὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν γλυφὰς τριγλύφου ἀκεραίας, εἶτα μετόπην καὶ τρίγλυφον ἀκεραίας καὶ ἐτέραν τρίγλυφον οἰκτρῶς κεκολωμένην ἐν βαρβάρους χρόνοις· ὁ δ' ἕτερος μετόπην καὶ τρίγλυφον ἀκεραίας καὶ εἶτα ὁμοίως κεκολωμένην μετόπην. Ὁ πρῶτος τῶν δύο τούτων λίθων ἐχρησίμευσεν ἐν τοῖς πρώτοις ῥωμαϊκοῖς χρόνοις δις ὡς ἐπιτυμβία στήλη, καὶ φέρει ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου μέρους δύο λατινικὰς ἐπιγραφὰς προσεχῶς ἐκδο-

θησομένας(1). Πλάτος τῶν μετοπῶν 0,40, τῶν τριγλύφων 0,28· ὕψος τῶν μετοπῶν 0,38, τῶν τριγλύφων 0,36· ἡ κάτωθι τῶν τριγλύφων καὶ μετοπῶν ταινία ἔχει πλάτος 0,04, τὸ ὑπὲρ τὰς σταγόνας ἀβάκιον 0,02. Πλάτος ἐκάστης ἐγγλυφῆς 0,05 $\frac{1}{2}$.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι οἱ δύο οὗτοι λίθοι ἀνήκουσιν εἰς τὸν θριγκὸν τῆς περὶ τὴν αὐλὴν κιονοστοιχίας. Ἔχουσι δὲ καὶ οὗτοι ἀμφοτέρωθεν καὶ ὁ κατὰ πρῶτον περιγραφεὶς τρίτος τὰς μὲν μετόπας καὶ τὰ ἐπιστύλια ἐπικεχρισμένα διὰ μαρμαροκονίας λεπτῆς, τὰς δὲ τριγλύφους ἄνευ ἐπικρίσματος. Ἐκ τινος τριγλύφου ὁμοίας ταῖς τῶν δύο τελευταίων λίθων εὐρέθη καὶ μικρότατον τεμάχιον φέρον ἔγνη χρώματος λευκοῦ καὶ κυανοῦ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ λίθου ἐπιβεβλημένου. Ἐκ τοῦ θριγκοῦ ὠσαύτως εὐρέθησαν καὶ ἕτερά τινα μικρὰ συντρίμματα, ἐν οἷς καὶ τεμάχιον κυματίου μετὰ κάλλιστα σωζομένων φύλλων γραπτῶν διὰ λευκοῦ, ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ χρώματος. Ἡ στέγη ἦτο κεκαλυμμένη διὰ κεράμων μεγάλων τοῦ συνήθους σχήματος, ὧν πολλὰ εὐρέθησαν τεμάχια.

Ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τὰ ὑπόστεγα μέρη τοῦ οἰκοδομήματος ἐξωτερικοῦ τοῖχου ἐσώθη μόνον τὸ μικρότατον τεμάχιον ΒΒ', ὅπερ μετὰ δυσκολίας ἠδυνήθημεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὡς ἀρχαῖον, διαρρήξαντες δὲ τοὺς ἐπιχωδομημένους μεταγενεστέρους τοίχους Π καὶ Π' κατεστήσαμεν αὐτὸ καταφανές. Τὸ θεμέλιον αὐτοῦ εἶνε κατεσκευασμένον ἐξ ἀπελεκτήτων λίθων προσχόντων ἐκατέρωθεν, καὶ ἔχει βάθος μόλις 0,30. Τὸ δὲ ὑπερθεῖν τοῦ θεμελίου μέρος σωζόμενον μέχρις ὕψους 0,46 ὑπὲρ τὸ θεμέλιον, συνίσταται ἐκ διπλῆς σειρᾶς λίθων πολυγωνικῶν κάλλιστα καὶ στερεώτατα πρὸς ἀλλήλους προσηρμοσμένων, καὶ ἔχει τὴν ἐσωτερικὴν πρόσοψιν ἐπικεχρισμένην διὰ παχέος στρώματος ἀμμοκονίας, ἐφ' οὗ ἐπικάθηται ἄλλο λεπτότερον· ἐντὸς τοῦ τοίχου ὁμως δὲν ὑπάρχει ἀμμοκονία, ἀλλ' ἀπλοῦς πηλός. Πάχος Β 0,42. Ἡ τε οἰκοδομία καὶ ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ ἀκριβῶς παράλληλος οὖσα πρὸς τὴν πλευρὰν Α''', ὡς ἐδείκνυεν ἡ μαγνητικὴ βελόνη, οὐδεμίαν καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ ἀρχαῖον οἰκοδόμημα. Τὸ δὲ Β' εἶνε μέγας λίθος ἄνευ θεμελίου χρησιμεύων πιθανῶς ὡς κατώλφιον θύρας· ἐν περίπτῳ μέτρον πρὸς ἀνατολὰς

(1) Ἐξεδόθη ἤδη ἐν Ἐφημ. Ἀρχ. 1893 σελ. 113 ἔξ.

ἐφαίνετο μικρὸν μέρος καὶ ἑτέρου λίθου, ὅστις ἴσως ἀποτελεῖ συνέχειαν τοῦ τοίχου τούτου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἀποκαλύψωμεν αὐτὸν ὅλοσχερῶς. Κατ' ἀμφοτέρωθεν τὰ ἄκρα αὐτοῦ ὁ τοίχος Β ἔχει δύο μέρη β καὶ β' ἐπίτηδες ἀφεθέντα κενά, ἐξ ἅπαντος πρὸς ἐνθήκευσιν τῶν δοκῶν ξυλοδεσίας. Τὸ β' εἶνε παρεσκευασμένον πλατύτερον τοῦ πάχους τοῦ Β, καὶ κλείεται πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος ὑπὸ τοῦ μικροῦ λίθου β'', διότι ἐν αὐτῷ ὑπῆρχεν ἡ παραστάς τῆς θύρας.

Τὸ σχέδιον λοιπὸν τοῦ οἰκοδομήματος τούτου εἶνε ὡς τῶν πρὸς ἐνοίκησιν ἀνθρώπων προωρισμένων ἀρχαίων κτιρίων· τὸ μέγεθος αὐτοῦ ὅμως καὶ ἡ πολυτελὴς κατασκευὴ πείθει ἡμᾶς ὅτι δὲν ἦτο ἰδιωτικὴ οἰκία, ἀλλὰ τι δημόσιον οἰκημα, οἷος ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ Θεηκολεῶν.

Καὶ τὸ μὲν ἀρχαῖον οἰκοδόμημα τοιοῦτον· ἡ δὲ ἐπελθοῦσα αὐτῷ κατὰ διαφόρους χρόνους φθορὰ εἶνε μεγίστη. Κατεστραμμένον ἦτο, ὡς εἴπομεν, ἤδη ἐν ταῖς ἀρχαῖς τοῦ Δ' π. Χ. αἰῶνος, βραδύτερον δὲ ἐν τοῖς παλαιότεροις ῥωμαϊκοῖς χρόνοις εἰς λίθος ἐκ τοῦ θριγκοῦ εἶτε ἐκ τῆς γῆς ἐσκαφεῖς εἶτε αὐτοῦ που κατακείμενος ἐχρησιμοποιήθη δις ὡς ἐπιτυμβία στήλη. Ἀλλὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς φθορᾶς συνετελέσθη ἐν ἔτι νεωτέροις χρόνοις ἔνεκα τῶν πολλῶν πρὸς θεμελίωσιν τῶν μεταγενεστέρων τοίχων ἀνασκαφῶν καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ κατασκευῆς τοῦ φρεατίου δ καὶ τῶν ὀχετῶν ξ'' καὶ ξ''', οἵτινες ἐκβάλλουσι μετὰ τῶν ξ καὶ ξ' εἰς τὴν μεγάλην ὑπόνομον Ε (1). Παλαιότερος κατὰ τι τοῦ τοίχου Ν εἶνε ὁ ὀχετὸς ὁ κατὰ τὰ ἔχνη α διαρρήξας τὸν στυλοβάτην, ὡς κατεστραμμένος ἐκ τῆς κατασκευῆς τοῦ Ν.

Οἱ δ' ἐπικοδομημένοι μεταγενέστεροι τοῖχοι ἔχουσιν ὑποστῆ καὶ αὐτοὶ πολλὰς καταστροφὰς εἶτε οἰκοδομουμένων τῶν νεωτέρων οἱ παλαιότεροι, εἶτε καὶ ἐξ ἀνασκαφῶν πρὸς εὑρεσιν λίθων

(1) Ταύτης ἰδίας ἡ κατασκευὴ ὑπῆρξεν ὀλεθριωτάτη διὰ τε τὸ μέγα αὐτῆς πλάτος καὶ διότι κεῖται 1 μ. περίπου βαθύτερον τῶν θεμελιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ κτιρίου.

κατὰ τοὺς τουρκικοὺς χρόνους· τοὺς ἐν τῷ σχεδιαγραφῆματι διὰ στικτῶν γραμμῶν σημειουμένους κατεστρέψαμεν ἡμεῖς. Ἡ ὑφ' ἡμῶν προξενηθεῖσα αὕτη καταστροφή ἐπερχομένη ἐξ ἀνάγκης πρὸ τῆς ἀποκαλύψεως πολλῶν ἐκ τῶν ἄλλων τοίχων καὶ ἐπομένως καθιστῶσα ἀδύνατον ὄχι μόνον τὴν ἐπισκόπησιν τοῦ συνόλου, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν ἀκριβῆ τῶν καταστραφέντων καταμέτρησιν, καθιστᾶ λίαν δυσχερῆ τὴν εὔρεσιν τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους, καὶ μάλιστα ἀφοῦ ἐν τοιούτοις κτιρίοις δὲν δύναται τις νὰ ἀξιῶι συμμετρίαν. Ἐν τούτοις νομίζομεν ὅτι δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι τρία ἦσαν τὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χώρου κτισθέντα οἰκοδομήματα, εἰς ἃ οἱ τοῖχοι οὗτοι ἀνήκουσι, καίτοι δύο μόνον εἶνε τὰ ἀλλήλων ὑπερκείμενα δάπεδα, ἐν οἷς εἶνε τεθεμελιωμένοι.

Ἐκ τῶν μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ δαπέδου φθανόντων κάλλιον ἐκτισμένοι καὶ πιθανῶς παλαιότεροι τῶν ἄλλων εἶνε οἱ τοῖχοι Ο, Ν, Ν', Μ', Μ'', Γ' καὶ Δ. Ὁ ὑφ' ἡμῶν καταστραφεὶς παχὺς τοῖχος Ζ καίπερ ὀλίγον ὑψηλότερον τῶν μνημονευθέντων τεθεμελιωμένος καὶ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς στρώσεως τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ στυλοβάτου ἐπικαθήμενος φαίνεται οὐδὲν ἥττον σύγχρονος αὐτῶν καὶ ἀντίστοιχος τῷ Γ' ἐκτισμένος, ἐκτεινόμενος δὲ πιθανῶς τὸ πρῶτον ὀλίγον δυτικώτερον μέχρις ἀντικρύ που τοῦ Ν. Τούναντιον νεώτερος αὐτῶν ἀναμφιβόλως εἶνε ὁ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δαπέδου τεθεμελιωμένος Μ, ὡς γινόμενος αἴτιος τῆς καταστροφῆς τοῦ Γ' καὶ διαρρήξας τὸν τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ Κ συνεχόμενον Μ''. Ἀντίστοιχος τοῦ Μ φαίνεται ὅτι εἶνε ὁ Θ. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ Α' ἐπικαθήμενος καὶ ὁ Ε ἐξ ἄπαντος δὲν εἶνε σύγχρονος τοῦ Δ, καίτοι φαίνονται εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον ἀνήκοντες, διότι ἐνῶ ἡ ὀπωσθήποτε ἐπιμεμελημένη κατασκευὴ τοῦ Δ καὶ τὰ εἰς ὕψος μῶλις 0,65 μ. ὑπὲρ τὴν ἑλληνικὴν στρώσιν τῆς αὐλῆς κείμενα κατώφλια τῶν θυρῶν Δ' καὶ Δ'' δεικνύουσιν ὅτι οὗτος ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ νῦν σωζομένου ὕψους αὐτοῦ ὁρατός, ὁ ἐπὶ τοῦ Α' ἐπικαθήμενος ὡς ἐκ τῶν ἐπικοδομημένων ἀρχαίων θριγκωμάτων δὲν ἔχει πρόσοψιν εἰς πολὺ μεγαλύτερον ὕψος, ὁ δὲ Ε καὶ πρόσοψιν δὲν ἔχει ἐξ οὐδετέρας τῶν πλευρῶν, καὶ προσέτι καταλείπει κατὰ τὴν μετὰ τοῦ προμνημονευθέντος γωνίαν μέρος τοῦ Ζ προέχον ὡς παραστάδα αἰσχίστης θέας, ἥτις δὲν ἦτο δυ-

νατόν νά ὑπάρχη ἐντός δωματίου. Τὸ αὐτὸ ἀποδεικνύει καὶ ὁ βόθρος ε μὴ προσερεϊδόμενος ἐπὶ τοῦ Ε, ὅπερ ἀναμφιβόλως θὰ ἐγένετο, ἂν ὁ Ε προὔπηρχεν ἢ κατεσκευάζετο συγχρόνως μετ' αὐτοῦ. Φθάνει δ' ὁ βόθρος ε μέχρι τῆς ἐλληνικῆς στρώσεως καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ἐσκαμμένου ὀχετοῦ ξ''' σωζόμενος νῦν εἰς ὕψος 1,20. Ὁ δὲ τοίχος Δ ἦτο πιθανῶς ὁ ἀνατολικὸς τοίχος δωματίου πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ ἐκτεινομένου, οὐ τὴν στέγην ἀνείχεν ὁ ἀρράβδωτος κίων δ', ἔχων ὕψος 2,95 μ. καὶ διάμετρον κατὰ μὲν τὴν βᾶσιν μετὰ τῆς περιβαλλούσης αὐτὴν στεφάνης 0,43, ἄνω δὲ 0,36, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τετραγώνου βᾶθρου. Τὸ πλησίον εὔρεθὲν κιονόκρανον αὐτοῦ εἶνε ἰωνικοῦ ρυθμοῦ, καὶ πιθανῶς ἔχει ληφθῆ ἐκ παλαιότερου ῥωμαϊκοῦ οἰκοδομήματος, διότι ὁ καιμὸς αὐτοῦ ἔχει περιφέρειαν ὀλίγον εὐρυτέραν τοῦ κορμοῦ.

Οἱ δὲ τοῖχοι Η καὶ Η' φθάνουσι καὶ αὐτοὶ μέχρι τοῦ ἐλληνικοῦ ἐδάφους, περικλείουσι δὲ χώρον τινα, ἐν ᾧ ὑπάρχει ἐσχάρα τις η', εἰς ὀλίγων ἑκατοστομέτρων ὕψος διασωθεῖσα· πρὸς νότον δὲ κλείεται ὁ χώρος οὗτος ὑπὸ ἑτέρου τοίχου ἐκτεινομένου καὶ δυτικώτερον ἔξω αὐτοῦ. Ἡ δ' ἄκρα η τοῦ τοίχου Δ δὲν εἶνε ἐπίτηδες κατεσκευασμένη ὡς παραστάς τῆς θύρας, ἀλλ' ἀπλῶς κατελείφθη ἐξέχουσα κατὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐπὶ τοῦ Α' ἐπικαθημένου τοίχου.

Καὶ οἱ τοῖχοι Π καὶ Π' φθάνουσιν εἰς τὸ βάθος τῶν θεμελίων τοῦ Β, ἐφ' οὗ καὶ ἐπικάθηνται ἐν μέρει· ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν εἶνε διπλοῦς πλατυθεὶς διὰ τῆς προσθήκης τοῦ μέρους π, ἐξ οὗ κατελείφθη κενὴ κόγχη τις σ πρὸς ἔνθεσιν πίθου τινός, ὡς φαίνεται. Ἐκ δὲ τοῦ τοίχου Π''' μικρότατον μόνον μέρος εἶνε φανερόν. Ὁ ἀρράβδωτος καὶ σχεδὸν ἀκατάξεστος κίων Σ ἀνείχε πιθανῶς τὴν στέγην. Ἐκ τῶν ἐν ἱκανῶς ὑψηλοῖς στρώμασι τῆς ἐπιχώσεως εὔρεθέντων πολυαριθμοτάτων πηλίνων καὶ χαλκῶν ἀγγείων (1) φαίνεται ὅτι ἐν τοῖς ἐσχάτοις ῥωμαϊκοῖς ἢ βυζαντινοῖς χρόνοις ὑπῆρχεν αὐτόθι ἐργαστήριόν τι, πιθανῶς μαγειρείον ἢ θερμοπώλιον.

(1) Ἐκ τούτων δύο πίθοι κατὰ χώραν κείμενοι εὔρεθησαν εἰς βάθος 2,60 μ. ὑπὸ τὴν σημερινὴν ἐπιπέδιαν· εἰς ἴσον δὲ βάθος εὔρεθη καὶ εὐτελής τις στρώσις ἐκ κροκαλῶν.

Παρά τὸ ἐργαστήριον τοῦτο φαίνεται ὅτι διήρχετο ὁδὸς ἐκ Β πρὸς Ν μεταξύ τῶν τοίχων Π', Μ'' καὶ Λ, ὑπὸ τὴν ὁποίαν διέρχεται ἡ ὑπόνομος Ξ· ἂν ὅμως μεταξύ τοῦ Π' καὶ τοῦ Ο ὑπῆρχε θύρα, δὲν εἶνε φανερόν. Εἰς ὀλίγον παλαιότερους χρόνους ἀνήκει τὸ ὀλίγον βαθύτερον εὐρέθην παρὰ τὸν κίονα Σ ψηφιδωτὸν ἔδαφος, ἐν ἐλαχίστοις λειψάνοις σωζόμενον. Δύο μεταγενέστεραι στρώσεις εὐρέθησαν καὶ ἐν τῷ δωματίῳ ΝΓΟΝ' κείμεναι ἡ μὲν 0,20, ἡ δὲ 0,30 ὑπεράνω τῆς ἑλληνικῆς.

Ἐκ τῶν δύο θυρῶν τοῦ ἤδη μνημονευθέντος δωματίου ν καὶ γ, ἡ δευτέρα ἀπετειχίσθη τὸ πρῶτον μὲν κατὰ τὸ μέρος γ', ἔπειτα δὲ ὀλόκληρος. Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων κτιρίων τὰ παλαιότερα ταῦτα εἶχον τοὺς τοίχους ἐνιαχοῦ μὲν ἐπενδεδυμένους διὰ πλακῶν πολυχρώμου μαρμάρου, ἐξ ὧν εὐρέθησαν τεμάχια τινα, ἀλλαχοῦ δ' ἐπιχειρισμένους δι' ἀμμοκονίας μετὰ βαθέος ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ, ἕτερον δ' ἐπίχρισμα μελανοβαφές μετὰ λευκῶν ταινιῶν λεπτῶν φαίνεται ὅτι εἶνε μεταγενέστερον, διότι μόνον ἐν τοῖς ἀνωτέροις στρώμασιν εὐρίσκετο (1).

Εἰς τρίτην οἰκοδομικὴν περίοδον ἀνήκουσιν ὁ τοῖχος λ, ὁ κίων Ρ' καὶ ὁ βόθρος Ξ', ἅπαντες πλέον τοῦ 1 μ. ὑψηλότερον τεθεμελιωμένοι· ὡσαύτως καὶ τὰ μικρὰ τοιχία Τ καὶ τ. Ὁ ὀρθοστάτης Ρ φαίνεται ὅτι εἶνε παλαιότερος, τὸ δὲ τοιχίον ρ εἶνε χάριν τοῦ ὀχετοῦ ξ ἐκτισμένον. Οἱ δὲ ὀρθοστάται Λ', Λ'' καὶ Λ''' εἶνε τεθεμελιωμένοι ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔδαφους, ἀλλ' ὁ συνδέων αὐτοὺς τοῖχος Λ εἶνε πολὺ ὑψηλότερον τεθεμελιωμένος καὶ ἐκτισμένος ἐκ διαφόρου ὕλικου. Ἐν τοῖς ἀνωτάτοις στρώμασιν εὐρίσκοντο καὶ πλείστοι πήλινοι ὑδραγωγοὶ σωλῆνες ἐκ Ν πρὸς Β διευθυνόμενοι.

Τοιαῦτα καὶ τὰ μεταγενέστερα ταῦτα κτίρια. Ἐκτὸς δ' αὐτῶν ἀπεκαλύφθησαν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν καὶ πολλὰ ἀθλίως ἐκτισμένα θεμέλια πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Λ, ἅτινα κρίνομεν ἀνάξια περιγραφῆς.

(1) Οἱ τοῖχοι Ο, Ν, Ν', Γ, Γ' σώζονται εἰς ἀνδρόμηκες ὕψος, ὀλίγον χαμηλότεροι εἶνε οἱ Δ, Ε, Η, Η' καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ Α' ἐπικαθήμενος· οἱ δὲ Μ' Μ'' Π, Π' Π'' ἐλάχιστον μόνον ἔχουσιν ὕψος. Ἐν τῇ πρὸς Δ πλευρᾷ τοῦ Δ σώζεται ἐπίχρισμα ἐξ ἀμμοκονίας φθάνον σχεδὸν μέχρις αὐτοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ δαπέδου.

Ἐκ τῶν ἐντὸς τῶν χωμάτων εὐρεθέντων μικρῶν ἀρχαίων ἄξιον ἰδιαιτέρας μνείας εἶνε τεμάχιον πηλίνου πίνακος μετὰ μελανῶν ἀνθεμίων καὶ τινῶν ἐρυθρῶν ποικιλιμάτων ἐπὶ κιτρινωποῦ ἐδάφους, προερχόμενον πιθανώτατα ἐκ τῆς ἐπενδύσεως τοῦ ξυλίνου ἐπιστυλίου ἀρχαίου οἰκοδομήματος πλησίον εὕρισκομένου, οἷα πολλὰ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ κτιρίων.

Τὰ ἐκ τῆς ἀνασκαφῆς προερχόμενα ἀρχιτεκτονικὰ τεμάχια καὶ τὰ ἀσημαντότερα τῶν λοιπῶν εὐρημάτων ἀπετέθησαν ἐν τῷ δημαρχεῖῳ τῆς Νέας Κορίνθου, τὰ δ' ἄξιολογώτερα μετεκομίσθησαν ἐνταῦθα.

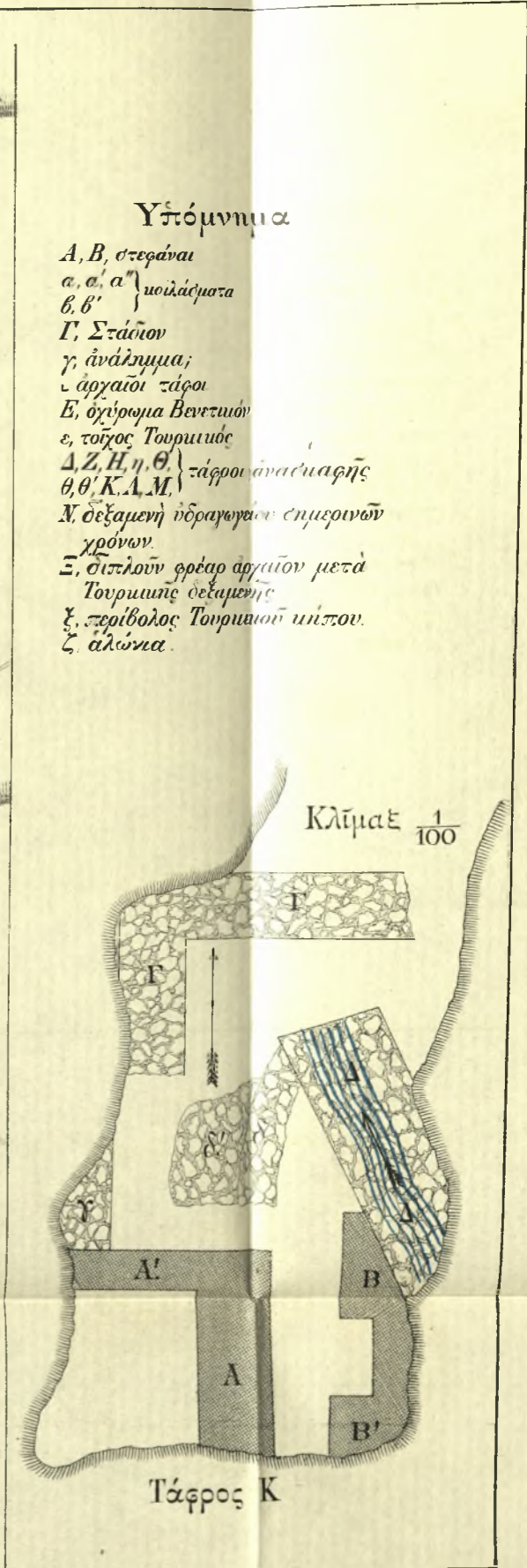
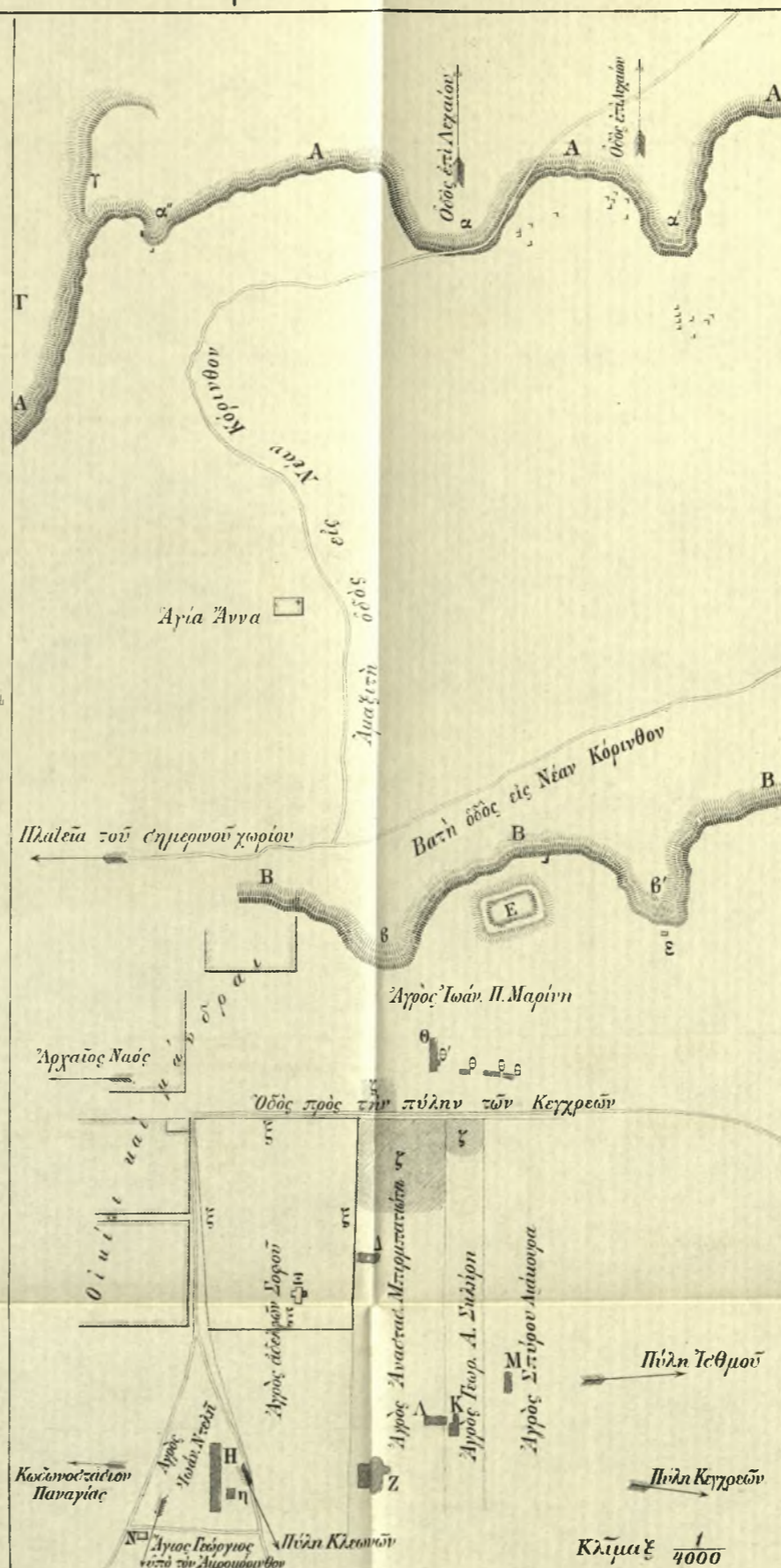
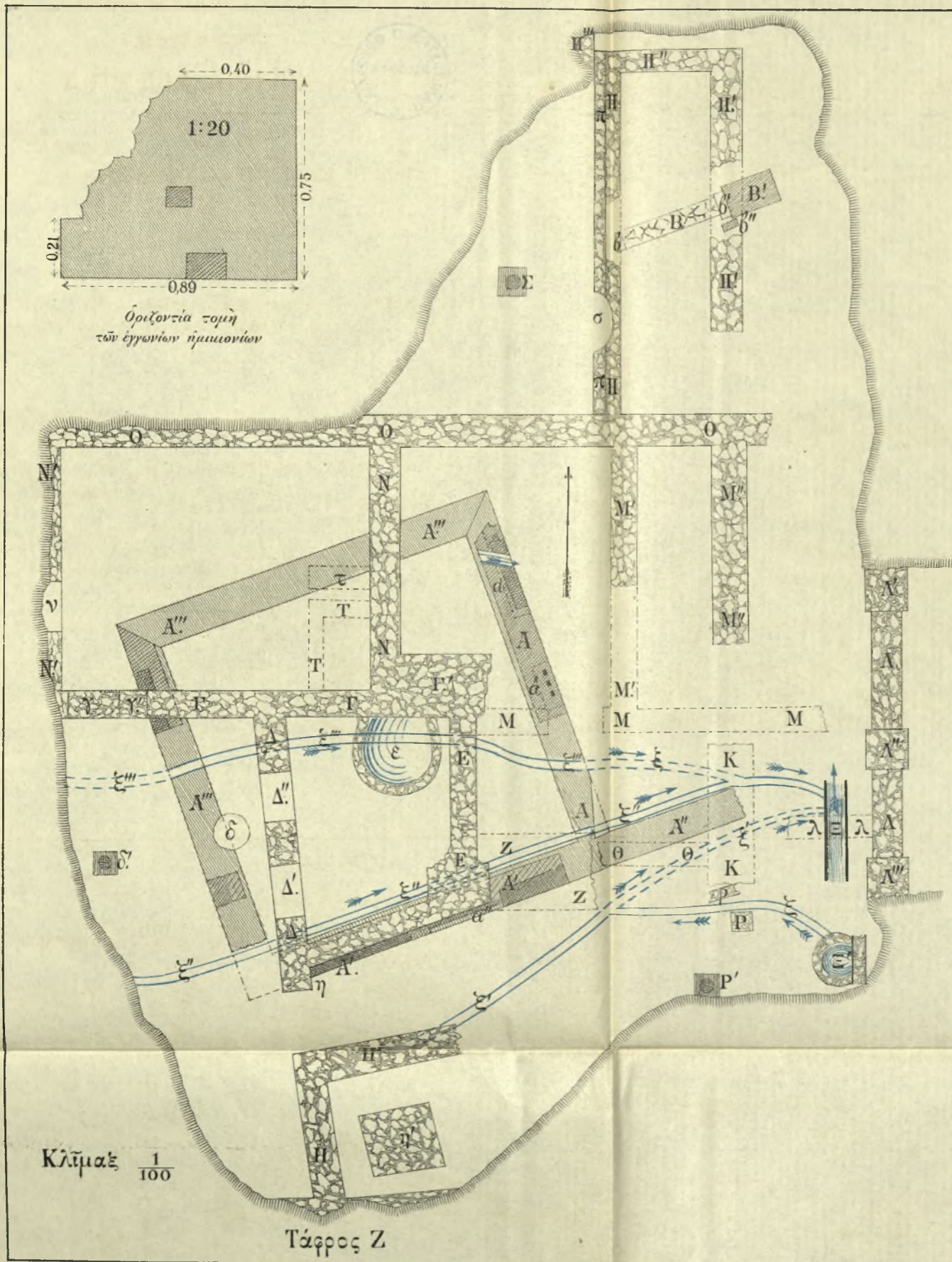
Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Φεβρουαρίου 1893.

ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΚΙΑΣ

Υπόμνημα

A, B, στεφάναι
α, α', α'' } μοιλάσματα
β, β' }
Γ, Στάδιον
γ, ἀνάκλιμα;
δ, ἀρχαῖοι τάφοι
Ε, οἰκία Βεντζίων
ε, τοῖχος Τουρμιυός
Δ, Ζ, Η, η, θ, } τάφοι ἀναστάσεως
θ, θ', Κ, Λ, Μ, }
Ν, δεξαμενὴ ὑδραγωγίου ἐπιμερηνοῦ
χρόνων
Ξ, σιπλοὺν φρέαρ ἀρχαῖον μετὰ
Τουρμιυὸς δεξαμενῆς
ξ, περίβολος Τουρμιυοῦ υἱέπου.
ζ, ἀλώνια.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ
ΥΠΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ

Τῆς ἐφημερίδος ἐκδίδεται κατὰ τριμηνίαν ἐν τεθῶς σχήματος τετάρτου, περιέχον τρία τοῦλάχιστον τυπογραφικὰ φύλλα καὶ τρεῖς πίνακας.

Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν :

Τόμος Α^ο 1883, ἐκ 18 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 4 διπλοῖ, καὶ 9 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ.

Τόμος Β^ο 1884, ἐκ 14 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 7 διπλοῖ, καὶ 7 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Γ^ο 1885, ἐκ 17 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 8 διπλοῖ, καὶ 14 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Δ^ο 1886, ἐκ 17 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 4 διπλοῖ, καὶ 10 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Ε^ο 1887, ἐκ 14 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 6 διπλοῖ, καὶ 38 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Ϛ^ο 1888, ἐκ 13 τυπ. φύλ. μετὰ 12 πινάκων, ὧν 5 διπλοῖ, καὶ 20 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Ζ^ο 1889, ἐκ 14 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 12 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ.

Τόμος Η^ο 1890, ἐκ 15 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 11 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

Τόμος Θ^ο 1891, ἐκ 12 τυπ. φύλ. μετὰ 15 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 4 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτου πίνακος.

Τόμος Ι^ο 1892, ἐκ 16 τυπ. φύλ. μετὰ 13 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 13 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ.

Τόμος ΙΑ^ο 1893, ἐκ 14 τυπ. φύλ. μετὰ 15 πινάκων, ὧν 1 διπλοῦς, καὶ 11 ἀπεικονισμάτων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ παρενθέτων πινάκων.

ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ
ΤΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Ἐφημερίς Ἀρχαιολογική, ἀφορῶσα τὰς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνευρισκομένας ἀρχαιότητας. Ἐν Ἀθήναις, 1837-1860. Τεύχη μοναδικά, 1-4, 11-29 (14 ^{ον} καὶ 16 ^{ον} δὲν ἐξεδόθη), 50-55. Ἐκαστον τεῦχος . . . . Δρ. 1	1
Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς, ἐκδιδομένη ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας. Περίοδος δευτέρα, 1862. Ἐν Ἀθήναις, 1862. Τεύχη Α΄.-ΙΒ΄. . . . . » 12	12
— 1869-1874. Τεύχη ΙΓ΄.-ΙΘ΄. Ἐκαστον τεῦχος. . . . . » 3	3
Ἐπιγραφαὶ ἀνέκδοτοι ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου. Ἐν Ἀθήναις, 1851-1855. Φυλλάδιον 2.3. (τὸ 1 ^{ον} φυλλ. 1851 δὲν ὑπάρχει) εἰς 4 ^{ον} . Ἐκαστον τεῦχος . . . . . » 1	1
Πρακτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεθθείου Ἐπιτροπῆς. Ἐν Ἀθήναις 1853. εἰς 4 ^{ον} μετὰ 8 πινάκων . . . . . » 1	1
Ἐπιγραφαὶ ἑλληνικαὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι, ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας. Φυλλάδιον Α ^{ον} (ἄλλο δὲν ἐξεδόθη). Ἐν Ἀθήναις 1860. εἰς 4 ^{ον} . . . . . » 1	1
Γενικαὶ συνελεύσεις τῶν ἐταίρων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας, 1860-1870. Ἐν Ἀθήναις 1860-1870. Τεύχη 11 εἰς 4 ^{ον} . Ἐκαστον τεῦχος . . . . . » 1	1
Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας, 1872-1881 (τὸ τεῦχος τοῦ 1871 δὲν ὑπάρχει). Ἐν Ἀθήναις, 1872-1882. Τεύχη 10 εἰς 8 ^{ον} . Ἐκαστον τεῦχος . . . . . » 1	1
— 1882-1889, 1890-91, 1892. Ἐν Ἀθήναις, 1883-1890, 1893, 1894. Τεύχη 11 εἰς 8 ^{ον} . Ἐκαστον τεῦχος. . . . . » 3	3

